

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

„Iža“

Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

August 2008

OBSAH

A.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
A.1.	ÚVOD	4
A.1.1.	ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI	4
A.1.2.	RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV	4
A.2.	DÔVODY OBSTARANIA NOVÉHO ÚPN – OBCE IŽA	5
A.3.	HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE	6
A.3.1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE CHARAKTERIZUJÚCE ÚZEMIE OBCE	6
A.3.2.	CIELE ROZVOJA ÚZEMIA	7
A.4.	ZHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE	7
A.5.	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM ÚPN OBCE IŽA	8
A.6.	ZDÔVODNENIE PRÍPADNÉHO SPRACOVANIA DOPLŇUJÚCICH PRIESKUMOV A ROZBOROV	8
A.7.	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	8
A.7.1.	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU VÚC NITRIANSKEHO KRAJA	8
A.8.	SÚPIS POUŽITÝCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV A INÝCH PODKLADOV SO ZHODNOTENÍM ICH VYUŽITIA PRI RIEŠENÍ	13
A.8.1.	PODKLADY	13
A.8.2.	VÝSTUPY Z RELEVANTNÝCH PODKLADOV S DOPADOM NA RIEŠENÉ ÚZEMIE	14
B.	RIEŠENIE NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU	14
B.1.	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	14
B.1.2.	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ POPIS	15
B.2.	ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	15
B.3.	RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	24
B.3.1.	ŠIRŠIE VZŤAHY	24
B.4.	NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	29
B.4.1.	ZÁKLADNÁ KONCEPCIA USPORIADANIA	29
B.4.2.	Funkčné členenie a organizácia územia	30
B.5.	NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE	31
B.5.1.	VŠEOBECNE	31
B.5.2.	ROZVOJ OBYTNEJ FUNKCIE	31
B.5.3.	ROZVOJ VÝROBNEJ FUNKCIE	32
B.5.4.	ROZVOJ ZARIADENÍ OBČIANSKEHO VYBAVENIA, REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU, TELOVÝCHOVNÝCH AKTIVÍT A ŠPORTOVÝCH PLÔCH	33
B.5.5.	ROZVOJ PLÔCH ZELENÉ	34
B.5.6.	NÁVRH ÚZEMIA PRE RIEŠENIE VO VÄČŠEJ PODROBNOSTI	35
B.5.7.	NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT	36
B.6.	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE	41
B.6.1.	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA	41
B.6.2.	NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA	44
B.6.3.	VÝROBA A VÝROBNÉ SLUŽBY	47
B.6.4.	REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	52
B.7.	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA	56
B.8.	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	56
B.8.1.	OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT	56

B.8.2.	OCHRANA POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD A VODNÝCH ZDROJOV	58
B.8.3.	OCHRANNÉ PÁSMA A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA HLAVNÝCH RÁDOV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	59
B.9.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNÁ OCHRANA	60
B.9.1.	ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, ŠPECIÁLNA OCHRANA.....	60
B.9.2.	POŽIARNA OCHRANA	60
B.9.3.	OCHRANA PRED POVODŇAMI.....	60
B.9.4.	CIVILNÁ OCHRANA.....	61
B.10.	NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY	63
B.10.1.	OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT, IDENTIFIKÁCIA PRVKOV R-ÚSES V KATASTRI.....	63
B.10.2.	TVORBA KRAJINY, KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN (OPTIMÁLNE PRIESTOROVÉ A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE IŽA).....	67
B.11.	NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA.....	78
B.11.1.	DOPRAVA.....	78
B.11.2.	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	83
B.11.3.	ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA	92
B.11.4.	POŠTA A TELEKOMUNIKÁCIE	98
B.12.	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	100
B.12.1.	ZÁSADY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA VO VZŤAHU K EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI ÚZEMIA	100
B.12.2.	NÁVRH OPATRENÍ NA ELIMINÁCIU ALEBO OBMEDZENIE STRESOVÝCH PRVKOV V KRAJINE.....	101
B.12.3.	ZÁSADY VYMEDZENIA HRANÍC ZASTAVANÉHO ÚZEMIA, NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE A OBNOVENIE KRAJINNOESTETICKÝCH HODNÔT ÚZEMIA.....	105
B.12.4.	OCHRANA ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....	105
B.12.5.	NÁVRH OPATRENÍ PRE USPORIADANIE ÚZEMIA Z HEADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY	107
B.12.6.	NÁVRH OPATRENÍ NA OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV A NA ZNIŽOVANIA NEGATÍVNEHO PÔSOBNIA STRESOVÝCH JAVOV	108
B.13.	VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽÍSK A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	108
B.14.	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	109
B.14.1.	NÁVRH OPATRENÍ OCHRANY PRÍRODY	109
ZÁVER	109

A.1. ÚVOD

A.1.1. ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI

Práce na novom územnom pláne obce Iža (ÚPN-O Iža) – časť návrh sú vypracované v zmysle zmluvy o dielo č. IŽ 01/2006 medzi:

obstarávateľom : obec Iža
Ďatelinová 674
946 39 Iža

a

zhotoviteľom : Ing. arch. Peter Varga, autorizovaný architekt SKA
Lenardová 2, 851 01 - Bratislava

A.1.2. RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV

Hlavní riešitelia : Ing. arch. Peter VARGA (BA)
Ing. arch. Martin PAVLÍK (MT)

Urbanizmus zodpovedný projektant : Ing. arch. Peter VARGA
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK

Doprava zodpovedný projektant : Ing. Otto JANÍK (BB)
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK

**Životné prostredie, občianska vybavenosť, priemysel, bývanie, rekreácia a cestovný
ruch**

zodpovedný projektant : Ing. arch. Peter VARGA
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK
Ing. Katarína HALABRINOVÁ (KN)
Dr. Eva SEKOVÁ (NZ)
Veronika VARGOVÁ (KN)

Vodné hospodárstvo zodpovedný projektant: Ing. Jozef Repík, Hydrocoop s.r.o.,
Bratislava (BA)

Energetika - elektrická energia, telekomunikácie: Ing. Peter Burian /elektro (BA)
Ing. P. Kubík / telekom. (BA)

Energetika - plyn, (teplo): Ing. Mažgut/ plyn (MT)

Digitálne spracovanie : Ing. arch. Martin PAVLÍK
spolupráca : Ing. Michal ŽIVČÁK (MT)
Ing. arch. Zuzana KUBÍČKOVÁ (MT)
Ing. Zuzana CISÁRIKOVÁ (MT)

Konštruktérske a pisárske práce : Ing. arch. Martin PAVLÍK
Ing. arch. Zuzana KUBÍČKOVÁ

Obstarávateľ : Ing. arch. Gertrúda ČUBOŇOVÁ (NR)
*Odborne spôsobilá osoba podľa § 2 a/ Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov
(osvedčenie odbornej spôsobilosti, registračné číslo 036)*

A.2. DÔVODY OBSTARANIA NOVÉHO ÚPN – OBCE IŽA

Dôvodom na obstaranie „Územného plánu obce – Iža“, je získanie a schválenie podrobného Územného plánu obce za účelom riešenia pozemkov na výstavbu nových bytových domov, rodinných domov, občianskej vybavenosti, rekreačných a športových plôch, ako aj prislúchajúcej dopravnej a technickej infraštruktúry. Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) obce vyplynulo zo spoločenskej potreby rozvoja obce.

Na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie sídla existuje niekoľko závažných dôvodov:

- obec má záujem plánovite odstraňovať negatívne javy spôsobené minulým vývojom;
- je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľadovaní obce;
- zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými rešpektovaním aktuálneho územného plánu veľkého územného celku;
- umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj bývania, rekreácie, výroby, služieb a podnikateľských aktivít, technickej infraštruktúry
- upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru;
- zvýšiť ekologickú stabilitu riešeného územia a zabezpečiť ochranu významných prírodných hodnôt.

Rozhodnutie o obstaraní nového Územného plánu obce Iža vyplynulo aj z potreby obce zabezpečiť rozvoj obce a jej katastrálneho územia, bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií, vrátane rozvoja cestovného ruchu a zároveň zosúladiť územný plán s požiadavkami, vyplývajúcimi zo zákonných ustanovení pre územnoplánovaciu činnosť.

Obec Iža vzhľadom k odôvodneným požiadavkám na ďalší rozvoj, zohľadňujúci súčasnú situáciu v obci, a tiež z dôvodu zapracovania priemetu vyšších územnoplánovacích dokumentov (ÚPN-VÚC) zasahujúcich do katastrálneho územia obce pristúpilo k zabezpečeniu nového územného plánu.

Hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre ďalší rozvoj obce a riešeného územia v koordinovanom súvzťahu so záujmovým územím (okres Komárno) v etapách do roku 2015 a do roku 2030.

Na základe schváleného projektu od MVR SR získala obec to nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ na vypracovanie nového územného plánu.

Nový územný plán obce obsahuje všetky potrebné náležitosti v zmysle zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a následných vykonávacích predpisov a poriadkov súčasnej platnej legislatívy, vrátane Vyhlášky MŽP SR č.55 O územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Návrh riešenia je III. etapou v procese obstarávania ÚPN obce. V I. etape boli spracované Prieskumy a rozборы, Krajinno-ekologický plán a schválené zadanie na vypracovanie ÚPN obce, v II. Etape bol vypracovaný Koncept riešenia v dvoch variantách, kde bol spracovaný nultý variant a variant návrhový, ktorý je podkladom pre návrh riešenia.

Spôsob spracovania, obsah a rozsah, vrátane termínov v procese obstarávania bol dohodnutý a je súčasťou zmluvy o dielo č. Iž 01/2006 medzi obstarávateľom (obec Iža) a zhotoviteľom (Ing. arch. Peter Varga).

V obstarávaní bude obec zastupovať *Ing. arch. Gertrúda Čuboňová*, oprávnená osoba a obstarávanie ÚPP a ÚPD.

A.3. Hlavné ciele riešenia územného plánu obce

overenie :

- optimálneho spôsobu územno-priestorovej organizácie a funkčného využívania územia obce,
- overenie možností využitia v súčasnosti voľných, t.j. neurbanizovaných území bezprostredne nadväzujúcich na zastavané územie obce pre rozvoj zobytných funkcií vo forme zástavby rodinných domov a malopodlažných bytových domov,
- overenie možností tvorby územno-technických podmienok pre rozvoj výrobnoprodukčných, distribučno-skladovacích a obslužných funkcií podnikateľského charakteru v obci,
- overenie možností tvorby územno-technických podmienok pre rozvoj športovorekreačných a oddychovo-zotavovacích funkcií v zastavanom území obce a v jeho krajinnom zázemí;

stanovenie:

- zásad a regulatívov funkčného využívania a priestorového usporiadania územia obce vo väzbe na územné a krajinné zázemie,
- zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane ozelenenia územia,
- zásad a regulatívov ochrany a využívania prírodných zdrojov a významných krajinných prvkov na území obce,
- zásad a regulatívov verejného dopravného a technicko-infraštruktúrneho vybavenia a občianskeho vybavenia územia;

A.3.1. Základné údaje charakterizujúce územie obce

Obec Iža má výmeru 2807,3 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Progresívny rozvojový význam pre Nitriansky kraj z pohľadu širších medzinárodných súvislostí má Podunajský sídelný pás. Dunaj, ako vodná cesta a sídelný pás celoeurópskeho významu, bude konkrétnym spôsobom ovplyvňovať komunikačné a hospodárske podmienky a využitie územia Nitrianskeho kraja.

Charakteristickou črtou riešeného územia je orientácia osídlenia do paralelnej štruktúry sledujúcej hlavnú kompozičnú aj funkčnú os širokého územia – toku Dunaja.

Hlavnými jeho formujúcimi faktormi sú priama väzba na štátnu cestu a Dunaj.

Pri skúmaní urbanistickej štruktúry sme vychádzali zo snahy zachovať a zakomponovať všetky pozitívne hodnoty urbanizovaného a prírodného prostredia ako jednotného, harmonického celku.

Dobré klimatické podmienky v kombinácii s vodnými plochami a charakterom okolitej krajiny, významná cyklistická trasa a rekreačná oblasť sú predpokladom pre navrhovaný ďalší rozvoj rekreačnej funkcie obce Iža.

A.3.2. CIELE ROZVOJA ÚZEMIA

Hlavným cieľom riešenia je získanie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj obce, rozvojové možnosti a limity územia v súlade so súčasnou platnou legislatívou a zároveň bude po schválení záväzným dokumentom pre obec v procese povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.

Pri vypracovaní nového ÚPN obce sa sledujú najmä tieto hlavné rozvojové ciele územia :

- Optimálne riešenie spôsobu využitia a usporiadania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a únosnosti územia.
- Odstránenie funkčných a priestorových disproporcií.
- Koordinovanie záujmov v území.
- Regulovanie a usmerňovanie investičnej činnosti a záujmov v území.
- Urbanistickým návrhom skvalitnenie životného prostredia v obci.
- Zabezpečenie ochrany kultúrneho dedičstva a prírodných hodnôt.
- Optimalizovanie sociálneho zloženia obyvateľstva.
- Dobudovanie verejnej, dopravnej, občianskej a technickej vybavenosti obce.
- Navrhnutie plôch pre verejno-prospešné stavby.
- Riešenie primeraného rozvoja obce, vzhľadom na význam a polohu obce a predpokladaný demografický vývoj.
- Účelné a čo najoptimálnejšie využitie územia obce pri rešpektovaní záväznej časti ÚPN - VÚC Nitrianskeho kraja a jeho Zmien a doplnkov a regionálneho územného systému ekologickej stability.
- Skvalitnenie života obyvateľov v obci.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj individuálnej a hromadnej bytovej výstavby identifikáciou zastavaného územia, a tiež návrhom nových plôch v extraviláne pre rozvoj uvedenej funkcie pri zohľadnení záujmov vyplývajúcich z poľnohospodárskej výroby a ochrany PP (poľnohospodárskej pôdy).
- Stanovenie podmienok rozvoja občianskej vybavenosti v jednotlivých oblastiach.
- Stanovenie podmienok pre rozvoj výroby.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj rekreácie a turizmu.
- Vytvorenie podmienok pre komplexné dobudovanie technickej infraštruktúry.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj optimálnej komunikačnej siete automobilovej, cyklistickej a pešej dopravy vrátane smerových a šírkových úprav komunikácií a vymedzenia plôch pre statickú dopravu vo väzbe na plochy rekreácie a športu a ostatnej občianskej vybavenosti.

A.4. ZHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

Rozhodnutie o obstaraní nového Územného plánu obce Iža vyplynulo z potreby obce zabezpečiť rozvoj obce a jeho katastrálneho územia, bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií, vrátane rozvoja bývania, občianskej a rekreačnej vybavenosti a zároveň zosúladiť územný plán s požiadavkami, vyplývajúcimi zo zákonných ustanovení pre územnoplánovacie činnosti. Obec nemá v súčasnosti platný územný plán, ktorý by splňal požiadavky, vyplývajúce z platných právnych predpisov.

Z prác na návrhu nového ÚPN obce boli ukončené prieskumy a rozbor a vypracovaný Krajinno-ekologický plán 12/2006 a vypracované a schválené zadanie v 08/2007 a koncept riešenia, ktorý bol vypracovaný v dvoch alternatívach: 0. a 1. variant.

A.5. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM ÚPN OBCE IŽA

Návrh riešenia je vypracovaný vo veľkej časti v súlade so schváleným zadáním. Zmena oproti zadaniu je pri mierkach grafickej časti, kde kvôli prehľadnosti a úplnosti údajov boli doplnené formáty aj o mierky M 1:10 000, hlavne pri technickej infraštruktúre a záberoch poľnohospodárskej pôdy.

A.6. ZDÔVODNENIE PRÍPADNÉHO SPRACOVANIA DOPLŇUJÚCICH PRIESKUMOV A ROZBOROV

Pred vypracovaním návrhu riešenia nebolo nutne vypracovať doplňujúce prieskumy a rozborov.

A.7. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

A.7.1. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU VÚC NITRIANSKEHO KRAJA

A.7.1.1. Väzby vyplývajúce zo záväzných častí regiónu, vzťahujúce sa k obci Iža (ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja)

Pri riešení návrhu ÚPN obce Iža sa rešpektujú výstupy zo záväznej časti *ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja* z roku 1998, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením Vlády Slovenskej republiky z 28. apríla 1998 č. 188/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje *Záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja*. Ďalej aj zo *Zmien a doplnkov č.1 ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja*, ktorých záväzná časť bola schválená Zastupiteľstvom NSK uznesením č. 339/2004 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN NK č.3/2004 zo dňa 8.11.2004 a *Zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja*, ktoré boli schválené uznesením č.271/2007 a ich záväzná časť vyhlásená VZN č.1/2008 dňa 14.1.2008.

Vyššou územnou jednotkou, ako je riešené územie, je územie okresu Komárno, ktoré spadá do Nitrianskeho kraja..

Riešeného územia sa dotýkajú hlavne nasledovné ciele rozvoja územia vyplývajúce zo schváleného ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja:

V rámci usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

- vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vzťahov vnútroregionálnych a nadregionálnych pri zdôraznení územnej polohy kraja, ktorý hraničí s Maďarskou republikou,
- formovať ťažiská osídlenia na celoštátnej, nadregionálnej a regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie formovania funkčnej a priestorovej štruktúry jednotlivých hierarchických úrovní centier osídlenia a príslušných vidieckych sídiel a priestorov, podieľajúcich sa na vzájomných sídelných väzbách v rámci daného ťažiska osídlenia, uplatňujúc princípy dekoncentrovanej koncentrácie,
- podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvorenia rovnocenných životných podmienok obyvateľov,
- zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

- zohľadňovať pri rozvoji vidieckych oblastí ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
- vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života;

V oblasti rekreácie a turizmu:

- usmerňovať funkčno – priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov regiónu na každodennú a koncotýždňovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus,
- podporovať najvýznamnejšie rekreačné priestory pre medzinárodný a prihraničný cestovný ruch; nadviazať na medzinárodný turizmus rozvíjaním poznávacieho cestovného ruchu a tiež sledovaním turistických tokov a dopravných trás (cestných, vodných) predchádzajúcich, resp. končiacich v kraji; venovať väčšiu pozornosť aktívnemu zahraničnému turizmu, cezhraničným vzťahom a malému prihraničnému a tranzitnému cestovnému ruchu,
- vytvárať podmienky pre rozvoj turistiky a jej formy agroturistiky,
- lokalizovať potrebnú vybavenosť do obcí ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach;

V oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry:

- rozvíjať školstvo na všetkých stupňoch, dobudovať absentujúcu materiálno–technickú základňu, optimálne riešiť školstvo v národnostne zmiešanom území,
- podnecovať rozvoj mimoškolskej činnosti, vzdelávať a doškoľovať pedagogických pracovníkov,
- rozvíjať možnosti pre zdravotnícku starostlivosť vo všetkých oblastiach preventívnej, liečebnej a rehabilitačnej a vytváraním menších prevádzok a zariadení aj v obytnom, zmiešanom, alebo rekreačnom území,
- umožňovať rozvoj programu sociálnej starostlivosti a jeho realizáciu pre rôzne vekové, zdravotné a sociálne skupiny občanov postupným dobudovaním siete sociálnej starostlivosti v obytnom, alebo rekreačnom území vrátane možností prevádzkovania ubytovacích zariadení pre prestarnutých občanov,
- podporovať rozvoj zariadení kultúry v celom priestore Nitrianskeho kraja a nadviazať na prerušenú kontinuitu rozvíjania tradícií v kultúrno-spoločenskej oblasti jednotlivých regiónov kraja,
- podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení lokálneho významu, predovšetkým siete knižníc, ktoré predstavujú významný článok v kultúrno-vzdelávacom procese najširších vrstiev obyvateľstva, ako aj ďalších zariadení kultúrno-rekreačného charakteru,
- rozvíjať zariadenia pre športovo–telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky nielen vo vidieckom zázemí, ale aj v urbanizovanom prostredí, čo je dôležité pre zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a možnosti uplatnenia stratégie Národného programu podpory zdravia;

V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva:

- podľa potrieb a možností urbanistického rozvoja rešpektovať poľnohospodársky a lesný pôdny fond ako jeden z faktorov limitujúci urbanistický rozvoj,
- rešpektovať pri rozvoji územia ochranu trvalých kultúr vo vyhlásených vinohradníckych oblastiach,
- podporovať protieróznú ochranu poľnohospodárskeho a lesného fondu prvkami vegetácie v rámci riešenia pozemkových úprav v nadväznosti na prvky ÚSES;

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu:

- v súlade s projektmi ÚSES v území vytvárať opatrenia kompletizácie sprievodnej vegetácie pozdĺž tokov výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín,
- pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými),
- rekultivácie vo vinohradníckych oblastiach citlivo zvažovať v zmysle zachovania prirodzených biokoridorov a pri veľkoplošných vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov;

V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrno – historického dedičstva:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadviazať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť jej vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifickosti pôvodného osídlenia,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie,
- rešpektovať potenciál takých kultúrno – historických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy (etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a pod.),
- akceptovať v diaľkových pohľadoch a krajinnom obraze historicky utvorené dominanty (kostol.);

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry:

- zabezpečiť výhľadovo úpravu cesty I/63 v úseku Komárno-Štúrovo na požadovanú kategóriu I. triedy (C 11,5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

Vodné hospodárstvo

- zabezpečovať podľa návrhu plánu územného rozvoja a z neho vyplývajúcich potrieb prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- pripojiť vybudované, ale doposiaľ nevyužívané zdroje vody pre rozšírenie kapacity skupinových a diaľkových vodovodov,
- znižovať straty vody a tým i prevádzkové náklady,

- dobudovať prepojenie skupinového vodovodu Komárno so skupinovým vodovodom Iža–Patince,
- vykonávať na upravených tokoch údržbu za účelom udržiavania jej prietočnosti
- na úseku odvedenia vnútorných vôd vykonávať pravidelnú údržbu kanálov za účelom prietočnosti,
- zabezpečiť odkanalizovanie sídiel s vybudovaným verejným vodovodom, čím sa zníži veľký podiel obyvateľstva na znečisťovaní povrchových a podzemných vôd,
- budovať súbežne kanalizácie s mechanicko – biologickým čistením v menších obciach, ktoré sa nachádzajú vo vodohospodársky citlivých oblastiach,
- na úseku verejných kanalizácií zabezpečiť vypúšťanie odpadových vôd do recipientu v súlade so zákonom č. 138/1973 Zb. a nariadením SR č. 242/1993 Z.z.,
- zabezpečiť odkanalizovanie rozvojových plôch vybudovaním tlakovej kanalizácie s napojením na vlastnú ČOV, čím sa zníži veľký podiel obyvateľov na znečistení povrchových a podzemných vôd,
- zabezpečiť postupné zvyšovanie podielu napojenia obyvateľov na rozvoj verejnej kanalizácie za účelom ochrany podzemných zdrojov vody;

Energetické hospodárstvo

- rešpektovať koridory jestvujúcich vedení
- rezervovať koridor pre navrhovanú trasu VVN 2x110 kV v trase Komárno-Štúrovo
- rešpektovať koridory súčasných plynovodov prechádzajúcich územím,
- utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike;

V oblasti nadradenej infraštruktúry odpadového hospodárstva:

- riešiť zneškodňovanie odpadov v súlade so schváleným Programom odpadového hospodárstva okresu Komárno,
- zabezpečiť lepšie využitie biologických odpadov vybudovaním ďalších kompostovacích zariadení,
- zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení na zneškodňovanie, zhodnotenie, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov,
- vytvárať územnopriestorové podmienky pre technické a organizačné zabezpečenie potrieb v odpadovom hospodárstve pre minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov;

V oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja:

- sústrediť pozornosť na rozvoj „Globálnej informačnej spoločnosti“ v kraji skvalitňovaním infraštruktúry komunikačných systémov,
- harmonizovať proces programovania a implementácie Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 a Národného rozvojového plánu Slovenskej republiky v podmienkach Nitrianskeho kraja s cieľom vytvoriť podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj regiónov Slovenskej republiky;

V oblasti priemyslu a stavebníctva:

- podporovať budovanie rôznych typov priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov

- vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno – historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny,
- vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje);

Z verejnoprospešných stavieb vymedzených v ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja a jeho Zmenách a doplnkoch sa na riešené územie vzťahujú:

V oblasti cestnej a železničnej dopravy

- rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane
- rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií, rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia

V oblasti vodného hospodárstva

- prepojenie skupinového vodovodu Komárno so skupinovým vodovodom Iža-Patince

v oblasti energetického hospodárstva

- rezervovať koridor pre navrhovanú trasu VVN 2x110 kV v trase Komárno-Štúrovo

v oblasti odpadového hospodárstva

- stavby a zariadenia na zber zneškodňovanie, recykláciu, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov,

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 137/1982 Zb., zákona č. 139/1982 Zb., zákona č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona NR SR č. 136/1995 Z.z., zákona NR SR č. 199/1995 Z.z., nález Ústavného súdu SR č. 286/1996 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z., (úplné znenie vyhlásené pod č. 109/1998 Z.z.), zákona č. 175/1999 Z.z., zákona č. 237/2000 Z.z., zákona č. 416/2001, zákona č. 553/2001 Z.z., v znení nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 217/2002 Z.z., zákona č. 103/2003 Z.z., zákona č. 245/2003 Z.z., zákona č. 417/2003 Z.z., zákona č. 608/2003 Z.z., zákona č. 541/2004 Z.z., zákona č. 290/2005 Z.z. a zákona č. 479/2005 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Verejnoprospešné stavby sú graficky znázornené vo výkrese č.10 „Návrh regulatívov a záväzných častí, vrátane verejnoprospešných stavieb“.

A.8. SÚPIS POUŽITÝCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV A INÝCH PODKLADOV SO ZHODNOTENÍM ICH VYUŽITIA PRI RIEŠENÍ

A.8.1. PODKLADY

A.8.1.1. Schválená ÚPD, vzťahujúca sa k riešenému územiu

- platný Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho kraja / ÚPN VÚC / a jeho Zmeny a doplnky, 2004

Pre grafickú časť spracovania prieskumov bol použitý mapový podklad evidenčná mapa M = 1 : 2 880, digitalizovaný podklad M=1:5 000, M= 1:10 000. Pre vymedzenie záujmového územia a širších vzťahov bol použitý mapový podklad M = 1 : 50 000.

A.8.1.2. Územno-plánovacie podklady

- R-ÚSES okresu Komárno, SAŽP, 1995
- Zadanie pre ÚPN obce Iža, 08/2007, Ing. arch. Peter Varga a kolektív
- Metodické pokyny na vypracovanie dokumentu územného systému ekologickej stability vyd. Min. ŽP SR 1993

A.8.1.3. Prieskumné práce

- Prieskumné práce v teréne, za účelom zistenia skutočného využitia plôch, objektov technickej a dopravnej infraštruktúry, priestorových pomerov, negatívnych javov a pod.

A.8.1.4. Dopravná a inžinierska dokumentácia

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS, 2001).
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja vrátane zmien a doplnkov čl. a 2.
- výstupy zo stránky www.ssc.sk

A.8.1.5. Konzultácie, ostatné podklady, mapové podklady

- Mapy v mierke 1:5 000 a 1:10 000 (Geografický a kartografický ústav – mapová služba, Bratislava),
- KEP Iža (Ing. arch. Peter Varga, december 2006).
- Podrobná cykloturistická mapa Bratislava Podunajsko, M 1:100 000, (VKÚ).
- Strategický program _PHSR obce Iža
- Súpis pamiatok na Slovensku
- Informácie zo stránky www.iza.sk, www.e-obce.sk, www.muzeum.sk
- Súpis parciel KN, údaje BPEJ PP.
- ostatné údaje, vyplývajúce zo stanovísk dotknutých orgánov a organizácií, ako odpovede po oznámení a začatí prác na ÚPN obce Iža
- Konzultácia a podklady získané jednotlivými profesiami od odborných orgánov a organizácií štátnej správy, v súvislosti s vodným hospodárstvom, energetikou a ochranou prírody.

A.8.2. VÝSTUPY Z RELEVANTNÝCH PODKLADOV S DOPADOM NA RIEŠENÉ ÚZEMIE

A.8.2.1. Výstup zo zámerov trasovania a úpravy cesty I/63

Pre obec Iža je potrebné zabezpečiť výhľadovú úpravu cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu C11, 5/80, s obchvatom Iže po južnej strane

A.8.2.2. Výstup z R – ÚSES

Do grafickej i textovej časti boli zapracované rozhodujúce krajinno-ekologické výstupy z R-ÚSES-u, zahŕňajúce hlavne hranice chránených území, biocentrá, biokoridory, priestory s vysokou krajinnou diverzitou, a tiež genofondové lokality, ktoré ovplyvnia budúci rozvoj obce Iža.

B. RIEŠENIE NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

B.1.1. Základné údaje charakterizujúce územie obce

Obec Iža má výmeru 2807,3 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Územie obce Iža je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie. Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou sídla.

Základné charakteristiky obce Iža

Kód obce	501174
Názov okresu	Komárno
Názov obvodu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 39
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1268
Nadmorská výška stredu obce - v m	111
Celková výmera územia obce [m ²]	28 072 919
Poľnohospodárska pôda	22 843 772
Lesné pozemky	497 236
Vodné plochy	1 987 504
Zastavené plochy	1 330 458
Ostatné plochy	1 413 949
Počet obyvateľov	1653
Hustota obyvateľstva na km ²	46

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 30 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

B.1.2. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ POPIS

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k.ú. obce - severná polovica k.ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (zasahuje do severnej polovice k.ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-120m n.m..

Obec Iža zo severu susedí s obcami Marcelová, Svätý Peter a Chotín, z východnej strany s obcou Patince, zo západu s mestom Komárno. Na juhu je obec ohraničená štátnou hranicou s Maďarskou republikou.

ÚPN obce Iža – návrh riešenia je spracovaný pre katastrálne územie v mierke 1:5 000. Katastrálne územie spadá do záujmového územia, z ktorého sú do výkresov v mierke 1:10 000 vyznačené rozhodujúce líniové a plošné javy.

Ťažiskové územie sídla je spracované v rozsahu zastavaného územia a najbližšieho dotykového územia (výkres širších vzťahov) v mierke 1:50 000 .

B.2. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

B.2.1. Obyvateľstvo, ekonomické aktivity, zamestnanosť

B.2.1.1. Demografický potenciál a bytový fond

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles až do konca 90-ych rokov posledného storočia, čo zas vymenil postupný nárast v poslednom poldesiatročí. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1589 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2006 v obci bývalo už 1653 osôb, čo predstavoval nárast vyše 4% za 5 rokov.

Tab.č.1: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	1999
1961	2200
1970	1901
1980	1837
1991	1642
2001	1589
2002	1684
2003	1663
2004	1664
2005	1639
2006	1653

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB
2002- 2006 údaje k I. I.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (53,1) svedčí o veľmi intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,3 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

Populácia obce má mierne podpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2005 miera natality bola okolo 7,4‰, kým celoštátny priemer bol 8-9‰.

V období 2000-2005 miera úmrtnosti v obci bola nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 13,5 zomretých (celoslovenský priemer bol 10 zomretých), t.j. miera mortality bola okolo 13,5‰. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia.

Podľa SODB k 26.5.2001 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu (tvoria 74,6% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 139.

Demografická charakteristika

Tab.č. 2: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	14	16	12	16	14	11

Prameň: Obecný úrad

Tab. č.3: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	17	19	27	33	23	26

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.4: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Iža		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	184	201	385
Maďarská	547	609	1 156
Rómska	12	12	24
Rusínska	-	-	-
Ukrajinská	-	-	-
Česká	9	8	17
Nemecká	-	-	-
Poľská	-	-	-
Chorvátska	-	-	-
Srbská	-	-	-
Ruská	-	-	-
Židovská	-	-	-
Ostatné, nezistené	4	3	7
Spolu	756	833	1 589

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Tab.č.5: Vývoj počtu odšahovaných z obce v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	18	20	9	28	21	29

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.6: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	33	28	45	44	55	30

Prameň: Obecný úrad

Veková štruktúra obyvateľstva

Tab.č.7: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Iža			v %	
	Muži	Ženy	Úhrn		
0 - 2	16		24	40	2,5
3 - 4	12		14	26	1,6
5	4		4	8	0,5
6 - 9	23		30	53	3,3
10 - 14	57		45	102	6,4
15	9		3	12	0,8
16 - 17	15		22	37	2,3
18 - 19	19		25	44	2,8
20 - 24	75		49	124	7,8
25 - 29	64		51	115	7,2
30 - 34	52		51	103	6,5
35 - 39	52		46	98	6,2
40 - 44	61		52	113	7,1
45 - 49	60		61	121	7,6
50 - 54	48		58	106	6,7
55 - 59	44		53	97	6,1
60 - 64	39		62	101	6,4
65 - 69	49		47	96	6
70 - 74	21		45	66	4,2
75 - 79	17		44	61	3,8
80 - 84	9		18	27	1,7
85+	5		22	27	1,7
Nezistený vek	5		7	12	0,8
Spolu	756		833	1 589	100

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenuou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo a nezamestnanosť

Tab.č.8: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva (%)	Iža			Slovensko		
	Muži	Ženy	spolu	Muži	Ženy	spolu
0 - 5	4,2	5	4,7	6,6	5,9	6,3
6 - 14	10,6	9	9,8	13,3	12	12,6
Produktívny	66	50,2	57,7	66,7	58,1	62,3

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

Poproduktívny	18,5	34,9	27,1	12,5	23,1	18
Priemerný vek	38,8	43,6	41,3	34,5	37,6	36,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.9: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezavislí
		spolu	v %	z toho					
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní		
Iža	muži	431	57	0	3	0	129	152	14
	ženy	349	41,9	35	4	0	98	290	4
	spolu	780	49,1	35	7	0	227	442	18

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č. 10: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Deti a žiaci ZŠ	Žiaci a študenti			
			spolu	v tom		
				z učilíšť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Iža	muži	121	33	7	14	12
	ženy	120	41	3	22	16
	spolu	241	74	10	36	28

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.11: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicke aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	61	26	87	7
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	-	-	-	-
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	0	1	1	1
Priemyselná výroba	58	48	106	81
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	12	1	13	11
Stavebníctvo	20	4	24	11
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	33	40	73	30
Hotely a reštaurácie	1	4	5	3
Doprava, skladovanie a spoje	17	6	23	12
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	6	8	7
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	15	3	18	15
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	31	26	57	25
Školstvo	4	30	34	15
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	9	24	33	26
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	10	15	9
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	163	120	283	42
Spolu	431	349	780	295

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Tab.č.12: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny	Členovia	Podnikatelia	Ostatní	Ekonomicke aktívni
------	--	----------	--------------	---------	--------------------

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

	v štátnom podniku	v súkromnom podniku	v poľnoh. družstve alebo inej družs. organizácii	u iného zamestnávateľa	produkčných družstiev	bez zamestnancov	so zamestnancami	a nezistení	spolu	z toho robotníci
Muži	118	92	52	1	0	21	17	130	431	226
Ženy	110	80	22	4	2	8	10	113	349	122
Spolu	228	172	74	5	2	29	27	243	780	348
v %	29,2	22,1	9,5	0,6	0,3	3,7	3,5	31,2	100	44,6

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Podiel robotníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 44,6%, kým celoslovenský priemer je 45,4%.

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru. K 31.3.2006 v obci bolo 81 nezamestnaných (o 42 osôb menej ako k 31.1.2005). Miera nezamestnanosti bola 10,4%.

Tab.č.13: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci v období 2005-2006

Obec	Stav k 31.1.2005		Stav k 31.3.2006	
	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %
Iža	123	15,76	81	10,4

Prameň: UPSVAR Komárno, 2006

Tab. č.14: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa doby evidencie k 31.3.2006

UoZ spolu	do 3 mesiacov	4-6 mesiacov	7-9 mesiacov	10 -12 mesiacov	13-24 mesiacov	nad 24 mesiacov
81	16	17	6	4	5	33

Prameň: UPSVAR, 2006

Tab.č.15: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa najvyššieho ukončeného stupňa vzdelania k 31.3.2006

UoZ spolu	Stupeň vzdelania									
	nedokončené základné a bez vzdelania	úplne základné	vyučené	stredné odb. vzdel.(bez maturity)	úplne stredné odb. vzdel.(SOU, US s mat.)	úplne stredné všeobecné (gymnázium s maturitou)	úplne stredné odborné (SOS s maturitou)	vyššie vzdelanie	vysokoškolské	vedecká výchova
81	0	29	34	0	5	0	10	0	3	0

Tab.č.16: Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných k 31.3.2006

UoZ spolu	Do r19	r20_24	r25_29	r30_34	r35_39	r40_44	r45_49	r50_54	r55_59	r60_
81	1	5	10	12	7	5	12	21	6	2

Prameň: UPSVAR, 2006

Najväčším problémom súčasného trhu práce je vysoká miera dlhodobo nezamestnaných osôb (46,9% evidovaných nezamestnaných v obci hľadá prácu už viac ako 1 rok), ako aj nezamestnanosť ľudí vo veku nad 40 rokov. Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním.

Bytový fond

V čase SODB 2001 v obci bolo 536 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 95,0%-ný podiel mali rodinné domy. Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 104 rodinných domov bolo voľných, z ktorých 5 rodinných domov bolo určených na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od mája 2001 došlo k miernym zmenám v počte a štruktúre domového fondu:

- v období 2001-2005 bolo vybudovaných 10 rodinných domov (priemerne 2 rod. domy ročne).
- v období 2001-2005 bolo vybudovaných 20 nájomných bytov v dvoch bytových domoch.

Vyššia dynamika výstavby bytov svedčí o trende rastu výstavby bytov v obci, ktorý bude udržateľný aj v strednodobom horizonte (v období 2006-2012 bude vymeraných ďalších 13 nových stavebných pozemkov vytvorením novej ulice). V strednodobom horizonte sa plánuje aj výstavba nových nájomných bytov (napr. výstavba novej štvorbytovky v centre obce).

Tab.č.17: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v období 2000-2005

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet postavených rod. domov	2	1	1	2	2	4
Počet postavených bytových domov / počet bytov v nich	-	-	-	1/10	-	1/10

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.18: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Iža			
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
- 1899 a nezistené	77	0	9	86
1900 - 1919	12	0	0	12
1920 - 1945	36	0	0	36
1946 - 1970	259	4	9	272
1971 - 1980	57	0	1	58
1981 - 1990	43	0	2	45
1991 - 2001	25	0	2	27
spolu	509	4	23	536
%	95	0,7	4,3	100
Úhrn - z toho 1996 - 2001	12	0	1	13

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.19: Charakteristika bytového fondu podľa kategórie bytov (%)

Územie	Kategórie bytov			
	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
Iža	64,7	22,8	4,5	8,0
Slovensko	77,8	11,8	2,9	7,5

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Trvalo obývané domy vykazujú priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 37 rokov (celoslovenský priemer je 38 rokov). Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju. Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Iža na jednu osobu pripadne obytná plocha 24,1 m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,71 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,78 (celoštátny priemer je 0,99).

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má priemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 64,7% bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), 22,8% bytov do 2. kategórie, 4,5% bytov do 3. kategórie, kým 8,0% bytov do 4. kategórie (na úrovni Slovenska diferenciacia predchádzajúcich ukazovateľov je nasledovná: 77,8%, 11,8%, 2,9% a 7,5%).

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne býajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenzových domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 v obci bolo 611 cenzových domácností, 534 bytových domácností a 562 spoločne hospodáriacich domácností. Ich vzájomný pomer je 1,14 : 1 : 1,05. Táto vyváženosť svedčí o vysokej kultúre bývania a o vysokom ekonomickom stupni samostatnosti domácností. Malý rozdiel medzi tromi uvedenými kategóriami domácností naznačuje, že v prevažnej väčšine býva v jednom byte jedna cenzová domácnosť. Vývoj počtu cenzových domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenzových domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností. Ich podiel je 58,8%. Neúplné domácnosti tvoria 15,2% všetkých cenzových domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenzových domácností je 23,2% (celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%). V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenzových domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 2 členná domácnosť. Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 24,1%-ný podiel na celkovom počte cenzových domácností.

Tab.č.20: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	602	1	32	635
Trvale obývaných domov	517	1	23	541
v %	95,6	0,2	4,3	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	0	0	1	1
bytového družstva	2	0	0	2
obce	1	1	0	2
fyzickej osoby	484	0	15	499
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	30	0	7	37
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	516	1	23	540
s 3-4 nadzemnými podlažiami	1	0	0	1
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	85	0	9	94
z toho: určených na rekreáciu	4	0	0	4
Priemerný vek domu	37	36	29	37
Bytov spolu	604	4	32	640
v tom: trvale obývané	509	4	23	536
v %	95	0,7	4,3	100
z toho družstevné	2	0	0	2
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	95	0	9	104
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	8	0	0	8
neobývané, určené na rekreáciu	5	0	0	5
neobývané, uvoľnené na prestavbu	7	0	1	8
neobývané, nespôsobilé na bývanie	29	0	5	34
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1
neobývané z iných dôvodov	35	0	3	38
nezistené	10	0	0	10
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	369	4	11	384
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	36	0	0	36
ostatné a nezistené	104	0	12	116
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	4	0	0	4
2 izby	71	0	3	74
3 izby	176	4	11	191
4 izby	151	0	4	155
5+ izieb	107	0	5	112
Bývajúcich osôb	1 478	11	61	1 550
Počet CD	571	4	24	599
Počet HD	525	4	22	551
Obytné miestnosti	1 893	12	84	1 989
Počet osôb na 1: byt	2,9	2,75	2,65	2,89
obytné miestnosti	0,78	0,92	0,73	0,78
CD	2,59	2,75	2,54	2,59
HD	2,82	2,75	2,77	2,81
Obytná plocha bytu v m ²	35 497	180	1 660	37 337
Celková plocha bytu v m ²	54 997	220	2 473	57 690
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	69,7	45	72,2	69,7
- m ² celkovej plochy na 1 byt	108	55	107,5	107,6
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	24	16,4	27,2	24,1
- obytných miestností na 1 byt	3,72	3	3,65	3,71

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.21: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	111	134	109	91	30	3	478
s 2+ CD	0	3	2	8	18	25	56
spolu	111	137	111	99	48	28	534
Hospodáriace:							
s 1 CD	129	140	115	98	32	5	519
s 2+ CD	0	0	2	5	15	21	43
spolu	129	140	117	103	47	26	562
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	118	58	26	9	1	212
so závislými deťmi	0	0	57	71	17	2	147
spolu	0	118	115	97	26	3	359
neúplné:							
bez závislých detí	0	27	14	10	8	2	61

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

so závislými deťmi	0	12	16	3	1	0	32
spolu	0	39	30	13	9	2	93
viacčlenné nerodinné	0	10	4	0	2	1	17
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	119	0	0	0	0	0	119
v inom byte	20	0	0	0	0	0	20
podnájomníci	3	0	0	0	0	0	3
spolu	142	0	0	0	0	0	142
úhm	142	167	149	110	37	6	611

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V obci 58,40% trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, z ostatných spôsobov druhý najrozšírenejší je kúrenie pomocou kachlí. V čase SODB 2001 ani v jednom byte nebolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na dobrej úrovni: v čase SODB 2001 89,4% trvale obývaných bytov používalo plyn na vykurovanie.

Tab.č.22: Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	536	1 550
z toho:		
s plynom zo siete	510	1 459
s vodovodom		
v byte	503	1 451
mimo bytu	13	30
bez vodovodu	10	34
nezistené	10	35
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	12	34
septik (žumpa)	439	1 284
so splachovacím záchodom	442	1 293
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	494	1 426

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.23: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	-	-
Ústredné kúrenie lokálne	313	910
na pevné palivo	1	2
na plyn	306	891
elektrické	1	6
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	2	7
na plyn	73	220
ostatné	2	6
Kachle		
na pevné palivo	15	62
elektrické	-	-
plynové	100	268
ostatné	3	4
Iné	28	73
Spolu	536	1 550

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

B.2.1.2. Návrh riešenia bytového fondu a obyvateľov

S prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt zo súčasných 3,3 na 3,20 obyvateľa.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva výstavba min. 20 rodinných domov a ďalších nájomných bytov, čo vyvolá predpoklad rastu počtu obyvateľstva) na úrovni cca 1700 obyvateľov.

B.3. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

B.3.1. ŠIRŠIE VZŤAHY

B.3.1.1. Funkcia a poloha obce v sídelnej štruktúre

Celkový systém využívania územia sa vyvíjal vo väzbe na morfológiu krajiny a prírodné podmienky. Geograficko-prírodné podmienky územia majú nížinný charakter s prechodom do mierne zvlhenej Podunajskej pahorkatiny s teplou klímou a úrodnou pôdou. Výrazný zásah do prírody nastal až v 19. storočí, keď sa vybudoval účinný kanálový systém na odvodnenie rozsiahlych mokradí a bažín. Postupne sa zmenila aj krajina, vznikli rozsiahle lány polí. Charakteristické poľnohospodárske vidiecke osídlenie sa vytvorilo vo väzbe na pôvodnú produkčnú základňu riešeného územia. Sídla sú rozložené rovnomerne a hustota osídlených sídiel je veľká. Ide o špecifické osídlenie tvorené poľnohospodárskymi usadlosťami organicky spojené s kanálovým zavlažovacím systémom, vzájomne prepojené komunikáciami so sprievodnou drevinnou vegetáciou, ktorá má mimoriadne krajinárske a kompozično-estetické hodnoty.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 10 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Iža leží v priestore dvoch rozvojových osí:

- rozvojová os tretieho stupňa: *dudvážsko-dunajská rozvojová os* (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo),
- rozvojová os druhého stupňa: *ponitrianska rozvojová os* (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno).

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (37 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (45 tisíc obyvateľov a podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 - KURS 2001 -

rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 10, resp. 30 km.

B.3.1.2. Vzájomná poloha obce a vymedzených špecifických území a ochranných pásiem určených osobitnými predpismi

Špecifická poloha okresu Komárno pri významnej európskej rieke Dunaj, ktorá tvorí hranicu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou, predurčuje riešenému územiu významné funkcie. Vodná cesta Dunaj je významnou danosťou celoeurópskeho významu, ktorá v spojení s kanálom Rýn-Mohan-Dunaj je aj Európskou úniou akceptovaná nielen ako komunikačná, ale aj ako významná sídelnotvorná os, ktorá bude konkrétnym spôsobom ovplyvňovať komunikačné a hospodárske podmienky a využitia aj tejto časti Nitrianskeho kraja.

Špecifickým územím s jasne definovanou hranicou voči k.ú. je hranica ochranného pásma rieky Dunaj. Tá prechádza južným okrajom k.ú. obce.

Okres Komárno má vypracovaný R-ÚSES s definovanými územiami ochrany prírody a krajiny.

B.3.1.3. Existujúce a navrhované nadradené trasy a zariadenia dopravy, produktovodov, energetiky, spojov a väzba obce na ne

Širšie dopravné vzťahy riešeného územia mikroregiónu sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Slovenska. Menovite však na hlavné mesto Bratislavu, krajské mesto Nitrú, okresné mestá Komárno, Nové Zámky. Vzhľadom na prihraničnú polohu mikroregiónu sú dôležité dopravné vzťahy smerom na Maďarskú republiku – na diaľnicu M1 a hlavné mesto Budapešť. Základnými druhmi dopravy sú doprava cestná a železničná. Hlavná dopravná trasa je orientovaná v smere západ - východ. Dôležitým dopravným fenoménom je medzinárodná Dunajská vodná cesta

Cestná doprava

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami. Je plánovaná rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlостných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlостných ciest - Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlостný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlостnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Vodná doprava

Riešeným územím prechádza Dunajská vodná cesta koridor č. VII s prístavmi v Komárne a Štúrove. Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja sa uvažuje s budovaním nových prístavov na Dunajskej medzinárodnej vodnej ceste a to v Komárne a Štúrove, kde sa uvažuje aj s predkladiskom kombinovanej dopravy vo väzbe na tieto prístavy. Budovanie a využívanie prekladísk bude viazané na podnikateľské aktivity súkromného sektoru.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

Cestná hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Cyklistická doprava

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošidelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy na blízke poľnohospodárske výrobné lokality/dvory,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Zásobovanie pitnou vodou

Obec je napojená na skupinový vodovod Komárno a má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Zásobovanie úžitkovou vodou

V riešenom území prevažuje poľnohospodárska výroba, odbery úžitkovej vody sa viažu hlavne na pestovanie agrokultúr, uplatňovaním doplnkových závlah, t.j. doplnenie prirodzenej vlahy poľnohospodárskych plodín zavlažovaním povrchovou vodou z jednotlivých kanálov.

Kanalizácia a čistenie odpadových vôd

Verejná kanalizačná sieť v obci je čiastočne vybudovaná a zároveň má aj ČOV. V tých častiach obce, kde chýba kanalizačná sieť, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov (čo sa potom vyváža na miestnu ČOV). Vzhľadom na nepomer napojenia obyvateľstva a

podnikateľských subjektov na vodovodnú a kanalizačnú sieť požiadavka na dobudovanie kanalizačných rozvodov je výrazná, čo má zároveň výrazný dopad na čistotu a ochranu spodných vôd.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné dobudovanie kanalizácie.

Regulácia vodného potenciálu v území

Možnosti vodného potenciálu územia sú z hľadiska prírodných a hydrologických pomerov viazané na toky Dunaja. Ostatná časť vodnej siete je reprezentovaná melioračnými kanálmi. Ich úlohou je zabezpečiť dostatok vody pre závlahy, resp. jej prebytok bezpečne odvádzajú do recipientov. Vodný potenciál povrchových vôd ovplyvňujú regulácie odtoku technickými úpravami a zariadeniami. Tieto majú zabezpečiť rovnomerné časové rozloženie prietokov, zachytávajú a redukovávajú povodňovú vlnu, slúžia na zachytávanie splavenín, umožňujú riediť koncentráciu znečistenia v toku, zabezpečujú dostatok vody na priemyselné či poľnohospodárske účely.

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia.

Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum). Vodohospodárske úpravy, zvlášť po veľkej povodni v roku 1965, prakticky úplne zmenili pôvodný charakter prírodných pomerov.

Využitie vodnej energie

Vzhľadom na rovinný charakter územia s minimálnymi výškovými rozdielmi a nedostatočnými prietokovými pomermi v kanálovej sieti výstavba malých vodných elektrární sa v súčasnosti nerealizuje. Na území sa nenachádzajú prirodzené vodné toky vhodné na hydroenergetické využitie.

Zásobovanie elektrickou energiou

Tab.č.24: Rozvodne VVN 110 kV a transformovne VVN/VN v riešenom území

Názov	Výkon (MVA)	Zaťaženie (MW)
Rz Komárno	2 x 40	30
Rz Hurbanovo - Veľký Háj	2 x 40	28

Zdroj: ÚPVÚC okr. KN, 1996

Rozvodňa 110 kV/22 kV v Komárne bola v roku 1994 modernizovaná (prebehlo jej rozšírenie) s možnosťou vybudovania magistrály Komárno - Štúrovo a súčasne bola dobudovaná čistiaca stanica odpadových vôd z areálu rozvodne.

Tab.č.25: Rozvodne VVN 110 kV a transformovne VVN/VN v riešenom území

Názov	Č. vedenia	Zaťaž MW	Dĺžka km
Rozvodňa 110/22 kV Komárno je napájaná 110 kV vedením z rozvodní			
Rz 110/22 kV Dunajská Streda	8875	80	47756
Názov	Č. vedenia	Zaťaž MW	Dĺžka km
Rz 110/22 kV Veľký Meder	8738	80	29411
Rz 110/22 kV Nové Zámky	8752	60	31169
Rozvodňa K110/22 kV Hurbanovo - časť Zelený Háj je 110 kV vedením z			
Rz 110/22 kV Komárno	8735	60	12006

Rz 110/22 kV Nové Zámky	8751	60	19285
-------------------------	------	----	-------

Zdroj: ÚPVÚC okr. KN, 1996

Rozvodňa 110/22 kV Komárno je napájaná 110 kV vedením:

- linky č. 8875, Rz 110/22 kV Dunajská Streda
- linky č. 8738, Rz 110/22 kV Veľký Meder
- linky č. 8752, Rz 110/22 kV Nové Zámky.

Z rozvodní a transformovni vedú zásobovacie vedenia VN 22kV lúčovitým a okružným systémom do riešeného územia a jednotlivých sídelných útvarov. Územie je plošne elektrifikované. Elektrická energia je dostupná vo všetkých lokalitách ľudských aktivít.

V súčasnosti obec Iža je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Zásobovanie teplom

Prevažuje individuálne zabezpečovanie teplom, bytové objekty budované v rámci IBV sú teplom zásobované prevažne z domových plynových kotolní malého výkonu, resp. kotolní na pevné palivo.

Technický rozvoj bude smerovať k budovaniu systémov s nižšími parametrami teplotnej látky v primárnom i sekundárnom okruhu, prípadne k vylúčeniu sekundárneho obehu, k využitiu menších, plnoautomatických staníc tepla situovaných v spotrebiteľských objektoch.

Ako na ďalšie obnoviteľné zdroje tepelnej energie upozorňujeme na využívanie slnečnej energie (najmä pre prípravu teplej úžitkovej vody), biomasy z poľnohospodárskej výroby a bioplynu zo sústredených poľnohospodárskych odpadov.

Zásobovanie plynom

Tab.č.26: Diaľkové plynovody

Názov plynovodu	Trasa plynovodu	Charakteristika	Dĺžka km	Tlak Mpa	Profil mm
VTL Južné Slovensko	(Bratislava)-Komárno	hlavný	58	4,0	300
VTL Komárň.plynovod	(Bánov)-Komárno	hlavný	51	2,5	200/150
VTL Južný prepoj	Komárno-(Gbelce)	prepojovací	53	4,0	300/200
VTL odb.do Moče	Marcelová-Moča	zásobovací	24	4,0	150
VTL odb.do Patiniec	Komárno-Patince	zásobovací	25	2,5	100
VTL odb.do Pribety	Marcelová-Pribeta	zásobovací	26	4,0	150
VTL odb.do Čičova	Marcelová-Pribeta	zásobovací	26	4,0	100

Zdroj: UPN VÚC NK, 1998

Na prepojenie systémov VTL plynovodov s PN 4,0 Mpa a PN 2,5 Mpa slúži redukčná stanica v Komárne s výkonom $Q = 10000 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$.

Obec Iža je plno plynifikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov,

objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Spoje a zariadenia spojov

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Riešeným územím prechádzajú diaľkové telefónne káble. Obec má dobré GSM pokrytie od oboch mobilných operátorov: Orange a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet (dokonca aj širokopásmové mobilné dátové technológie napr. EDGE, UMTS).

Odpadové hospodárstvo

V katastrálnom území obce sa nachádza skládka TKO. V obci sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Tab.č.27: Skládka TKO v k.ú. Iža

Prevádzkovateľ skládky	Kat. územie a lokalita	Trieda skládky	Termín začatia prevádzkovania skládky	Predpokl. termín skončenia prevádzkovania skládky	Predpokl. uzatvor. a rekultiv. skládky	Rozloha skládky a jej úložná plocha v m ²	Celková kapacita skládky v m ³	Množstvo uložen. odpadu za rok 2000 v m ³	Voľná kapacita skládky v m ³	Druhy odpadov*	Zvozová oblasť
REKO, spol. s r.o. Iža - Bokroš	Iža, Bokroš	skládka 3. stav. triedy	1994	2025	2003 1.etapa	41000	290000	10000	25000 1.etapa	OO KO	juhovýchodná časť okresu Komárno

Zdroj: OU ŽP Komárno

B.4. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

B.4.1. ZÁKLADNÁ KONCEPCIA USPORIADANIA

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107 - 120m n.m..

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív (väčšina k.ú.), do severnej polovice k.ú. zasahuje reliéf zvlhnených rovín.

Za roviny sa považujú územia, na ktorých nie je výškový rozdiel väčší ako 30 m na ploche kruhu s polomerom 2 km. Vyskytujú sa prevažne vo výškovom stupni do 200 m n.m. najmä na nivách riek.

Zastavané plochy

Predstavujú sídelné a technické prvky, medzi ktoré sa zaraďujú obytné plochy a plochy služieb, dopravné línie a plochy, hospodárske a výrobné objekty, ktoré sa viažu zväčša na zastavané územie. V riešenom území sa nachádza plocha s hospodárskou činnosťou mimo zastavaného územia (Bokroš). Zastavané plochy charakterizované hlavne technicky – funkčne ako:

- Obytné plochy – antropogénne prvky krajinej štruktúry, ktoré slúžia na bývanie alebo rekreáciu. štruktúra osídlenia riešeného územia je zameraná predovšetkým na poľnohospodárstvo.
- Dopravné prvky – prvky, ktoré sú potrebné na prepravu osôb, energie a materiálu. Z hľadiska charakteru prepravy sa delia na cestné a vodné dopravné prvky. Ďalej ich môžeme deliť z hľadiska celospoločenského významu a fyziognomického (línie – cestné komunikácie a plochy – parkoviská, skladovacie plochy),
- Produktovody – antropogénne líniové prvky, ktoré slúžia na prenos látok, energie a informácií. Podľa lokalizácie ich členíme na podzemné (vodovod, plynovod) a vzdušné (elektrické vedenie),
- Poľnohospodárske areály – objekty zamerané na poľnohospodársku výrobu (objekty živočíšnej výroby, skládky priemyselných hnojív, poľné hnojiská). Sú hodnotené najmä podľa charakteru využitia, veľkosti a intenzity ich negatívneho vplyvu. V súčasnej dobe je poľ. areál nefunkčný,
- Vodohospodárske prvky – vodohospodárske objekty a stavby súvisiace s ochranou a využívaním vodných zdrojov (ČOV).

B.4.2. Funkčné členenie a organizácia územia

Urbanistická štruktúra obce:

Obec sa vyvíjala vo forme hromadnej rastovej zástavby pri hlavnom komunikačnom ťahu št. cesty I/63 Komárno-Štúrovo. V zástavbe je pomerne málo tradičných ľudových domov, ktoré sú zväčša roztrúsené v zástavbe. Domy sú štítom orientované na ulicu. Občianska vybavenosť je situovaná v centre obce.

Pôvodné objekty, typické ľudové domy, boli vyhotovené z materiálov bežne sa vyskytujúcim v blízkom okolí. Murivo domov bolo z dusenej hliny alebo nepálených tehál, strechy z trstiny. Obytné domy mali zväčša obdĺžnikový pôdorys, menej pôdorys tvaru "L". Súčasťou obytných domov boli aj hospodárske objekty: komora, maštal', chlievy, šopy a iné. Za hospodárskou časťou pokračovali záhrady.

V období socializmu v obciach vznikla nová nesúrodá architektúra. Vybuďovali sa domy s plochou strechou. Murivo sa stavalo z pálenej tehly. Záhrady sa rozparcelovávali. Veľká výstavba prebehla v Iži po povodni v r. 1965, keď sa poškodilo 319 domov a obyvatelia si postavili 500 nových domov.

V súčasnosti sú urbanistické štruktúry obcí charakteristické obytnou a výrobnou funkciou (poľnohospodárstvo - pestovanie ovocia, zeleniny a vinohradníctvo) s postupným nárastom rekreačnej funkcie.

B.5. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

B.5.1. VŠEOBECNE

V súčasnosti i do budúcnosti možno obec charakterizovať ako významné prímestské sídlo s predpokladmi pre rozvoj obytnej, rekreačnej a výrobnjej funkcie.

Obec má značný podiel krajinného priestoru, kde sa bude naďalej rozvíjať najmä poľnohospodárska rastlinná výroba. V krajinnom priestore pribudne pre budúci rozvoj sídla významná funkcia, a to obytná, výrobná a športovo-rekreačná.

S rozvojom obytnej zóny počítame najmä vo východnej a severovýchodnej a severnej časti obce.

Rozvoj výrobnjej funkcie je navrhovaný východne od obce – „Konopište“, v prepojení na existujúci poľnohospodársky areál. V severnej časti katastra s miestnym názvom U Gelentu je navrhovaná plocha na ťažbu pieskov.

Rozvoj športovo-rekreačnej funkcie počítame na brehu rieky Dunaj, v časti „Dunajský hon“ – golfové ihrisko, ako aj pri Ižianskom kanály v prepojení s existujúcou športovou vybavenosťou obce (ihriskom). V uvedených lokalitách sa vytvoria zázemia pre obyvateľov i návštevníkov obce hlavne pre denné, ako aj koncotyždňové využitie.

Navrhované funkčné využitie jednotlivých plôch a území obce je zrejme z výkresu č.2 – NÁVRH OPTIMALNEHO PRIESTOROVEHO USPORIADANIA A FUNKČNEHO VYUŽIVANIA ÚZEMIA S PRIHLIADNUTIM NA KRAJINNO-EKOLOGICKE, KULTURNO-HISTORICKE A SOCIO-EKONOMICKE PODMIENKY v mierke 1 : 10 000.

V návrhu je vyvážené využitie územia obytnou, výrobnou a rekreačnou funkciou.

Prvá prioritná funkcia sa týka rozvoja obytnej funkcie s prislúchajúcimi funkciami občianskeho vybavenia pre obyvateľov obce.

Druhá prioritná funkcia sa týka rozvoja sídla v zamestnaneckých výrobných zónach s dôrazom na ich prípustnosť, nenarúšajúcu rozvoj obytných území. Návrh disponibilných plôch pre rozvoj priemyslu vychádza v ústrety umiestneniu firiem v rôznej hierarchii (veľkosť, druh výroby) pre zvýšenie „ekonomickej“ nezávislosti obce s následným zvýšením počtu pracovných príležitostí v tomto sektore v sídle.

Tretia prioritná funkcia súvisí s využitím polohy a výrazného kultúrno-historického potenciálu obce pre vytvorenie rekreačného-oddychového sídla pre obyvateľov obce, ako aj návštevníkov.

Štvrtá prioritná funkcia súvisí so stabilizovaním funkcie poľnohospodárskej výroby na plochách PP.

Návrh riešenia funkčného využitia vychádza zo súčasného stavu a rozvojových zámerov pri rešpektovaní obmedzení a návrhov vyplývajúcich z návrhu vyšších územníckych dokumentov (ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja), ochranných pásiem, ekologických a krajinnoochrannárskych požiadaviek, morfológie terénu a ďalších vstupov, či relevantných obmedzení v snahe o optimálne a vyvážené využitie územia.

B.5.2. ROZVOJ OBYTNEJ FUNKCIE

Rozvoj obytnej funkcie je navrhnutý v náväznosti na súčasné obytné plochy. Je to funkcia, ktorá predstavuje ťažiskový rozvoj koncepcie ÚPN obce.

Rozvoj tejto funkcie je riešený v dvoch rovinách :

- na vytypovaných ucelených plochách, samostatne pre rozvoj IBV a samostatne pre rozvoj HBV,

- na vytypovaných plochách v súčasnosti využívaných ako záhrady pri rodinných domoch,
- dostavbou v prielukách existujúcej štruktúry IBV , vrátane zobytnenia existujúcich podkroví, či nadstavbou, prístavbou a prestavbou existujúcich objektov a to IBV i HBV.

Navrhované obytné plochy prispievajú ku skompaktňaniu sídla, hlavne v jeho okrajovej polohe (severovýchodná a juhovýchodná časť obce). Rozsah navrhovaného riešenia vyplynul z demografického trendu, predpokladaného zníženia obľobnosti bytov (na 3,04 obyv./byt), minimálneho úbytku bytového fondu a hlavne z predpokladaných potrieb nových bytov, v súvislosti s rozvojom zamestnanosti (priemysel, občianska vybavenosť) a následnou migráciou obyvateľstva do obce.

Taktiež predpoklad rozvoja obytných plôch vychádza z atraktivity obce ako takej, jej významu v štruktúre osídlenia, atraktivity polohy v príjemnom obytnom prostredí a v nemalej miere determinovanom historickým významnou a polohou pri rieke Dunaj. Navrhované rozvojové plochy tiež vychádzajú z pozitívnych daností, vyplývajúcich z optimálnych podmienok dostupnosti vybudovanej technickej infraštruktúry (min. podmieňujúce investície v navrhovaných rozvojových lokalitách).

Návrhovým rokom je rok 2030.

Rozvoj obytnej funkcie bude úzko súvisieť aj s potrebami zvyšovania kvality bývania v rámci existujúcej štruktúry IBV a to vo forme komplexných prestavieb jednotlivých rodinných domov. Prestavby, prístavby, nadstavby, vrátane zobytnovania podkroví budú súvisieť s realizáciou viacgeneračného bývania a modernizáciou bytového fondu, a tiež v nemalej miere s vytváraním ponúk pre ubytovanie návštevníkov obce v tzv. polyfunkčných rodinných domoch.

Pre rozvoj obytnej funkcie vo forme HBV je vyčlenená plocha pri východnom vstupe do obce (HBV PRI KONOPIŠTI). nadväzujúca na takúto formu výstavby. Pri návrhu uvažujeme s nízkopodlažnými formami výstavby z tzv. „bodových bytových domov“.

V regulatívoch vymedzených pre obytné územia s IBV predpokladáme a pripúšťame v určených lokalitách polyfunkčné využívanie pri prevládajúcej obytnej funkcii.

V rámci obytných plôch, určených pre IBV, takto pripúšťame polyfunkčné využívanie neprevládajúcej prevádzky remeselnej výroby, služieb v CR (ubytovanie), obchodu a súkromnej administratívy a nevýrobných služieb. Prevládať by mali funkcie vo väzbe na cestovný ruch so sekundárnym poskytovaním služieb.

B.5.3. ROZVOJ VÝROBNEJ FUNKCIE

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Do okresného mesta Komárno, ako aj do miest Hurbanova a Kolárova odchádzajú za prácou aj obyvatelia mikroregiónu. Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou aj do MR.

Poľnohospodárstvo

Vhodné klimatické podmienky v riešenej oblasti vytvárajú prirodzené predpoklady pre optimálnu poľnohospodársku výrobu.

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2284,3 ha, čo predstavuje 81,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 83,7%.

V obci najväčším poľnohospodárskym podnikom je Poľnohospodárske výrobnobchodné družstvo Iža, ktoré zamestnáva 44 osôb. Druhým najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je DUMET s.r.o. (zamestnáva 12 stálych a 4 sezónnych pracovníkov).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvnená produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošpaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna).

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú predovšetkým tieto priemyselné odvetvia:

- textilný priemysel - výroba ponožiek a pančuchového tovaru – VZ s.r.o. (zamestnáva 20 osôb), výroba textilných výrobkov a doplnkov,
- výroba hliníkových okien, dverí, presklených fasád, interiérových stenových prepážok a iných výplní – H & O Konstruktion s.r.o. (zamestnáva 16 osôb).

Poloha a veľkosť obce, a tiež komunikačné väzby predurčujú rozvoj hospodárskej základne v oblasti výroby a skladového hospodárstva.

Súčasnnej nepriaznivej základne sa tak v plošno-priestorových podmienkach v návrhu ÚPN obce vytvárajú dostatočné disponibilné rozvojové možnosti. Uvažovaná plocha pre rozvoj tejto funkcie je v mieste dnešného málo využívaného areálu družstva a v tesnej blízkosti toho družstva. Zóna nesie označenie PP Konopište . Celková výmera uvažovaného nového záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely priemyselného parku činní 26.06 ha, kde sa predpokladajú prevádzky a zariadenia o navrhovanú podlažnú plochu 220 000m², a navyši tak zamestnanosť v obci o cca 200 pracovníkov.

B.5.4. ROZVOJ ZARIADENÍ OBČIANSKEHO VYBAVENIA, REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU, TELOVÝCHOVNÝCH AKTIVÍT A ŠPORTOVÝCH PLÔCH

V súčasnosti je v obci nerovnomerne rozvinutá základňa zariadení občianskej vybavenosti. Uspokojivý stav je len v oblasti základnej občianskej vybavenosti. Zariadenia vyššej občianskej vybavenosti sú málo rozvinuté.

Zariadenia základnej občianskej vybavenosti sú rozptýlené po celej obci, respektíve v jej častiach, a to prevažne vo funkciách obchodnej vybavenosti potravinárskych predajní a školstva.

Existujúce zariadenia vyššej občianskej vybavenosti sú sústredené hlavne v centre obce.

V obci sa nachádza MŠ, ZŠ, kultúrny dom, zdravotné stredisko, lekáreň, 2 kostoly, knižnica, ostatná základná vybavenosť - futbalové ihrisko, cintorín, dom smútku, požiarna zbrojnica, predajňa rozličného tovaru, pohostinstvá a obecný úrad. V týchto sídlach sa prejavuje súkromná podnikateľská činnosť vo sfére obchodu, stravovania a služieb.

Základné služby pre obyvateľstvo – služby verejné, pre domácnosť nie sú zabezpečované na úrovni základného štandardu a sú nedostačujúce. Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obcí, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípadе združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania.

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálno – technickej základne škôl.

Rozvoj rekreácie bude vyžadovať zvýšené nároky na skvalitnenie súčasného maloobchodného vybavenia obce a skvalitnenie komplexnej vybavenosti, aby sa vytvorila primeraná ponuka kvalitnej vybavenosti aj pre turisticko – rekreačnú návštevnosť v obci. Je potrebné skvalitniť stravovacie vybavenie podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň obce, nakoľko rozvoj rekreácie a cestovného ruchu je podmienené vybudovaním primeranej vybavenosti maloobchodnej siete a stravovacích zariadení, čo je základným predpokladom rekreačnej aktivity a návštevnosti

V návrhu ÚPN obce uvažujeme s celkovým výrazným posilnením zariadení občianskej vybavenosti vytvorením podmienok pre umiestňovanie obchodnej vybavenosti, nevýrobných služieb, športu a rekreácie, zdravotníctva so sociálnymi službami a ubytovaním so stravovacími službami vo vzťahu k rozvoju cestovného ruchu, a to navrhovaným plošno-priestorovým rozvojom existujúcich zariadení a vymedzením nových priestorov pre plošne náročné a zároveň absentujúce, respektíve v súčasnosti neexistujúce zariadenia.

Umiestnenie týchto stavieb posilní význam obce a umiestnením povýši význam centra, ako aj vzdialenejších častí obce. Navrhovaná vybavenosť týchto zariadení je umiestňovaná na voľných (disponibilných) plochách, prípadne nahrádza nevhodnú zástavbu. Zároveň vo významnej miere podporujeme rozvoj zmiešaného územia v centre obce (územia bývania s možnosťou intenzifikácie vybavenosti).

Z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu podporujeme návrh vybudovania športového areálu (ŠC MALÝ OSTROV a ŠC PRI LESE), občianskej vybavenosti v návaznosti na kompu (OV PRI HRÁDZI), ako aj návrh areálu golfového ihriska (ŠC DUNAJSKÝ HON), prípadné iné vhodné športovo rekreačné využitie vo väzbe na Rímsky tábor.

Pre koncotýždňovú rekreáciu miestnych obyvateľov, ale aj turistov sa uvažuje s vytvorením lesoparku v tesnej väzbe na športové zázemie obce, v ktorom vzniknú chodníky zdravia a bežecké dráhy.

B.5.5. ROZVOJ PLOCH ZELENE

Súčasťou zastavaného územia je aj sídelná vegetácia, ktorá je síce plošne menej významná, ale výrazne sa podieľa na tvorbe charakteru sídla.

Zeleň – v územnom plánovaní – predstavuje tú časť vegetácie, ktorá je spojená so zastavaným územím sídla. Vegetácia, ktorá je človekom účelovo zakladaná, vytváraná, udržiavaná,

tvarovaná a rozvíjaná, je časťou kultúrneho dedičstva v tvorbe sídiel. Dôležitý krajnotvorný prvok a činiteľ, ktorý mimoriadne prispieva ku kvalite životného prostredia.

Obec nemá spracovanú koncepciu riešenia zelene v obci. V intraviláne obce sa nachádza verejná, vyhradená a špeciálna zeleň, ktorú tvorí prevažne vzrastlá zeleň.

Verejná zeleň

- prístupná všetkým občanom po celý deň a v každom ročnom období. Iba vo výnimočných prípadoch je jej návštevnosť obmedzená:

- zeleň pri obecnom úrade,
- uličná zeleň,
- parkové úpravy pamätníka obetiam sv. vojny,
- zeleň pri artézskej studni.

Vyhradená zeleň

- verejnosti prístupná (plochy vo vlastníctve fyzických alebo právnických osôb),
- verejnosti neprístupná, súkromná (plochy vo vlastníctve fyzických alebo právnických osôb):

- zeleň objektu predškolského a školského zariadenia,
- zeleň poľnohospodárskych areálov,
- súkromná zeleň rodinných domov a HBV.
- lesopark

Špeciálna zeleň

- cintorín,
- zeleň ihriska.

Ťažiskovú zeleň v zastavanom území obce budú naďalej tvoriť záhrady, s prevažne úžitkovou vzrastlou zeleňou, areálová zeleň a verejná zeleň, nachádzajúca sa pri objektoch občianskej vybavenosti. V rámci väčších areálov navrhovanej občianskej vybavenosti a zariadení športu a rekreácie bude nutné navrhnuť plochy verejnej zelene, pre umiestnenie dlhovekých vzrastlých stromov z autochtónnych druhov drevín. Taktiež bude nutné počítat' s výsadbou verejnej zelene do ulíc budúcich nových zón IBV a HBV.

Zároveň je potrebné zdôrazniť prepojenie sídelnej zelene na voľnú krajinu. Toto prepojenie zelene predstavuje sprievodná vegetácia rieky Dunaj, rieky pretekajúcej južným okrajom extravilánu, v nadväznosti na zastavané územie prostredníctvom aj zamokrených plôch, resp. často zamokrených plôch.

B.5.6. NÁVRH ÚZEMIA PRE RIEŠENIE VO VÄČŠEJ PODROBNOSTI

Návrh ÚPN obce Iža je riešený v mierke a podrobnosti navrhovaného urbanistického riešenia v M 1: 10 000 pre celý kataster obce a v M 1:5 000 pre zastavané územie obce a jeho blízke okolie. Mimo vymedzených častí územia, hlavne v rozvojových polohách (uvedených v nasledovnom bode), nie je potrebné pre územia spracovať, prerokovať a schváliť následné stupne územno-plánovacej prípravy po schválení ÚPN obce. Pri dodržaní navrhovaných regulatívov je možné investičnú činnosť v území riadiť priamo postupnými stupňami predprojektovej a projektovej dokumentácie, z ktorých budú vydávané záväzné stanoviská, územné rozhodnutia a následne stavebné povolenia.

Územia, pre ktoré bude po schválení ÚPN obce nutné vypracovať podrobnejšiu urbanistickú dokumentáciu – územné plány zón, alebo urbanistické štúdie pred začatím projektovej prípravy pre výstavbu jednotlivých objektov v území :

- novonavrhovaná plocha IBV s plochami záhrad na severovýchodnom okraji obce IBV Dolné Hony II
- novonavrhovaná plocha IBV „Ďatelinová“
- novonavrhovaná plocha IBV „Za Ďatelinovou“
- novonavrhovaná plocha IBV „Nad Konopišťom“ aj s parkovým areálom jemu pridruženým
- Športovo-rekreačný areál „Dunajský hon“ (golfové ihrisko s obč. vybavenosťou)
- Rozvojová plochy IBV a HBV na juhovýchodnom okraji obce IBV a HBV Konopište
- Športovo-rekreačný areál „ŠC Pri Lese a ŠC Malý ostrov“
- Výrobnno-skladový areál PP Konopište
- Areál občianskej vybavenosti a športu pri Ižianskom kanály OV Pri Hrádzi

B.5.7. NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT

B.5.7.1. História obce, pamiatky a objekty pamiatkového záujmu na území obce

Iža je významných archeologickým náleziskom. Názov obce sa spomína v r. 1172, 1268: Isa, 1291: Ysa, 1786: Isoha, 1808: Izsa. K Iži patrili dve osady, z juhu Harčáš (1397: Harchas) a z východu Bokroš (Bokros 1696). Oblasť bola osídlená už v novšej dobe kamennej. Bohaté nálezy svedčia o osídlení i v dobe eneolitu (keramika i hlinené nádoby). Pri vykopávkach bolo objavené Severopanónske pohrebisko, pozostatky kultúry Dákov a bol odkrytý i Rímsky vojenský tábor. Priamo na brehu Dunaja sa nachádzajú zbytky rímskej pevnosti. (druhá polovica 4 storočia n.l.) ako aj slovanský cintorín z 9. storočia

STAROVEK

Archeologické nálezy v povodí rieky Dunaj dokazujú, že toto územie bolo obývané už v dobe kamennej. Ešte viac obývaným územím sa stalo, keď na konci desiateho tisícročia p.n.l. sa skončila posledná doba ľadová a podnebie sa podobalo dnešnému. Ľudia si totiž pre svoje živobytie hľadali vhodné územia, ako údolia v povodí riek, úrodné polia, kde sa usídlili a postupne začali pôdu obrábať.

V rokoch 600 až 2900 pred n.l. vznikla novšia doba kamenná, čo bolo viditeľné v lepšom a precíznejšom opracovaní predmetov. Popri poľovníctve a rybolove začali obrábať pôdu a chovať zvieratá, čoho následkom bolo, že sa viazali k určitému územiu. Takto vznikala určitá forma poľnohospodárstva. Na území, kde mali priaznivé podmienky na živobytie sa usídlili na dlhšiu dobu. I nájdené vykopávky svedčia o tom, že tu bolo staroveké poľnohospodárske územie. V II. tisícročí pred n.l. začínajú v strednej Európe spoznávať výrobu bronzu. Popri poľnohospodároch a pastieroch sa vytvorila i vrstva remeselníkov. Rozšírila sa výmena tovaru, zlepšilo sa rozdelenie práce a zároveň sa začali medzi ľuďmi vytvárať majetkové vrstvy. V neskoršej dobe bronzovej vzniká typická podunajská kultúra, ktorú historici nazývajú „vápencom vykladaná keramika“.

Predstavitelia severného impéria provincie Panónia svojich mŕtvych spopolnili, popol uložili do popolových vedier a ukladali do hrobov v hĺbke iba 40-60 cm. Okrem popolových vedier /urien/ dávali do hrobu i rôzne iné nádoby.. Tieto boli rôznych veľkostí a počtov Bol i taký hrob, v ktorom našli archeológovia 40 nádob.

V skoršej dobe železnej v rokoch 700-400 p.n.l. prichádzajú z východnej časti Karpatskej kotliny na toto územie trácke kmene. Centrum ich sídla bol Chotín, kde archeológovia objavili rozsiahle pohrebisko. Tráci sa zaoberali s chovom hovädzieho dobytky, ktoré pásli po okolitých pasienkoch. V 4.-tom storočí p.n.l. na územie dnešnej Podunajskej nížiny privandrovali keltské kmene. Ich príchod znamenal v starovekej histórii

snáď najväčší obrat. Na obsadenom území si podmanili domáce obyvateľstvo a na čas sa stali výhradnými páni dnešného územia južného Slovenska. Kultúru, ktorú priniesli so sebou sa výrazne odlišovala od kultúry z doby železnej, ktorú zachovávali tu žijúci ľudia. V tejto kultúre boli viditeľné znaky rozvinutejšej južanskej kultúry, zvlášť grécky a etruský vplyv. Boli majstrami rôznych remesiel, hlavne kovárskeho, sklárskeho a vynikali v hrnčiarstve a zhotovovaní ručných mlynov. Rozvoj remeselníctva zabezpečilo hlavne vynájdenie tavenia železa. V poľnohospodárstve začali so skutočným obrábaním pôdy. Veľký rozvoj obchodu nastal vtedy, keď na tomto území ako prví začali raziť mince a používať ich ako platidlo za tovar. Žili v kmeňoch, kde rodina hrala dôležitú úlohu.

Vládnuca trieda vznikla z bohatejšej vrstvy, boli aristokrati, ktorí vedeli ovládať značne diferencovanú keltskú spoločnosť. Obytné domy stavali v usadlostiach, obdĺžnikového tvaru s rozmermi 3 x 5 metrov. Tieto stavali pod úroveň zeme. Mŕtvych pochovávali svojským spôsobom, spolu s ozdobnými i úžitkovými predmetmi.

Na prelome posledného storočia p.n.l. keltov si podmanili spojené kmene Dákov.

Územie dnešného juhozápadného Slovenska v 1.storočí n.l. osídlené kmeňmi germánskych Markomanov a Kvádov sa nachádzalo v priamom susedstve Rímskej ríše. Prírodnú severnú hranicu impéria – provincie Panónia tvorila v tejto oblasti rieka Dunaj, pozdĺž ktorej Rimania postupne vybudovali rozsiahli hraničný pevnostný systém tzv. LIMES ROMANUS, ktorý pozostával z vojenských táborov. Jeho súčasťou bola i vojenská pevnosť v Iži.

Z kultúrno-historického hľadiska je jedným najvýznamnejším vojenským táborom na území Slovenska ižanský Leányvár (Dievčí hrad), ktorý ako Celemantia pomenoval staroveký geograf Ptolemaiosz.

Začiatkom 5. storočia prichádzajú do Karpatskej kotliny zo Strednej Ázie kmene Hunov. Ich barbarský vpád spustošil Podunajskú nížinu. Ich vláda sa končí v r. 459 smrťou kráľa Attilu, ktorý utrpel porážku na území dnešného Francúzska. Museli opustiť i Podunajsko.

Začiatkom 6. storočia začínajú zaľudňovať Karpatskú kotlinu Slovania, ktorí sa usadzujú hlavne v povodí riek a kopcoch.

V druhej polovici 6. storočia (r.568) prichádzajú do oblasti Avari. Bol to bojovný národ, ktorí si podmanil i ľavú stranu Dunaja. V okolitých obciach Radvaň nad Dunajom, Žitava a Virt odkryli ich pohrebiská. V Komárne našli osem avarských cintorínov. Avari žili v kmeňoch, ktorého jadro tvorili príslušníci jedného rodu. Často ohrozovali Slovanov. Ich nadvláda končí koncom 8 storočia, keď utrpeli osudovú porážku od franského vládcu Karola Veľkého.

Koncom 9. storočia (r. 896) prichádzajú do Karpatskej kotliny maďarské kmene a postupne zaľudňujú tento vidiek. Ich stopy sa nachádzajú v Nesvadoch, Marcelovej, Chotíne, Svätom Petre, Imeli, Bátorových Kosihách, Zlatnej na Ostrove a Zemianskej Olči.

Obytné sídla vytvorené v rannom feudalizme slúžili neskôr na zakladanie väčších osídľovaní, vznik miest a obcí, hlavne v 13. storočí, keď nasledoval najväčší rozkvet feudalizmu.

STREDOVEK A NOVOVEK

Prvá písomná správa o obci pochádza z r. 1268 (podľa obecnej kroniky), kde sa obec uvádza pod menom Isa. V tej istej podobe sa spomína v buletine pápeža Inocenta V., v ktorej sa zmieňuje o darovacej listine kráľa Bélu IV. Podľa legendy sa medzi ižanskými rybármi objavil aj kráľ Matej Korvin. Kráľ im dával privilégiá a oslobodil ich od daní. Inocenta V. zvolili v roku 1276 za pápeža, no na čele katolíckej cirkvi stál len 5 mesiacov. Vo svojej buletine pochvaľuje Bélu IV. a uvádza ho ako príklad pre ostatných panovníkov za podporu cirkvi. Feudálom obce v roku 1593 bol Gáspár Somogyi, ktorý svoj diel predal

ostrihomskému prepoštovi Michalovi Novákovi.

150-ročná turecká nadvláda sa dotkla aj obce Iža. Pred Turkami sa obyvatelia ukrývali v podzemných dierach roviny Kormoš neďaleko Bokrošu.

V roku 1624 – Iža ako obec obsadená Turkami bolo povinná zväzať drevo do Nových Zámkov, a tamojší „kapitán“ požadoval i ľudí na stavbu pevnosti. Po vyhnaní Turkov v obci zostalo obývatel'ných iba 20 domov, ostatné boli zničené, vyrabované. Značne poklesol i počet obyvateľ'ov. Na brehu Dunaja neďaleko čerpacej stanice je malý mostík o ktorom sa hovorí, že ho postavili Turci. Ľudia ho nazvali „tureckým mostom“ a dodnes sa tu nachádza.

V živote obce je dôležitý rok 1599, keď sa obcou prehnali vojská sedmohradského kniežaťa Štefana Bocskaiho a úplne spustošili rímsko-katolícky kostol, ktorý bol postavený pravdepodobne v 16. storočí. K jeho obnove došlo až oveľa neskôr v r. 1721. Zemetrasenia v roku 1760 a 1773 kostol znova poškodili. Definitívne ho obnovili v roku 1774. Jeho pôvodný klenutý strop nahradili rovným, hladkým a tak dnešný kostol nemá pôvodný architektonický ráz. Kostol je zasvätený archanjelovi Michalovi, ktorý je ústrednou postavou oltárneho obrazu z r. 1883. Hlavný oltár a kazateľnica kostola pochádzajú zo 70. rokov 18. storočia, sú vytvorené v rokokovom štýle. Bočný oltár je zasvätený sv. Jánovi Nepomuckému, pochádza pravdepodobne z 18. storočia. Objekt je chránenou kultúrnou pamiatkou.

Oveľa mladší je kalvínsky kostol postavený v r. 1871 v neskorom klasickom štýle. Podľa knihy Eleka Fényesa z r. 1848 bolo v obci 1310 katolíkov a 146 reformátov. Katolíci mali matkocirkev a kalvíni „dcérocirkev“.

Druhá polovica 18. storočia priniesla pre obyvateľ'ov obce ďalšie utrpenie. Najskôr v roku 1763, potom o 10 rokov neskôr v r. 1773 spustošilo obec zemetrasenie. Napriek tomu, do konca 18. storočia počet domov vzrástol na 91 a počet obyvateľ'ov na 823. Roku 1822 obec opäť zasiahlo silné zemetrasenie, po ktorom zostalo iba 16 nepoškodených domov. Ižu často ohrozovali povodne i požiare, ktoré spôsobili obyvateľ'om veľké škody. Veľká povodeň bola v r. 1895. O výške hladiny vody v zaplavenej obci je nápis na malej tabuľke, ktorá je umiestnená vľavo od vchodu do rím.-kat. kostola.

19. 9. 2007 vypukol požiar, ktorý zničil takmer polovicu obce. O týždeň na to Dunaj vystúpil z koryta a spôsobil ďalšie škody občanom. I napriek spomínaným živelným pohromám sa obec postupne vyvíjala a počet obyvateľ'ov rástol. Roku 1900 v Iži napočítali 2055 osôb. Obyvateľ'stvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, rybolovom, časť pracovala na okolitých veľkostatkoch, alebo v priemyselných podnikoch.

Najstaršou budovou v obci je rímsko-katolícka fara. Stojí v strede dediny na Hlavnej ceste. Budova po storočia poskytovala domov mnohým cirkevným osobnostiam.

V 20. storočí sa obec začala rýchlo rozvíjať. K rastúcim požiadavkám rozmachu patrilo i zakladanie nových ulíc. Na to prišiel rad až po spevnení dunajskej hrádze, pretože časté povodne nútili ľudí stavať svoje domy na vyvýšené miesta. Takto je najstaršou ulicou Hlavná v nadmorskej výške 113 m n.m.. Steny domov sa stavali z blata, zbíjanej hlíny, alebo váľkov. Staré tradičné trstené strechy vymenili škridle, eternit, alebo šindle. Obytné domy pozostávali väčšinou z troch miestností. „Prvá izba“, alebo „prvý dom“, potom kuchyňa s otvoreným komínom, zadná izba („zadný dom“). Do prednej izby vchádzali len výnimočne. V kuchyni varili a odtiaľto vykurovali aj ostatné miestnosti. Okrem obytných miestností stavali aj hospodárske budovy: komoru, stajňu, chlievy, šopu a pod. Spevnenú cestu mala len Hlavná ulica, ktorá od roku 1942 bola súčasťou štátnej cesty do Komárna. Odvod dažďovej vody naši predkovia vyriešili príkladne: odvodňovacími jarkami pri ceste.

Prvá svetová vojna v r. 1914 povolala na front väčšinu mladých mužov a nastali vojnové podmienky. Vojna spôsobila veľa bolesti, nielen na fronte, ale i obyvateľ'om mimo frontu.

Po mierových rokovaníach v Paríži r. 1918-20 došlo v Strednej Európe k veľkým zmenám. Rozpadla sa Rakúsko-Uhorská monarchia, vznikli nové štáty, medzi inými i Československo. Obec Iža sa stala súčasťou tohto štátu až do roku 1938, keď po viedenskom rozhodnutí južné Slovensko sa stalo súčasťou Maďarskej republiky.

Toto obdobie bolo obdobím zbrojenia, vojnových ohnísk a spôsobovalo rozširovanie fašistických nálad. Vypukla II. svetová vojna. Mužov opäť mobilizovali a mnohí z nich neprežili hneď prvú vojenskú operáciu pri Done. Letecké nálety spustošili veľa domov a mnoho ľudí prišlo o život.

V januári 1945 prišli do obce prví sovietski vojaci. Po skončení vojny v Európe opäť nastávajú zmeny, južné Slovensko pripojili späť k Československu.

NOVOVEK

Pôvodní obyvatelia obce sa po vojne nevedeli zapojiť do politického a spoločenského života, lebo nedisponovali občianskym právom spolčovať sa, mali pozastavené aj štátne občianstvo. Tunajší ľudia prežívali ťažké dni a mesiace. Okrem iných ťažkostí museli znášať aj fakt deportácie. Bolo to v decembri 1946 a v januári 1947.

Deportácie sa ukončili na jeseň roku 1948, postihnuté rodiny sa mohli vrátiť do svojich domovov. Na jar 1947 boli nútení odísť z Iže obyvatelia aj iným smerom. V zmysle medzištátnej dohody o výmene obyvateľstva, iná, bohatšia vrstva obyvateľstva bola presídlená do Maďarska. Mohli si vziať všetok hnutelný majetok. Z pôvodných obyvateľov obce presídlili na juh Maďarska do župy Tolna 148 rodín, asi 445 osôb. Na ich miesto prišli presídlenci, ktorí sa za pomerne krátky čas spriatelili s tunajšími.

Dnes sa obyvatelia Iže zaoberajú z časti poľnohospodárstvom a z časti priemyselnou činnosťou.

Pamiatky a objekty pamiatkového záujmu na území obce

Medzi najvýznamnejšie pamiatky k.ú. obce patrí Dievčí hrad (staroveký vojenský tábor), v samotnej obci barokový rímskokatolícky kostol z 18.stor. a neskoroklasicistický reformovaný kostol – z r. 1871.

Tab.č.28: Kultúrne pamiatky a objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty riešeného územia

Katastrálne územie	Kultúrne pamiatky a objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty
Iža	<i>Kostol sv. Michala archan. r.k. barok. zo 70. rokov 18. stor, postavený na got. základoch, prestavaný v 19. stor., kostol ref.neskoroklas. z 1871. Z objektov vykazujúcich pamiatkové hodnoty, ktoré reprezentujú typickú zástavbu je potrebné uviesť domy č. 202 na Hlavnej ulici a dom č. 377 na Kapitulskej ulici..</i>

Zdroj: KPÚ Nitra, 2005

Poznámka. Objekt je vedený v ÚZPF.

Tab.č.29: Zoznam evidovaných archeologických nálezísk

Kataster obce	Lokalita	Popis
Iža		Obec sa uvádza ako neolitické sídlo. Boli tu nájdené predmety zo staršej a mladšej doby bronzovej. Rímsky vojenský tábor <i>castella</i> Celemantia z 1.- 4. stor.n.l. je dôležitou pamiatkou rímskeho limesu pri Dunaji, ktoré tvorilo predmestie rímskeho mesta Brigetio.
		Eneolit, bronz, latén, halštát, st'ah. národov, stredovek, neolit

Zdroj: KPÚ v Nitra, 2005

Ižanský katolícky kostol bol postavený v 16. storočí. Je postavený východno-západným smerom s presbytériom, na južnej strane s pristavanou sakristiou. Kostol je zasvätený

archanjelovi Michalovi. Hlavný oltár a kazateľnica pochádzajú zo 70. rokov 18. storočia, sú vytvorené v rokokovom štýle. Svätý Michal je ústrednou postavou oltárneho obrazu z roku 1883. Bočný oltár je zasvätený sv. Jánovi Nepomuckému, pochádza pravdepodobne z polovice 18. storočia. Hlavné priečelie je trojosové. Veža má štvorcový pôdorys a strecha ihlanového tvaru zakončená krížom.

Z histórie kostola je dôležitý rok 1599, keď bol spustošený vojskami sedmohradského kniežat'a Štefana Bocskaiho. K jeho obnove došlo oveľa neskôr až roku 1721. Zemetrasenia roku 1763 a 1773 kostol znova poškodili. Definitívne ho obnovili roku 1744. Jeho pôvodný klenutý strop nahradili rovným, hladkým a tak dnešný kostol nemá pôvodný architektonický ráz.

Kalvínsky kostol bol postavený v roku 1871. Má obdĺžnikový tvar. Jeho vnútorné zariadenie vyniká puritánskou jednoduchosťou. Strop podporujú železné piliere, okná sú s polkruhovým zakončením.

Ižanský rímsky vojenský tábor sa nachádza na brehu Dunaja asi 2 km od Iže. Toto územie je známe pod názvom „Leányvár – Dievčí hrad“. Táto ojedinelá historická pamiatka je dôkazom viac ako dvestoročnej prítomnosti rimanov. Svedčia o tom dobre premyslené stavby, vojenská politika a ochranný systém ich územia.

Poskytuje svedectvo o vyvinutej antickej civilizácii, rozpráva historické príbehy, ktoré sa odohrávajú v 1. storočí n.l.

Ižanský vojenský tábor bol súčasťou pevnosti tzv. limes romanus. Prírodnú hranicu provincie Panónia na severe tvorila rieka Dunaj. Na území severne od Dunaja žili kmene germánov, kvádi a markomani. Rimania na obranu hranice Panónie na juhu ľavého brehu Dunaja postavili rad pevností. Najdôležitejšie časti hraníc strážili rímske légiá. Strategicky bola jedna z najdôležitejších hraničných čiar. Bolo to územie pri ústí rieky Váh. Tu križovala Dunaj obchodná cesta z Talianska do Baltiku.

Rímsky vojenský tábor v Iži – Leányvár je od roku 1991 na základe rozhodnutia vlády SR národná historická pamiatka a jej obnova je aj v budúcnosti závislá od finančných možností.

Pamiatková ochrana

Nakoľko je oprávnený predpoklad, že pri zemných prácach budú zistené ďalšie archeologické nálezy, resp. situácie, je potrebné akceptovať nasledovné podmienky:

- stavebník si vyžiada od Pamiatkového úradu SR v každom stupni územného a stavebného konania rozhodnutie ku každej pripravovanej "stavebnej činnosti" /líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď./,
 - podmienkou pre vydanie stavebného povolenia bude v oprávnených prípadoch požiadavka na zabezpečenie archeologického výskumu,
 - stavebník pri každej stavebnej činnosti s dostatočným predstihom písomne oznámi Archeologickému ústavu SAV v Nitre začiatok zemných prác,
 - stavebník bude postup stavebných prác koordinovať s Archeologickým ústavom SAV v Nitre, aby sa dalo stanoviť, či sa v mieste výstavby nachádza archeologické nálezisko,
 - v odôvodnenom prípade stavebník finančne zabezpečí realizáciu záchranného archeologického výskumu. Stavebník si zabezpečí oprávnenú osobu na vykonanie výskumu, ktorou je podľa § 36 ods. 2 zákona č. 49/2002 „Archeologický ústav SAV v Nitre; iná právnická osoba, ktorá vlastní oprávnenie vydané Ministerstvom kultúry SR“;
- Zároveň upozorňujeme na § 37 ods. 3 citovaného zákona „O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Pamiatkový úrad. V prípade záchranného archeologického výskumu PÚ vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení archeologického ústavu (§ 7 –

Ochranu kultúrnych pamiatok definuje zákon SNR c.27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti. Realizovanie tohto zákona v praxi zabezpečuje Národné pamiatkové a krajinné centrum – Slovenský pamiatkový ústav a príslušné orgány štátnej správy. Evidované objekty sú vedené v ÚZPF.

B.5.7.2. Zásady zachovania kultúrnych a historických hodnôt

Pre zachovanie historickej kontinuity, kultúrneho dedičstva, a tiež z identity architektonických väzieb, bude nutné zachovať objekty a náleziská pamiatkovej ochrany a záujmu, uvedené v predchádzajúcej kapitole.

Z urbanistického hľadiska v súvislosti s kultúrnymi a historickými hodnotami je pre budúcnosť dôležité pri návrhu rozvoja obce ponechať štruktúru obce bez výrazných zásahov meniacich ich pôvodný – vidiecky charakter.

V najstarších jadrových častiach týchto horeuvedených území bude nutné sa riadiť týmito regulatívmi :

- Maximálnym dôrazom na zachovanie pôvodnej parcelácie.
- Rešpektovaním založenej stavebnej čiary.
- Zastavovacími podmienkami v tejto časti územia umožniť vznik kompaktnej (blokovej) zástavby, ktorá umožní prestavbami a nadstavbami objektov ich priestorový, a tiež stavebno-technický rozvoj.
- Pri objektoch zapísaných v ÚZPF SR dodržať požiadavku základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle § 27 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu a nutnosti postupovania pri obnove (údržbe, oprave, konzervovaní, rekonštrukcii) objektov zapísaných v ÚZPF SR v súlade s § 32 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

B.6. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE

B.6.1. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA

B.6.1.1. Základné demografické údaje a prognózy

Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles až do konca 90-ych rokov posledného storočia, čo zas vymenil postupný nárast v poslednom poldesiatročí. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1589 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2006 v obci bývalo už 1653 osôb, čo predstavoval nárast vyše 4% za 5 rokov.

Tab. č.30: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	1999
1961	2200
1970	1901
1980	1837
1991	1642
2001	1589
2002	1684

2003	1663
2004	1664
2005	1639
2006	1653

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB

2002-2006 údaje k 1.1.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.
-

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva výstavba min. 20 rodinných domov a ďalších nájomných bytov, čo vyvolá predpoklad rastu počtu obyvateľstva) na úrovni cca 1700 obyvateľov.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (53,1) svedčí o veľmi intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,3 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

B.6.1.2. Požiadavky na riešenie bývania

V schválenom zadaní na vypracovanie ÚPN obce boli formulované nasledovné požiadavky, ktoré boli zapracované do koncepcie riešenia bývania :

- plochami pre bývanie sú v zmysle vyhl.č.55/2001 Z.z. plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská,
- plochy, potrebné na bývanie navrhnuť v rozsahu, vyplývajúcom z predpokladaného počtu obyvateľov obce a vývoja obyvateľstva bytového fondu,
- s prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt zo súčasných

3,3 na 3,20 obyvateľ/a/1 byt v roku 2 010

3,04 obyvateľ/a/1 byt v roku 2 020

- pozemky pre pokrytie potreby výstavby nových bytov navrhnuť formou individuálnej aj hromadnej bytovej výstavby – pri hromadnej bytovej výstavbe preferovať nízkopodlažné formy zástavby,
- alternatívne riešiť umiestnenie a podiel jednotlivých foriem bytovej zástavby,

- bytovú výstavbu orientovať prednostne na využiteľné prieluky v intraviláne i mimo intravilánu a voľné plochy v kontakte so súčasnými obytnými plochami,
- návrhom jednoznačných funkčných a priestorových regulatívov a limitov vylúčiť možné kolízie pri využití územia a zabezpečiť vytváranie harmonického obytného prostredia.

B.6.1.3. Návrh riešenia bývania

V zmysle schváleného zadania pre spracovanie územného plánu obce Iža sme pri návrhu rozvoja bývania vychádzali z demografických údajov, z predpokladu malého prírastku obyvateľov.

Obec sa svojou disponibilitou vhodných plôch pre rozvoj bývania stáva atraktívnym obytným sídlom pre bývanie v zdravom, optimálnom životnom prostredí a estetickom krajinnom priestore, nezaťaženom výraznými negatívnymi vplyvmi rozvoja civilizácie.

Predpokladáme väčší záujem o bývanie v tomto atraktívnom území a v riešení územného plánu navrhujeme dostatočné obytné plochy pre rozvoj hlavne IBV a tiež HBV, vrátane riešenia koncepcie dopravno-technického zabezpečenia týchto plôch.

Rozvoj nových plôch pre bývanie je tiež determinovaný záujmom o bývanie v obci, z ktorej je možné dochádzať za zamestnaním do väčších sídiel ťažiskového územia a tiež z predpokladu zabezpečiť potreby bývania v súvislosti s navrhovaným rozvojom športovo-rekreačného využitia, letnej turistiky a cestovného ruchu, hospodárskej základne obce v zamestnaneckých priemyselných zónach.

Riešenie rozvoja bývania je sústredené na prevažne nových rozvojových plochách a čiastočne aj vo forme dostavieb prieluk a prestavieb, prístavieb a nadstavieb existujúceho bytového fondu.

Novonavrhované obytné plochy zároveň skompaktnia celkové urbanistické riešenie zástavby obce.

S väčšími plochami pre novú obytnú výstavbu, pre ktoré bude nutné zároveň vypracovať následné urbanistické štúdie zóny, uvažujeme v týchto lokalitách :

- Individuálna bytová výstavba IBV
Lokalita na severovýchodnom okraji obce (plocha limitovaná ochr. pásmom vedenia BP VTL) – IBV Dolné Hony II
Lokalita severozápadnej časti obce – plochy záhrad „IBV Za Ďatelinovou“ a lokalita „IBV Ďatelinová“
Lokalita pri Ižianskom kanáli, juhovýchodná časť obce „IBV Nad Konopišťom“ a „IBV Pri konopišti“
Lokalita v juhovýchodnej časti obce, medzi súčasnou komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom „IBV Pri Hrádzi“
- Hromadná bytová výstavba HBV
Lokalita vo východnej časti obce, pri existujúcich bytových domoch „HBV Pri Konopišti I“
Lokalita vo východnej časti obce, medzi súčasnou komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom „HBV Pri Konopišti II“

Celkovo pri výstavbe vo všetkých spomenutých lokalitách a s dobudovaným v prielukách a záhradách v zastavanom území obce, sa počíta s nárastom o 909 obyvateľov. Spolu tak do roku 2030 je predpoklad nárastu obyvateľstva na celkových 2563 obyvateľov.

B.6.2. NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA

B.6.2.1. Školstvo a výchova

Základná školská vybavenosť je v obci vybudovaná v kapacitnom rozsahu vo vzťahu k počtom obyvateľov.

V obci sa nachádza 1 materská škola a 1 základná škola, obidve s vyuč. jaz. maďarským. Materskú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2005/2006 navštevovalo 32 detí, kým základnú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2005/2006 navštevovalo 69 žiakov.

Tab.č.31: Vývoj počtu detí v MŠ a počtu žiakov v ZŠ v období 2000-2005

Školský rok	MŠ	ZŠ
2000/2001	27	90
2001/2002	25	87
2002/2003	20	83
2003/2004	25	75
2004/2005	31	73
2005/2006	32	69

Prameň: Obecný úrad

Zariadenia základných škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálne – technickej základne škôl.

Zariadenia školstva vyššieho významu (gymnázia, SOU, SPŠ, EŠU) sú koncentrované do miest okresu Komárno, Hurbanovo, Kolárovo, nachádzajú sa pomerne vo vhodnej dochádzkovej vzdialenosti od obcí mikroregiónu.

B.6.2.2. Zdravotníctvo sociálna starostlivosť

V obci je zabezpečená ordinácia troch lekárov: všeobecného lekára pre dospelých, zubného lekára a detského lekára. V obci sa nachádza 1 lekárneň.

Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno. V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného krížu a opatrovateľská služba (zabezpečuje ju 7 opatrovateľov).

V strednodobom horizonte obec plánuje vybudovanie obytnej zóny pre dôchodcov, čo by významne prispelo k integrácii starých obyvateľov obce do spoločnosti.

B.6.2.3. Kultúra

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje predovšetkým *kultúrny dom* (kapacita 220 miest) nachádzajúci sa v centre obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca 8 tis. kníh. Od roku 1995 v obci funguje *Klub mládeže* v priestoroch kultúrneho domu, ktorý je otvorený tri dni v týždni (piatok-nedeľa) v čase od 16.00 do 22.00. V priestoroch kultúrneho domu je zriadený aj verejný

internetový bod – *Infoizba* – pre obyvateľov a podnikateľov obce. V obci je zavedená káblová televízia, cez ktorej je zabezpečený aj vysielanie miestneho obecného televízneho programu.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú:

- základná organizácia CSEMADOK-u,
- základná organizácia Matice slovenskej,
- klub dôchodcov (má cca 120 členov),
- dobrovoľný hasičský zbor,
- zväz invalidov,
- spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža,
- zmiešaná spevácka skupina,
- jazdecký klub,
- zväz drobnochovateľov,
- poľovnícke združenie,
- červený kríž,
- zväz záhradkárov.

Tradičnými kultúrnymi akciami obce sú:

- oslavy revolúcie 15. marca,
- jazdecké dni (usporiadané od roku 1989, tradične začiatkom mája),
- deň Károlya Dömeho (usporiadané v druhej polovici mája),
- deň detí (usporiadané 1. júna),
- deň dôchodcov (usporiadané koncom novembra),
- mikulášske a vianočné slávnosti.

V obci viacročnú tradíciu majú letné tábory archeológov zo štátov V4 každoročne v letných mesiacoch.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov. Z miestnych mimovládnych organizácií osobitné postavenie má Neinvestičný fond pre Základnú školu Károlya Dömeho.

Tab. č.32: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Iža

Názov združenia	Sídlo združenia
Jazdecký klub Iža	Iža, Podzáhradná 269
Spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža	Iža 366
TJ Družstevník Iža	Iža 81

Poznámka: Stav k 1.9.2005
Prameň: MV SR, 2005

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 2 kostoly (tretí kostol bude dokončený do roku 2010), 1 cintorín a 1 dom smútku. V strednodobom horizonte je potrebná rekonštrukcia katolíckeho kostola a domu smútku.

V rámci návrhu občianskej vybavenosti obce je potrebné:

- je potrebné podporovať rozvoj sociálnej infraštruktúry v oblasti centra
- rekonštrukcia katolíckeho kostola a domu smútku
- rekonštruovať centrum
- zameriavať sa hlavne na turistické služby

B.6.2.4. Telovýchova a šport

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- telocvična pri ZŠ,
- tenisové ihriská,
- fitnes klub.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je TJ Družstevník Iža.

Z hľadiska rekreácie budú občania obce a návštevníci naďalej využívať najmä nábrežie rieky Dunaj. To vytvára dostatočné rekreačné zázemie pre obec v každodennej a hlavne víkendovej rekreácii (vychádzkové trasy, cykloturistika a pod.).

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných športových plôch:

- modernizácia športového centra (futbalové ihrisko, fitnes, tenisové kurty),
- vybudovanie 9 jamkového golfového ihriska „ŠC Dunajský Hon“
- vybudovanie peších chodníkov a posiedok v navrhovanom lesoparku, vo väzbe na jestvujúce a navrhované športové zariadenia.

B.6.2.5. Maloobchodná sieť a verejné stravovanie

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: poskytovanie služieb pánskeho a dámskeho kaderníctva, služby v oblasti zariaďovania interiérov, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, reklamná a propagačná činnosť, predaj nápojov na priamu konzumáciu, poskytovanie ubytovania bez prevádzkovania pohostinských činností, prenájom nehnuteľností, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, administratívne a sekretárske práce atď..

V obci sa nachádzajú 4 pohostinstvá. Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní predstavujú 6 predajní potravín, 1 predajňa domácich potrieb, 1 predajňa textilu.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných maloobchodných a stravovacích zariadení:

- ako súčasť budúcich športovo-rekreačných areálov
- ako súčasť budúcich občianskych vybaveností obce
- ako súčasť budúcich výrobných – skladovacích areálov
- vytvorením priestorov v jestvujúcich rodinných domoch, hlavne v centrálnej časti obce, označovanej ako zmiešané územia

B.6.2.7. Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Komárno.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade), najbližšie sú lokalizované v Komárno a v obci Marcelová. Poštový úrad sa nachádza v blízkosti centra obce.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných administratívnych plôch:

- ako súčasť budúcich výrobných – skladovacích areálov
- vytvorením priestorov v jestvujúcich rodinných domoch, hlavne v centrálnej časti obce, označovanej ako zmiešané územia, so zameraním hlavne na služby

B.6.2.8. Návrh riešenia občianskej vybavenosti

Na základe uvedeného, v súvislosti s budúcim rozvojom obce bude nutné počítať s nasledovnými zásadami, ktoré uplatňujeme v návrhu ÚPN-obce:

- Uvažovať s ďalším extenzívnym rozvojom plôch najmä komerčnej vybavenosti v nezastavaných plochách v centre obce, a prispieť tak vytvoreniu esteticky a architektonicky hodnotnejšieho a funkčne kompaktnejšieho územia,
- Obytné domy a územia pozdĺž hlavných komunikácií je možné využiť aj na umiestnenie prevádzok občianskej vybavenosti (navrhované zmiešané územia),
- Skladovo výrobné areály pozdĺž hlavnej dopravnej komunikácie meniť z výrobných skladov a remeselných prevádzok (považovať za nevhodne využívané) a rezervovať ho pre rozvoj občianskej vybavenosti podporujúcej formujúcu sa hlavnú kompozičnú os – reprezentačnú ulicu obce,
- Podporovať rozvoj absentujúcej občianskej vybavenosti v návaznosti na navrhované rekreačné územia: kompu, športový areál, golfové ihrisko a obytnú zástavbu

B.6.3. VÝROBA A VÝROBNÉ SLUŽBY

B.6.3.1. Hospodárska základňa – širšie vzťahy všeobecne

Okres Komárno sa radí medzi okresy s rozvinutou poľnohospodárskou výrobou a menej rozvinutou priemyselnou základňou. Najsilnejšia priemyselná základňa je zriadená v okresnom Komárno (hlavne strojárska výroba, obuvnícka a galantérska výroba, potravinársky priemysel), v Hurbanovo (potravinársky priemysel) a Kolárovo (strojárska výroba). Do okresného mesta Komárno, ako aj do miest Hurbanova a Kolárova odchádzajú za prácou aj obyvatelia mikroregiónu. Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou aj do MR.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme dostatočné rozvojové plochy pre rozvoj hospodárskej základne vo všetkých rovinách. Najväčší plošný záber vyplynie z návrhu rozvoja pre umiestňovanie areálu nezávadnej výroby, služieb, distribúcie a skladovania, označenej ako „PP Konopište“. Celková výmera priemyselného parku, vrátane jestvujúceho družstva činní 36,98 ha.

B.6.3.2. Ťažba nerastných surovín

V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja. Perspektívne sú hodnotené v rámci ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja výhradné neťažené ložiská štrkopieskov v lokalitách Patince a Zlatná na Ostrove a uvažuje sa s ich využitím

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon NR SR č. 313/1999 Z.z. o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon) a iné právne predpisy.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami. V riešenom území nie sú evidované žiadne objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana nerastných surovín.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme územie v severnej časti katastra obce s miestnym názvom U Gelendu, na ťažbu piesku s následným vytvorením prevádzky na likvidáciu odpadov. Ťažba bude vykonávaná na parcelách s číslami 5498, 5499, 5500/1, 5503/2, 5500/4, 5500/5, 5500/6, 5494/2 a 5503/2 v k.ú. Iža o celkovej výmere 9,5606 ha. Predpokladaná ťažba počas jedného roka nepresiahne hodnotu 93 336 ton. Po vyťažení piesku, bude vytvorená prevádzka na likvidáciu, úpravu a skladovanie odpadov, vrátane tuhého komunálneho odpadu a stavebného odpadu.

B.6.3.3. Poľnohospodárstvo a organizácia poľnohospodárskej výroby

Vhodné klimatické podmienky v riešenej oblasti vytvárajú prirodzené predpoklady pre optimálnu poľnohospodársku výrobu. Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2284,3 ha, čo predstavuje 81,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 83,7%.

Tab. č.33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera v m ²	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m ² pre poľnohospodársku pôdu
Iža	28 072 919	19 114 465	0	658 508	689 273	242 065	2 139 461	22 843 772

Poznámka: Stav k 1.1.2004

Prameň: VUGK, 2005

Organizácia poľnohospodárskej výroby

Rozhodujúcim prvkom určujúcim a ovplyvňujúcim nielen intenzitu poľnohospodárskej výroby ale aj územný rozvoj a osídlenie, ochranu a tvorbu životného a krajinného prostredia, je poľnohospodárska pôda na celkovej rozlohe 28 072 919 m².

O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 68,09 7% z celkovej plochy riešeného územia a predstavuje najväčšiu časť v krajinskej štruktúre, následne čoho sa územie zaraďuje medzi ekologicky nestabilné priestory. Predstavuje ju hlavne veľkabloková orná pôda (polia) s menším podielom NDV, sporadicky sa nachádza aj malobloková orná pôda – menšie polia so siatymi dočasnými trávnyimi porastmi a krmovinami. Je to obilnársko-repárska oblasť s intenzívnym zeleninárstvom, ovocinárstvom a vinohradníctvom.

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.. V obci najväčším poľnohospodárskym podnikom je Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Iža, ktoré zamestnáva 44 osôb. Druhým najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je DUMET s.r.o. (zamestnáva 12 stálych a 4 sezónnych pracovníkov).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvnená produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch

Živočišna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočišných výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočišnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočišnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo, ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Poľnohospodárska výroba aj vo výhľade ostane hlavným výrobným odvetvím v k.ú. Iža. Výrobný proces bude v plnej kompetencii jednotlivých agropodnikov. Ďalší rozvoj poľnovýroby je uvažovaný hlavne v jestvujúcom poľnohospodárskom dvore Bokroš.

B.6.3.4. Lesné hospodárstvo

Prevládajúci nížinný charakter územia dal vznik pre najúrodnejšie pôdy nášho štátu. Z toho dôvodu malo o tieto pôdy najväčší záujem poľnohospodárstvo a lesy zostali zväčša len na tých lokalitách, ktoré nebolo možné poľnohospodársky využiť (zaplavované, zamokrené plochy, svahy). Zostali len fragmenty lesov. Na suchších vyvýšených priestoroch (časť) prevládajú antropogénne fytocenózy - druhotné agátové porasty, ktoré majú aj včelársky význam. Mäkké lužné lesy zastupuje dominantný šľachtený topol s prímiesou pôvodných drevín, na vlhkých zníženinách hlavne vrbiny, tvoriace monokultúry (lokality s častými záplavami a vysokou vodnou hladinou).

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka (podiel lesného pôdneho fondu je len 1,8%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Ochranné lesy sú zaradené ako lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú najmä sutiny, strže, strmé svahy so súvislo vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy a hlboké rašeliniská. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Tab.č. 34: Zatriedenie lesov podľa kategórií v k.ú. Iža

Rozloha lesov	Kategórie lesov					
	Hospodárske		Ochranné		Osobitného určenia	
	ha	%	ha	%	ha	%
37,96	32,11	84,60	5,85	15,40	-	-

Zdroj: Národné lesnícke centrum, Zvolen (2007)

Obec poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území (evidované revíry v k.ú. Iža: Svätý Juraj, Búč), kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zvere (srnec, zajac, bažant, diviak).

Štruktúra správy lesov

Riadiacim centrom, ústredím štátneho podniku (od r. 1999) sú Lesy SR, š.p. Generálne riaditeľstvo Banská Bystrica. Sem patrí odštepny závod Palárikovo, ktorého hlavnou náplňou je zabezpečovanie lesníckej činnosti. Základnou organizačnou jednotkou, zabezpečujúcou lesnú a inú výrobu na príslušnom lesnom hospodárskom celku, je lesná správa. Lesy sú súčasťou lesného hospodárskeho celku Komárno. Obhospodarovatelia sú povinní zabezpečiť hospodárenie v lesoch v súlade s platným lesohospodárskym plánom (LHP).

Lesy majú okrem prevládajúcej hospodárskej funkcie aj dôležitú environmentálnu, krajnotvornú a estetickú funkciu. Lesy sú jednou zo základných zložiek životného prostredia, ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

Povinnosti pri ochrane lesa ú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

V riešenom území sa nachádzajú hospodárske lesy na ploche 32,11 ha, ochranné lesy 5,85 ha, lesy osobitného určenia sa nenachádzajú.

Plochy ochranných lesov, ako aj plochy najstarších hospodárskych lesov plnia aj funkciu prvkov ÚSES (biocentrá a biokoridory).

V návrhu UPN Obce sa uvažuje s časťou lesa, s parcelným číslom 2744/1 o výmere 83202 m², na využitie pre lesopark, kde len malými zásahmi do územia, hlavne vhodnými úpravami trás chodníkov a vytvorením posedení, vznikne významná oddychovo-rekreačná zóna vo väzbe na blízke rekreačno-športové zázemie obce.

B.6.3.5. Priemyselná a remeselná výroba, stavebníctvo a skladové hospodárstvo

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú predovšetkým tieto priemyselné odvetvia:

- textilný priemysel - výroba ponožiek a pančuchového tovaru – VZ s.r.o. (zamestnáva 20 osôb), výroba textilných výrobkov a doplnkov,
- výroba hliníkových okien, dverí, presklených fasád, interiérových stenových prepážok a iných výplní – H & O Konstruktion s.r.o. (zamestnáva 16 osôb).

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

B.6.3.6. Návrh riešenia výroby a výrobných služieb

Na základe uvedeného, v súvislosti s budúcim rozvojom obce bude nutné počítať s nasledovnými zásadami, ktoré uplatňujeme v návrhu ÚPN-obce:

- Uvažovať s ďalším extenzívnym rozvojom plôch výroby zamestnaneckých zón : východne od súčasného poľnohospodárskeho areálu na východnom okraji obce, časť Konopište
- Priestor súčasných menej využívaných plôch poľnohospodárskeho areálu obce zintenzívniť umiestňovaním prevádzok,
- V súčasných, ako aj v navrhovaných výrobných areáloch umiestňovať prevádzky najmenej negatívne ovplyvňujúce životné prostredie.

Hlavný rozvoj zamestnanosti v obci bude súvisieť s poľnohospodárskou výrobou i priemyslom (výroby, služby, distribúcie a skladovania) a tiež so službami v cestovnom ruchu. Umiestnená priemyselná výroba by mala byť stabilizovaná, pričom by sa malo dôkladne zvážiť vhodnosť jej umiestnenia.

B.6.3.7. Cestovný ruch

Okres Komárno, v ktorom sa obec nachádza, má pre rozvoj cestovného ruchu veľmi výhodné geografické podmienky, nachádza sa v centrálnej časti Podunajskej nížiny, na rozhraní juhovýchodne ležiacej Podunajskej roviny a severovýchodne položenej Podunajskej pahorkatiny. Primkyna sa k hlavnému toku Dunaja, v miestach jeho sútoku s tromi najvýznamnejšími riekami Váhom, Nitrou a Žitavou. Územie okresu bolo vždy významnou komunikačnou križovatkou Panónskej panvy s bohatou históriou, duchovnou i hmotnou kultúrou, toto postavenie si zachováva aj v súčasnosti. Z tohto hľadiska má okres špecifické celoštátne a medzinárodné postavenie.

Predpoklady pre rekreáciu a cestovný ruch v mikroregióne

Vzhľadom na výhodnú geografickú polohu má obec dobré predpoklady pre rekreáciu a cestovný ruch, ktoré vychádzajú predovšetkým z existujúcich prírodných podmienok a nadobudnutých kultúrohistorických daností. Ich rozvoj závisí aj od úrovne služieb v oblasti rekreácie a CR (ubytovanie, stravovanie, vybavenosť, programy a pod.) a dopravnej infraštruktúry.

Prírodné danosti sú základom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu, sú to predovšetkým vodné toky, významným faktorom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu je aj prihraničná poloha mikroregiónu. Všetky uvedené danosti spolu s priaznivými klimatickými podmienkami zabezpečujú podmienky pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu hlavne v letnom období.

Súčasná ubytovacia kapacita, ich kvalitatívna stránka, taktiež stravovacie zariadenia a celkový sortiment zariadení cestovného ruchu je nedostatočný. V návrhu ÚPN obce vytvárame pre súkromný sektor dostatočné možnosti pre umiestňovanie takýchto zariadení v rámci vytvorenia podmienok pre ich rozvoj.

B.6.4. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

B.6.4.1 Cestovný ruch v rámci širších vzťahov

Širšie vzťahy

Územný systém rekreácie a turizmu je daný sieťou, ktorú tvoria rekreačné priestory, turistické ciele a trasy, ktoré tieto ciele prepájajú a tvorí sa na základe činiteľov, ktoré sú preň podstatné:

- prírodné danosti – vodné toky a plochy, geotermálne vody
- mestské a vidiecke osídlenia s historickým prostredím a vyspelým poľnohospodárstvom a vinohradníctvom
- kultúrno – historické danosti
- cestná a vodná dopravná sieť
- súčasný stav procesu turizmu
- poloha územia vzhľadom na Slovensko a zahraničie

Kumuláciou prírodných, kultúrnych, urbanistických a technických daností jestvujúceho a možného rozvoja rekreácie a cestovného ruchu je územie navrhované podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja pre vytvorenie rekreačného územného celku v tvare pásu pozdĺž Dunaja s ťažiskovým priestorom v Komárno a v priestore Patiniec (termálne kúpalisko, vodné športy, návrh na športovo – rekreačnú zónu) a s lokalitami *Iža* (archeologická lokalita) Virt, Radvaň nad Dunajom.

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Možnosti rekreácie a cestovného ruchu v obci

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Iža má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie, pri vodných plochách založenej na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy,
- kultúrneho cestovného ruchu,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

Má predpoklady ďalšieho kvalitatívneho rozvoja s doplnením športovo - rekreačnej vybavenosti, ako aj plošné rozšírenie na úkor záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, potenciál cestovného ruchu sa ešte nevyužíva. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúce odbočky,
- Pohraničný styk so susednou obcou z Maďarska - Almásfüzitő,
- Plánovaná výstavba Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia

B.6.4.2. Územné rozloženie a možnosti rekreačných útvarov

Predpoklady pre druhy, formy a skupiny činností v obci sú nasledovné:

pobyt pri vode (vodné športy, vodná turistika)	výborné
pobyt v horách	žiadne
pobyt v lesíkoch (v nížine a pahorkatine)	veľmi dobré
cykloturistika	výborné
špecifické formy (poľovníctvo, rybárstvo)	veľmi dobré
vidiecky turizmus	veľmi dobré
tranzitný turizmus	veľmi dobré
poznávací turizmus	primerané

Pobyt pri vode:

Pobyt pri vode sa člení na pobyt pri tokoch, vodných plochách – nádržiacich a bagroviskách a na termálnych kúpaliskách.

Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja je vodná turistika medzinárodného významu rozšírená na Dunaji (výletné plavby, vodácka turistika), a perspektívu má tzv. turistika s individuálnymi plavbami. Osobné turistické prístavy sú v Komárne, Štúrove, pre turistiku s individuálnymi

plavidlami sa navrhujú prístaviská v Komárne, pri Patinciach (Radvani nad Dunajom) – prístavisko pre malé plavidlá a člny s prístaviskom pre kompu z Neszmély – Maďarsko.

Cykloturistika

Na celom území okresu Komárno, aj v mikroregióne sú pre cykloturistiku veľmi dobré podmienky vzhľadom na nížinný a mierne zvlnený terén a s možnosťou ich vedenia mimo hlavných dopravných trás. Hlavnou trasou je medzinárodná Podunajská trasa, vedúca cez mikroregión pozdĺž ľavého brehu Dunaja, zväčša pri hrádzi, z ktorej sa odbočuje v Komárne na Vážsku trasu aj cez k.ú. Vrbová nad Váhom. Vzhľadom na vhodné terénne podmienky možnosti vedenia cykloturistických trás v mikroregióne je potrebné uvažovať s podporou rekreácie a cestovného ruchu aj s formou vybudovaných lokálnych okruhov cykloturistických trás a napojených na nadradenú cyklotrasu s prepojením na historický, prírodný potenciál a atraktivity v území.

Poľovníctvo

Poľovníctvo aj športové rybárstvo je rozšírené po celom území okresu Komárno ako aj v rámci riešeného územia. Športové rybárstvo je rozšírené na vhodných úsekoch vodných tokov, ale aj na početných malých vodných nádržiach (poľnohospodársky využívané najmä na zavlažovanie), štrkoviskách a rybníkoch.

Vidiecky turizmus

Cez vidiecky turizmus sa zapája vidiecke osídlenie do procesu turizmu a rekreácie hlavne zabezpečením vybavenosti a služieb pre cestovný ruch, rekreačného pobytu priamo v obciach a osadách, ako aj poznávaním vidieckeho spôsobu života aj v rámci agroturistiky.

Obec má potenciál pre rozvoj vidieckeho turizmu vrátane agroturizmu, časť objektov mikroregiónu pôvodne bytového fondu je využívaná na individuálnu rekreáciu vo forme rekreačných chalúp.

Obec sa zapája do Programu obnovy dediny.

Tranzitný turizmus

Z medzinárodného hľadiska má význam vodná osobná doprava po Dunaji s prístavmi v Komárne a Štúrove. V rámci mikroregiónu je možnosť vytvorenia medzizastávok v prístave pre rekreačné plavidlá v Patinciach, v Radvani nad Dunajom s jeho následným prepojením na MR (Neszmély).

Poznávací turizmus

Prírodné, civilizačné a historické danosti katastrálneho územia obce umožňujú podstatne rozšíriť letnú rekreáciu, poznávanie krásy prírodného prostredia, chalupárenie, letný pobyt pri vode aj vo vinohradníckych domčekoch, plavby po Dunaji, možnosť využitia vodných športov, rybárstvo, poľovníctvo.

Vínne cesty

Jedna z možností ako zvýšiť záujem o cestovný ruch a rozvoj agroturistiky je využívanie domácich poľnohospodárskych zdrojov. Práve oblasť vinohradníctva a vinárstva má v regióne dlhú tradíciu. Rozvojové programy Nitrianskeho kraja definujú 3 vínne cesty v záujmovom mikroregióne v rámci Juhoslovenskej vinohradníckej oblasti.

- *Hurbanovský vinohradnícky rajón*

- Bátorove Kosihy, Dulovce, Hurbanovo, Marcelová, Modrany, Mudroňovo, Pribeta, Svätý Peter (pivnica, ubytovanie, gastronómia), Šrobárová

- Bajč, Búč, Chotín, Radvan nad Dunajom, Moča (ubytovanie, gastronómia), Patince (relax, termálne kúpalisko, ubytovanie)

Individuálna rekreácia

Územie má výrazný predpoklad rozvoja chalupárskej rekreácie v obci. V obci sa nachádza zachovaný architektonický potenciál pôvodných architektonických ľudových domov, ktoré je možné využiť po ich obnove na pobytovú rekreáciu formou vlastných chalúp, s možnosťou prenájmania na prevádzku služieb pre turisticko – rekreačnú návštevnosť obcí.

Športová vybavenosť

V obci je zastúpená ihriskami, telocvičňou, ktorá je súčasťou vybavenia školy. V obci je potrebné naďalej preferovať rozvoj športových zariadení aj v rámci rekreačných zariadení, rozvoj fitness a rehabilitačných centier.

B.6.4.3. Potenciál riešeného územia a možnosti využitia pre rekreačný a cestovný ruch

V obci Iža turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dievčí hrad – rímske opevnenie Kelemantia, ktorý sa nachádza 2 km západne od obce Iža na ľavom brehu Dunaja. Zrúcaniny rímskeho castella, ktoré bolo postavené na prelome 1. a 2. storočia ako súčasť pohraničného opevnenia Limes Romanus sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sprístupnené ako múzeum v prírode (popisy pojednávajúce o význame a histórii tábora sú rozmiestnené po komplexe na kovových tabuliach s textami). Bol to jeden z najrozsiahlejších stavebných komplexov Rimanov v Barbariku, na sever od Dunaja. Význam tábora bol potvrdený bohatými archeologickými nálezmi – nálezy z archeologických výskumov v Iži sú vystavené v Rímskom lapidáriu Podunajského múzea v Komárne, v expozícii "Klenoty dávnej minulosti Slovenska" na Bratislavskom hrade a v Ponitrianskom múzeu v Nitre (prvé vykopávky tu viedol rodák z Iže János Tóth-Kurucz začiatkom 20. storočia, ďalšie výskumy sa tu uskutočnili v rokoch 1932, 1955, 1957 a od roku 1978 tu AúSAV uskutočňuje systematický výskum), síce z bývalého vojenského tábora sa dodnes zachovali iba zvyšky základových múrov, ktorých značná časť padla za obeť ťažbe stavebného kameňa.

V obci Iža druhou turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dunajská cyklistická cesta, ktorá prechádza cez južný okraj obce. Všeobecne v obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Z ostatných miestnych lokalít turistický význam majú:

- barokový rímskokatolícky kostol – zo 70-ych rokov 18. stor. (postavený na got. základoch, prestavaný v 19. storočí),
- neskoroklasicistický reformovaný kostol – z r. 1871, v kostole sú umiestnené pamätné tabule na počesť padlých v 1. a 2. svetovej vojne,
- pomník na povodeň z roku 1965 zničujúcu veľkú časť obce (pri povodni takmer 300 domov bolo totálne zničených),
- pomníky obetiam 1. a 2. svetovej vojny,
- malé sakrálne pamiatky pozdĺž cesty Komárno-Štúrovo,
- PR Bokrošské slanisko.

B.6.4.4. Návrh rozvoja rekreácie a cestovného ruchu

Obec má predpoklady ďalšieho kvalitatívneho rozvoja s doplnením športovo - rekreačnej vybavenosti, ako aj plošné rozšírenie na úkor záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu. V rámci obce Iža sa nachádzajú aj vhodné úseky s možnosťou využitia pre pobyt pri vode (nábrežie Dunaja).

V tejto súvislosti urbanistická koncepcia navrhovaná v návrhu ÚPN obce počíta s :

- Dokompletovaním vnútroobecnej rekreačnej zóny.
- Vybudovaním rekreačno-športového areálu v návaznosti na existujúce futbalové ihrisko,
- Vybudovaním zázemia (občianska vybavenosť, parkovanie) v návaznosti na existujúcu lokalitu rímskeho opevnenia – Dievčieho hradu, ako aj navrhovaného areálu golfového ihriska,
- Vybudovaním zázemia (občianska vybavenosť, krajinná úprava, dopravný prístup) v návaznosti na kompu,
- Vhodnou rekonštrukciou existujúcich historických objektov, ako aj parkovo-krajinným dotvorením nábrežia rieky Dunaj,
- Podporovať rozvoj prechodného ubytovania, penziónov,
- Vytvorením podmienok pre vznik turistického centra.

B.7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA

Návrh ÚPN obce navrhuje rozšírenie zastavaného územia o navrhované plochy :

- a) Plochy pre výstavbu IBV východne od obce (IBV Dolné hony),
- b) plochy pre športovo-rekreačný areál s prislúchajúcou občianskou a dopravnou vybavenosťou, medzi existujúcim ihriskom a Ižianskym kanálom (ŠC Malý Ostrov, OV Pri Hrádzi I.),
- c) novonavrhované plochy pre priemysel (nezávadné prevádzky, skladovo-distribučné využitie) spolu s existujúcim hospodárskym areálom - časť PP Konopište,
- d) plochy pre občiansku vybavenosť, IBV a HBV na juhovýchodnom okraji obce (medzi exist. komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom – IBV a HBV Pri Konopišti, IBV Pri Hrádzi, OV Pri Hrádzi II.),
- e) plochy pozemkov určených na výstavbu IBV a parku na východnom okraji obce (IBV Nad konopišťom, PA Nad Konopišťom),
- f) plochy pre výstavbu IBV na severozápade obce s miestnym názvom Ďatelinová (IBV Ďatelinová a IBV Za Ďatelinovou).

B.8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

B.8.1. OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT

B.8.1.1. Legislatívna ochrana prírody a krajiny

Ochranu prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) sa na území SR rozlišuje 5 stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň ochrany sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené, alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najzväčnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich

rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: *chránené vtáčie územia* a *územia európskeho významu*.

Chránené územia prírody

Do riešeného územia nezasahuje veľkoplošné chránené územie t.j. ani CHKO ani NP).

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe uznesenia vlády SR č. 66 zo dňa 9.7.2003 do riešeného územia zasahuje 1 navrhované chránené vtáčie územie: **Chránené vtáčie územie Dunajské luhy**.

Tab. č.35: Vybrané charakteristiky navrhovaného Chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy

Výmera [ha] :	18 845
Prekryv so sieťou CHÚ	55%
V pôsobnosti :	CHKO Dunajské luhy, RSOPK Bratislava
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj :	Nitriansky
Okres :	Komárno
Kataster :	Iža
Charakteristika : Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebristej (<i>Egretta garzetta</i>), bučičika močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>), rybára riečneho (<i>Sterna hirundo</i>), kačice chrapľavej (<i>Anas querquedula</i>), kalužiaka červenonohého (<i>Tringa totanus</i>). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, s výskytom hniezdisk orliaka morského (<i>Haliaeetus albicilla</i>) a haje tmavej (<i>Milvus migrans</i>) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného vtáčieho územia.	

Prameň: ŠOP SR, 2005

V riešenom území sa nachádza 1 územie zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

- **Bokrošské slanisko**

Výmera lokality: 10,20 ha

Katastrálne územie: Okres Komárno: Iža

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Iža

Parcely: 4542/1

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a z dôvodu ochrany druhu európskeho významu: vydra riečna (*Lutra lutra*).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Iža sa nachádza 1 prírodná rezervácia:

- **Bokrošské slanisko** - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Iža. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou. Jeden z posledných najsever. vysunutých výbežkov sol'. maďarských púští, ktoré patria do typu sol'. stepí rusko-ázijských. Celková výmera PR je 14,06 ha.

B.8.2. OCHRANA POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD A VODNÝCH ZDROJOV

B.8.2.1. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

Ochrana vôd a vodných zdrojov sa vykonáva podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 72/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Environmentálne ciele sú obsiahnuté v § 5 vodného zákona. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona. Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

1. ochranné pásmo I. stupňa
2. ochranné pásmo II. stupňa

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené.

Do k.ú. zasahuje 1 PHO II. stupňa.

Do riešeného územia nezasahuje chránená vodohospodárska oblasť.

V riešenom území sa nachádzajú v zmysle vyhlášky MŽP SR č.211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárensky vodných tokov nasledovné významné vodohospodárske vodné toky: **č. 81 Dunaj** a **č. 96 Patinský kanál**.

Vodárenský vodný tok v k.ú. Iža sa nenachádza.

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

- a) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. a c)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- b) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,
- c) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Celé územie SR je zaradené medzi citlivé oblasti.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti. k.ú. Iža je zaradené medzi zraniteľné oblasti.

B.8.2.2. Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov

V riešenom území nie sú evidované záujmy na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov ani prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd sledovaných Inšpektorátom kúpeľov a žriediel MZ SR. Nie sú tu vyhlásené žiadne prírodné liečivé zdroje ani prírodné zdroje minerálnych stolových vôd. Zároveň sem nezasahujú žiadne ochranné pásma týchto zdrojov.

B.8.3. OCHRANNÉ PÁSMA A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA HLAVNÝCH RÁDOV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B.8.3.1. Pásma ochrany vodohospodárskych zariadení

Verejné vodovody a verejné kanalizácie, §19 zákona č.442/2002 Z.z.

Pásma ochrany sú v zmysle zákona č.442/2002 Z.z. vymedzené najmenšou vodorovnou

vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného a kanalizačného potrubia na obidve strany :

- 1,5 m pri verejnom vodovode a kanalizácii do priemeru 500 mm
- 2,5 m pri verejnom vodovode a kanalizácii nad priemer 500 mm

B.8.3.2. Ochranné pásma elektrických vedení

V zmysle zákona č. 656/2004 je potrebné rešpektovať ochranné pásma elektrických vedení od krajných vodičov na každú stranu, resp. od zariadení :

- § 36, odsek (2) pre vodiče od 1 kV do 35 kV vrátane
 - pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m
 - pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - pre 110 kV vedenie 15 m
 - pre 220 kV vedenie 20 m
 - pre 400 kV vedenie 25 m
- § 36, odsek (9) pre elektrické stanice vonkajšieho prevedenia
 - pre 110 kV stanicu 30 m od oplotenia pozemku
 - pre trafostanicu 22/0,4 kV 10 m od konštrukcie
- § 36, odsek (4) – v ochrannom pásme a pod vedením je zakázané
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča
 - uskladňovať ľahko výbušné a horľavé látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb, majetku, elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

B.8.3.3. Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov (podľa zákona 656/2004 Zb.z.)

- Ochranné pásma na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je :
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
 - 8 m pre technologické objekty

- Bezpečnostné pásmo - sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je :
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
 - 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch.

B.9. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNÁ OCHRANA

B.9.1. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, ŠPECIÁLNA OCHRANA

Na území katastra obce nie sú vyhradené priestory, slúžiace ako výcvikové plochy MO SR.

Z nariadenia vlády SR 166/1994 Z.z O Kategorizácii SR podľa ktorého je územný obvod Komárno zaradený do III. kategórie. Obec Iža je súčasťou Komárňanského obvodu.

B.9.2. POŽIARNA OCHRANA

Požiarnu ochranu v obci zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor v spolupráci s príslušníkmi Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

Zdrojom požiarnej vody je rozvodná sieť verejného vodovodu obce a toky pretekajúce územím obce.

Návrh ÚPN obce Iža z hľadiska zabezpečenia požiarnej ochrany:

- Rešpektuje existujúci systém požiarnej ochrany.
- Navrhuje hlavný rozvodný okruh ako rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete obce, dimenzovanej na potreby požiarnej potreby, v súvislosti s navrhovaným funkčným využitím územia (výroba, bývanie, vybavenosť).
- Navrhuje riešiť akumuláciu dažďových vôd zo striech formou otvorených, resp. krytých nádrží v priemyselných areáloch (požiarne nádrže).

Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z- o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a so súvisiacimi predpismi (Vyhláška č.94/2004 Z.z.) a príslušnými STN.

B.9.3. OCHRANA PRED POVODŇAMI

Medzihrádzové priestory Váhu a Dunaja bývali v minulosti často zaplavované. Slovenský vodohospodársky podnik, ktorý pomocou vodohospodárskych objektov ako sú hrádze, kanále, nádrže, čerpacie stanice a ostatné vodohospodárske objekty, zabezpečuje povodňovú ochranu územia a hospodárenie s vnútornými vodami. Obce riešeného územia sú chránené voči ohrozeniu záplavami protipovodňovými hrádzami, vody su regulované sieťou kanálov a územie je monitorované. Hydrologická služba SHMÚ Bratislava denne vyhodnocuje hydrologické informácie pre Slovensko – vodné stavy, prietoky, ich vývoj a predpovede.

Orgánom štátnej správy ochrany pred povodňami sú Obvodná povodňová komisia a Povodňová komisia obce (zákon č. 664/2004 o ochrane pred povodňami).

Vzorky vodných plôch v regióne, z Dunaja, stojatých a odpadových vôd od r. 1994. vyšetruje Národné referenčné centrum (NRC) Vibrionaceae v Komárne.

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzi
- c) kombináciu opatrení a)+b)

Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrádze a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru.

B.9.4. CIVILNÁ OCHRANA

Podľa vyjadrenia Ministerstva obrany SR, Správy nehnuteľného majetku a výstavby, v riešenom území neevidujú podzemné objekty a inžinierske siete vojenskej správy a nezasahujú sem ani ochranné pásma vojenských objektov.

Odbor civilnej ochrany obyvateľstva a obrany participuje na cezhraničnej spolupráci organizácií s humanitárnym zameraním v oblasti civilnej ochrany obyvateľstva. V roku 1997 bola uzavretá Dohoda medzi vládou SR a vládou MR o vzájomnej pomoci pri katastrofách. V r. 1999 KÚ v Nitre a Valné zhromaždenie župy Komárom-Estergom uzavrelo vzájomnú dohodu o poskytovaní pomoci o vzájomnom informovaní pri katastrofách. Od r. 2002 je v platnosti Plán spolupráce medzi odborom CO obyvateľstva, odborom PO KÚ v Nitre a Riaditeľstvom ochrany proti katastrofám župy Komárom – Ostrihom. Od roku 2004 je v platnosti Plán spolupráce medzi odborom krízového riadenia KÚ v Nitre a Krajským riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru v Nitre a Riaditeľstvom ochrany proti katastrofám župy Komárom – Ostrihom.

V zmysle ustanovenia § 15 zákona 314/2001 Z.z. sú obce povinné zriadiť obecný hasičský zbor a zabezpečiť jeho akcieschopnosť na plnenie zákonom vymedzených úloh- Územie okresu Komárno je z hľadiska nasadenia hasičských jednotiek rozdelený do hasebných obvodov s cieľom zahájiť likvidačné práce bezprostredne po ohlásení udalosti. Úlohou obecných zborov je vykonávať do príchodu profesionálnych jednotiek úkony na zamedzenie rozširovaniu požiaru, tiež prípravu dostupných zariadení a technicky na nasadenie síl a prostriedkov. Z dôvodu, že činnosť obecných zborov absentuje (nevykonávajú zverené technické vybavenie, alebo vôbec nie sú zriadené), účinnosť hasebného zásahu je z tohto pohľadu spochybnená. Úlohy na úseku ochrany pred požiarom sú súčasťou komplexu povinností, ktoré musia obce v rámci všeobecného záujmu občanov zabezpečovať, ale obmedzenosť zdrojov neumožňuje ich realizovať okamžite, ale postupne.

Je potrebné spracovať dokumentáciu požiarnej ochrany obcí a oboznámiť občanov s nebezpečenstvami, ktoré vznikajú zakázanou činnosťou najmä v čase nepriaznivej požiarom – bezpečnostnej situácie a je potrebné zvýšiť kvalitatívnu stránku preventívneho pôsobenia obcí a odborného rastu členov kontrolných skupín.

Problematika civilnej ochrany je riešená v súlade so zákonom č.42/1994 Z.z. O civilnej ochrane obyvateľstva v znení zákonov č.222/1996 Z.z., č.117/1998 Z.z. a č.252/2001 Z.z. V zmysle Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. musia byť stavby v súlade so stavebnotechnickými požiadavkami na stavby a s technickými podmienkami zariadení, v súlade s požiadavkami CO v zmysle znení Vyhlášky č. 349/1998 Z.z., č. 202/2002 Z.z. a Vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z..

Návrh ÚPN obce Iža z hľadiska zabezpečenia civilnej ochrany:

Pre zabezpečenie úloh navrhovaných v UPN je potrebné z hľadiska územno-technických podmienok dodržať koncepčné zásady ukrytia obyvateľstva a žiactva s využitím existujúcich stavieb vybratých a zapracovaných v pláne ukrytia a plánovanej bytovej výstavby. Dobeňová vzdialenosť 500 m vyhovuje pre potreby obyvateľstva v plánovaných domoch.

- a.) za účelom požadovaného ukrytia 100% detí a žiactva v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocou tieto budovať prednostne v budovách ZŠ,
 - b.) ukrytie obyvateľstva riešiť na 100% v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocou,
 - c.) ukrytie zamestnancov právnických osôb, fyzických osôb riešiť vlastnou starostlivosťou v zmysle zákona NR SR č.42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
 - d.) budovanie zariadení CO riešiť v súčinnosti s odborom krízového riadenia ObÚ v Komárne,
 - e.) postupne vyradovať z plánu ukrytia nevhodné stavby a tým symetricky upraviť kapacitu ukrytia v obytných zónach,
 - f.) v prípade príjmu evakuovaných osôb v čase vojny a vojnového stavu plánovať jednoduché úkryty budované svojpomocou aj pre nich s využitím priestorovej rezervy podľa uvedených technických parametrov,
 - g.) po výstavbe plánovaných obytných domov vyhotoviť určovací list jednoduchého úkrytu budovaného svojpomocne na každý vybraný priestor,
- v pláne ukrytia 1x ročne vykonávať všetky zmeny týkajúce sa nárastu alebo poklesu úkrytovej kapacity

Požiadavky na ukrytie

Základné požiadavky vyplývajúce z vyhl. Č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zabezpečiť v priestoroch územných obvodov III. kategórie v ktorom nie je sídlo obvodného úradu a nie je miestom veľkého sústredenia osôb ohrozovaných mimoriadnou udalosťou ukrytie v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne pre 100 % počtu obyvateľstva.

Technické podmienky zariadení CO sú určené zásadami na zabezpečenie ochrany obyvateľstva ukrytím počas mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu. Uvádzajú sa v pláne ukrytia, ktorý je súčasťou Plánu ochrany. Ochranné stavby pre UP sú stavby plánované pre obdobie vojny, vojnového stavu, úpravu vhodných priestorov v stavbách podľa plánov ukrytia. Na jednoduché úkryty budované svojpomocne (JUBS) sa vyberajú vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb vybudované v stave bezpečnosti, ktoré po vykonaní svojpomocných špecifických úprav musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí a použitých zbraní v čase vojny a vojnového stavu. Vhodné podzemné a nadzemné priestory stavieb vybrané pre JUBS možno považovať za ochranné stavby až po vykonaní špecifických úprav, ktoré sú potrebné na pripravenosť stavieb plniť účel, na ktorý boli vybudované.

Požiadavky na JUBS:

- vzdialenosť miesta pobytu ukrývaných osôb tak, aby sa mohli v prípade ohrozenia včas ukryť,
- zabezpečenie ochrany pred radiačným zamorením a pred preniknutím nebezpečných látok,
- minimalizáciu množstva prác nevyhnutných na úpravu ich priestorov,
- statické a ochranné vlastnosti,
- vetranie prirodzeným alebo núteným vetraním vonkajším vzduchom, filtračným a ventilačným zariadením,
- utesnenie.

- JUBS s kapacitou do 50 ukryvaných osôb, o ktorých uvažujeme prevažne aj v územnom pláne obce, dispozične takáto ochranná stavba musí byť vyriešená v rámci projektovej prípravy a výstavby na plánovaný počet ukryvaných osôb, a to členením priestorov a ich plochy. Stavebné úpravy a technické vybavenie, napr. strojovňa pre filtračné a ventilačné zariadenie súvisiace so spohotovením úkrytu, sú súčasťou projektovej dokumentácie.

B.10. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

B.10.1. OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT, IDENTIFIKÁCIA PRVKOV R-ÚSES V KATASTRI

B.10.1.1. Legislatívna ochrana prírody a krajiny

Ochranu prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa za *územný systém ekologickej stability (ÚSES)* považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora nadol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR (GNÚSES SR 1992, aktualizovaný r. 2001) cez regionálne až miestne ÚSES-y.

V rámci spracovávania územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov :

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Územná ochrana

Do riešeného územia nezasahuje veľkoplošné chránené územie t.j. ani CHKO ani NP)

V riešenom území sa nachádza nasledovné vyhlásené maloplošné chránené územie :

Prírodná rezervácia Bokrošské slanisko - k.ú. Iža, výmera 14,06 ha, vyhlásený roku 1988, v zmysle vyhlášky KÚŽP v Nitre č. 1/2004 zo dňa 10.5. 2004, ktorá nadobudla účinnosť 1.7. 2004 je stupeň ochrany územia: 4 (§15 zákona o ochrane prírody a krajiny), *predmet ochrany*: PR je vyhlásená na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou, predstavuje jeden z posledných najsevernejších vysunutých výbežkov solných maďarských púst, ktoré patria do typu solných stepí rusko-ázijských
Ochranné pásma uvedeného chráneného územia je v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny územie 100 m od hraníc chráneného územia a platí v ňom tretí stupeň ochrany územia (§ 14 zákona o ochrane prírody a krajiny).

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

1. územia európskeho významu
2. chránené vtáčie územia

V zmysle § 28 zákona o ochrane prírody a krajiny chránené vtáčie územia a územia európskeho významu sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území.

V zmysle § 26 ods. 4 a § 27 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny uvedené navrhované územia sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa zákona.

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 –5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. V riešenom území sa nachádza *územie európskeho významu*, v ktorom predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu a druhy európskeho významu:

- **SKUEV0076 č. 169 Bokrošské slanisko**, k.ú. Iža, výmera 10,20 ha, par.č. 4542/1 - stupeň územnej ochrany: 4 (§ 15 zákona o ochrane prírody a krajiny), predmet ochrany: *biotopy európskeho významu*: nížinné a podhorské kosné lúky (6510), vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a *druhy európskeho významu* : vydra riečna (*Lutra lutra*)

Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia zasahuje nasledovné *chránené vtáčie územia*:

č.7 Dunajské luhy – zasahuje do 7 okresov: Bratislava V., Bratislava II., Bratislava IV., Dunajská Streda, Nové Zámky, Senec a *Komárno*: k.ú. Komárno, Čičov, Iža, Zlatná na Ostrove, Trávník, Nová Stráž, Veľké Kosihy, Kližská Nemá, Moča, Kravany nad Dunajom, Patince, Radvaň nad Dunajom.

Odôvodnenie: Dunajské luhy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orliak morský (*Haliaetus albicilla*), volavka striebrištá (*Egretta garzetta*), haja tmavá (*Milvus migrans*), bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*), a iné, a jedným z piatich území pre hniezdenie druhov kačica chrapľavá (*Anas querquedula*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), hrdzavka potápavá (*Netta rufina*) a kačica chriplavá (*Anas strepera*).

Na ostatnom území (vrátane navrhovaného chráneného vtáčieho územia) platí prvý stupeň ochrany (§ 12 zákona o ochrane prírody a krajiny) a na činnosti uvedené v tomto ustanovení na vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody).

Vo vykonávacej vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov v prílohe č. 1 sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich je potrebný súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Obvodného úradu životného prostredia Komárno.

Každé chránené územie plní viacero funkcií napr. :

- ochranu (zachovanie, obnova) biodiverzity,
- zachovanie (zlepšenie, vytvorenie) podmienok pre niektoré skupiny organizmov
- ochrana (zachovanie, obnova) ekologickej stability ekosystémov resp. celej krajiny (chránené územia plnia túto funkciu spolu s ďalšími ekologicky významnými segmentami krajiny ako prvky ÚSES)
- ochrana (zachovanie, obnova) a využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov (napr. drevo, zver, ryby, lesné plody, liečivé rastliny, zdroje pitnej vody a pod.),
- vedecko-výskumná funkciu
- kultúrne, vzdelávacie, estetické a rekreačné využívanie chránených území.

Starostlivosť o chránené územia zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Uvedené chránené územia v riešenom území spadajú pod pôsobnosť ŠOP SR, Regionálneho centra ochrany prírody v Bratislave, Správy CHKO Dunajské Luhy, Dunajská Streda.

B.10.1.2. Priemet R-ÚSES do riešeného územia

Dokumentácie ÚSES sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o o ochrane ochrany prírody a krajiny v znení neskorších predpisov dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

V zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN VUC Nitrianskeho kraja (1998) - časti Krajinná štruktúra a ÚSES a v zmysle dokumentu "Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Komárno" (1995) do riešeného územia zasahujú tieto prvky ÚSES-u:

Existujúce prvky ÚSES:

1. nadregionálneho významu (BKNR, BCNR)
 - biokoridor - rieka Dunaj (č. 1)
2. regionálneho významu (BCR, BKR)
 - biokoridory Martovskej mokrade č. 13b – Veľký Lán, č.13d - spojnica Dunaj-Stará Žitava,

Navrhované prvky ÚSES:

1. nadregionálneho významu

- do riešeného územia nezasahuje
- 2. regionálneho významu
- biokoridor Martovskej mokrade (č. 13c Iža - Stará Žitava, č. 26, č. 27)
- biokoridory Pohronskej pahorkatiny (č. 28, 33)

Na miestnej úrovni - pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie obcí je ÚSES dopĺňaný o biokoridory a biocentrá miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Okrem uvedených biokoridorov a biocentier nadregionálneho a regionálneho významu potenciál pre plnenie funkcie prvkov miestneho ÚSES majú:

- Bokrošské slanisko (*biocentrum*)
- Dlhá mokrad' (*biocentrum*)
- Ižiansky kanál (*biokoridor*)
- Fialkový kanál (*biokoridor*)
- Sedmerovský kanál (*biokoridor*)
- existujúce plochy a línie nelesnej drevinnej vegetácie (*interakčné prvky*)
- mokrade a podmáčané pôdy (*interakčný prvok*)
- súkromné vinice a záhrady (*interakčný prvok*)

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prevahou duba: 400 rokov

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov.

Klasifikácia územia podľa ekologickej stability (podľa R-ÚSES-u okresu Komárno, 1995) je nasledovná:

Prvý stupeň – veľmi nízky predstavujú plochy výrazne ovplyvňované človekom (územia intenzívne využívané, orná pôda resp. zastavané územia), zastúpenie ekologicky významných segmentov krajiny je veľmi nízky, nevyhnutné je zvýšenie podielu NDV.

Druhý stupeň – nízky predstavujú vinohrady a sady v oblastiach Kravany nad Dunajom, Búč, Bátorové Kosihy, Modrany, Radvaň, Marcelová, Šrobárová, Nesvady, Dulovce, Hurbanovo, Pribeta. Pri tvorbe MÚSESU je nevyhnutné zvýšiť podiel ekologicky významných segmentov krajiny.

Tretí stupeň – stredný predstavujú lokality lúk a pasienkov v oblasti Búčskeho majera, majera Mária pri Kravanoch nad Dunajom, okolo Nesvád a východne od Hurbanova. Lúky a pasienky sa podieľajú pri zvyšovaní ekologickej stability krajiny. Je potrebné zvýšiť ich podiel v krajine.

Štvrtý stupeň – vysoký predstavujú prevažne lesné porasty, zamokrené územia (staré ramená, meandre a slatiniská), brehové porasty pozdĺž významnejších vodných tokov, v krajine predstavujú prirodzený prírodný prvok, sú to napr. porasty pri Búčskom jazere, lesíky na Hronskej pahorkatine pri Marcelovej.

Piaty stupeň - veľmi vysoký predstavujú územia najmenej postihované aktivitami človeka, čiže predstavujú v krajine prirodzené a pôvodné prírodné štruktúry, mnohé z nich sú predmetom záujmu ochrany prírody a krajiny, napr. rieka Dunaj s ostrovmi a inundačným územím, vyhlásené a navrhované CHÚ.

Koeficient ekologickej stability riešeného územia sa pohybuje v intervale 0,21-0,4, čo poukazuje na územie s nízkym stupňom ekologickej kvality územia (Atlas krajiny SR,2002).

V dokumente R- ÚSES-u okresu Komárno (1995) boli navrhnuté nasledovné ekostabilizačné opatrenia pre k.ú. Iža:

Iža – C.2, D.2.3b, D.5.2, D.5.3, D.7

Kódovanie navrhovaných opatrení:

C.: Návrh ochrany jednotlivých plôch

C.2: návrh na legislatívnu ochranu

D. Návrh tvorby

D.2: sanačné a agrotechnické úpravy

D.2.3: špeciálne ekostabilizačné opatrenia na pôdnom fonde

D.2.3b: špeciálne agrochemické opatrenia

D.5: opatrenia technologického charakteru

D.5.2: odstránenie následkov kontaminácie

D.5.3: opatrenia na obmedzenie účinkov vyplývajúcich z prevádzky transportných línií

D.7 – opatrenia na odstránenie kolíznych bodov

B.10.2.TVORBA KRAJINY, KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN (OPTIMÁLNE PRIESTOROVÉ A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE IŽA)

B.10.2.1. Úvod a stručný popis spracovania

V zmysle § 19c ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebného poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej ako „stavebný zákon“) pre územný plán obce sa v rámci prieskumov a rozborov spracúva optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia s prihliadnutím na krajinno-ekologické, kultúrno-historické a socio-ekonomické podmienky (ďalej len "krajinno-ekologický plán").

V zmysle § 139a ods. 4 stavebného zákona ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia (krajinno-ekologický plán) je komplexný proces vzájomného zosúladovania priestorových požiadaviek hospodárskych a iných činností človeka s krajinno-ekologickými podmienkami, ktoré vyplývajú zo štruktúry krajiny. Ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia súčasne zabezpečuje vyhovujúcu ekologickú stabilitu priestorovej štruktúry krajiny, ochranu a racionálne využívanie prírody,

biodiverzity a prírodných zdrojov, tvorbu a ochranu územného systému ekologickej stability a bezprostredného životného prostredia človeka. Štruktúra krajiny a jej prvky sa prejavujú ako limity, obmedzenia alebo podporujúce faktory požadovaných činností v danom území.

Cieľom spracovania optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (“krajinoekologický plán“) obce Iža bolo na základe poznania (vyhodnotenia) základných krajinoekologických podmienok poskytnúť rámcové zásady optimálnej organizácie prvkov krajinej štruktúry tak, aby boli vo všeobecnosti rešpektované krajinoekologické podmienky (potenciál) riešeného priestoru, ale aj nároky, požiadavky a zámery spoločnosti na jeho využitie.

Pri spracovaní krajino-ekologického plánu (KEP) sa vychádzalo:

- z metodického postupu spracovania KEP v rámci prieskumov a rozborov územného plánu obce, ktoré vydalo MŽP SR v r. 2001
- z metodického usmernenia obstarávania a spracovania územného plánu obce, vydané MŽP SR v r. 2001
- z metodických pokynov na vypracovanie územného systému ekologickej stability, vydaného MŽP SR v r. 1993
- z podkladov orgánov štátnej správy a odborných organizácií

B.10.2.2. Krajinoekologická analýza

Krajinoekologická analýza predstavuje výber, tvorbu, charakteristiku a priestorovú diferenciaciu ukazovateľov vlastností jednotlivých zložiek krajiny. Vychádza zo zberu informácií o krajine, ktoré zahŕňajú abiotické, biotické a socio-ekonomické podklady. Hlavným kritériom tvorby analýz v riešenom území bolo, aby ukazovatele vyjadrovali diagnostické vlastnosti krajiny, dali sa interpretovať a kartograficky vyjadriť na celom riešenom území.

B.10.2.3. Krajinoekologická interpretácia

Pod estetickým vnímaním krajiny rozumieme hodnotenie charakteristického vzhľadu krajiny na základe interpretácie a zoskupenia prvkov súčasnej krajinej štruktúry.

Riešené územie charakterizujeme ako poľnohospodársku, nížinnú, rovinnú krajinu so sústredeným vidieckym sídlom:

- ako rovinná oráčinová krajina,
- len na úzkom výčnelku katastra sa typ smerom na S mení na nížinnú, rovinnú oráčinovo-lúčno-lesnú krajinu a nížinnú, pahorkatinovú oráčinovo-lesnú krajinu.

B.10.2.4. Hodnotenie funkčných ukazovateľov a výber funkcií

V tomto procesnom kroku sme stanovili vzťah medzi súborom vybraných hlavných ukazovateľov a možnosťou lokalizácie požadovaných aktivít spoločnosti. Zvýšenú pozornosť sme venovali tým ukazovateľom, ktoré sme použili pri hodnotení návrhov pre špecifické aktivity a pre výsledné návrhy. Boli to napríklad návrhy pre ekologicky optimálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu, návrhy krajinej vegetácie ako ekostabilizačného prvku, návrhy na možnosť ďalšej urbanizácie priestoru a návrhy reálnych možností rekreačných aktivít. Tento rámcový súbor návrhov tvoril podklad pre výsledné návrhy optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania katastrálneho územia obce.

B.10.2.5. Predpoklady a návrhy ekologicky optimálneho využívania krajiny

V rámci návrhovej časti sme riešili otázky ekologicky optimálneho účelového členenia plôch. Rozpracovali sme ekologické predpoklady a čiastkové návrhy pre konkrétne činnosti /poľnohospodárske využitie, urbanizácia priestoru, rekreačné aktivity, krajinná vegetácia.../. Všetky tieto pracovné kroky vyústili do návrhu krajinnej štruktúry ako predpokladu pre optimálne využitie celého katastrálneho územia.

B.10.2.6. Krajinnoeologické opatrenia a odporúčania

Predstavujú konečný výstup spracovaného optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Poukazujú, upozorňujú a usmerňujú konkrétne činnosti, aktivity spoločnosti s dôrazom na bezkolízne využívanie krajinnoeologických podmienok, potenciálu krajiny.

B.10.2.7. Krajinnoeologické analýzy

Pre potreby poznania rozhodujúcich faktorov /základné informácie/, ktoré v podstatnej miere vytvárajú rámec krajinnoeologických podmienok sme hodnotili:

Geologické podmienky

Geologické pomery charakterizujú základné geologické štruktúrne jednotky riešeného územia. Horniny odrážajú dlhodobý vývoj územia a zároveň vo veľkej miere ovplyvňujú aj iné zložky krajiny a tiež súčasné možnosti jej hospodárskeho využitia tak pre technické ako aj bioprodukčné činnosti (ako pôdotvorný substrát).

Podľa regionálneho geologického členenia územia Západných Karpát a severných výbežkov Podunajskej panvy (Vass a kol. 1988) riešené územie spadá do oblasti *Vnútrohorských panví a kotlín*, podoblasti *Podunajská panva*.

Z hľadiska geologického je riešené územie budované neogénnymi sedimentami (*neogénne sivé a pestré íly, prachy, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie: dák-roman.*).

Kvartér predstavuje najmladší a zároveň najkratší časový úsek geologickej histórie Zeme, ktorý trvá dodnes. V riešenom území kvartérne útvary predstavujú fluvialno-nivné sedimenty (holocén), pričom na malých plochách sa vyskytujú aj viate piesky (würm až holocén). V severnej polovici k.ú. obce kvartérne útvary sú fluvialne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss). Najsevernejšiu časť k.ú. obce tvoria kvartérne útvary fluvialne sedimenty stredných terás (riss).

Z hľadiska geochemických typov hornín v riešenom území sú zastúpené: *ílovce a pieskovce*.

Podľa inžinierskogeologickej rajonizácie (Atlas krajiny SR, 2002) celé riešené územie spadá do rajónu kvartérnych sedimentov, a to:

- rajónu údolných riečnych náplav (prevažná časť k.ú.)

- rajónu náplavov terasových stupňov (stredná časť územia medzi k.ú. Chotín a Marcelová.)
- rajónu deluviálnych sedimentov (malá severná časť územia medzi k.ú. Chotín a Marcelová)

Inžinierskogeologické rajóny sú vyčlenené na základe genézy a litologickej povahy hornín, umožňujú stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov využívania územia.

Geomorfologické podmienky

Riešené územie z hľadiska začlenenia do geomorfologických jednotiek spadá do subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k.ú. obce - severná polovica k.ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (zasahuje do severnej polovice k.ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-120m n.m....

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív (väčšina k.ú.), do severnej polovice k.ú. zasahuje reliéf zvlnených rovín.

Za roviny sa považujú územia, na ktorých nie je výškový rozdiel väčší ako 30 m na ploche kruhu s polomerom 2 km. Vyskytujú sa prevažne vo výškovom stupni do 200 m n.m. najmä na nivách riek. Na rovinách prevláda akumulácia. Aj jemné sotva badateľné zvlnenie terénu spôsobuje, že hladina podzemnej vody sa nachádza tu trochu hlbšie, tam o niečo plytšie po povrchom resp. vystupuje na povrch. Podľa hĺbky vody a ochrany proti vode sa diferencujú na rovinách pôdy a vegetácia, z týchto hľadísk sa vyberali miesta pre osady, polia, lúky a ovplyvnili výber dopravných trás.

Pôdne podmienky

Pôdne pomery sú výsledkom dlhodobého pôsobenia stanovištných podmienok. Hlavné prírodné faktory, ktoré najviac ovplyvňujú pôdotvorný proces sú: geologické (pôdotvorný substrát), geomorfologické (najmä reliéf a nadmorská výška), hydrologické procesy a klimatické podmienky územia.

V k.ú. obce Iža poľnohospodárska pôda zaberá plochu 2 284,38 ha z celkovej výmery k.ú. 2 807,29 ha, z toho orná pôda zaberá plochu 1 911,45 ha, vinice 65,85 ha, záhrady 68,93 ha, OS 24,21 ha, TTP 213,95 ha, lesné pozemky 49,72ha, vodné plochy 198,75 ha, zastavané plochy 133,05 ha a ostatné plochy 141,39 ha. Orná pôda prevláda v celom katastri.

Hydrogeografické a hydrogeologické podmienky

Voda je významnou zložkou prírodného systému. Najvýznamnejšími faktormi formovania povrchových a podzemných vôd SR sú zrážkovo-odtokové pomery mierneho klimatického pásma a poloha na hlavnom európskom rozvodí.

Povrchové vody

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Tab.č.39: Charakteristika povodia v úseku na území SR

Tok - profil	F	L	F/L	F/L ²
Dunaj – Komárno	171 622,6	1 093	157,02	0,14

Zdroj: HEP dolného Váhu, 2000

*F – plocha povodia v km²

L – dĺžka údolia v km

F/L – vyvinutosť riečnej siete

F/L² – charakteristika tvaru povodia

Tab.č.40: Bilančná charakteristika povodia

Tok - profil	Druh profilu	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok.k oef.	Špecific. odtok	Priem.prietok
Dunaj – Komárno	V,B	-	421	-	-	13,34	2290

* údaje v týchto profiloch sú určené analógiou

V – vodomerná stanica

K – ŠVHB, kvalita, profil na vyčísľovanie kvality

B – ŠVHB, kvantita, profil na bilancovanie povodia

ŠVHB – štátna vodohospodárska bilancia

Tab.č. 41: Sumárne hydrologické údaje

Tok-profil	Plocha povodia	Dĺžka povodia	Súčiniteľ L/F ²	Priemerné prietoky [m ³ .s ⁻¹]			
	F [km ²]	L [km]		Q _a	Q _{355d}	Q _{364d}	Q ₁₀₀
Dunaj -Komárno	171 622,60	1 093,0	0,14	2 290,0	949,00	716,00	9 600,00

Zdroj: ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja

Prirodzenou južnou hranicu katastra je Dunaj, alochtónna rieka, ktorá do územia prichádza a odvádza vody z riešeného územia. Z dôvodov ochrany územia pred záplavami boli vytvorené hrádze, čím sa oddelilo inundačné územie od chráneného.

Tok Dunaja má charakter nížinného toku s množstvom ramien, z ktorých niektoré sú s hlavným riečišťom spojené iba za vysokých vodných stavov. Po oboch stranách Dunaja sú vybudované hrádze, ktoré oddeľujú inundačné územie od chráneného územia. Hrádzami chránené územie je miestami nižšie položené, preto vnútorné vody zberané sústavou kanálov musia byť prečerpávané do toku. Pozdĺž systému hrádzí okolo Dunaja sú vybudované prečerpávacie stanice, ku ktorým sú kanálovou sieťou privádzané vnútorné vody a prečerpávané do Dunaja. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v profile Komárno je 2 290 m³/s. Má prechodne snehový režim odtoku s maximom prietoku v júny, v júli (2 500 – 2 900 m³ s⁻¹) s minimom v decembri až januári (1 400 m³ s⁻¹).

Tab.č. 42: Namerané hodnoty na stanici Iža, rkm 1763,96:

Priemerný mesačný prietok Q _m (m ³ s ⁻¹)	Najväčší kulmináčny prietok Q _{max 2003} (m ³ s ⁻¹) v roku 2003	Najmenší priemerný denný prietok (m ³ s ⁻¹) v roku 2003
1745	4692 (január)	865,8 (august)

Zdroj: Hydrologická ročenka SHMÚ, 2004

Funkciu odvedenia vnútorných vôd riečného, povrchového a podzemného pôvodu, ktoré sú privádzané k recipientu-Dunaj plní rozsiahla kanálová sieť. Táto zároveň zabezpečuje

požiadavky na vodu pre poľnohospodárov, t.j. závlahy. Prepojením hlavných kanálov a vybudovaním stavidiel na uzlových miestach je možné regulovať prietoky do jednotlivých oblastí a manipulovať s vnútornými vodami. Do Dunaja ústi Ižiansky kanál s prítokom k. Komárno-Iža a Ižianskym kanálom (z k.ú. Patince). Severný výbežok katastra križujú Patinský, Chotínsky, Sedmerovský, Fialkový kanál a k. Oblúk.

V riešenom území sa nachádzajú mokrade (podmáčané pôdy). Najvýznamnejšie sú v priestore pozdĺž Dunaja (od toku po protipovodňovú hrádzu). Ďalšie pri Ižianskom, Fialkovom, Patinskom kanáli a lokalita Bokroš.

Vodné plochy

Súčasťou vodných plôch sú mŕtve ramená prírodných tokov a ostatné vodné plochy, ktoré vytvárajú plochy so stojatou vodou pri Patinskom a Sedmerovskom kanáli.

V období vysokého stavu hladiny vody v Dunaji sa v terénnych zníženinách objavuje podzemná voda. Pri vysokých stavoch Dunaja sa vody vylievajú z koryta a zaplavujú rozsiahle pozemky, hlavne lúky, pasienky a lesy, až po protipovodňovú hrádzu. Aj tieto vodné plochy plnia významnú krajnotvornú funkciu v krajine.

Tab.č. 43: Vodné plochy v k.ú. Iža

Katastrálne územie obce	Vodný tok prirodzený	Vodná plocha	Kanál
Iža	rieka Dunaj a výbežok- Fialkový potok	-	Ižiansky kanál – zo Z na V – je prepojený s Dunajom kanál Komárno-Iža, pozdĺž toku Dunaja za hrádzou vo vnútrozemí Patinský kanál a výbežok – Chotínsky, Sedmerovdký kanál

Podzemné vody

Základnou hodnotenou jednotkou vodohospodárskej bilancie podzemných vôd Slovenska je hydrogeologický rajón s jeho následným detailným členením na subrajóny a čiastkové rajóny. Hydrogeologický rajón je hydrogeologicky jednotné územie s podrobnými hydrogeologickými vlastnosťami, typom zvodnenia a oběhom podzemnej vody. Podľa súčasnej hydrogeologickej rajonizácie je územie Slovenska rozdelené na 141 hydrogeologických rajónov. (Generel ochrany a racionálneho využívania vôd SR, 2002).

Riešené územia spadajú do hydrogeologického rajónu :

- č. 57 – kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny
- č. 56 – kvartér Dunaja v úseku Komárno-Chľaba

Za vysokých vodných stavov dochádza k infiltrácii dunajskej vody do územia, za nízkych stavov Dunaj podzemné vody drénuje, pričom v úseku od obce Iža je drénovanie územia prakticky trvalé.

Chemické zloženie podzemných vôd je primárne dané predovšetkým geologickou štruktúrou, v ktorej sa akumulujú a procesmi, ktoré v danom systéme prebiehajú.

Podzemné vody riešeného územia sú podľa zdroja dopĺňania vody a priestoru definované ako nivy riek - podzemné vody sú dopĺňané 70 % z riek a ich prítokov.

Zvláštne vody – geotermálne a minerálne vody

Zvláštne vody – geotermálne a minerálne vody sa v riešenom území nenachádzajú.

Klimatické podmienky

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab.č.44: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab.č.45: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Tab.č.46: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab.č. 47: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Súčasná štruktúra krajiny

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) je odrazom pôsobenia ľudskej činnosti na biotické a abiotické zložky krajiny a zároveň odzrkadľuje stupeň antropogénnej premeny krajiny.

SKŠ odráža súčasný stav využitia zeme v záujmovom území. V rámci SKŠ sa mapujú hmotné prvky krajiny s konkrétnym priestorovým vymedzením. Základné mapovacie jednotky mapy využitia zeme sú: orná pôda (OP) a trvalé kultúry (vinice, záhrady a ovocné sady), trvalé trávne porasty (TTP), lesná pôda (LP), nelesná drevinná vegetácia (NDV), vodné toky a plochy (VP), sídelné, technické a výrobné prvky (ZP), produktovody, dopravné objekty a línie, rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty, ostatné plochy s prvkami odkrytého substrátu (O) a iné.

Orná pôda (OP)

Rozhodujúcim prvkom určujúcim a ovplyvňujúcim nielen intenzitu poľnohospodárskej výroby ale aj územný rozvoj a osídlenie, ochranu a tvorbu životného a krajinného prostredia, je poľnohospodárska pôda na celkovej rozlohe 2 284,3772 ha.

Vinice (V)

V pestovaní vínnej révy dominujú odrody Rizling vlašský, Veltlín zelený, Müller thurgau, Svätovavrinecké, ale aj Irsai oliver, Frankovka a Dievčie hrozno.

Záhrady (Z)

Záhrady tvoria súčasť urbanizovaných častí, kde plnia mnohoraké funkcie. Patria medzi najpremenlivejšie kategórie zelene v intraviláne obce, striedajú sa v nich základné typy: zeleninová záhrada, ovocný sad alebo pole. Zaručujú ekologickú vyváženosť tých častí, kde sa vyskytujú. Krajinnoeologická hodnota záhrad klesá s intenzitou obrábania a rastie s počtom stromov. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zeleniny prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Ovocné sady (OS)

Predovšetkým sa jedná o ovocné sady tvoriace súčasť záhrad. Pestujú sa rôzne ovocné druhy, veľkej obľube sa tešia hlavne broskyne.

Trvalé trávne porasty (TTP)

Predstavujú lúky, pasienky ako i ďalšie prirodzené a poloprirodzené nedrevinné spoločenstvá zväčša poloextenzívne využívané. Porasty sú druhovo pestré, s vysokým zastúpením pôvodných druhov. V inundačnom resp. zamokrenom území sa nachádzajú trávne plochy, postupne zarastajúce drevinnou vegetáciou. Sú sukcesným štádiom vývoja smerom k lesným spoločenstvám. Ich druhové zloženie je závislé na pôvodnom využívaní týchto plôch – ak boli využívané ako trávne porasty, druhové zloženie býva prirodzené (porasty v inundačnom území Dunaja), ak bolo využívanie iné alebo pôvodný kryt bol mechanicky porušený, vyvíjajú sa tu spoločenstvá s vysokým zastúpením ruderálnych druhov (priestory okolo niektorých hospodárstiev rozptýleného osídlenia – Bokroš).

Ochranné (protipovodňové) hrádze pozdĺž Dunaja predstavujú antropogénny biotop zatrávnený a pravidelne udržiavaný.

Lesný pôdny fond (LPF)

Prevládajúci nížinný charakter územia dal vznik pre najúrodnejšie pôdy nášho štátu. Z toho dôvodu malo o tieto pôdy najväčší záujem poľnohospodárstvo a lesy zostali zväčša len na tých lokalitách, ktoré nebolo možné poľnohospodársky využiť (zaplavované, zamokrené plochy, svahy). Zostali len fragmenty lesov.

Nelesná drevinná vegetácia (NDV)

Nelesnú drevinnú vegetáciu, tzv. rozptýlenú vegetáciu v krajine, predstavuje najmä sprievodná vegetácia komunikácií a tokov, porasty močarísk nelesného charakteru, porasty poľných medzí, remízky, solitéry stromov, krov a ich zoskupenia. V riešenom území tvorí významný vegetačný krajinný prvok, ktorej pôdorys limituje intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda. V riešenom území sa vyskytuje:

- skupinová NDV (zväčša na zamokrených lokalitách – remízky, v okrajových polohách depresných a podmáčaných území a v okrajových častiach sídla. zeleň v súkromných záhradách, verejná zeleň v obci)

- líniová NDV (sprievodná vegetácia vodných tokov - kanálov, významná je pobrežná zeleň pozdĺž rieky Dunaj, kontaktná zeleň medzi záhradami, poliami a vinicami, líniová zeleň pozdĺž katastrálnej hranice, sprievodná zeleň pozdĺž štátnej cesty, miestnych komunikácií a poľných ciest,
- solitérna NDV (solitéry sa vyskytujú zriedkavo, väčšinou na ornej pôde pri určitej prekážke obrábania pôdy).

Vodné toky a plochy (VP) - vid' stať Hydrogeografické a hydrogeologické podmienky z krajinnookologických analýz

Sídelné, technické a výrobné prvky (ZP) - vid' kapitola B.4.1. Základná koncepcia usporiadania

Ostatné plochy - odkrytý substrát (O)

Súčasťou ostatných plôch je aj odkrytý substrát. Táto mapovacia jednotka nemá presné ohraničenie, výmeru a jej význam z hľadiska využívania pôdy nie je dôležitý, v riešenom území má však svoje nezastupiteľné miesto. Predstavuje ho línia piesčitého odkrytého brehu rieky Dunaj – pláže, ktoré sú mimoriadne atraktívne hlavne v rámci turizmu a rekreácie. Dunaj so svojimi jedinečnými plážami, hodnotné prírodné prostredie regiónu a dobudované obce predstavujú obrovský potenciál pre rozvoj turistického priemyslu Podunajska.

Biotické zložky:

Základná fyto geografická charakteristika

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) riešené územia riešené spadajú do stredoeurópskej provincie, do dubovej zóny, nížinnej podzóny, rovinatej oblasti: 7b - okresu nemokrad'ového a podokresu lužného.

Riešené územie spadajú do vegetačného lesného stupňa *dubového* (nadmorská výška do 300m n.m, priemerná teplota nad 8 °C, ročné zrážky do 600 mm, vegetačná doba nad 180 dní).

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v riešenom území (teda vegetáciu, ktorá by sa v daných prírodných podmienkach vyvinula, keby do vývoja nezasahoval človek svojou činnosťou) tvoria nasledovné geobotanické jednotky:

- *vŕbovo-topoľové lesy v záplavových územiach veľkých riek* (mäkké lužné lesy) - (v k.ú. územie pozdĺž Dunaja).
- *jaseňovo – brestovo – dubové lesy v povodiach veľkých riek* (tvrdé lužné lesy), podľa stanovištných podmienok nadväzujú na územia mäkkých lužných lesov.
- *nížinné hydrofilné dubovo-hrabové lesy* - Cr (*Quercus robur* – *Carpinionion betuli*)
Sú to spoločenstvá dubovo-hrabových lesov v najteplejších oblastiach na Slovensku alebo kotlinách a v dolinách, kde má klíma zvýšenú kontinentalitu. Väčšina plôch po lesoch tohto typu je premenená na úrodné polia a vinice. V k.ú. nadväzujú na spoločenstvo tvrdých lužných lesov.
- *dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým* Pôvodne boli rozšírené v teplých polohách, na južne exponovaných svahoch, aj na plošinách sprašových pahorkatín. V súčasnosti z kultúr sa vyskytujú na týchto miestach ovocné sady, vinice, polia s pšenicou, kukuricou a tabakom a pod. Na Slovensku dosahujú severozápadnú hranicu areálu. Floristicky sú veľmi bohaté a pestré s druhmi lesostepného charakteru a submediteránnymi druhmi. V riešenom území nadväzujú na spoločenstvo tvrdých lužných lesov.
- *slanomilné spoločenstvá*

na Slovensku zachovalé najmä v nížinách (Podunajskej, Východoslovenskej a Záhorskej). Zachovali sa vo fragmentoch. V panónskej oblasti k typickým halofytným spoločenstvám patria slané stepi. Vznikli vplyvom pasenia, odvodnenia a úplného odlesnenia.

Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

V súčasnosti sa v riešenom území nachádzajú aj ďalšie biotopy, ktoré vznikajú pod vplyvom hospodárskej činnosti človeka v krajine predovšetkým agrocenózy, ruderalne spoločenstvá, monokultúry nepôvodných drevín a iné.

Základná zoogeografická charakteristika

Súčasný stav zastúpenia živočíchov na riešenom území je výsledkom dlhodobého vývoja využívania krajiny a dôsledkov hospodárskych aktivít človeka v nej.

Z hľadiska zoogeografického členenia (Stehlík a Vavřínová 1991, upravené Matis 1999), riešené územie spadá do zoogeografickej *podprovincie* Pannonicum a zoogeografického *úseku* Panónska step (Eu-pannonicum).

Nížinné časti Podunajskej nížiny sa vyznačujú v súčasnej dobe rozsiahlymi agrocenózami, v ktorých sa roztrúsene nachádzajú lokality prirodzených biotopov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody. Prírodné podmienky umožnili vzniku rôznych typov stepných spoločenstiev (xerothermné biotopy). Kostrou tohoto územia je rieka Dunaj so svojimi nížinnými prítokmi (napr. Malý Dunaj a Váh), ďalej sa na tomto území nachádzajú aj teplomilné spoločenstvá lesného a lúčneho charakteru, v okolí riek sa vytvorili ekosystémy mokrad'ové, lužné lesy a stanovištia s výrazným kolísaním vody s jarnými záplavami. Na mnohých miestach sú slané pôdy (slanomilné spoločenstvá).

Fauna je prevažne teplomilná a mnohé tu dosahujú severnú hranicu svojho rozšírenia v rámci SR. K významným druhom patrí vydra riečna, z vtákov včelárík zlatý a strakoš kolesár, skokan ostropyský, skokan krátkonohý, užovka hladká, mlok podunajský. Rieka Dunaj a Váh sú miestom výskytu ohrozených druhov rýb napr. hlavátka podunajská (Hucho hucho), hrebenačka pásavá (Gymnocephalus schraester), kolok vretenovitý (Zingel streber), kapor sazan (divá froma), blatniak tmavý, býčko rúrkonosý, čík európsky, lopatka dúhová a mrena škvrnitá. Zo skupiny bezstavovcov napr. roháč obyčajný, fagotka škvrnitá, šidlo lúčne a iné. Pozdĺž rieky Váh vedie hlavná migračná trasa vtákov (jarná i jesenná), sútok rieky s Dunajom predstavuje oddychové miesto pre migrujúce druhy vtákov.

Z hľadiska poľovného riešené územie je poľovnou oblasťou pre malú zver (zajac, bažant, jarabica), vyskytuje sa tu aj srnčia zver.

V riešenom území sa nachádzajú aj také druhy živočíchov, ktoré znášajú vplyv hospodárskych aktivít človeka v krajine. Významnú skupinu tvoria druhy viazané na agrocenózy, vinohrady a ovocné sady, alebo znášajú blízkosť človeka a jeho obydľia.

KRAJINNOEKOLOGICKÁ INTERPRETÁCIA

Riešeného územia charakterizujeme ako poľnohospodársku, nížinnú, krajinu so sústredeným vidieckym sídlom:

- ako to rovinná oráčinová krajina,
- len na úzkom výčnelku katastra sa typ smerom na S mení na nížinnú, rovinnú oráčinovo-lúčno-lesnú krajinu a nížinnú, pahorkatinovú oráčinovo-lesnú krajinu.

V zmysle Atlasu krajiny SR (2002) mapa reprezentatívnych potencionálnych geoeosystémov (REPGES) predstavuje základný podklad pre vytvorenie územného systému ekologickej stability. Jej cieľom je definovať všetky významné reprezentatívne geoeosystémy v území.

Riešené územie spadá do oblasti Pannonicum, obvodu Eupanonicum, do *geoekologického regiónu*:

- *Podunajská pahorkatina*, do *geoekologického subregiónu* č. 7.5. – Hurbanovské terasy s REPGES č. 14 – pláňavy (dunové roviny a spráčové pokryvy) s dubovocerovými lesmi (*úzký pás SV časť k.ú.*)

- *Podunajská rovina*, do *geoekologického subregiónu* č. 13 – Váh-Nitra2 s REPGES č. 4 – riečne nivy v nížinách s lužnými lesmi (*ostatná časť k.ú.*)

V riešenom území môžeme rozlíšiť:

I. priestor ekologickejšhodnotný - lokality s prirodzenými biotopmi, vodné toky s brehovými porastami, chránené územie

II. priestory ekologickejšstandartné - územie s vidieckou formou hospodárenia v krajine: záhrady a vinohrady

III. priestor ekologickejšnarušený - sú to lokality vyžadujúce určité opatrenia na zamedzenie negatívnych vplyvov na zložky ŽP (lokality zaťažené stresovými zdrojmi a javmi)

Návrh krajinnoekologických opatrení

Účelom navrhovaných opatrení na ekologickejšvhodné a optimálne využívanie krajiny je dosiahnutie týchto základných cieľov

- I. vytvorenie a zabezpečenie reálne funkčného územného systému ekologickej stability územia, ktorý budú tvoriť navzájom prepojené a funkčné prvky ÚSES nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.
- II. zabezpečiť ochranu a starostlivosť o chránené časti prírody a krajinu v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- III. zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov podľa legislatívne platných zákonov a uplatňovať princípy trvaloudržateľného využívania prírodných zdrojov,

B.11. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

B.11.1.DOPRAVA

B.11.1.1. Návrh základného dopravného systému obce, koncepcia prepravných vzťahov

Širšie dopravné vzťahy riešeného územia mikroregiónu sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Slovenska. Menovite však na hlavné mesto Bratislavu, krajské mesto Nitrú, okresné mestá Komárno, Nové Zámky. Vzhľadom na prihraničnú polohu mikroregiónu sú dôležité dopravné vzťahy smerom na Maďarskú republiku – na diaľnicu M1 a hlavné mesto Budapešť. Základnými druhmi dopravy sú doprava cestná a železničná. Hlavná dopravná trasa je orientovaná v smere západ - východ. Dôležitým dopravným fenoménom je medzinárodná Dunajská vodná cesta

Napojenie územia na nadradenú dopravnú sieť, širšie dopravné väzby

Cestná doprava

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami. Je plánovaná rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Vodná doprava

Riešeným územím prechádza Dunajská vodná cesta koridor č. VII s prístavmi v Komárne a Štúrove. Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja sa uvažuje s budovaním nových prístavov na Dunajskej medzinárodnej vodnej ceste a to v Komárne a Štúrove, kde sa uvažuje aj s predkladiskom kombinovanej dopravy vo väzbe na tieto prístavy. Budovanie a využívanie prekladísk bude viazané na podnikateľské aktivity súkromného sektoru.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

Cestná hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Cyklistická doprava

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy na blízke poľnohospodárske výrobné lokality/dvory,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Návrh základného dopravného systému obce

Základný komunikačný systém obce založený v minulosti, zostane i naďalej nosnou kostrou osídlenia. Územný plán ho iba dopĺňa a rozvíja v súlade s uvažovaným rozvojom obce. Základom i naďalej zostanú komunikácie zabezpečujúce napojenie obce na širší priestor regiónu

B.11.1.2. Funkčné členenie a kategorizácia dopravy

Cestná doprava

Súčasný stav

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhlade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie.

Z výsledkov celoštátneho sčítania dopravy gestorovaného ÚCHD resp. SSC Bratislava sme excerptovali výsledky dotýkajúce sa profilov sčítania v bezprostrednej blízkosti obce, ktoré uvádzame v nasledujúcej tabuľke :

Cesta	profil	T-voz/24hod r.1990	T-voz/24hod r.2005	O-voz/24hod r.1990	O-voz/24hod r.2005	M-voz/24hod r.1990	M-voz/24hod r.2005	S-voz/24hod r.1990	S-voz/24hod r.2005
I/63	83050	589	602	1539	3581	29	46	2157	4229
I/63	83057	511	338	1110	1799	34	22	1655	2159

Prognóza dopravy

Prognóza intenzity dopravy bola vykonaná na základe výsledkov celoštátneho sčítania dopravy vykonaného v r. 2005 pod gesciou SSC Bratislava pomocou aktualizovaných koeficientov rastu intenzity dopravy na cestnej sieti VÚC Nitra spracovaných SSC Bratislava v r. 2006 (Metodický pokyn a návod prognózovania výhľadových intenzít na cestnej sieti – MP 1/2006, MDPaT SR).

Pre cesty I. triedy vo VÚC Nitra boli odvodené nasledovné prognózne koeficienty rastu intenzity dopravy :

ROK	ľahké vozidlá	ťažké vozidlá
2005	1,00	1,00
2010	1,11	1,10
2020	1,35	1,31
2030	1,57	1,504
2040	1,76	1,68

Na základe uvedeného boli stanovené intenzity dopravy pre výhľadové obdobie v predmetných profiloch v nasledovných hodnotách :

Cesta	profil	T-voz/24hod r.2010	T-voz/24hod r.2030	O-voz/24hod r.2010	O-voz/24hod r.2030	S-voz/24hod r.2010	S-voz/24hod r.2030
I/63	83050	660	905	3975	5625	4635	6530
I/63	83057	375	505	1235	2810	1610	3315

Návrh riešenia

- Rešpektovať trasy existujúcich ciest prechádzajúcich obcou, hlavne cestu I/63, ktorá je v zmysle nadradenej ÚPD určená na rekonštrukcia cesty v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane
- Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie v zmysle platnej STN, ale aj napr. vybudovaním spomaľovacích ostrovčekov a úpravou križovatiek
- V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

B.11.1.3. Koncepcia hlavných peších systémov cyklistických a turistických trás

PEŠIE TRASY A VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ

Súčasný stav

Pešiemu pohybu v obci slúžia chodníky a pešie plochy. Chodníky - komunikácie pre peších funkčnej triedy D3, sú vedené ako súčasť uličného priestoru paralelne s vozovkami alebo samostatne. Chodníky sú vedené po jednej alebo oboch stranách vozovky, podľa

priestorových možností. Chodníky sú prevažne so spevneným povrchom (asfalt, betónová dlažba).

Pohyb chodcov prebieha i v rámci miestnych komunikácií tam, kde sa nachádza pešia alebo obytná zóna, alebo je tam veľmi nízka intenzita dopravy. V zónach je ochrana chodcov zabezpečená osadením zvislých dopravných značiek.

Návrh riešenia

- Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné rekonštruovať a doplniť absentujúce pešie komunikácie,
- rozvíjať miestny systém chodníkov v návrhových rozvojových lokalitách

CYKLISTICKÁ DOPRAVA, CYKLISTICKÉ KOMUNIKÁCIE, CYKLOTRASY

Súčasný stav

Cez riešené územie prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta, ktorá výrazne môže prispievať k hospodárskemu rastu obce cez rozvoj cestovného ruchu v riešenom území. Na túto cyklotrasu bude naväzovať navrhovaná Považská cyklotrasa vedená po hrádzach Váhu z Komárna do Žiliny.

V riešenom území sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén.

Návrh riešenia

Podporovať rozvoj a využitie cyklistickej trasy rekonštrukciou cyklochodníkov na hrádzi.

B.11.1.4. Statická doprava, kapacity plôch pre parkovanie

Súčasný stav

Odstavovanie vozidiel v individuálnej bytovej výstavbe je zabezpečené na vlastných pozemkoch a v garážach.

Parkovanie vozidiel prebieha v rámci obslužných komunikácií a spevnených plôch pri zariadeniach občianskeho vybavenia.

Návrh riešenia

Potrebné nápočty a situovanie odstavných a parkovacích stojísk pre objekty bývania a vybavenosti budú riešiť projektové dokumentácie pre konkrétne objekty. Nápočty je potrebné v zmysle STN 73 6110 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5.

Plochy pre statickú dopravu sú členené na plochy odstavné a parkovacie. Odstavné plochy slúžiace odstaveniu vozidiel po dobu ich nepoužívania, budú zabezpečené, v prípade rodinných domov na vlastnom pozemku (za oplotením) a v prípade bytoviek, v podstavaných garážach, resp. v radových garážach.

Parkovacie plochy budú vybudované iba pre potreby návštevníkov vybavenosti. Parkoviská sú dokumentované v grafickej prílohe, a sú situované tak, aby dochádzková vzdialenosť k objektom vybavenosti nepresiahla 100 m.

Pre uspokojenie motorizovaných pasantných návštevníkov obce sa navrhujú tri parkovacie plochy :

- záchytné parkovisko pre osobné vozidlá a autobusy v náväznosti na navrhovaný športovo-rekreačný areál (v blízkosti futbalového ihriska),
- záchytné parkovisko v náväznosti na občiansku vybavenosť medzi navrhovaným areálom golfového ihriska a areálom archeologického náleziska rímskeho opevnenia Kelemantia
- záchytné parkovisko pri navrhovanom areáli občianskej vybavenosti v náväznosti na kompu

B.11.1.5. Koncepcia leteckej a vodnej dopravy

Súčasný stav

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 115 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Cez obec Iža prechádza Dunajská magistrálna vodná cesta E80.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá

Návrh riešenia

Podporovať vybudovanie lodného prístavu s tankovacíou stanicou pre malé plavidlá.

B.11.1.6. Dopravné zariadenia

Súčasný stav a návrh riešenia

V obci Iža sa nenachádzajú čerpacie stanice pohonných hmôt (ČSPH)

S návrhom ďalších dopravných zariadení sa v koncepcii rozvoja uvažuje, pripúšťa sa možnosť umiestnenia autoservisných služieb v rámci navrhovaných vybavenostných plôch, občianskej vybavenosti v priestore medzi obcami Marcelová a Chotín, pri ceste III. triedy III/0064003.

B.11.1.7. Systém hromadnej dopravy, uzly a zariadenia v systéme hromadnej dopravy

Súčasný stav

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Návrh riešenia

Hromadná doprava v Iže má jednu formu - autobusová doprava, ktorá umožňuje spojenie s bližšími, ale aj vzdialenejšími sídlami, zastavujú tu linky prímestského charakteru, ale aj diaľkové linky, spájajúce obec s celým Slovenskom.

Linky sa pohybujú po hlavnej komunikácii, v obci. Lokalizácia zastávok je zaužívaná, bude však otázkou do akej miery bude aj po zmenách súvisiacich s navrhovaným rozvojom obce. Je potrebné brať v úvahu navrhovaný funkčný a územný rozvoj a zastávky situovať hlavne v priestoroch, kde budú mať najpočetnejšie zázemie, preto zväčšenie počtu zastávok, alebo ich posun by mal byť prirodzený.

B.11.1.8. Nadmerný hluk vyplývajúci z dopravy

Súčasný stav

Územie s nadmerným hlukom a exhalátmi z dopravy sa nachádza pozdĺž cesty I/63. Z hľadiska zníženia hlučnosti bude nutné realizovať protihlukové bariéry pozdĺž zdrojov hluku v priestoroch zón IBV.

Návrh riešenia

Hlavným zdrojom hluku z dopravy je doprava pohybujúca sa po ceste I/63. Poloha cesty dáva predpoklady do výhľadu ochrániť bytovú zástavbu, ktorá je v blízkosti cesty protihlukovými opatreniami (clonami). Je evidentné, že časť obce nachádzajúca sa v blízkosti cesty I/63 je už dnes zasiahnutá nadmerným hlukom. Očakávaný nárast dopravy, v budúcnosti bude znamenať ešte väčšie zhoršenie tohto stavu, preto je nevyhnutné rezervovať v priestore ochranného pásma cesty pás, v ktorom bude možné protihlukové clony vybudovať. Vhodným riešením je aj navrhovaná preložka uvedenej cesty.

B.11.1.9. Ochranné pásma

Cestná doprava

Ochranné pásma podľa zákona o pozemných komunikáciách (Cestný zákon) je potrebné rešpektovať na ochranu ciest a premávky na nich mimo územia zastavaného, alebo územia určeného na súvislé zastavenie :

- pri rýchlostnej ceste R3 100 m od osi krajného jazdného pruhu
- pri cestách I. triedy 50 m od osi vozovky na obe strany cesty
- pri cestách II. triedy 25 m od osi vozovky na obe strany cesty
- pri cestách III. triedy 20 m od osi vozovky na obe strany cesty

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastaveniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 136/1961 Zb. v znení neskorších predpisov sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta II. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) 25 m
- cesta I. triedy 50 m od osi vozovky

B.11.2. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

B.11.2.1. Zásobovanie pitnou vodou

Súčasný stav

Obec Iža má v súčasnosti vybudovaný vodovod v celej obci. Obec je napojená na skupinový vodovod Iža – Patince. Ako zdroj vody pre obec boli v minulosti využívané vrtané studne a areáli vodného zdroja Iža s výdatnosťou. Kvalita vody vo vodnom zdroji nevyhovovala vyhláske MZ SR č.151/2004 Z.z. o požiadavkách na kvalitu pitnej vody a kontrolu kvality pitnej vody pre zvýšený obsah Fe a Mn. Akumulácia vody pre obec Iža bola zabezpečená vo vežovom vodojeme – hydroglóbuse 100 m³ situovanom v areáli vodojemu situovanom na západnom okraji obce Iža. V areáli bolo umiestnené i dochlórovacie zariadenie na hygienickú úpravu pitnej vody pred jej dodávkou do spotrebiska.

Vzhľadom ku kvalite vody vodného zdroja bola obec napojená na skupinový vodovod Komárno, z ktorého je v súčasnosti do obce dopravovaná hygienicky nezávadná voda.

Zdrojom vody pre SKV Komárno je vodný zdroj Komárno s výdatnosťou 345 l.s¹. Potrubie SKV PVC DN 300 vedie okolo areálu vodného zdroja Iža v ktorom sa cez redukčnú šachtu priamo napája na jestvujúce rozvody SKV Iža – Patince.

Vodný zdroj – studne, vodojem i dochlórovacie zariadenie je v súčasnosti mimo prevádzky.

Vlastné rozvody vody v obci boli realizované v niekoľkých etapách prevažne v investorstve obce. Rozvody sú realizované ako liatinové – LT DN 100 – staršie rozvody, resp. ako PVC DN 100 – novšie rozvody.

Celá vodovodná sieť v obci sa nachádza v jednom tlakovom pásme a je zaokruhovaná, čo zabezpečí dodávku vody pri prípadnej poruche na sieti.

Trasy jestvujúcich vodovodov sú vedené v zelených pásoch pozdĺž štátnej cesty, resp. miestnych komunikácií. Stav rozvodov potrubí i objektov na potrubiach je dobrý.

Na vodovodnú sieť bolo napojené výrazné percento nehnuteľností (prevažujú rodinné domy). Percento napojenosti odhadujeme na 95 %.

Sumárna bilancia vybudovanej vodovodnej siete:

- vodovodná sieť	LT , PVC DN 100, cca dĺ. 10 500,0 m
- vodný zdroj – studne	odstavené
- čerpacia stanica	1 ks - odstavená
- vodojem - hydroglóbus	1 ks - odstavený
- dochlórovacie zariadenie	1 ks - odstavené
- domové prípojky	cca 500

Pri posúdení jestvujúceho stavu vodovodnej siete je možné konštatovať, že jestvujúca vodovodná sieť obce je vyhovujúca čo do kapacity a množstva potreby vody i pri prípadnom rozšírení zástavby a prípadných rozvojových aktivít komerčného charakteru. Po zmene zdroja vody pre obec vyhovuje i kvalita vody z SKV Komárno a do obce je dodávaná nezávadná pitná voda kvality v súlade s vyhláškou MZ SR č.151/2004 Z.z.

Navrhovaný stav

Predpokladané bilancie potreby vody v obci

Celková potreba vody obce je určená na základe príl. č.1 vyhlášky č. 684/2006 Z.z., kde pre bytový fond, občiansku a technickú vybavenosť, rozvoj priemyslu uvažuje s nasledovnými potrebami vody :

- pre byty s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom $q = 135 \text{ l/obyv/deň}$.
- potreba vody pre technickú a občiansku vybavenosť
vidieckej obce od 1000 do 5000 obyvateľov $25 \text{ l.osoba}^{-1} \cdot \text{deň}^{-1}$
- zamestnanci v priemysle (priama a nepriama potreba) $250 \text{ l.osoba}^{-1} \cdot \text{deň}^{-1}$

Výhľad nárastu počtov obyvateľstva uvažujeme do roku 2030.

Potreby vody sa potom stanovujú nasledovne podľa príl.2 vyhlášky č.684/2006 Z.z :

$$Q_{\text{priem}} = N \cdot q \quad \text{kde} \quad N \text{ počet obyvateľov} \\ q \text{ špecifická potreba vody}$$

$$Q_{\text{max}} = Q_{\text{pr.}} \cdot k_d \quad \text{kde} \quad k_d \text{ súčiniteľ dennej nerovnomernosti}$$

$$Q_{\text{hod}} = Q_{\text{max}} \cdot k_h \quad \text{kde} \quad k_h \text{ súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti}$$

BÝVANIE V OBCI

Súčasný stav

- zástavba rodinných domov - špecifická potreba vody 135 l/os. deň,
- zariadenia občianskej vybavenosti – 25 l/os. deň,
- súčasný počet obyvateľov v obci – 1 653 obyv.,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_p = 1\,653 \times (135 + 25) = 264\,480 \text{ l/deň} = 11,02 \text{ m}^3/\text{hod.} = 3,06 \text{ l/s}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 1,6 \times Q_p = 423,17 \text{ m}^3/\text{deň} = 17,63 \text{ m}^3/\text{hod.} = 4,90 \text{ l/s}$
- maximálna hodinová potreba vody
 - $Q_h = 1,8 \times Q_{\text{max}} = 761,71 \text{ m}^3/\text{deň} = 31,73 \text{ m}^3/\text{hod.} = 8,82 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (365 dní)

- $Q_{\text{ROCNA}} = 264,48 \times 365 = 96\,535,20 \text{ m}^3/\text{rok}$
- potreba vody pre požiaru ochranu
 - $Q_{\text{poz}} = 7,5 \text{ l/s}$

Navrhovaný stav

- zástavba rodinných domov - špecifická potreba vody 135 l/os. deň,
- zariadenia občianskej vybavenosti – 25 l/os. deň,
- predpokladaný počet obyvateľov v obci – (1 653 + 1 025) obyv.,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_p = (1\,653 + 1\,025) \times (135 + 25) = 428\,480 \text{ l/deň} = 17,85 \text{ m}^3/\text{hod.} = \mathbf{4,96 \text{ l/s}}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 1,6 \times Q_p = 685,57 \text{ m}^3/\text{deň} = 28,57 \text{ m}^3/\text{hod.} = 7,93 \text{ l/s}$
- maximálna hodinová potreba vody
 - $Q_h = 1,8 \times Q_{\text{max}} = 1\,234,03 \text{ m}^3/\text{deň} = 51,42 \text{ m}^3/\text{hod.} = 14,28 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (365 dní)
 - $Q_{\text{ROCNA}} = 264,48 \times 365 = 156\,395,20 \text{ m}^3/\text{rok}$
- potreba vody pre požiaru ochranu
 - $Q_{\text{poz}} = 7,5 \text{ l/s}$

ROZVOJOVÉ ÚZEMIE VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, DISTRIBÚCIE A SKLADOVANIA (PRIEMYSELNÝ PARK)

- predpokladaná špecifická potreba vody 250 l/os. deň,
- predpokladaný počet pracovníkov - 200 pracovníkov,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_{24} = 200 \times 250 = 50\,000 \text{ l/deň} = 2,08 \text{ m}^3/\text{hod.} = \mathbf{0,58 \text{ l/s}}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 2,0 \times Q_d = 100\,000 \text{ l/deň} = 4,16 \text{ m}^3/\text{hod.} = 1,16 \text{ l/s}$
- 1 smena - cca 120 pracovníkov
 - priemerná denná potreba vody v 1 smene
 - $Q_p = 120 \times 250 = 30\,000 \text{ l/deň} = 1,25 \text{ m}^3/\text{hod.} = 0,35 \text{ l/s}$
 - maximálna denná potreba vody v 1 smene
 - $Q_{\text{MAX}} = 2 \times Q_p = 60,0 \text{ m}^3/\text{deň} = 2,50 \text{ m}^3/\text{hod.} = 0,70 \text{ l/s}$
 - maximálna hodinová potreba v 1 smene
 - $Q_h = 0,5 \times 8 \times 2,5 = 10,00 \text{ m}^3/\text{hod.} = 2,78 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (260 dní)
 - $Q_{\text{ROCNA}} = 50 \times 260 = 13\,000,00 \text{ m}^3/\text{rok}$

Predmetná predpokladaná potreba vody v novom rozvojovom území výroby, výrobných služieb, distribúcie a skladovania, situovanom na východnom okraji obce, pokrýva len predpokladané nároky na vodu vyšpecifikované na základe odhadovaného počtu pracovníkov v území, ale nepokrýva technologické nároky potenciálnych výrobných a výrobnobslužných prevádzok lokalizovateľných v území. Predmetné nároky výrobných prevádzok na pitnú a technologickú vodu budú riešené samostatne s ohľadom na konkrétnu výrobnú a technologickú náplň jednotlivých prevádzok situovaných a lokalizovaných v území.

Celková predpokladaná maximálna potreba vody v obci

- $Q_{\text{MAX}} = (685,57 + 100,0) = \mathbf{785,57 \text{ m}^3/\text{deň}}$
- $Q_{\text{MAX}} = (7,93 + 1,16) = \mathbf{9,09 \text{ m}^3/\text{deň}}$

Návrh rozvoja vodovodných sietí v obci

Na základe uvedených predpokladaných bilancií potreby vody v obci je možné konštatovať, že **existujúca vodovodná sieť v obci je**, z hľadiska kvalitatívneho i kapacitného **vyhovujúca i pre navrhnutý rozvoj obce**, t.j. pre navrhnuté rozvojové územia bývania, vybavenosti, rozvojové územia výroby, výrobných služieb, distribúcie a skladovania v obci.

Môžeme konštatovať, že obec Iža má vyriešené zásobovanie kvalitnou pitnou vodou v súlade s vyhláškou MZ SR č.151/2004 Z.z. V súčasnosti sa neuvažuje so zmenou koncepcie zásobovania obce a hľadaním alternatívnych riešení zásobovania.

Pre zásobovanie nových lokalít vyplývajúcich z návrhov územného plánu sa pri návrhu dimenzií potrubí vychádza z dimenzií jestvujúcich potrubí DN 100 LT,PVC, ktoré umožňujú priame prepojenie nových trás. V zásade bude riešené nové prepojenie zaokruhovaním z rúr PVC, resp. HDPE profilu DN 100, nezaokruhované samostatné prípojky profilov DN 50,80.

Trasy potrubí budú realizované predovšetkým v zelených pásoch, resp. miestnych komunikáciách podľa polohy ďalších inžinierskych sietí pri zachovaní ochranných pásiem pri realizácii podľa STN 736005, resp. zákonov č. 442/2002 Z.z. a 276/2001 Z.z.

Ochranné pásma

Podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii sieťových odvetví sú

- pásma ochrany vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany
 - a.) 1,5m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
 - b.) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
- v pásme ochrany je zakázané
 - a.) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo k verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,
 - b.) vysádzať trvalé porasty,
 - c.) umiestňovať skládky,
 - d.) vykonávať terénne úpravy,

B.11.2.2. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Súčasný stav

Kanalizácia

Obec Iža má v súčasnosti čiastočne vybudovanú kanalizáciu vo východnej a centrálnej časti obce. Kanalizácia bola realizovaná v súbehu so štátnou cestou I/63 Komárno – Štúrovo, resp. v centrálnej časti smerom k obecnému úradu v dvoch etapách v investorstve obce od roku 2003.

V 1. etape bola realizovaná čerpacia stanica pri novom bytovom dome na východnom okraji obce a výtlačné potrubie, ktorým sú splaškové odpadové vody privádzané na jestvujúcu ČOV Iža.

V 2. etape bola realizovaná tlaková kanalizácia pozdĺž štátnej cesty I/63 Komárno – Štúrovo, resp. v centrálnej časti smerom k obecnému úradu s vyústením vetvy A tlakovej kanalizácie do jestvujúcej čerpacej stanice pri novom bytovom dome.

Kanalizácia v ostatnej časti obce nie je vybudovaná. V súčasnosti sú odpadové vody od obyvateľstva zachytávané v žumpách, resp. v septikoch, čo ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd oblasti a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva obce.

Sumárna bilancia vybudovanej kanalizácie:

- kanalizácia tlaková	PVC DN 100, HDPE DN 50dĺ. 2266,0 m
- čerpacie stanice	1 ks
- výtlačné potrubie	PVC DN 100 dĺ. 490,0 m
- domové prípojky	cca 80 ks

Stručný popis realizovanej kanalizácie

Kanalizácia je realizovaná ako tlaková z potrubí PVC DN 100 – hlavná vetva A a HDPE DN 50 – vedľajšie vetvy A-4 a ž A-7.

Domové čerpacie stanice sú umiestnené na konci každej prípojky v šachtách DN 800, resp. DN 1200 mm a sú vybavené čerpadlom typu EFRU 26-5-GU-080, ktoré zabezpečuje prečerpanie splaškových odpadových vôd z každej nehnuteľnosti cez domovú prípojku D 32 mm do tlakovej uličnej vetvy zberného potrubia. Výtlačné potrubie z jestvujúcej čerpacej stanice pri bytovom dome je realizované ako PVC DN 100.

Čerpacia stanica je realizovaná ako podzemná studňa zo ž.b. TZR rúr priemeru D 2000 mm, s vodotesne zabetónovaným dnom 800 mm, zakrytá stropnou doskou z rýhovaného plechu s otvormi pre spúšťanie a vyťahovanie čerpadiel a vstupným otvorom. Pre obsluhu armatúr slúži manipulačná lávka s prístupom oceľovým rebríkom. V čerpacej stanici sú osadené dve ponorné čerpadlá v zostave 1 + 1 o kapacite $Q = 3,2 \text{ l.s}^{-1}$, $h = 10 \text{ m}$.

Čistenie odpadových vôd - ČOV

ČOV Iža je situovaná na východnom okraji obce Iža, na pravej strane štátnej cesty I/63 Komárno – Štúrovo. Bola realizovaná v rámci 1. etapy budovania kanalizácie s ukončením v r. 2003. ČOV je realizovaná ako mechanicko - biologická ČOV typu PROX-PROSEPTIK firmy PROX T.E.C. s r.o. Poprad so zámerom čistiť v 1. etape privádzané fekálne odpadové vody, v 2. etape i odpadové vody celej obce Iža.

V súčasnosti je v prevádzke 1. etapa ČOV, avšak už s napojením realizovanej odkanalizovanej časti obce.

Stručný popis čistenia

Splaškové odpadové vody sú privádzané na ČOV z vybudovanej čerpacej stanice pri novom bytovom dome, resp. zväzované fekálnymi vozmi z neodkanalizovanej časti obce. Po mechanickom prečistení na hrubých a jemných hrabliciach v náпустnom objekte odtekajú do vyrovnávacej nádrže a homogenizačnej nádrže, z ktorej sú čerpané na biologický objekt čistenia. Vyčistené odpadové vody odtekajú cez merný objekt do recipientu.

Objekty ČOV

- náпустný objekt hrubé a jemné hrablice
- vyrovnávacia a homogenizačná nádrž
- biologický stupeň čistenia
 - aktivačná nádrž – denitrifikačná a nitrifikačná nádrž
 - dosadzovacia nádrž
- merný objekt a odpadová stoka
- kalové hospodárstvo – prevzdušňovaný kalojem
- prevádzková budova

Kapacity ČOV je v 1. etape dimenzovaná na denné množstvo žumpových vôd $30 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

Ukazovatele kvality vypúšťaných odpadových vôd

BSK ₅	20 mg.l ⁻¹
CHSK _{CR}	75 mg.l ⁻¹
NL	23 mg.l ⁻¹
N-NO ₃	30 mg.l ⁻¹
N-NH ₄	10 mg.l ⁻¹

Vzhľadom ku skutočnosti, že na ČOV sú privádzané nielen žumpové odpadové vody, ale i splaškové vody od obyvateľov obce už realizovanou kanalizáciou, je ČOV v súčasnosti poddimenzovaná a je potrebné uvažovať s jej dobudovaním v rozsahu 2. etapy, resp. jej komplexnej rekonštrukcie.

Dažďové vody

Obec nemá vybudovanú dažďovú kanalizáciu a ani sa neuvažuje s jej vybudovaním. Dažďové vody sú zachytávané v jestvujúcich odvodňovacích zariadeniach – kanále, priekopy, žľabovky pozdĺž ciest a nehnuteľností a odvádzané do vodných tokov – Ižiansky kanál. Na niektorých odvodňovacích zariadeniach sú vybudované čistiace objekty – lapače splavenín, lapače štrku a pod.

Navrhovaný stav

Kanalizácia

Návrh uvažuje s kompletným dobudovaním kanalizácie obce Iža tlakovou kanalizáciou naväzujúcou na už vybudovanú kanalizáciu a ČOV Iža. Zároveň uvažuje i s odkanalizovaním nových rozvojových lokalít IBV a HBV v súlade s návrhom územného plánu obce.

System tlakovej kanalizácie pozostáva z návrhu domových čerpacích staníc, ktorými sú splaškové odpadové vody prečerpávané do zberného tlakového potrubia.

Domové čerpacie stanice sú osadené pri jednotlivých rodinných domoch v úsekoch tlakovej kanalizácie. Domové čerpacie stanice budú realizované ako plastové priemeru D 800 -1000 mm, zakryté oceľovým poklopom. Prítok do čerpacej stanice je gravitačný, výtlak DN 32 z tlakového navíjaného potrubia LPDE od každej malej – domovej čerpacej stanice do uličnej stoky tlakovej kanalizácie. V každej čerpacej stanici je osadené objemové ponorné čerpadlo typ EFRU s armatúrovým vybavením guľovým uzáverom a spätným a poistným ventilom DN 32.

Predpokladané bilancie splaškových odpadových vôd

Celková potreba vody pre stanovenie množstva odpadových vôd je určená na základe príl. č.1 vyhlášky č. 684/2006 Z.z. s uvažovaním potreby 160 l/obyv./deň pre bytovú a občiansku vybavenosť.

Množstvo splaškových vôd sa stanoví nasledovne:

$$Q_p = N \cdot q \quad \text{kde } N \text{ počet obyvateľov}$$

$$Q_{\max d} = Q_p \cdot k_d \quad \text{kde } k_d \text{ súčiniteľ dennej nerovnomernosti}$$

$$Q_{\max \text{ hod}} = Q_{\max d} \cdot k_h \quad \text{kde } k_h \text{ súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti}$$

$$Q_{\min} = Q_{\text{priem}} \cdot k_{\min} \quad \text{kde } k_{\min} \text{ súčiniteľ minimálnej hodinovej nerovnom.}$$

Prietoky odpadových vôd

Prietok/Rozmer	m ³ .d ⁻¹	m ³ .h ⁻¹	l.s ⁻¹
Q ₂₄	478,0	119,93	5,54
Q _d	785,0	32,73	9,09
Q _h	1314,0	54,75	15,21
Q _{min}	287,0	11,95	3,32

Návrh a dimenzovanie tlakovej kanalizácie

Dimenzovanie tlakovej stokovej siete sa riadi nasledovnými zásadami:

Potrubia

- Potrubia tlakovej kanalizácie sú dimenzované na vypočítaný prietok odpadových vôd v jednotlivých uzloch kanalizácie tak, aby v tlakovej kanalizácii bola zabezpečená rýchlosť prúdenia splaškov min. 0,7 m/s, optimálne 1,0 – 1,5 m/s. Rozvodné potrubia splaškovej kanalizácie sú obvykle navrhované ako HDPE.
- Pre zvýšenie bezpečnosti prevádzky a uľahčenie opráv sa umiestňujú do tlakovej siete sekčné uzávery. K ochrane tlakovej siete slúžia poistné ventily umiestnené v každej čerpacej šachte. Potrubie je navrhované na tlak 1 Mpa (tj. 100 vodného stĺpca).

Čerpadlá

- Čerpadlo v čerpacej stanici je založené na objemovom princípe a je vybavené rezacím zariadením. Výtlačná výška čerpadla je 0,6 MPa (60 m vodného stĺpca), dopravné množstvo je konštantné 42,0 l.min⁻¹. Tým, že čerpadlo je objemové a dodáva konštantné množstvo odpadových splaškových vôd na základe rovnice kontinuity je zabezpečené samočistenie potrubia. Čerpadlo je výlučne konštruované na čerpanie splaškových odpadových vôd.
- Automatická prevádzka je riadená hladinovým snímačom, ktorý je prepojený na ovládaciú automatiku umiestnenú v samostatnej skrinke. Ovládacia automatika je napájaná elektrickou energiou z domových rozvodov. Prepojenie gravitačnej kanalizácie na čerpaciú šachtu a vybudovanie el. prípojky pre ovládaciú skrinku od domového rozvádzača nie je predmetom dodávky

Predpokladaný rozsah navrhovanej kanalizácie

- tlaková kanalizácia PVC, HDPE DN 50 až 100 9 000 m
- domové prípojky tlakové vrátane domových čerpacích staníc 550 ks

Čistenie odpadových vôd - ČOV

Pre možnosť dobudovania celej kanalizácie obce bude nevyhnutné realizovať dobudovanie 2. etapy ČOV, resp. jej celkovú rekonštrukciu na kapacity odpadových vôd celej obce.

Dobudovanie 2. etapy ČOV bude pozostávať z dobudovania druhého bloku biologického stupňa čistenia a kalojemu v situovaní zrkadlovom obraze prvého bloku a nutnej modernizácie technologických zariadení ČOV.

Technológia čistenia zostáva na princípe dlhodobej aktivácie s jemno bublinovým prevzdušňovaním s úplnou stabilizáciou kalu v kalojeme.

V týchto objemoch biologického stupňa bude ČOV zabezpečovať čistenie privádzaných odpadových vôd z obce v súlade s NV SR č. 296/2005 Z.z. vo výstupoch uvedenými nižšie.

Prietoky odpadových vôd – uvedené v časti kanalizácia

Znečistenie

Ukazovateľ	kg/d	mg/l
BSK5	191,2	400,0
CHS	430,2	900,0
NL	143,4	300,0
N-NH ₄	28,7	60,0

Pre kvalitu odpadových vypúšťaných vôd ČOV Iža vyplývajú z Nariadenia vlády SR č. 296/2005 nasledujúce hodnoty:

Parametre	p mg.l ⁻¹	m mg.l ⁻¹
BSK ₅	30	60
CHSK	135	170
NL	30	60

Skratky:

- p limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v zlievanej vzorke za určité obdobie / 24-hodinová zlievaná vzorka
- m maximálna limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v kvalifikovanej bodovej vzorke
- N_{cel} celkový dusík definovaný ako súčet koncentrácií organického, amoniakálneho, dusitanového a dusičnanového dusíka
- P_{cel} celkový fosfor
- Z1 hodnoty platia pre obdobie, počas ktorého je teplota odpadovej vody na odtoku z biologického stupňa nižšia než 12 °C. Hodnoty platia aj pre citlivé oblasti.
- Z2 ukazovateľ sa nesleduje v období, počas ktorého je teplota odpadovej vody na odtoku z biologického stupňa nižšia než 9 °C. Ustanovenie platí aj pre citlivé oblasti.
- C hodnoty platia pre vody vypúšťané v citlivých oblastiach

Dažďové vody

Dažďové odpadové vody nebudú z riešeného územia odvádzané samostatným kanalizačným systémom, ale prostredníctvom prirodzených povrchových odtokov (dažďové priekopy) budú odvádzané do vodných tokov Ižiansky kanál a Dunaj. Dažďové vody budú i naďalej odvádzané aj existujúcimi odvodňovacími kanálmi a prirodzeným vsakovaním vôd do podložia. V budúcnosti by bolo vhodné dažďové vody v zástavbe IBV a HBV zachytávať a využívať ich ako úžitkové vody pri zavlažovaní a pod.

V prípade riešenia odvádzania dažďových a zrážkových povrchových vôd do vsakovacích zariadení (do vsakovacích rigolov, nádrží a pod.), bude potrebné zabezpečiť podrobný inžiniersko-geologický prieskum záujmového územia.

Ochranné pásma

Podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii sieťových odvetví sú

- pásma ochrany vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany
 - a.) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
 - b.) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
- v pásme ochrany je zakázané
 - a.) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo k verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,
 - b.) vysádzať trvalé porasty,
 - c.) umiestňovať skládky,
 - d.) vykonávať terénne úpravy

Hydromelioračné zariadenia

V riešenom území sú vybudované závlahy aj odvodňovacie stavby, čo naznačuje potrebu počas roka zavlažovať pôdy a v jarnom období zase odvodňovať pôdy.

V k.ú. Iža sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

„Závlaha pozemkov Iža-Marcelová“ (evid.č. 5204 602), ktorá bola daná do užívania v r. 1984 s celkovou výmerou 1 268 ha

„Závlaha pozemkov Chotín-Marcelová" (evid.č. 5204 603), ktorá bola daná do užívania vr. 1984 s celkovou výmerou 1 880 ha
„Závlaha pozemkov Komárno-Ďulov Dvor II." (evid.č. 5204 593), ktorá bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 903 ha
„Závlaha pozemkov Komárno-Ďulov Dvor I." (evid.č. 5204 592), ktorá bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 1 291 ha
„Závlaha pozemkov Marcelova" (evid.č. 5204 524), ktorá bola daná do užívania v r. 1966 s celkovou výmerou 120 ha
kanál „Kendeles" (evid.č. 5204 061 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1937 o celkovej dĺžke 0,280 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Kendeles-Iža"
kanál „Kisret-Chotín-Marcelová" (evid.č. 5204 578 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1978 o celkovej dĺžke 8,560 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Chotín"
kanál „Gombolyuret 173" (evid.č. 5204 580 003), ktorý bol vybudovaný v r. 1978 o celkovej dĺžke 0,588 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Marcelova"
kanál „Budoser" (evid.č. 5204 222 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1963 o celkovej dĺžke 5,400 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Budoser-Marcelová"
kanál „Szedmaroc" (evid.č. 5204 175 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1969 o celkovej dĺžke 3,780 km v rámci stavby „OP Szedmaroc-Marcelová"

V katastrálnom území Iže sú v súčasnosti vybudované detailné odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom. Odvodňovacie systémy sú postavené aj pod závlahovými systémami.

Vybudované hydromelioračné zariadenia sú vo veľkej časti funkčné. V budúcnosti je potrebné zabezpečiť ich pôvodnú funkčnosť a využívať ich na pôvodné účely.

Drenážne detaily, ktoré sú podľa doby výstavby cca 40 ročné, je nutné pravidelne čistiť a hlavné odtokové recipienty (kanály) je potrebné zachovať. Funkčnosť vybudovaných kanálov by mala zabrániť záplavám vnútorných vôd na poľnohospodárskych pozemkoch najmä v jarných mesiacoch.

Protipovodňová ochrana územia

Protipovodňová ochrana obce je zabezpečovaná prostredníctvom vybudovanej hrádze Dunaja.

Odtok povrchových dažďových vôd z riešeného územia obce Iža zabezpečuje vybudovaný a udržiavaný systém potokov a kanálov. Pri údržbe potokov a kanálov je potrebné permanentne zabezpečovať voľný prietokový profil potokov a kanálov a voľný odtokový profil pre vybudované priepusty na potokoch a kanáloch tak, aby sa zamedzilo možnému zaplaveniu okolitých objektov.

Ochrana protipovodňových stavieb a zariadení

• hrádzový systém

- vzdušná strana – ochranné pásmo od vzdušnej päty hrádze je 10 m – v ochrannom pásme je zakázaná výsadba stromov, výstavba objektov, okrem vodárenských, ťažba zeminy je zakázaná do 30 m od vzdušnej päty hrádze, sklon ťažby je zo strany toku 1:4 od hrádze pri dotyku s pásom 30 m, minimálna vzdialenosť pre oranie je 10 m od vzdušnej päty hrádze, prípadne 3,0 m od kazety,
- návodná strana – ochranné pásmo je 10 m, sadiť stromy je zakázané o ďalších 15 m, výsadba môže byť vysadená ako ochrana proti vlnobitiu v šírke 10 m, v inundačnom

území, mimo uvedeného pásu, ťažba zeminy je zakázaná v páse 50 m od päty na návodnej strane a 30 m od hrany koryta toku,

- **odvodňovacie kanály a priesakové kanály, potoky**
 - ochranné pásmo od hrany ochranného násypu na obidvoch stranách toku je do 5 m mimo zastavaného územia obce,
- **čerpacie stanice – prečerpávacie**
 - ochranné pásmo je určené oplotením,
- **čerpacie stanice – závlahové**
 - nemajú ochranné pásmo, ochrana je zabezpečená oplotením,

B.11.3. ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA

B.11.3.1. Elektrická energia

Súčasný stav

Obec Iža a jej katastrálne územie sú zásobované elektrickou energiou dvomi vonkajšími vzdušnými vedeniami VN 22 kV č.328 a č.252 z elektrizačnej siete Západoslovenskej energetiky a.s. Trasa VN vedenia č. 328 prechádza katastrálnym územím obce v smere východ-západ nad zastavaným územím a vedenie č.252 zásobuje severnú časť katastrálneho územia. Ďalšie VN vedenie č.1025 prechádza severnou časťou katastrálneho územia. Z týchto vedení sú pripojené distribučné transformačné stanice (prevažne stĺpové a stožiarové), z ktorých sú elektrickou energiou zásobované elektrické siete a odbery NN 1 kV.

Pre obec Iža slúžia nasledovné distribučné transformačné stanice :

č.TS	názov TS	výkon TR	napojené z VN č.
TS 0014-201	IZA 1	160 kVA	328
TS 0014-202	IZA 2	250 kVA	328
TS 0014-203	IZA 3	160 kVA	328
TS 0014-204	IZA ZAHUSTOVANIE	400 kVA	328
TS 0014-211	IZA PRI KOSTOLE	250 kVA	328
TS 0014-111	IZA SM BOKROS	100 kVA	328

spolu

1 320 kVA

Ďalšie trafostanice v obci sú odberateľské. Súčasný stav vyhovuje terajším potrebám a nárokom na elektrickú energiu v obci. Rezervný výkon v transformátoroch môže kryť nároky na el.energiu pre navrhované rodinné domy v prelukách

Rozvody 0,4 kV

Sekundárna sieť NN – 0,4 kV je v celom riešenom území veľmi rôznorodá. Hlavná napájacia NN sieť v obci pozostáva prevažne zo vzdušných vedení na betónových stĺpoch, zčasti sú hlavné NN napájacie vedenia kábelové. Jednotlivé prípojky sú vedené prevažne vzduchom, z menšej časti i káblovými NN vedeniami. Nové NN prípojky sú realizované ako kábelové prípojky s meraním elektrického odberu v elektromerovom rozvádzači umiestnenom na verejne prístupnom mieste. Existujúce NN vedenia sú rôznych dimenzií, veku a druhu.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie obce je v súčasnosti zabezpečované prevažne výbojkovými svietidlami umiestnenými na stĺpoch spolu s NN vzdušnými vedeniami, iba zčasti na vlastných stĺpoch verejného osvetlenia.

Ochranné pásma

V zmysle zákona č. 656/2004 je potrebné rešpektovať ochranné pásma elektrických vedení od krajných vodičov na každú stranu, resp. od zariadení :

§ 36, odsek (2) pre vodiče od 1 kV do 35 kV vrátane

- pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m
- pre zavesené káblové vedenie 1 m
- pre 110 kV vedenie 15 m
- pre 220 kV vedenie 20 m
- pre 400 kV vedenie 25 m

§ 36, odsek (9) pre elektrické stanice vonkajšieho prevedenia

- pre 110 kV stanicu 30 m od oplotenia pozemku
- pre trafostanicu 22/0,4 kV 10 m od konštrukcie

§ 36, odsek (4) – v ochrannom pásme a pod vedením je zakázané

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča
- uskladňovať ľahko výbušné a horľavé látky
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb, majetku, elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

Zariadenia prenosovej sústavy, distribučnej sústavy, priameho vedenia a elektrickej prípojky môžu križovať pozemné komunikácie, železničné trate, vodné toky, telekomunikačné vedenia a ďalšie zariadenia alebo byť s nimi v súbehu za predpokladu, že križovanie neohrozí život, zdravie alebo majetok osôb.

O dovolenej činnosti, resp. o realizácii stavieb v týchto ochranných pásmach hovorí uvedený zákon.

Priestorovú úpravu vedení technického vybavenia pri križovaní a súbehu, pri riešení odstupových vzdialeností od objektov a od ďalších podzemných vedení rieši STN 73 6005.

Navrhovaný stav

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj bývania v obci

Použité predpoklady k výpočtu	Pi (kW)	súčasnosť	Ps (kW)
• inštalovaný výkon na jeden RD	20 kW	0,3	6,0
• inštalovaný výkon na jeden byt	15 kW	0,3	4,5
• inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 %			1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Počet rodinných domov	Počet bytov	Počet obyvateľov	Inštalovaný výkon v objektoch v kW	Súčasný výkon v objektoch v kW	Odhadovaný výkon transformátorov v kVA
IBV DOLNÉ							
HONY II.	121 304	69		242	1 380	414	538
IBV	66 000	30		105	600	180	234

KONOPIŠŤOM							
HBV PRI							
KONOPIŠŤI II.	16 100		36	115	540	162	211
HBV PRI							
KONOPIŠŤI I.	16 600		36	115	540	162	211
IBV ZA							
ĎATELINOVOU	88 000	64		224	1 280	384	499
prieluky v obci							
V ZUO*	8 400	14		49	280	84	109
IBV DOLNÉ							
HONY I.							
V ZUO*	24 992	20		70	400	120	156
IBV DOLNÉ							
STARÉ V ZUO*	14 300	15		53	300	90	117
Celkom	355 696	212	72	973	5 320	1 596	2 075

*) V ZUO - v zastavanom území obce

Zástavba v prielukách bude napájaná z existujúcich okolitých sietí.

Všetky nové prípojky VN pre trafostanice budú vedené káblami v zemi. Existujúce trafostanice napájané vzduchom vedením VN prechádzajúcim záujmovým územím budú napojené na nové káblové pripojenia. Pri otváraní lokalít existujúce vzdušné vedenia budú odstránené a nahradené káblovými vedeniami v zemi.

Na základe predmetných bilancií možno odhadnúť celkový prírastok inštalovaného výkonu pre navrhnutý rozvoj bývania v obci na 5 320 kW, pričom maximálny súčasný výkon je možné odhadnúť na úrovni 1 596 kW. Súhrnný výkon nových trafostaníc pre rozvojové územia bývania je možné predpokladať v rozsahu okolo 2 075 kW.

Veľkosti inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od konkrétnych otváraných lokalít a ich väzieb na existujúce susediace lokality.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení komerčnej vybavenosti a obchodu v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,035 - 0,05 W/m² 0,05
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
OV PRI								
HRADZI II.	7 500	2 250	1 500	5	75	45	1x100	
OV PRI								
LESE	9 000	3 100	4 000	10	200	120	1x160	
OV NA								
OSTROVE	16 050	5 500	4 000	30	200	120	1x160	
Celkom	32 550	10 850	9 500	45	475	285		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení športovo-rekreačnej a zotavovacej vybavenosti v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,05 - 0,08 W/m² 0,08
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
ŠC MALÝ OSTROV	31 120	3 000	4 500	10	360	216	1x400	
ŠC PRI LESE	38 800	5 000	500	5	40	24	1x50	
ŠC DUNAJSKÝ HON	268 000	3 500	2 000	20	160	96	1x160	
Celkom	337 920	11 500	7 000	35	560	336		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení komerčnej vybavenosti, služieb, distribúcie a skladovania v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,035 - 0,06 W/m² 0,06
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
PP KONOPÍŠTE	369 800	280 000	220 000	200	13 200	7 920	8x1000	
Celkom	369 800	280 000	220 000	200	13 200	7 920		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

B.11.3.2. Zásobovanie zemným plynom

Súčasný stav

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Samotná obec Iža je zásobovaná plynom z VTL plynovodu DN100/2,5Mpa vedeného od Komárna, prostredníctvom regulačnej stanice VTL/STL 1200 m³, pričom vlastný rozvod plynu v obci zabezpečuje potrubný STL rozvod plynu s tlakom PN 300 kPa v kombinácii s NTL rozvodmi.

Na STL rozvod plynu sú použité oceľové rúry, ktorých svetlosti sú DN 50, DN 80 a rúry PE svetlosti D 50 a D 90.

Odhad súčasnej spotreby plynu v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Momentálne pripojenie 520 x 1,4 m ³ /hod.	728,0	2 058 784,0
Drobné obslužné prevádzky priemerne 12,5 m ³ /hod. 8 x 12,5 m ³ /hod.	100,0	282 800,0
Vzduchotechnika 20 %	20,0	56 560,0
Príprava TUV 10 %	10,0	28 280,0
Súčasný odber spolu	858,0	2 426 424,0

Súčasnú vyžitie kapacity regulačnej stanice činní cca 72 %

Návrh riešenia

Návrh ÚPN obce Iže rešpektuje existujúce plynové vedenia a zariadenia ako zdroje zemného plynu pre súčasný stav, aj pre navrhovaný rozvoj obce. Do nových rozvojových území sú navrhované predĺženia plynových rozvodov NTL a STL.

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre bývanie v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Súčasný odber spolu	858,0	2 426 424,0
Navrhnutý nárast Rodinné domy 299 x 1,4 m ³ /hod.	418,6	1 183 800,8
Odber celkom	1276,6	3 610 224,8

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia komerčnej vybavenosti a obchodu v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Vplyn= Ppodlaž x k = Pp x 0,01566		
OV Pri Hrádzi II. – podlažná plocha 1 500 m ²		
OV Pri Lese – podlažná plocha 4 000 m ²		
OV Na Ostrove – podlažná plocha 4 000 m ²		
OV v ZÚO – podlažná plocha 2 500 m ²		
Podlažná plocha spolu 12 000 m ²	187,9	531 381,2
Vzduchotechnika 20 %	37,6	106 332,8
Príprava TUV 10 %	18,7	52 883,6
Odber celkom	244,2	690 597,6

(ZÚO – zastavané územie obce)

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia výroby, služieb, distribúcie a skladovania v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
PP Konopište – cca 5 000kW	555,6	778 000
Vzduchotechnika 20 %	111,1	155 600
Príprava TUV 10 %	55,5	77 800
Odber celkom	723,2	1 011 400

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia športovo-rekreačnej a zotavovacej vybavenosti

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
ŠC Pri Lese – podlažná plocha 500 m ²		
ŠC Dunajský hon – podlažná plocha 2 000 m ²		
ŠC Malý Ostrov – podlažná plocha 4 500 m ²		
Podlažná plocha spolu 7 000 m ²	54,8	154 974,4
Vzduchotechnika 20 %	10,9	30 825,2
Príprava TUV 10 %	5,4	15 271,2
Odber celkom	71,1	201 070,8

Celková predpokladaná bilancia odberu plynu pre navrhnutý rozvoj obce v návrhu riešenia územného plánu obce

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Bývanie	1276,6	3 610 224,8
Vybavenosť	244,2	690 597,6
Distribúcia, skladovanie, výroba	723,2	1 011 400
Rekreácia , šport	71,1	201 070,8
Celková potreba plynu	2315,1	6 547 102,8

Z uvedeného vyplýva, že navrhnutý rozvoj bývania v obci vyvolá zvýšenie odberu plynu, t.j. predpokladaný odberu plynu bude predstavovať cca 2 400 m³/hod., pričom existujúca RS pre obec má kapacitu 1 200 m³. Tento stav je možné vyriešiť vybudovaním novej regulačnej stanice pri priemyselnom parku s kapacitou 1 200 m³, ktorá úplne pokryje potrebu priemyselného parku, ale aj navrhovanej novej výstavby.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov dotknuté v území (podľa zákona 656/2004 Zb.z.):

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201mm do 500 mm
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 8 m pre technologické objekty

Bezpečnostné pásmo - sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je :

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri regulačných stanicach, filtračných stanicach, armatúrnych uzloch.

B.11.3.3. Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom v Iži má decentralizovaný charakter s nadväznosťou na štruktúru zástavby a koncentráciu spotrebičov tepla.

Pri ďalšom rozvoji obce sa uvažuje so zásobovaním teplom pre individuálnu bytovú výstavbu (IBV), hromadnú bytovú výstavbu (HBV), občiansku vybavenosť a priemyselnú výstavbu.

B.11.4. POŠTA A TELEKOMUNIKÁCIE

Súčasný stav

Pošta

Poštová prevádzka v obci Iža organizačne prislúcha pod RPC – Regionálne poštové centrum so sídlom v Komárne, je riadené Ústredím Slovenskej pošty, a.s.

Zriadená poštová prevádzka je umiestnená vo vlastnej budove na ulici Hlavná č.203. Poštová prevádzka zabezpečuje základne a rozšírené automatizované priehradkové operácie pri podávaní zásielok, dodávanie zásielok je zabezpečované doručovateľským spôsobom – poštovými doručovateľmi.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry aj v obciach zaznamenal v poslednom období výrazný kvalitatívny aj kvantitatívny nárast, predstihujúci rozvoj ostatných odvetví. Uvedené sa realizuje obnovou a rozšírením technológie a prístupovej siete, výrazne sa rozvinuli služby mobilných operátorov.

Riešené územie predstavuje lokalitu začlenenú z hľadiska jestvujúcej telekomunikačnej siete do atrakčného obvodu uzla telekomunikačných služieb (UTS) - RDLU Iža, ktoré je umiestnené v budove pošty. RDLU je pripojené na riadiacu digitálnu ústredňu v systéme EWSD v Komárne prostredníctvom OOK (oblastného optického kábla) Kravany nad Dunajom - Iža – Komárno.

Jestvujúca metalická prístupová telekomunikačná sieť operátora T-com je vybudovaná káblami priemeru 0,4 a 0,6 na súčasné požiadavky obce. V trase optického kábla bola mts obnovená a rozšírená káblami TCEPKPFLE. Rezervy v mts sú nedostatočné na pokrytie rozsiahlejšieho rozvoja obce.

Vybudovaný technologický uzol – RDLU je na nadradenú ústredňu pripojený cez digitálny prenosový systém SDH 2 Mbit tokmi a má v súčasnosti dostatočnú kapacitu. Optické pripojenie uzla umožňuje jeho pružné rozšírenie resp. obnovu na progresívne technológie. Jestvujúca technológia v obci umožňuje poskytovať vysokorýchlostný internet s uplinkom 1,5 Mb a downloadom 512 kb.

Na základe dostatočného množstva požiadaviek je možné poskytovať službu káblovej televízie.

Nosným prvkom z hľadiska napojenia nových rozvojových lokalít na verejnú telekomunikačnú sieť je jestvujúca trasa oblastného optického kábla vedená v zmysle situačného výkresu.

Obec Iža má dobré pokrytie GSM od mobilného operátora Orange a.s., spoločnosti T-Mobile a.s. a O2 .

Jestvujúca technológia umožňuje širokopásmové mobilné dátové pripojenia.

Návrh rozvoja

V riešenom území sa predpokladá s urbanistickým dotvorením disponibilných plôch – uvažuje sa s výstavbou samostatne stojacích domov, individuálnej bytovej výstavby, občianskej vybavenosti, priemyselného parku, športu a rekreácie.

Pre uvedenú kapacitu navrhujeme v súlade s prijatou koncepciou výstavby telekom. siete vybudovať sieť s min.200 % hustotou telefonizácie rodinných domov s prihliadnutím na charakter bývania a pokrytím pre občiansku vybavenosť a iné aktivity.

Posúdenie kapacít pre jednotlivé rozvojové lokality:

Lokality mimo zastavané územie obce

Rozvojové lokality	kapacita	návrh
IBV Dolné hony II	69 RD	140 párov
IBV Konopištom	30 RD	60 párov
IBV Pri hrádzi	15 RD	30 párov
IBV Za d'atelinovou	64 RD	130 párov
HBV Pri konopišti II	36 bytov	60 párov
HBV Pri konopošti I	36 RD	60 párov
OV Pri hrádzi II, Pri lese, Na ostrove		10 párov
ŠC Malý ostrov, ŠC pri lese, ŠC Dunajský hon		5 párov
PP Konopište	200 pracovníkov	20 párov

Lokality v zastavanom území obce

IBV Prieluky v obci	14 RD	30 párov
IBV Dolné hony I	20 RD	15 párov
IBV Dolné staré	15 RD	30 párov

Rezerva 60 párov

Spolu 650 párov

Celková potrebná kapacita telekomunikačnej infraštruktúry predstavuje 650 párov, pri návrhu optickej prístupovej siete budú v ďalších stupňoch PD zadané optické vlákna.

Návrh riešenia

Napojovacím bodom na verejnú telekomunikačnú sieť bude jestvujúci uzol telekomunikačných služieb (UTS) - RDLU Iža, ktoré je umiestnené v budove pošty. RDLU je pripojené na riadiacu digitálnu ústredňu v systéme EWSD v Komárne prostredníctvom OOK (oblastného optického kábla) Kravany nad Dunajom - Iža – Komárno.. Vzhľadom k posudzovaným kapacitám pri zabezpečení najnovších telekomunikačných služieb navrhujeme jestvujúcu mts posilniť a riešené lokality pripojiť na VTS prostredníctvom optickej prístupovej siete.

Na výstavbu optickej prístupovej siete navrhujeme použiť mikrotrubičkový systém MT 7/10 pre optické minikáble resp. vláknové zväzky podľa následne spracovanej dokumentácie.

Hlavná trasa optickej prístupovej siete bude vedená v zemi v súlade s jestvujúcou trasou OOK - v nových rozvojových lokalitách resp. rozšírení mts bude mikrotrubičkový systém vedený vo voľnom výkope, pričom konkrétne trasovania budú závisieť od postupného rozvoja jednotlivých lokalít a následných väzieb na existujúce zastavané územia.

Z hľadiska T – com Slovak Telekom, a.s. je potrebné pristúpiť k rozširovaniu MSAN technológie a poskytovať službu širokopásmového internetu a káblovej televízie.

Vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra umožní zabezpečenie najnovších telekomunikačných služieb zo strany T – com, resp. iných telekomunikačných operátorov

Podrobnejšie riešenie telekom. sietí, návrh trás, dimenzovanie bude riešené v ďalších stupňoch predprojektovej a projektovej prípravy v súlade rozvojovým plánom navrhovaných lokalít.

Televízne káblové rozvody

Navrhovaná technológia optických prístupových sietí umožňuje prevádzkovať služby v oblasti digitálneho TV signálu a náväzných služieb.

GSM technológia

Mobilní operátori zabezpečia dostatočné pokrytie GSM technológiou pre jestvujúce oblasti aj pre nové rozvojové lokality.

Ochranné pásma

V prípade križovania a súbehu tel. vedení so silovým vedením musí byť dodržaná norma STN 73 6005 o priestorovej úprave vedení technického vybavenia a norma STN 33 40 50 ods.3.3.1. o podzemných telekomunikačných vedeniach. Pred začatím výkopových prác je nutné zameranie a vytýčenie podzemných inž. sietí.

V zmysle príslušnej telekomunikačnej vyhlášky a noriem STN predstavujú ochranné pásma telekomunikačných zariadení:

- 1 m pre miestne telekomunikačné káble a rozvody
- 1,5 m a 3 m pre diaľkové a spojovacie vedenia

B.12. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

B.12.1.ZÁSADY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA VO VZŤAHU K EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI ÚZEMIA

Urbanistická koncepcia rozvoja obce rieši rozvoj obce vyváženým riešením vo vzťahu k celkovej ekologickej únosnosti územia.

V súvislosti s poľnohospodárskou rastlinnou výrobou sa síce zasahuje do PP návrhom na jej budúce perspektívne použitie na nepoľnohospodárske účely, no vzhľadom na nevyhnutné potreby rozvoja hospodárskej základne obce je to pre ďalší rozvoj a „životaschopnosť“ obce nevyhnutné. Tieto plochy priamo naväzujú na zastavané územie a skôr skompaktňujú urbanistické priestory zástavby sídla. V rámci týchto navrhovaných plôch uvažujeme s vysokým podielom, či už verejnej alebo súkromnej zelene.

V súvislosti s LPF a lesným hospodárstvom v území neuvažujeme so záberom LPF.

Do riešenia územia katastra obce sú premietnuté opatrenia v súvislosti s ochranou prírody (R-ÚSES, NATURA).

Navrhovaný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu negatívne nezasiahne do životného prostredia obce, skôr naopak pozitívne posilní navrhovanými opatreniami životné prostredie obce.

Budúci stavebný rozvoj sa sústreďí hlavne na obytnú funkciu a k nej prislúchajúcu občiansku vybavenosť, pokrývajúcu potreby obce a jej záujmového územia. Pri navrhovanom priemyselnom rozvoji sa neuvažuje s umiestnením hygienicky závadných prevádzok.

B.12.2.NÁVRH OPATRENÍ NA ELIMINÁCIU ALEBO OBMEDZENIE STRESOVÝCH PRVKOV V KRAJINE

B.12.2.1. Stresové javy a zdroje vyplývajúce z prírodných podmienok

Seizmické javy

Riešené územie sa nachádza v oblasti s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 8 ° M.S.K. – 64 (Atlas krajiny SR, 2002).

Rádioaktivita

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa vďaka na aerosólové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu ingesciou a inhaláciou. Je jedným z faktorov vplývajúcich na zdravotný stav obyvateľstva, ktorého účinku je obyvateľstvo vystavené predovšetkým zo stavebných materiálov, z horninového podlažia budov a z vody. k.ú. obce Iža patrí do oblasti s nízkym radónovým rizikom. (Atlas krajiny SR, 2002).

Erózia pôdy

Je najvýznamnejšou formou fyzikálnej deštrukcie pôdy. Vážne ohrozenie pôdy predstavuje vodná a veterná erózia.

Vodná erózia je viazaná najmä na poľnohospodársky pôdny fond, a to predovšetkým na intenzívne využívané pahorkatinné a podhorské polohy so strmšími svahmi využívanými ako orná pôda. Z hľadiska potenciálnej erózie patrí katastrálne územie obce Iža do kategórie s nepatrnou až slabou eróziou pôd (0,05 – 0,50 t/ha/rok).

Veternou eróziou sú ohrozené najkvalitnejšie pôdy aj v riešenom území, a sú postihnuté tretím stupňom veternej erózie ($5-15\text{m}^3 \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$).

Zasolovanie pôd

Zasolené pôdy vznikajú vzliňaním spodnej vody, najväčšie predpoklady pre procesy zasolovania majú hlavne piesočnato-hlinité pôdy s výskytom silne mineralizovaných podzemných vôd. Riešené územie podľa intenzity zasolenia patrí do skupiny stredne zasolených pôd – s obsahom sodíka 10-20%.

Náchylnosť územia na zamokrenie

Náchylnosť územia na zamokrenie súvisí s povrchovým, alebo pripovrchovým prevlhčením pôdy v dôsledku stagnácie podzemnej vody. Jej intenzita rastie s dĺžkou prevlhčenia, čo závisí v hlavnej miere od odtokových vlastností reliéfu (roviny vytvárajú základný predpoklad na zamokrenie) a od zrnitosti pôd a substrátov (ílovitohlinité až ílované pôdy majú schopnosť dlhšie viazať vodu, resp. sú ťažšie priepustné).

Na riešenom území sa náchylnosť na zamokrenie prejavuje, nakoľko k.ú. obce Iža sa nachádza v terénnej znížene za tesniacimi clonami rieky Dunaj.

Povodňové nebezpečenstvo

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzi
- c) kombináciu opatrení a)+b)

Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrádze a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru. Pozdĺž toku sú vybudované tesniace protipovodňové clony aj v riešenom území obce Iža.

B.12.2.2. Stresové javy a zdroje vyplývajúce zo socioekonomických javov

Primárne potenciálne bariérové prvky

Za primárne stresové prvky sa považujú umelé, alebo poloprirodzené prvky v krajine, ktoré sú pôvodcom stresu, sú to hlavne antropogénne prvky slúžiace na výrobnú – skladovacie, dopravnú, rekreačnú, vodohospodársku, poľnohospodársku, vojenskú a energetickú účely, ich negatívny vplyv na prvky ÚSES sa prejavuje záberom prírodných ekosystémov, ako i ohrozením migrácie bioty, Ich charakteristickým znakom je striktné vymedzenie v území.

Výrobné areály

V k.ú. obce Iža nie sú situované výrobné areály, ktoré by negatívne pôsobili v území, ani rekreačné územie, ktoré by pôsobilo v krajine ako antropogénny bariérový prvok.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná hlavne z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (kúrenie, spaľovanie odpadu v záhrade), únikom odpadových vôd z netesných žump, šírením invázných druhov rastlín v prípadných neudržiavaných priestoroch.

Intravilán

Verejná zeleň si vyžaduje pravidelné koncepčné ošetrovanie a prehodnotenie stavu. Potenciálnym zdrojom poškodenia drevín sú najmä hubové ochorenia drevín.

Extravilán

Najväčšie zásahy do krajiny boli vykonané v období zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Prirodzené spoločenstvá v týchto lokalitách boli zredukované na minimum. V súčasnosti k hlavným zdrojom ohrozenia bioty patria: znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia hospodárskou činnosťou.

Poškodenie bioty

K poškodeniu bioty v rámci vidieckej krajiny dochádza vplyvom najmä intenzívnou poľnohospodárskou výrobou, náhradnými rekultiváciami, realizovaním hydromeliorácií a chemizáciou v poľnohospodárstve. K ďalšiemu poškodeniu bioty dochádza pri stavebných zásahoch v krajine, ale aj napr. pri nesprávnom ošetrovaní drevín.

Odpadové hospodárstvo

V obci Iža sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti

by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Líniové antropogénne prvky

Riešené územie je značne zaťažené koncentráciou líniových antropogénnych prvkov. Územím prechádza štátna cesta I. triedy, vzdušné elektrické vedenia, ktoré ohrozujú vtáctvo. Podzemné vedenia plynovodov, vodovodov a iné obmedzujú predovšetkým priestorový rozvoj ekostabilizačných prvkov.

Sekundárne potencionálne bariérové prvky

Predstavujú negatívne javy realizácie ľudských aktivít v krajine, ktorých územný rozsah nie je možné striktné vymedziť.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2003 Z.z., ktorou sa dopĺňa vyhláška č. 706/2002 Z.z.

VEĽKÉ ZDROJE: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 50 MW alebo vyšším ako 50 MW a ostatné osobitné závažné technologické celky.

STREDNÉ ZDROJE: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 0,3 až 50 MW, ostatné závažné technologické celky, ako aj lomy a obdobné plochy s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja znečistenia.

MALÉ ZDROJE: Stacionárne zariadenia - domáce kúreniská a ostatné stacionárne zariadenia na spaľovanie tuhých palív s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW (podľa vyhlášky MŽP SR č. 144/2000 Z.z. o požiadavkách na kvalitu palív, o vedení prevádzkovej evidencie a o druhu, rozsahu a spôsobe poskytovania údajov orgánu ochrany ovzdušia).

V obci Iža sú situované stredne veľké zdroje znečistenia. Veľké zdroje ovzdušia sa v obci Iža nenachádzajú.

Stredné zdroje znečisťovania v obci Iža

Prevádzkovateľ:

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Chov hospodárskych zvierat Patkányos

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Chov hospodárskych zvierat Iža

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Kotolňa na tuhé palivo

Obecný úrad Iža - Kotolňa základnej školy Károlya Dömeho

Znečistenie vôd

V riešenom k.ú. obce Iža sa nachádzajú vysokomineralizované vody prechodného kalcium – magnézium – sulfátobikarbonátového typu.

Areál hospodárskeho dvora živočíšnej výroby má negatívny vplyv na životné prostredie, označujeme ho ako zdroj znečistenia, ktorý znečisťuje povrchové vody a podzemné vody, nakoľko sa nachádza v blízkosti obytnej zóny. Do povrchových a podzemných vôd sa dostávajú exkrementy hospodárskych zvierat, ropné látky z odstavných plôch a opravárenských dielní poľnohospodárskej techniky. Je potrebné skonštatovať, že v súčasnosti je výrazne nižší stav hospodárskych zvierat.

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Riešené územie patrí do povodia rieky Dunaj. Rieka Dunaj ohraničuje južnú časť k.ú. obce Iža. Rieka Dunaj má kvalitu vody ovplyvnenú zdrojmi znečistenia, ktoré sa nachádzajú mimo k.ú. obce Iža. Na znečistení toku Dunaja sa podieľajú priemyselné a komunálne odpadové vody z bodových zdrojov znečistenia, z plošných zdrojov, najmä poľnohospodárska činnosť, ako aj lodná doprava. Znečistenie vody v Dunaji je ovplyvňované znečisťovaním prítoku rieky Váh v dolnom úseku.

Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Kontaminácia pôd

Ukazovateľom pre hodnotenie pôdy je intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä koncentrácia hospodárskych zvierat, aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív, ktoré negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vztlínania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív agrochemikálií.

Na celom riešenom území je dominujúcim distribuovaným faktorom sekundárne znečistenie s narušeným kyslíkovým režimom podzemných vôd (asociácia Fe, Mn), dominujúcim činiteľom je poľnohospodárska pôda s vysokým stupňom agrochemických postupov. Okrem celoplošnej distribúcie poľnohospodárskej produkcie sa dominujúce prvky potenciálneho priemyselného znečistenia sústreďujú do mestských sídiel a ich bezprostredného okolia, čo sa odzrkadľuje aj v susedstve s k.ú. okresného mesta Komárno.

Zaťaženie prostredia hlukom

Medzi významné zdroje hluku pôsobiace na životné prostredie patrí automobilová doprava.

Katastrálnym územím obce Iža prechádza štátna cesta I/63 v trase Bratislava – Komárno - Štúrovo, ktorá je výrazne zaťažená automobilovou dopravou. Táto nadradená komunikácia prechádza obytným územím obce vplyv hluku má negatívny vplyv na obyvateľstvo. Dopravná línia cesty znečisťuje obytné prostredie obce aj výfukovými plynmi.

Zaťaženie prostredia pachom

Poľnohospodárske areály sú situované v okraji obce a sú potencionálnym zdrojom pachu, ktorý môže znepríjemňovať pohodu bývania občanom obce zvlášť pri prevládajúcich západných vetroch.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- *intenzívnym poľnohospodárstvom*, ktoré má za následok napr. *vysušovanie krajiny* (vplyvom hydrotechnických opatrení za účelom získania čo najväčšej plochy ornej pôdy sa vykonali napr. úpravy tokov, odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov, likvidácia mokradí a nívnych lúk) a znečisťovanie zložiek ŽP vplyvom používaných agrochemikálií (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy).
- *lesohospodárskou činnosťou* - negatívny vplyv sa prejavuje v zmene druhovej skladby porastov, výsadbou nepôvodných druhov drevín, vykonávaním ekologicky nevhodných obnovných postupov, intenzívnou ťažbou dreva, znižovaním rubnej doby porastov.
- *odpadovým hospodárstvom* - nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podložja, pôdy a podzemných vôd.
- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry* - najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory. Vzdušné elektrické vedenia ktoré križujú poľnohospodársku krajinu a obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky .

B.12.3. ZÁSADY VYMEDZENIA HRANÍC ZASTAVANÉHO ÚZEMIA, NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE A OBNOVENIE KRAJINNOESTETICKÝCH HODNÔT ÚZEMIA

Do zastavaných území sú v návrhu územného plánu začlenené navrhované obytné plochy, výrobné plochy (územia výroby, služieb, distribúcie a skladovania), plochy občianskej vybavenosti a športu. Tie negatívne neovplyvnia ani v jednom z navrhovaných priestorov krajinnoestetické hodnoty územia.

B.12.4. OCHRANA ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

B.12.4.1. Voda

Základným právnym dokumentom v oblasti vody je zákon č.364/2004 Z.z. z 13.5.2004 o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Tento zákon vytvára podmienky na :

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd,
- účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- bezpečnosť vodných stavieb.

Tento zákon upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Všeobecné povinnosti (§30 zákona č.364/2004 Z.z. vodný zákon)

Ten, kto vykonáva činnosť, ktorá môže ovplyvniť stav povrchových a podzemných vôd a vodných pomerov, je povinný vynaložiť potrebné úsilie na ich uchovanie a ochranu.

Vlastník, správca alebo nájomca (ďalej len „vlastník“) poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovanie vodných pomerov ; je povinný najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia

Ochranné pásma vodárenských zdrojov (§ 32 zákona č.364/2004 Z.z.)

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú, orgán štátnej vodnej správy určí ochranné pásma (OP) na základe posudku orgánu na ochranu zdravia (zákon NR SR č.272/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov). Určené OP sú súčasne PHO podľa osobitného predpisu.

Zdroje znečistenia povrchových vôd

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Základným spôsobom hodnotenia kvality povrchových vôd na Slovensku je klasifikácia kvality povrchových vôd podľa STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraďuje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality.

Povrchové vody sú podľa kvality zaraďované do 5 tried kvality:

trieda – veľmi čistá voda

trieda – čistá voda

trieda – znečistená voda

trieda – silne znečistená voda

trieda – veľmi silne znečistená voda

Zoznam sledovaných ukazovateľov podľa STN 75 7221:

A– kyslíkový režim

B– základné fyzikálno – chemické ukazovatele

C – nutrienty

D - biologické ukazovatele

E – mikrobiologické ukazovatele

F – mikropolutanty (anorganické a organické)

G – toxicita

H - rádioaktivita

Najbližším miestom odberov kvality povrchových vôd k riešenému územiu je stanica Komárno – stred, rkm 1768,00

Návrh opatrení

V koncepcii ÚPN obce Iža z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochranu vôd sú navrhované nasledujúce opatrenia:

- rešpektovanie legislatívnej ochrany vôd vyplývajúcej zo zákona č.364/2004 Z.z. a rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,
- realizácia kompletného dobudovania kanalizácie obce tlakovou kanalizáciou naväzujúcou na už vybudovanú kanalizáciu a ČOV Iža,

- riešenie odvádzania vôd z povrchového odtoku v území s deleným systémom odvádzania odpadových vôd,
- v maximálnej miere zdržanie dažďových vôd hlavne v území uvažovaných priemyselných plôch akumuláciou vôd zo striech v areálových zdržiach a riešenie spevnených plôch dláždením,
- údržba korýt miestnych tokov,
- výsadba stromovej a kríkovej vegetácie pozdĺž melioračných kanálov

B.12.4.2. Pôda

Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu vychádza zo zákona SNR č. 307/1992 Zb. a zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý chráni pôdu s vyššou bonitou, s najlepšou produkčnou schopnosťou ako aj osobitne chránené pôdy, na ktorých boli vykonané hydromelioračné a iné opatrenia. Zákon ukladá za povinnosť pred každou investičnou výstavbou, pri ktorej dochádza k záberu pôdy na nepoľnohospodárske aktivity využívať menej kvalitné pôdy, zastavané hranice miest a obcí a pri trvalom zábere poľnohospodárskej pôdy vykonať náhradné rekultivácie.

V zmysle zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prílohy č. 3 tohto zákona je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny

B.12.4.3 Biota

K poškodeniu bioty v rámci vidieckej krajiny dochádza vplyvom najmä intenzívnou poľnohospodárskou výrobou, náhradnými rekultiváciami, realizovaním hydromeliorácií a chemizáciou v poľnohospodárstve. K ďalšiemu poškodeniu bioty dochádza pri stavebných zásahoch v krajine, ale aj napr. pri nesprávnom ošetrovaní drevín. Nakoľko nelesná drevinná vegetácia plní niekoľko funkcií: hygienickú, mikroklimatickú, estetickú, psychologickú, ochrannú, hospodársku a ekologickú vyžaduje si správne odborné ošetrovanie so znalosťou zásad sadovníckej a krajinárskej tvorby.

B.12.5. Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

- prvky ÚSES-u považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby splňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany (napr. vytvorením ochranných pásiem pozdĺž toku - oddeliť pásmami trvalých trávnych porastov brehy vodných tokov od plôch ornej pôdy, obnovou prirodzených brehových porastov toku výsadbou geograficky pôvodných drevín resp. umožnenie ich obnovy prirodzenou sukcesiou),
- zachovať plochy súčasnej nelesnej drevinnej vegetácie (NDV) a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,

- pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území
- vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- rozšíriť plochy NDV výsadbou sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a hraníc katastrálneho územia, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- neodvodňovať zamokrené plochy,
- realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

B 12.6. Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

- na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení
- za účelom ochrany podzemných vôd a pôdy vybudovať technickú infraštruktúru v obci (kanalizáciu pre odvádzanie odpadových vôd)
- realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou, na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov ,
- odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v krajine,
- na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,
- realizovať opatrenia na znižovanie znečisťovania ovzdušia z existujúcich evidovaných zdrojov (napr. zavádzaním nových technológií),
- sanovať environmentálnu záťaž a rekultivovať predmetnú lokalitu (bývalý vojenský areál).

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

B.13. VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽÍSK A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V území neevidujeme chránené ložiská a dobývacie priestory nerastných surovín.

B.14. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

B.14.1.NÁVRH OPATRENÍ OCHRANY PRÍRODY

Zvýšenú ochranu si vyžadujú plochy súvisiace s návrhom ochrany území stanovených R-ÚSES-om, s prevzatím do riešenia návrhu ÚPN-obce. V grafickej časti sú vyznačené územia vyžadujúce zvýšenú ochranu. Ide o plochy na PP a LPF. V samostatnej kapitole boli podrobne popísané jednotlivé územia, a to :

- biocentrá
- genofondové lokality
- biokoridory
- hodnotná vzrastlá zeleň

Tieto ekologicky hodnotné územia treba chrániť pred poškodením, nevhodnými zásahmi, respektíve zničením, napríklad odvodnením, zasypaním a inými protiochranskými aktivitami.

ZÁVER

Navrhované riešenie zohľadňuje význam a polohu obce, ako aj predpokladaný demografický vývoj. Návrh nových funkčných plôch v riešenom území rešpektuje v maximálnej miere lepšie poľnohospodárske pôdy, lesy a legislatívne chránené časti krajiny, prvky územného systému ekologickej stability, genofondové lokality, brehové porasty a hodnotnú vzrastlú zeleň.

Dokončená plynofikácia, vrátane plynofikácie novonavrhovaných území prinesie ešte zlepšenie súčasnej kvality ovzdušia, realizácia navrhovanej splaškovej kanalizácie zlepší kvalitu povrchových vôd, realizácia navrhovaného zásobovania pitnou vodou dorieši situáciu v zásobovaní pitnou vodou. Dokončenie tejto technickej infraštruktúry bude mať pozitívny vplyv na kvalitu životného prostredia, a tiež vzhľad obce, respektíve krajiny.

Nové rozvojové plochy pre obytnú výstavbu, občiansku vybavenosť, hlavne v športe, rekreácii a oddychu sú navrhované vo väzbe na už v súčasnosti zastavané územie, a skompaktia celkovú urbanizáciu priestoru obce. Nové plochy sú navrhované v dosahu existujúcej technickej infraštruktúry a čiastočne dopravnej obsluhy územia, s cieľom minimalizovať podmieňujúce investície pre výstavbu. Systém zberných automobilových komunikácií, na ktoré je zároveň navrhovaná priemyselná výstavba, svojim umiestnením nezaťažujú existujúce a navrhované obytné územie prejazdou dopravou.

Navrhované doplnenia a kvalitatívne zlepšenie sortimentu zariadení občianskej vybavenosti sleduje zlepšenie podmienok v poskytovaní služieb, kultúrneho života, športovo-rekreačnej vybavenosti a sociálnej starostlivosti pre využívanie občanmi i návštevníkmi obce. Realizáciou investičných zámerov v týchto oblastiach vybavenosti vzrastie počet pracovných miest.

Navrhovaný rozvoj priemyslu tiež prispeje k zlepšeniu hospodárskej základne obce a priaznivo ovplyvní súčasnú vysokú mieru nezamestnanosti.

Celkovo možno navrhované riešenie hodnotiť ako vhodné a primerané.

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

„Iža“

Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

August 2008

OBSAH

A.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
A.1.	ÚVOD	4
A.1.1.	ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI	4
A.1.2.	RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV	4
A.2.	DÔVODY OBSTARANIA NOVÉHO ÚPN – OBCE IŽA	5
A.3.	HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE	6
A.3.1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE CHARAKTERIZUJÚCE ÚZEMIE OBCE	6
A.3.2.	CIELE ROZVOJA ÚZEMIA	7
A.4.	ZHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE	7
A.5.	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM ÚPN OBCE IŽA	8
A.6.	ZDÔVODNENIE PRÍPADNÉHO SPRACOVANIA DOPLŇUJÚCICH PRIESKUMOV A ROZBOROV	8
A.7.	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	8
A.7.1.	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU VÚC NITRIANSKEHO KRAJA	8
A.8.	SÚPIS POUŽITÝCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV A INÝCH PODKLADOV SO ZHODNOTENÍM ICH VYUŽITIA PRI RIEŠENÍ	13
A.8.1.	PODKLADY	13
A.8.2.	VÝSTUPY Z RELEVANTNÝCH PODKLADOV S DOPADOM NA RIEŠENÉ ÚZEMIE	14
B.	RIEŠENIE NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU	14
B.1.	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	14
B.1.2.	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ POPIS	15
B.2.	ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	15
B.3.	RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	24
B.3.1.	ŠIRŠIE VZŤAHY	24
B.4.	NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	29
B.4.1.	ZÁKLADNÁ KONCEPCIA USPORIADANIA	29
B.4.2.	Funkčné členenie a organizácia územia	30
B.5.	NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE	31
B.5.1.	VŠEOBECNE	31
B.5.2.	ROZVOJ OBYTNEJ FUNKCIE	31
B.5.3.	ROZVOJ VÝROBNEJ FUNKCIE	32
B.5.4.	ROZVOJ ZARIADENÍ OBČIANSKEHO VYBAVENIA, REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU, TELOVÝCHOVNÝCH AKTIVÍT A ŠPORTOVÝCH PLÔCH	33
B.5.5.	ROZVOJ PLÔCH ZELENÉ	34
B.5.6.	NÁVRH ÚZEMIA PRE RIEŠENIE VO VÄČŠEJ PODROBNOSTI	35
B.5.7.	NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT	36
B.6.	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE	41
B.6.1.	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA	41
B.6.2.	NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA	44
B.6.3.	VÝROBA A VÝROBNÉ SLUŽBY	47
B.6.4.	REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	52
B.7.	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA	56
B.8.	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	56
B.8.1.	OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT	56

B.8.2.	OCHRANA POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD A VODNÝCH ZDROJOV	58
B.8.3.	OCHRANNÉ PÁSMA A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA HLAVNÝCH RÁDOV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	59
B.9.	NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNÁ OCHRANA	60
B.9.1.	ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, ŠPECIÁLNA OCHRANA.....	60
B.9.2.	POŽIARNA OCHRANA	60
B.9.3.	OCHRANA PRED POVODŇAMI.....	60
B.9.4.	CIVILNÁ OCHRANA.....	61
B.10.	NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY	63
B.10.1.	OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT, IDENTIFIKÁCIA PRVKOV R-ÚSES V KATASTRI.....	63
B.10.2.	TVORBA KRAJINY, KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN (OPTIMÁLNE PRIESTOROVÉ A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE IŽA).....	67
B.11.	NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA.....	78
B.11.1.	DOPRAVA.....	78
B.11.2.	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	83
B.11.3.	ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA	92
B.11.4.	POŠTA A TELEKOMUNIKÁCIE	98
B.12.	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	100
B.12.1.	ZÁSADY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA VO VZŤAHU K EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI ÚZEMIA	100
B.12.2.	NÁVRH OPATRENÍ NA ELIMINÁCIU ALEBO OBMEDZENIE STRESOVÝCH PRVKOV V KRAJINE.....	101
B.12.3.	ZÁSADY VYMEDZENIA HRANÍC ZASTAVANÉHO ÚZEMIA, NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE A OBNOVENIE KRAJINNOESTETICKÝCH HODNÔT ÚZEMIA.....	105
B.12.4.	OCHRANA ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....	105
B.12.5.	NÁVRH OPATRENÍ PRE USPORIADANIE ÚZEMIA Z HEADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY	107
B.12.6.	NÁVRH OPATRENÍ NA OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV A NA ZNIŽOVANIA NEGATÍVNEHO PÔSOBNIA STRESOVÝCH JAVOV	108
B.13.	VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽÍSK A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	108
B.14.	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	109
B.14.1.	NÁVRH OPATRENÍ OCHRANY PRÍRODY	109
ZÁVER	109

A.1. ÚVOD

A.1.1. ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI

Práce na novom územnom pláne obce Iža (ÚPN-O Iža) – časť návrh sú vypracované v zmysle zmluvy o dielo č. IŽ 01/2006 medzi:

obstarávateľom : obec Iža
Ďatelinová 674
946 39 Iža

a

zhotoviteľom : Ing. arch. Peter Varga, autorizovaný architekt SKA
Lenardová 2, 851 01 - Bratislava

A.1.2. RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV

Hlavní riešitelia : Ing. arch. Peter VARGA (BA)
Ing. arch. Martin PAVLÍK (MT)

Urbanizmus zodpovedný projektant : Ing. arch. Peter VARGA
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK

Doprava zodpovedný projektant : Ing. Otto JANÍK (BB)
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK

**Životné prostredie, občianska vybavenosť, priemysel, bývanie, rekreácia a cestovný
ruch**

zodpovedný projektant : Ing. arch. Peter VARGA
spolupráca : Ing. arch. Martin PAVLÍK
Ing. Katarína HALABRINOVÁ (KN)
Dr. Eva SEKOVÁ (NZ)
Veronika VARGOVÁ (KN)

Vodné hospodárstvo zodpovedný projektant: Ing. Jozef Repík, Hydrocoop s.r.o.,
Bratislava (BA)

Energetika - elektrická energia, telekomunikácie: Ing. Peter Burian /elektro (BA)
Ing. P. Kubík / telekom. (BA)

Energetika - plyn, (teplo): Ing. Mažgut/ plyn (MT)

Digitálne spracovanie : Ing. arch. Martin PAVLÍK
spolupráca : Ing. Michal ŽIVČÁK (MT)
Ing. arch. Zuzana KUBÍČKOVÁ (MT)
Ing. Zuzana CISÁRIKOVÁ (MT)

Konštruktérske a písárske práce : Ing. arch. Martin PAVLÍK
Ing. arch. Zuzana KUBÍČKOVÁ

Obstarávateľ : Ing. arch. Gertrúda ČUBOŇOVÁ (NR)
*Odborne spôsobilá osoba podľa § 2 a/ Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov
(osvedčenie odbornej spôsobilosti, registračné číslo 036)*

A.2. DÔVODY OBSTARANIA NOVÉHO ÚPN – OBCE IŽA

Dôvodom na obstaranie „Územného plánu obce – Iža“, je získanie a schválenie podrobného Územného plánu obce za účelom riešenia pozemkov na výstavbu nových bytových domov, rodinných domov, občianskej vybavenosti, rekreačných a športových plôch, ako aj prislúchajúcej dopravnej a technickej infraštruktúry. Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) obce vyplynulo zo spoločenskej potreby rozvoja obce.

Na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie sídla existuje niekoľko závažných dôvodov:

- obec má záujem plánovite odstraňovať negatívne javy spôsobené minulým vývojom;
- je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľadovaní obce;
- zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými rešpektovaním aktuálneho územného plánu veľkého územného celku;
- umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj bývania, rekreácie, výroby, služieb a podnikateľských aktivít, technickej infraštruktúry
- upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru;
- zvýšiť ekologickú stabilitu riešeného územia a zabezpečiť ochranu významných prírodných hodnôt.

Rozhodnutie o obstaraní nového Územného plánu obce Iža vyplynulo aj z potreby obce zabezpečiť rozvoj obce a jej katastrálneho územia, bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií, vrátane rozvoja cestovného ruchu a zároveň zosúladiť územný plán s požiadavkami, vyplývajúcimi zo zákonných ustanovení pre územnoplánovaciu činnosť.

Obec Iža vzhľadom k odôvodneným požiadavkám na ďalší rozvoj, zohľadňujúci súčasnú situáciu v obci, a tiež z dôvodu zapracovania priemetu vyšších územnoplánovacích dokumentov (ÚPN-VÚC) zasahujúcich do katastrálneho územia obce pristúpilo k zabezpečeniu nového územného plánu.

Hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre ďalší rozvoj obce a riešeného územia v koordinovanom súvzťahu so záujmovým územím (okres Komárno) v etapách do roku 2015 a do roku 2030.

Na základe schváleného projektu od MVR SR získala obec to nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ na vypracovanie nového územného plánu.

Nový územný plán obce obsahuje všetky potrebné náležitosti v zmysle zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a následných vykonávacích predpisov a poriadkov súčasnej platnej legislatívy, vrátane Vyhlášky MŽP SR č.55 O územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Návrh riešenia je III. etapou v procese obstarávania ÚPN obce. V I. etape boli spracované Prieskumy a rozборы, Krajinno-ekologický plán a schválené zadanie na vypracovanie ÚPN obce, v II. Etape bol vypracovaný Koncept riešenia v dvoch variantách, kde bol spracovaný nultý variant a variant návrhový, ktorý je podkladom pre návrh riešenia.

Spôsob spracovania, obsah a rozsah, vrátane termínov v procese obstarávania bol dohodnutý a je súčasťou zmluvy o dielo č. Iž 01/2006 medzi obstarávateľom (obec Iža) a zhotoviteľom (Ing. arch. Peter Varga).

V obstarávaní bude obec zastupovať *Ing. arch. Gertrúda Čuboňová*, oprávnená osoba a obstarávanie ÚPP a ÚPD.

A.3. Hlavné ciele riešenia územného plánu obce

overenie :

- optimálneho spôsobu územno-priestorovej organizácie a funkčného využívania územia obce,
- overenie možností využitia v súčasnosti voľných, t.j. neurbanizovaných území bezprostredne nadväzujúcich na zastavané územie obce pre rozvoj zobytných funkcií vo forme zástavby rodinných domov a malopodlažných bytových domov,
- overenie možností tvorby územno-technických podmienok pre rozvoj výrobnoprodukčných, distribučno-skladovacích a obslužných funkcií podnikateľského charakteru v obci,
- overenie možností tvorby územno-technických podmienok pre rozvoj športovorekreačných a oddychovo-zotavovacích funkcií v zastavanom území obce a v jeho krajinnom zázemí;

stanovenie:

- zásad a regulatívov funkčného využívania a priestorového usporiadania územia obce vo väzbe na územné a krajinné zázemie,
- zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane ozelenenia územia,
- zásad a regulatívov ochrany a využívania prírodných zdrojov a významných krajinných prvkov na území obce,
- zásad a regulatívov verejného dopravného a technicko-infraštruktúrneho vybavenia a občianskeho vybavenia územia;

A.3.1. Základné údaje charakterizujúce územie obce

Obec Iža má výmeru 2807,3 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Progresívny rozvojový význam pre Nitriansky kraj z pohľadu širších medzinárodných súvislostí má Podunajský sídelný pás. Dunaj, ako vodná cesta a sídelný pás celoeurópskeho významu, bude konkrétnym spôsobom ovplyvňovať komunikačné a hospodárske podmienky a využitie územia Nitrianskeho kraja.

Charakteristickou črtou riešeného územia je orientácia osídlenia do paralelnej štruktúry sledujúcej hlavnú kompozičnú aj funkčnú os širokého územia – toku Dunaja.

Hlavnými jeho formujúcimi faktormi sú priama väzba na štátnu cestu a Dunaj.

Pri skúmaní urbanistickej štruktúry sme vychádzali zo snahy zachovať a zakomponovať všetky pozitívne hodnoty urbanizovaného a prírodného prostredia ako jednotného, harmonického celku.

Dobré klimatické podmienky v kombinácii s vodnými plochami a charakterom okolitej krajiny, významná cyklistická trasa a rekreačná oblasť sú predpokladom pre navrhovaný ďalší rozvoj rekreačnej funkcie obce Iža.

A.3.2. CIELE ROZVOJA ÚZEMIA

Hlavným cieľom riešenia je získanie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj obce, rozvojové možnosti a limity územia v súlade so súčasnou platnou legislatívou a zároveň bude po schválení záväzným dokumentom pre obec v procese povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.

Pri vypracovaní nového ÚPN obce sa sledujú najmä tieto hlavné rozvojové ciele územia :

- Optimálne riešenie spôsobu využitia a usporiadania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a únosnosti územia.
- Odstránenie funkčných a priestorových disproporcií.
- Koordinovanie záujmov v území.
- Regulovalenie a usmerňovanie investičnej činnosti a záujmov v území.
- Urbanistickým návrhom skvalitnenie životného prostredia v obci.
- Zabezpečenie ochrany kultúrneho dedičstva a prírodných hodnôt.
- Optimalizovanie sociálneho zloženia obyvateľstva.
- Dobudovanie verejnej, dopravnej, občianskej a technickej vybavenosti obce.
- Navrhnutie plôch pre verejno-prospešné stavby.
- Riešenie primeraného rozvoja obce, vzhľadom na význam a polohu obce a predpokladaný demografický vývoj.
- Účelné a čo najoptimálnejšie využitie územia obce pri rešpektovaní záväznej časti ÚPN - VÚC Nitrianskeho kraja a jeho Zmien a doplnkov a regionálneho územného systému ekologickej stability.
- Skvalitnenie života obyvateľov v obci.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj individuálnej a hromadnej bytovej výstavby identifikáciou zastavaného územia, a tiež návrhom nových plôch v extraviláne pre rozvoj uvedenej funkcie pri zohľadnení záujmov vyplývajúcich z poľnohospodárskej výroby a ochrany PP (poľnohospodárskej pôdy).
- Stanovenie podmienok rozvoja občianskej vybavenosti v jednotlivých oblastiach.
- Stanovenie podmienok pre rozvoj výroby.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj rekreácie a turizmu.
- Vytvorenie podmienok pre komplexné dobudovanie technickej infraštruktúry.
- Vytvorenie predpokladov a podmienok pre rozvoj optimálnej komunikačnej siete automobilovej, cyklistickej a pešej dopravy vrátane smerových a šírkových úprav komunikácií a vymedzenia plôch pre statickú dopravu vo väzbe na plochy rekreácie a športu a ostatnej občianskej vybavenosti.

A.4. ZHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

Rozhodnutie o obstaraní nového Územného plánu obce Iža vyplynulo z potreby obce zabezpečiť rozvoj obce a jeho katastrálneho územia, bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií, vrátane rozvoja bývania, občianskej a rekreačnej vybavenosti a zároveň zosúladiť územný plán s požiadavkami, vyplývajúcimi zo zákonných ustanovení pre územnoplánovacie činnosti. Obec nemá v súčasnosti platný územný plán, ktorý by spĺňal požiadavky, vyplývajúce z platných právnych predpisov.

Z prác na návrhu nového ÚPN obce boli ukončené prieskumy a rozborové a vypracovaný Krajinno-ekologický plán 12/2006 a vypracované a schválené zadanie v 08/2007 a koncept riešenia, ktorý bol vypracovaný v dvoch alternatívach: 0. a 1. variant.

A.5. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM ÚPN OBCE IŽA

Návrh riešenia je vypracovaný vo veľkej časti v súlade so schváleným zadáním. Zmena oproti zadaniu je pri mierkach grafickej časti, kde kvôli prehľadnosti a úplnosti údajov boli doplnené formáty aj o mierky M 1:10 000, hlavne pri technickej infraštruktúre a záberoch poľnohospodárskej pôdy.

A.6. ZDÔVODNENIE PRÍPADNÉHO SPRACOVANIA DOPLŇUJÚCICH PRIESKUMOV A ROZBOROV

Pred vypracovaním návrhu riešenia nebolo nutne vypracovať doplňujúce prieskumy a rozborov.

A.7. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

A.7.1. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU VÚC NITRIANSKEHO KRAJA

A.7.1.1. Väzby vyplývajúce zo záväzných častí regiónu, vzťahujúce sa k obci Iža (ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja)

Pri riešení návrhu ÚPN obce Iža sa rešpektujú výstupy zo záväznej časti *ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja* z roku 1998, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením Vlády Slovenskej republiky z 28. apríla 1998 č. 188/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje *Záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja*. Ďalej aj zo *Zmien a doplnkov č.1 ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja*, ktorých záväzná časť bola schválená Zastupiteľstvom NSK uznesením č. 339/2004 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN NK č.3/2004 zo dňa 8.11.2004 a *Zmien a doplnkov č.2 ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja*, ktoré boli schválené uznesením č.271/2007 a ich záväzná časť vyhlásená VZN č.1/2008 dňa 14.1.2008.

Vyššou územnou jednotkou, ako je riešené územie, je územie okresu Komárno, ktoré spadá do Nitrianskeho kraja..

Riešeného územia sa dotýkajú hlavne nasledovné ciele rozvoja územia vyplývajúce zo schváleného ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja:

V rámci usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

- vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vzťahov vnútroregionálnych a nadregionálnych pri zdôraznení územnej polohy kraja, ktorý hraničí s Maďarskou republikou,
- formovať ťažiská osídlenia na celoštátnej, nadregionálnej a regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie formovania funkčnej a priestorovej štruktúry jednotlivých hierarchických úrovní centier osídlenia a príľahlých vidieckych sídiel a priestorov, podieľajúcich sa na vzájomných sídelných väzbách v rámci daného ťažiska osídlenia, uplatňujúc princípy dekoncentrovanej koncentrácie,
- podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvorenia rovnocenných životných podmienok obyvateľov,
- zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

- zohľadňovať pri rozvoji vidieckych oblastí ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
- vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života;

V oblasti rekreácie a turizmu:

- usmerňovať funkčno – priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov regiónu na každodennú a koncotýždňovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus,
- podporovať najvýznamnejšie rekreačné priestory pre medzinárodný a prihraničný cestovný ruch; nadviazať na medzinárodný turizmus rozvíjaním poznávacieho cestovného ruchu a tiež sledovaním turistických tokov a dopravných trás (cestných, vodných) predchádzajúcich, resp. končiacich v kraji; venovať väčšiu pozornosť aktívnemu zahraničnému turizmu, cezhraničným vzťahom a malému prihraničnému a tranzitnému cestovnému ruchu,
- vytvárať podmienky pre rozvoj turistiky a jej formy agroturistiky,
- lokalizovať potrebnú vybavenosť do obcí ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach;

V oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry:

- rozvíjať školstvo na všetkých stupňoch, dobudovať absentujúcu materiálno–technickú základňu, optimálne riešiť školstvo v národnostne zmiešanom území,
- podnecovať rozvoj mimoškolskej činnosti, vzdelávať a doškoľovať pedagogických pracovníkov,
- rozvíjať možnosti pre zdravotnícku starostlivosť vo všetkých oblastiach preventívnej, liečebnej a rehabilitačnej a vytváraním menších prevádzok a zariadení aj v obytnom, zmiešanom, alebo rekreačnom území,
- umožňovať rozvoj programu sociálnej starostlivosti a jeho realizáciu pre rôzne vekové, zdravotné a sociálne skupiny občanov postupným dobudovaním siete sociálnej starostlivosti v obytnom, alebo rekreačnom území vrátane možností prevádzkovania ubytovacích zariadení pre prestarnutých občanov,
- podporovať rozvoj zariadení kultúry v celom priestore Nitrianskeho kraja a nadviazať na prerušenú kontinuitu rozvíjania tradícií v kultúrno-spoločenskej oblasti jednotlivých regiónov kraja,
- podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení lokálneho významu, predovšetkým siete knižníc, ktoré predstavujú významný článok v kultúrno-vzdelávacom procese najširších vrstiev obyvateľstva, ako aj ďalších zariadení kultúrno-rekreačného charakteru,
- rozvíjať zariadenia pre športovo–telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky nielen vo vidieckom zázemí, ale aj v urbanizovanom prostredí, čo je dôležité pre zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a možnosti uplatnenia stratégie Národného programu podpory zdravia;

V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva:

- podľa potrieb a možností urbanistického rozvoja rešpektovať poľnohospodársky a lesný pôdny fond ako jeden z faktorov limitujúci urbanistický rozvoj,
- rešpektovať pri rozvoji územia ochranu trvalých kultúr vo vyhlásených vinohradníckych oblastiach,
- podporovať protieróznú ochranu poľnohospodárskeho a lesného fondu prvkami vegetácie v rámci riešenia pozemkových úprav v nadväznosti na prvky ÚSES;

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu:

- v súlade s projektmi ÚSES v území vytvárať opatrenia kompletizácie sprievodnej vegetácie pozdĺž tokov výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín,
- pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými),
- rekultivácie vo vinohradníckych oblastiach citlivo zvažovať v zmysle zachovania prirodzených biokoridorov a pri veľkoplošných vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov;

V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrno – historického dedičstva:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadviazať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť jej vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifickosti pôvodného osídlenia,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie,
- rešpektovať potenciál takých kultúrno – historických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy (etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a pod.),
- akceptovať v diaľkových pohľadoch a krajinnom obraze historicky utvorené dominanty (kostol.);

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry:

- zabezpečiť výhľadovo úpravu cesty I/63 v úseku Komárno-Štúrovo na požadovanú kategóriu I. triedy (C 11,5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

Vodné hospodárstvo

- zabezpečovať podľa návrhu plánu územného rozvoja a z neho vyplývajúcich potrieb prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- pripojiť vybudované, ale doposiaľ nevyužívané zdroje vody pre rozšírenie kapacity skupinových a diaľkových vodovodov,
- znižovať straty vody a tým i prevádzkové náklady,

- dobudovať prepojenie skupinového vodovodu Komárno so skupinovým vodovodom Iža–Patince,
- vykonávať na upravených tokoch údržbu za účelom udržiavania jej prietočnosti
- na úseku odvedenia vnútorných vôd vykonávať pravidelnú údržbu kanálov za účelom prietočnosti,
- zabezpečiť odkanalizovanie sídiel s vybudovaným verejným vodovodom, čím sa zníži veľký podiel obyvateľstva na znečisťovaní povrchových a podzemných vôd,
- budovať súbežne kanalizácie s mechanicko – biologickým čistením v menších obciach, ktoré sa nachádzajú vo vodohospodársky citlivých oblastiach,
- na úseku verejných kanalizácií zabezpečiť vypúšťanie odpadových vôd do recipientu v súlade so zákonom č. 138/1973 Zb. a nariadením SR č. 242/1993 Z.z.,
- zabezpečiť odkanalizovanie rozvojových plôch vybudovaním tlakovej kanalizácie s napojením na vlastnú ČOV, čím sa zníži veľký podiel obyvateľov na znečistení povrchových a podzemných vôd,
- zabezpečiť postupné zvyšovanie podielu napojenia obyvateľov na rozvoj verejnej kanalizácie za účelom ochrany podzemných zdrojov vody;

Energetické hospodárstvo

- rešpektovať koridory jestvujúcich vedení
- rezervovať koridor pre navrhovanú trasu VVN 2x110 kV v trase Komárno-Štúrovo
- rešpektovať koridory súčasných plynovodov prechádzajúcich územím,
- utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike;

V oblasti nadradenej infraštruktúry odpadového hospodárstva:

- riešiť zneškodňovanie odpadov v súlade so schváleným Programom odpadového hospodárstva okresu Komárno,
- zabezpečiť lepšie využitie biologických odpadov vybudovaním ďalších kompostovacích zariadení,
- zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení na zneškodňovanie, zhodnotenie, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov,
- vytvárať územnopriestorové podmienky pre technické a organizačné zabezpečenie potrieb v odpadovom hospodárstve pre minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov;

V oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja:

- sústrediť pozornosť na rozvoj „Globálnej informačnej spoločnosti“ v kraji skvalitňovaním infraštruktúry komunikačných systémov,
- harmonizovať proces programovania a implementácie Koncepce územného rozvoja Slovenska 2001 a Národného rozvojového plánu Slovenskej republiky v podmienkach Nitrianskeho kraja s cieľom vytvoriť podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj regiónov Slovenskej republiky;

V oblasti priemyslu a stavebníctva:

- podporovať budovanie rôznych typov priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov

- vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno – historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny,
- vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje);

Z verejnoprospešných stavieb vymedzených v ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja a jeho Zmenách a doplnkoch sa na riešené územie vzťahujú:

V oblasti cestnej a železničnej dopravy

- rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane
- rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií, rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia

V oblasti vodného hospodárstva

- prepojenie skupinového vodovodu Komárno so skupinovým vodovodom Iža-Patince

v oblasti energetického hospodárstva

- rezervovať koridor pre navrhovanú trasu VVN 2x110 kV v trase Komárno-Štúrovo

v oblasti odpadového hospodárstva

- stavby a zariadenia na zber zneškodňovanie, recykláciu, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov,

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 137/1982 Zb., zákona č. 139/1982 Zb., zákona č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona NR SR č. 136/1995 Z.z., zákona NR SR č. 199/1995 Z.z., nález Ústavného súdu SR č. 286/1996 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z., (úplné znenie vyhlásené pod č. 109/1998 Z.z.), zákona č. 175/1999 Z.z., zákona č. 237/2000 Z.z., zákona č. 416/2001, zákona č. 553/2001 Z.z., v znení nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 217/2002 Z.z., zákona č. 103/2003 Z.z., zákona č. 245/2003 Z.z., zákona č. 417/2003 Z.z., zákona č. 608/2003 Z.z., zákona č. 541/2004 Z.z., zákona č. 290/2005 Z.z. a zákona č. 479/2005 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Verejnoprospešné stavby sú graficky znázornené vo výkrese č.10 „Návrh regulatívov a záväzných častí, vrátane verejnoprospešných stavieb“.

A.8. SÚPIS POUŽITÝCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV A INÝCH PODKLADOV SO ZHODNOTENÍM ICH VYUŽITIA PRI RIEŠENÍ

A.8.1. PODKLADY

A.8.1.1. Schválená ÚPD, vzťahujúca sa k riešenému územiu

- platný Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho kraja / ÚPN VÚC / a jeho Zmeny a doplnky, 2004

Pre grafickú časť spracovania prieskumov bol použitý mapový podklad evidenčná mapa M = 1 : 2 880, digitalizovaný podklad M=1:5 000, M= 1:10 000. Pre vymedzenie záujmového územia a širších vzťahov bol použitý mapový podklad M = 1 : 50 000.

A.8.1.2. Územno-plánovacie podklady

- R-ÚSES okresu Komárno, SAŽP, 1995
- Zadanie pre ÚPN obce Iža, 08/2007, Ing. arch. Peter Varga a kolektív
- Metodické pokyny na vypracovanie dokumentu územného systému ekologickej stability vyd. Min. ŽP SR 1993

A.8.1.3. Prieskumné práce

- Prieskumné práce v teréne, za účelom zistenia skutočného využitia plôch, objektov technickej a dopravnej infraštruktúry, priestorových pomerov, negatívnych javov a pod.

A.8.1.4. Dopravná a inžinierska dokumentácia

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS, 2001).
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja vrátane zmien a doplnkov č1. a 2.
- výstupy zo stránky www.ssc.sk

A.8.1.5. Konzultácie, ostatné podklady, mapové podklady

- Mapy v mierke 1:5 000 a 1:10 000 (Geografický a kartografický ústav – mapová služba, Bratislava),
- KEP Iža (Ing. arch. Peter Varga, december 2006).
- Podrobná cykloturistická mapa Bratislava Podunajsko, M 1:100 000, (VKÚ).
- Strategický program _PHSR obce Iža
- Súpis pamiatok na Slovensku
- Informácie zo stránky www.iza.sk, www.e-obce.sk, www.muzeum.sk
- Súpis parciel KN, údaje BPEJ PP.
- ostatné údaje, vyplývajúce zo stanovísk dotknutých orgánov a organizácií, ako odpovede po oznámení a začatí prác na ÚPN obce Iža
- Konzultácia a podklady získané jednotlivými profesiami od odborných orgánov a organizácií štátnej správy, v súvislosti s vodným hospodárstvom, energetikou a ochranou prírody.

A.8.2. VÝSTUPY Z RELEVANTNÝCH PODKLADOV S DOPADOM NA RIEŠENÉ ÚZEMIE

A.8.2.1. Výstup zo zámerov trasovania a úpravy cesty I/63

Pre obec Iža je potrebné zabezpečiť výhľadovú úpravu cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu C11, 5/80, s obchvatom Iže po južnej strane

A.8.2.2. Výstup z R – ÚSES

Do grafickej i textovej časti boli zapracované rozhodujúce krajinno-ekologické výstupy z R-ÚSES-u, zahŕňajúce hlavne hranice chránených území, biocentrá, biokoridory, priestory s vysokou krajinnou diverzitou, a tiež genofondové lokality, ktoré ovplyvnia budúci rozvoj obce Iža.

B. RIEŠENIE NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

B.1.1. Základné údaje charakterizujúce územie obce

Obec Iža má výmeru 2807,3 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Územie obce Iža je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie. Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou sídla.

Základné charakteristiky obce Iža

Kód obce	501174
Názov okresu	Komárno
Názov obvodu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 39
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1268
Nadmorská výška stredu obce - v m	111
Celková výmera územia obce [m ²]	28 072 919
Poľnohospodárska pôda	22 843 772
Lesné pozemky	497 236
Vodné plochy	1 987 504
Zastavené plochy	1 330 458
Ostatné plochy	1 413 949
Počet obyvateľov	1653
Hustota obyvateľstva na km ²	46

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 30 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

B.1.2. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ POPIS

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k.ú. obce - severná polovica k.ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (zasahuje do severnej polovice k.ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-120m n.m..

Obec Iža zo severu susedí s obcami Marcelová, Svätý Peter a Chotín, z východnej strany s obcou Patince, zo západu s mestom Komárno. Na juhu je obec ohraničená štátnou hranicou s Maďarskou republikou.

ÚPN obce Iža – návrh riešenia je spracovaný pre katastrálne územie v mierke 1:5 000. Katastrálne územie spadá do záujmového územia, z ktorého sú do výkresov v mierke 1:10 000 vyznačené rozhodujúce líniové a plošné javy.

Ťažiskové územie sídla je spracované v rozsahu zastavaného územia a najbližšieho dotykového územia (výkres širších vzťahov) v mierke 1:50 000 .

B.2. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

B.2.1. Obyvateľstvo, ekonomické aktivity, zamestnanosť

B.2.1.1. Demografický potenciál a bytový fond

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles až do konca 90-ych rokov posledného storočia, čo zas vymenil postupný nárast v poslednom poldesiatročí. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1589 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2006 v obci bývalo už 1653 osôb, čo predstavoval nárast vyše 4% za 5 rokov.

Tab.č.1: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	1999
1961	2200
1970	1901
1980	1837
1991	1642
2001	1589
2002	1684
2003	1663
2004	1664
2005	1639
2006	1653

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB
2002- 2006 údaje k I. I.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (53,1) svedčí o veľmi intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,3 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

Populácia obce má mierne podpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2005 miera natality bola okolo 7,4‰, kým celoštátny priemer bol 8-9‰.

V období 2000-2005 miera úmrtnosti v obci bola nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 13,5 zomretých (celoslovenský priemer bol 10 zomretých), t.j. miera mortality bola okolo 13,5‰. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia.

Podľa SODB k 26.5.2001 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu (tvoria 74,6% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 139.

Demografická charakteristika

Tab.č. 2: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	14	16	12	16	14	11

Prameň: Obecný úrad

Tab. č.3: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	17	19	27	33	23	26

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.4: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Iža		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	184	201	385
Maďarská	547	609	1 156
Rómska	12	12	24
Rusínska	-	-	-
Ukrajinská	-	-	-
Česká	9	8	17
Nemecká	-	-	-
Poľská	-	-	-
Chorvátska	-	-	-
Srbská	-	-	-
Ruská	-	-	-
Židovská	-	-	-
Ostatné, nezistené	4	3	7
Spolu	756	833	1 589

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Tab.č.5: Vývoj počtu odšahovaných z obce v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	18	20	9	28	21	29

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.6: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2005

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iža	33	28	45	44	55	30

Prameň: Obecný úrad

Veková štruktúra obyvateľstva

Tab.č.7: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Iža			v %	
	Muži	Ženy	Úhrn		
0 - 2	16		24	40	2,5
3 - 4	12		14	26	1,6
5	4		4	8	0,5
6 - 9	23		30	53	3,3
10 - 14	57		45	102	6,4
15	9		3	12	0,8
16 - 17	15		22	37	2,3
18 - 19	19		25	44	2,8
20 - 24	75		49	124	7,8
25 - 29	64		51	115	7,2
30 - 34	52		51	103	6,5
35 - 39	52		46	98	6,2
40 - 44	61		52	113	7,1
45 - 49	60		61	121	7,6
50 - 54	48		58	106	6,7
55 - 59	44		53	97	6,1
60 - 64	39		62	101	6,4
65 - 69	49		47	96	6
70 - 74	21		45	66	4,2
75 - 79	17		44	61	3,8
80 - 84	9		18	27	1,7
85+	5		22	27	1,7
Nezistený vek	5		7	12	0,8
Spolu	756		833	1 589	100

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenuou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo a nezamestnanosť

Tab.č.8: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva (%)	Iža			Slovensko		
	Muži	Ženy	spolu	Muži	Ženy	spolu
0 - 5	4,2	5	4,7	6,6	5,9	6,3
6 - 14	10,6	9	9,8	13,3	12	12,6
Produktívny	66	50,2	57,7	66,7	58,1	62,3

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

Poproduktívny	18,5	34,9	27,1	12,5	23,1	18
Priemerný vek	38,8	43,6	41,3	34,5	37,6	36,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.9: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezavislí
		spolu	v %	z toho					
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní		
Iža	muži	431	57	0	3	0	129	152	14
	ženy	349	41,9	35	4	0	98	290	4
	spolu	780	49,1	35	7	0	227	442	18

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č. 10: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Deti a žiaci ZŠ	Žiaci a študenti			
			spolu	v tom		
				z učilíšť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Iža	muži	121	33	7	14	12
	ženy	120	41	3	22	16
	spolu	241	74	10	36	28

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.11: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicke aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	61	26	87	7
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	-	-	-	-
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	0	1	1	1
Priemyselná výroba	58	48	106	81
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	12	1	13	11
Stavebníctvo	20	4	24	11
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	33	40	73	30
Hotely a reštaurácie	1	4	5	3
Doprava, skladovanie a spoje	17	6	23	12
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	6	8	7
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	15	3	18	15
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	31	26	57	25
Školstvo	4	30	34	15
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	9	24	33	26
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	10	15	9
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	163	120	283	42
Spolu	431	349	780	295

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Tab.č.12: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny	Členovia	Podnikatelia	Ostatní	Ekonomicke aktívni
------	--	----------	--------------	---------	--------------------

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

	v štátnom podniku	v súkromnom podniku	v poľnoh. družstve alebo inej družs. organizácii	u iného zamestnávateľa	produkčných družstiev	bez zamestnancov	so zamestnancami	a nezistení	spolu	z toho robotníci
Muži	118	92	52	1	0	21	17	130	431	226
Ženy	110	80	22	4	2	8	10	113	349	122
Spolu	228	172	74	5	2	29	27	243	780	348
v %	29,2	22,1	9,5	0,6	0,3	3,7	3,5	31,2	100	44,6

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Podiel robotníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 44,6%, kým celoslovenský priemer je 45,4%.

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru. K 31.3.2006 v obci bolo 81 nezamestnaných (o 42 osôb menej ako k 31.1.2005). Miera nezamestnanosti bola 10,4%.

Tab.č.13: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci v období 2005-2006

Obec	Stav k 31.1.2005		Stav k 31.3.2006	
	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %
Iža	123	15,76	81	10,4

Prameň: UPSVAR Komárno, 2006

Tab. č.14: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa doby evidencie k 31.3.2006

UoZ spolu	do 3 mesiacov	4-6 mesiacov	7-9 mesiacov	10 -12 mesiacov	13-24 mesiacov	nad 24 mesiacov
81	16	17	6	4	5	33

Prameň: UPSVAR, 2006

Tab.č.15: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa najvyššieho ukončeného stupňa vzdelania k 31.3.2006

UoZ spolu	Stupeň vzdelania									
	nedokončené základné a bez vzdelania	úplne základné	vyučené	stredné odb. vzdel.(bez maturity)	úplne stredné odb. vzdel.(SOU, US s mat.)	úplne stredné všeobecné (gymnázium s maturitou)	úplne stredné odborné (SOS s maturitou)	vyššie vzdelanie	vysokoškolské	vedecká výchova
81	0	29	34	0	5	0	10	0	3	0

Tab.č.16: Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných k 31.3.2006

UoZ spolu	Do r19	r20_24	r25_29	r30_34	r35_39	r40_44	r45_49	r50_54	r55_59	r60_
81	1	5	10	12	7	5	12	21	6	2

Prameň: UPSVAR, 2006

Najväčším problémom súčasného trhu práce je vysoká miera dlhodobo nezamestnaných osôb (46,9% evidovaných nezamestnaných v obci hľadá prácu už viac ako 1 rok), ako aj nezamestnanosť ľudí vo veku nad 40 rokov. Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním.

Bytový fond

V čase SODB 2001 v obci bolo 536 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 95,0%-ný podiel mali rodinné domy. Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 104 rodinných domov bolo voľných, z ktorých 5 rodinných domov bolo určených na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od mája 2001 došlo k miernym zmenám v počte a štruktúre domového fondu:

- v období 2001-2005 bolo vybudovaných 10 rodinných domov (priemerne 2 rod. domy ročne).
- v období 2001-2005 bolo vybudovaných 20 nájomných bytov v dvoch bytových domoch.

Vyššia dynamika výstavby bytov svedčí o trende rastu výstavby bytov v obci, ktorý bude udržateľný aj v strednodobom horizonte (v období 2006-2012 bude vymeraných ďalších 13 nových stavebných pozemkov vytvorením novej ulice). V strednodobom horizonte sa plánuje aj výstavba nových nájomných bytov (napr. výstavba novej štvorbytovky v centre obce).

Tab.č.17: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v období 2000-2005

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet postavených rod. domov	2	1	1	2	2	4
Počet postavených bytových domov / počet bytov v nich	-	-	-	1/10	-	1/10

Prameň: Obecný úrad

Tab.č.18: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Iža			
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
- 1899 a nezistené	77	0	9	86
1900 - 1919	12	0	0	12
1920 - 1945	36	0	0	36
1946 - 1970	259	4	9	272
1971 - 1980	57	0	1	58
1981 - 1990	43	0	2	45
1991 - 2001	25	0	2	27
spolu	509	4	23	536
%	95	0,7	4,3	100
Úhrn - z toho 1996 - 2001	12	0	1	13

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.19: Charakteristika bytového fondu podľa kategórie bytov (%)

Územie	Kategórie bytov			
	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
Iža	64,7	22,8	4,5	8,0
Slovensko	77,8	11,8	2,9	7,5

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Trvalo obývané domy vykazujú priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 37 rokov (celoslovenský priemer je 38 rokov). Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju. Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Iža na jednu osobu pripadne obytná plocha 24,1 m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,71 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,78 (celoštátny priemer je 0,99).

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má priemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 64,7% bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), 22,8% bytov do 2. kategórie, 4,5% bytov do 3. kategórie, kým 8,0% bytov do 4. kategórie (na úrovni Slovenska diferenciacia predchádzajúcich ukazovateľov je nasledovná: 77,8%, 11,8%, 2,9% a 7,5%).

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 v obci bolo 611 cenзовých domácností, 534 bytových domácností a 562 spoločne hospodáriacich domácností. Ich vzájomný pomer je 1,14 : 1 : 1,05. Táto vyváženosť svedčí o vysokej kultúre bývania a o vysokom ekonomickom stupni samostatnosti domácností. Malý rozdiel medzi tromi uvedenými kategóriami domácností naznačuje, že v prevažnej väčšine býva v jednom byte jedna censová domácnosť. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností. Ich podiel je 58,8%. Neúplné domácnosti tvoria 15,2% všetkých cenзовých domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenзовých domácností je 23,2% (celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%). V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkosťná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 2 členná domácnosť. Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 24,1%-ný podiel na celkovom počte cenзовých domácností.

Tab.č.20: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	602	1	32	635
Trvale obývaných domov	517	1	23	541
v %	95,6	0,2	4,3	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	0	0	1	1
bytového družstva	2	0	0	2
obce	1	1	0	2
fyzickej osoby	484	0	15	499
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	30	0	7	37
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	516	1	23	540
s 3-4 nadzemnými podlažiami	1	0	0	1
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	85	0	9	94
z toho: určených na rekreáciu	4	0	0	4
Priemerný vek domu	37	36	29	37
Bytov spolu	604	4	32	640
v tom: trvale obývané	509	4	23	536
v %	95	0,7	4,3	100
z toho družstevné	2	0	0	2
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	95	0	9	104
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	8	0	0	8
neobývané, určené na rekreáciu	5	0	0	5
neobývané, uvoľnené na prestavbu	7	0	1	8
neobývané, nespôsobilé na bývanie	29	0	5	34
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1
neobývané z iných dôvodov	35	0	3	38
nezistené	10	0	0	10
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	369	4	11	384
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	36	0	0	36
ostatné a nezistené	104	0	12	116
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	4	0	0	4
2 izby	71	0	3	74
3 izby	176	4	11	191
4 izby	151	0	4	155
5+ izieb	107	0	5	112
Bývajúcich osôb	1 478	11	61	1 550
Počet CD	571	4	24	599
Počet HD	525	4	22	551
Obytné miestnosti	1 893	12	84	1 989
Počet osôb na 1: byt	2,9	2,75	2,65	2,89
obytné miestnosti	0,78	0,92	0,73	0,78
CD	2,59	2,75	2,54	2,59
HD	2,82	2,75	2,77	2,81
Obytná plocha bytu v m ²	35 497	180	1 660	37 337
Celková plocha bytu v m ²	54 997	220	2 473	57 690
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	69,7	45	72,2	69,7
- m ² celkovej plochy na 1 byt	108	55	107,5	107,6
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	24	16,4	27,2	24,1
- obytných miestností na 1 byt	3,72	3	3,65	3,71

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.21: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	111	134	109	91	30	3	478
s 2+ CD	0	3	2	8	18	25	56
spolu	111	137	111	99	48	28	534
Hospodáriace:							
s 1 CD	129	140	115	98	32	5	519
s 2+ CD	0	0	2	5	15	21	43
spolu	129	140	117	103	47	26	562
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	118	58	26	9	1	212
so závislými deťmi	0	0	57	71	17	2	147
spolu	0	118	115	97	26	3	359
neúplné:							
bez závislých detí	0	27	14	10	8	2	61

Územný plán obce „Iža“ - NÁVRH – textová časť

so závislými deťmi	0	12	16	3	1	0	32
spolu	0	39	30	13	9	2	93
viacčlenné nerodinné	0	10	4	0	2	1	17
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	119	0	0	0	0	0	119
v inom byte	20	0	0	0	0	0	20
podnájomníci	3	0	0	0	0	0	3
spolu	142	0	0	0	0	0	142
úhm	142	167	149	110	37	6	611

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V obci 58,40% trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, z ostatných spôsobov druhý najrozšírenejší je kúrenie pomocou kachlí. V čase SODB 2001 ani v jednom byte nebolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na dobrej úrovni: v čase SODB 2001 89,4% trvale obývaných bytov používalo plyn na vykurovanie.

Tab.č.22: Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	536	1 550
z toho:		
s plynom zo siete	510	1 459
s vodovodom		
v byte	503	1 451
mimo bytu	13	30
bez vodovodu	10	34
nezistené	10	35
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	12	34
septik (žumpa)	439	1 284
so splachovacím záchodom	442	1 293
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	494	1 426

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.č.23: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	-	-
Ústredné kúrenie lokálne	313	910
na pevné palivo	1	2
na plyn	306	891
elektrické	1	6
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	2	7
na plyn	73	220
ostatné	2	6
Kachle		
na pevné palivo	15	62
elektrické	-	-
plynové	100	268
ostatné	3	4
Iné	28	73
Spolu	536	1 550

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

B.2.1.2. Návrh riešenia bytového fondu a obyvateľov

S prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt zo súčasných 3,3 na 3,20 obyvateľa.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva výstavba min. 20 rodinných domov a ďalších nájomných bytov, čo vyvolá predpoklad rastu počtu obyvateľstva) na úrovni cca 1700 obyvateľov.

B.3. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

B.3.1. ŠIRŠIE VZŤAHY

B.3.1.1. Funkcia a poloha obce v sídelnej štruktúre

Celkový systém využívania územia sa vyvíjal vo väzbe na morfológiu krajiny a prírodné podmienky. Geograficko-prírodné podmienky územia majú nížinný charakter s prechodom do mierne zvlhnenej Podunajskej pahorkatiny s teplou klímou a úrodnou pôdou. Výrazný zásah do prírody nastal až v 19. storočí, keď sa vybudoval účinný kanálový systém na odvodnenie rozsiahlych mokradí a bažín. Postupne sa zmenila aj krajina, vznikli rozsiahle lány polí. Charakteristické poľnohospodárske vidiecke osídlenie sa vytvorilo vo väzbe na pôvodnú produkčnú základňu riešeného územia. Sídla sú rozložené rovnomerne a hustota osídlených sídiel je veľká. Ide o špecifické osídlenie tvorené poľnohospodárskymi usadlosťami organicky spojené s kanálovým zavlažovacím systémom, vzájomne prepojené komunikáciami so sprievodnou drevinnou vegetáciou, ktorá má mimoriadne krajinárske a kompozično-estetické hodnoty.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 10 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Iža leží v priestore dvoch rozvojových osí:

- rozvojová os tretieho stupňa: *dudvážsko-dunajská rozvojová os* (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo),
- rozvojová os druhého stupňa: *ponitrianska rozvojová os* (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno).

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (37 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (45 tisíc obyvateľov a podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 - KURS 2001 -

rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 10, resp. 30 km.

B.3.1.2. Vzájomná poloha obce a vymedzených špecifických území a ochranných pásiem určených osobitnými predpismi

Špecifická poloha okresu Komárno pri významnej európskej rieke Dunaj, ktorá tvorí hranicu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou, predurčuje riešenému územiu významné funkcie. Vodná cesta Dunaj je významnou danosťou celoeurópskeho významu, ktorá v spojení s kanálom Rýn-Mohan-Dunaj je aj Európskou úniou akceptovaná nielen ako komunikačná, ale aj ako významná sídelnotvorná os, ktorá bude konkrétnym spôsobom ovplyvňovať komunikačné a hospodárske podmienky a využitia aj tejto časti Nitrianskeho kraja.

Špecifickým územím s jasne definovanou hranicou voči k.ú. je hranica ochranného pásma rieky Dunaj. Tá prechádza južným okrajom k.ú. obce.

Okres Komárno má vypracovaný R-ÚSES s definovanými územiami ochrany prírody a krajiny.

B.3.1.3. Existujúce a navrhované nadradené trasy a zariadenia dopravy, produktovodov, energetiky, spojov a väzba obce na ne

Širšie dopravné vzťahy riešeného územia mikroregiónu sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Slovenska. Menovite však na hlavné mesto Bratislavu, krajské mesto Nitrú, okresné mestá Komárno, Nové Zámky. Vzhľadom na prihraničnú polohu mikroregiónu sú dôležité dopravné vzťahy smerom na Maďarskú republiku – na diaľnicu M1 a hlavné mesto Budapešť. Základnými druhmi dopravy sú doprava cestná a železničná. Hlavná dopravná trasa je orientovaná v smere západ - východ. Dôležitým dopravným fenoménom je medzinárodná Dunajská vodná cesta

Cestná doprava

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami. Je plánovaná rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Vodná doprava

Riešeným územím prechádza Dunajská vodná cesta koridor č. VII s prístavmi v Komárne a Štúrove. Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja sa uvažuje s budovaním nových prístavov na Dunajskej medzinárodnej vodnej ceste a to v Komárne a Štúrove, kde sa uvažuje aj s predkladiskom kombinovanej dopravy vo väzbe na tieto prístavy. Budovanie a využívanie prekladísk bude viazané na podnikateľské aktivity súkromného sektoru.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

Cestná hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Cyklistická doprava

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošidelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy na blízke poľnohospodárske výrobné lokality/dvory,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Zásobovanie pitnou vodou

Obec je napojená na skupinový vodovod Komárno a má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Zásobovanie úžitkovou vodou

V riešenom území prevažuje poľnohospodárska výroba, odbery úžitkovej vody sa viažu hlavne na pestovanie agrokultúr, uplatňovaním doplnkových závlah, t.j. doplnenie prirodzenej vlahy poľnohospodárskych plodín zavlažovaním povrchovou vodou z jednotlivých kanálov.

Kanalizácia a čistenie odpadových vôd

Verejná kanalizačná sieť v obci je čiastočne vybudovaná a zároveň má aj ČOV. V tých častiach obce, kde chýba kanalizačná sieť, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov (čo sa potom vyváža na miestnu ČOV). Vzhľadom na nepomer napojenia obyvateľstva a

podnikateľských subjektov na vodovodnú a kanalizačnú sieť požiadavka na dobudovanie kanalizačných rozvodov je výrazná, čo má zároveň výrazný dopad na čistotu a ochranu spodných vôd.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné dobudovanie kanalizácie.

Regulácia vodného potenciálu v území

Možnosti vodného potenciálu územia sú z hľadiska prírodných a hydrologických pomerov viazané na toky Dunaja. Ostatná časť vodnej siete je reprezentovaná melioračnými kanálmi. Ich úlohou je zabezpečiť dostatok vody pre závlahy, resp. jej prebytok bezpečne odvádzajú do recipientov. Vodný potenciál povrchových vôd ovplyvňujú regulácie odtoku technickými úpravami a zariadeniami. Tieto majú zabezpečiť rovnomerné časové rozloženie prietokov, zachytávajú a redukovávajú povodňovú vlnu, slúžia na zachytávanie splavenín, umožňujú riediť koncentráciu znečistenia v toku, zabezpečujú dostatok vody na priemyselné či poľnohospodárske účely.

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia.

Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum). Vodohospodárske úpravy, zvlášť po veľkej povodni v roku 1965, prakticky úplne zmenili pôvodný charakter prírodných pomerov.

Využitie vodnej energie

Vzhľadom na rovinný charakter územia s minimálnymi výškovými rozdielmi a nedostatočnými prietokovými pomermi v kanálovej sieti výstavba malých vodných elektrární sa v súčasnosti nerealizuje. Na území sa nenachádzajú prirodzené vodné toky vhodné na hydroenergetické využitie.

Zásobovanie elektrickou energiou

Tab.č.24: Rozvodne VVN 110 kV a transformovne VVN/VN v riešenom území

Názov	Výkon (MVA)	Zaťaženie (MW)
Rz Komárno	2 x 40	30
Rz Hurbanovo - Veľký Háj	2 x 40	28

Zdroj: ÚPVÚC okr. KN, 1996

Rozvodňa 110 kV/22 kV v Komárne bola v roku 1994 modernizovaná (prebehlo jej rozšírenie) s možnosťou vybudovania magistrály Komárno - Štúrovo a súčasne bola dobudovaná čistiaca stanica odpadových vôd z areálu rozvodne.

Tab.č.25: Rozvodne VVN 110 kV a transformovne VVN/VN v riešenom území

Názov	Č. vedenia	Zaťaž MW	Dĺžka km
Rozvodňa 110/22 kV Komárno je napájaná 110 kV vedením z rozvodní			
Rz 110/22 kV Dunajská Streda	8875	80	47756
Názov	Č. vedenia	Zaťaž MW	Dĺžka km
Rz 110/22 kV Veľký Meder	8738	80	29411
Rz 110/22 kV Nové Zámky	8752	60	31169
Rozvodňa K110/22 kV Hurbanovo - časť Zelený Háj je 110 kV vedením z			
Rz 110/22 kV Komárno	8735	60	12006

Rz 110/22 kV Nové Zámky	8751	60	19285
-------------------------	------	----	-------

Zdroj: ÚPVÚC okr. KN, 1996

Rozvodňa 110/22 kV Komárno je napájaná 110 kV vedením:

- linky č. 8875, Rz 110/22 kV Dunajská Streda
- linky č. 8738, Rz 110/22 kV Veľký Meder
- linky č. 8752, Rz 110/22 kV Nové Zámky.

Z rozvodní a transformovni vedú zásobovacie vedenia VN 22kV lúčovitým a okružným systémom do riešeného územia a jednotlivých sídelných útvarov. Územie je plošne elektrifikované. Elektrická energia je dostupná vo všetkých lokalitách ľudských aktivít.

V súčasnosti obec Iža je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Zásobovanie teplom

Prevažuje individuálne zabezpečovanie teplom, bytové objekty budované v rámci IBV sú teplom zásobované prevažne z domových plynových kotolní malého výkonu, resp. kotolní na pevné palivo.

Technický rozvoj bude smerovať k budovaniu systémov s nižšími parametrami teplotnej látky v primárnom i sekundárnom okruhu, prípadne k vylúčeniu sekundárneho obehu, k využitiu menších, plnoautomatických staníc tepla situovaných v spotrebiteľských objektoch.

Ako na ďalšie obnoviteľné zdroje tepelnej energie upozorňujeme na využívanie slnečnej energie (najmä pre prípravu teplej úžitkovej vody), biomasy z poľnohospodárskej výroby a bioplynu zo sústredených poľnohospodárskych odpadov.

Zásobovanie plynom

Tab.č.26: Diaľkové plynovody

Názov plynovodu	Trasa plynovodu	Charakteristika	Dĺžka km	Tlak Mpa	Profil mm
VTL Južné Slovensko	(Bratislava)-Komárno	hlavný	58	4,0	300
VTL Komárň.plynovod	(Bánov)-Komárno	hlavný	51	2,5	200/150
VTL Južný prepoj	Komárno-(Gbelce)	prepojovací	53	4,0	300/200
VTL odb.do Moče	Marcelová-Moča	zásobovací	24	4,0	150
VTL odb.do Patiniec	Komárno-Patince	zásobovací	25	2,5	100
VTL odb.do Pribety	Marcelová-Pribeta	zásobovací	26	4,0	150
VTL odb.do Čičova	Marcelová-Pribeta	zásobovací	26	4,0	100

Zdroj: UPN VÚC NK, 1998

Na prepojenie systémov VTL plynovodov s PN 4,0 Mpa a PN 2,5 Mpa slúži redukčná stanica v Komárne s výkonom $Q = 10000 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$.

Obec Iža je plno plynifikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov,

objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Spoje a zariadenia spojov

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Riešeným územím prechádzajú diaľkové telefónne káble. Obec má dobré GSM pokrytie od oboch mobilných operátorov: Orange a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet (dokonca aj širokopásmové mobilné dátové technológie napr. EDGE, UMTS).

Odpadové hospodárstvo

V katastrálnom území obce sa nachádza skládka TKO. V obci sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Tab.č.27: Skládka TKO v k.ú. Iža

Prevádzkovateľ skládky	Kat. územie a lokalita	Trieda skládky	Termín začatia prevádzkovania skládky	Predpokl. termín skončenia prevádzkovania skládky	Predpokl. uzatvor. a rekultiv. skládky	Rozloha skládky a jej úložná plocha v m ²	Celková kapacita skládky v m ³	Množstvo uložen. odpadu za rok 2000 v m ³	Voľná kapacita skládky v m ³	Druhy odpadov*	Zvozová oblasť
REKO, spol. s r.o. Iža - Bokroš	Iža, Bokroš	skládka 3. stav. triedy	1994	2025	2003 1.etapa	41000	290000	10000	25000 1.etapa	OO KO	juhovýchodná časť okresu Komárno

Zdroj: OU ŽP Komárno

B.4. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

B.4.1. ZÁKLADNÁ KONCEPCIA USPORIADANIA

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107 - 120m n.m..

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív (väčšina k.ú.), do severnej polovice k.ú. zasahuje reliéf zvlhnených rovín.

Za roviny sa považujú územia, na ktorých nie je výškový rozdiel väčší ako 30 m na ploche kruhu s polomerom 2 km. Vyskytujú sa prevažne vo výškovom stupni do 200 m n.m. najmä na nivách riek.

Zastavané plochy

Predstavujú sídelné a technické prvky, medzi ktoré sa zaraďujú obytné plochy a plochy služieb, dopravné línie a plochy, hospodárske a výrobné objekty, ktoré sa vიაžu zväčša na zastavané územie. V riešenom území sa nachádza plocha s hospodárskou činnosťou mimo zastavaného územia (Bokroš). Zastavané plochy charakterizované hlavne technicky – funkčne ako:

- Obytné plochy – antropogénne prvky krajinej štruktúry, ktoré slúžia na bývanie alebo rekreáciu. štruktúra osídlenia riešeného územia je zameraná predovšetkým na poľnohospodárstvo.
- Dopravné prvky – prvky, ktoré sú potrebné na prepravu osôb, energie a materiálu. Z hľadiska charakteru prepravy sa delia na cestné a vodné dopravné prvky. Ďalej ich môžeme deliť z hľadiska celospoločenského významu a fyziognomického (línie – cestné komunikácie a plochy – parkoviská, skladovacie plochy),
- Produktovody – antropogénne líniové prvky, ktoré slúžia na prenos látok, energie a informácií. Podľa lokalizácie ich členíme na podzemné (vodovod, plynovod) a vzdušné (elektrické vedenie),
- Poľnohospodárske areály – objekty zamerané na poľnohospodársku výrobu (objekty živočíšnej výroby, skládky priemyselných hnojív, poľné hnojiská). Sú hodnotené najmä podľa charakteru využitia, veľkosti a intenzity ich negatívneho vplyvu. V súčasnej dobe je poľ. areál nefunkčný,
- Vodohospodárske prvky – vodohospodárske objekty a stavby súvisiace s ochranou a využívaním vodných zdrojov (ČOV).

B.4.2. Funkčné členenie a organizácia územia

Urbanistická štruktúra obce:

Obec sa vyvíjala vo forme hromadnej rastovej zástavby pri hlavnom komunikačnom ťahu št. cesty I/63 Komárno-Štúrovo. V zástavbe je pomerne málo tradičných ľudových domov, ktoré sú zväčša roztrúsené v zástavbe. Domy sú štítom orientované na ulicu. Občianska vybavenosť je situovaná v centre obce.

Pôvodné objekty, typické ľudové domy, boli vyhotovené z materiálov bežne sa vyskytujúcim v blízkom okolí. Murivo domov bolo z dusenej hliny alebo nepálených tehál, strechy z trstiny. Obytné domy mali zväčša obdĺžnikový pôdorys, menej pôdorys tvaru "L". Súčasťou obytných domov boli aj hospodárske objekty: komora, maštal', chlievy, šopy a iné. Za hospodárskou časťou pokračovali záhrady.

V období socializmu v obciach vznikla nová nesúrodá architektúra. Vybudovali sa domy s plochou strechou. Murivo sa stavalo z pálenej tehly. Záhrady sa rozparcelovávali. Veľká výstavba prebehla v Iži po povodni v r. 1965, keď sa poškodilo 319 domov a obyvatelia si postavili 500 nových domov.

V súčasnosti sú urbanistické štruktúry obcí charakteristické obytnou a výrobnou funkciou (poľnohospodárstvo - pestovanie ovocia, zeleniny a vinohradníctvo) s postupným nárastom rekreačnej funkcie.

B.5. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

B.5.1. VŠEOBECNE

V súčasnosti i do budúcnosti možno obec charakterizovať ako významné prímestské sídlo s predpokladmi pre rozvoj obytnej, rekreačnej a výrobnjej funkcie.

Obec má značný podiel krajinného priestoru, kde sa bude naďalej rozvíjať najmä poľnohospodárska rastlinná výroba. V krajinnom priestore pribudne pre budúci rozvoj sídla významná funkcia, a to obytná, výrobná a športovo-rekreačná.

S rozvojom obytnej zóny počítame najmä vo východnej a severovýchodnej a severnej časti obce.

Rozvoj výrobnjej funkcie je navrhovaný východne od obce – „Konopište“, v prepojení na existujúci poľnohospodársky areál. V severnej časti katastra s miestnym názvom U Gelentu je navrhovaná plocha na ťažbu pieskov.

Rozvoj športovo-rekreačnej funkcie počítame na brehu rieky Dunaj, v časti „Dunajský hon“ – golfové ihrisko, ako aj pri Ižianskom kanály v prepojení s existujúcou športovou vybavenosťou obce (ihriskom). V uvedených lokalitách sa vytvoria zázemia pre obyvateľov i návštevníkov obce hlavne pre denné, ako aj koncotyždňové využitie.

Navrhované funkčné využitie jednotlivých plôch a území obce je zrejme z výkresu č.2 – NÁVRH OPTIMALNEHO PRIESTOROVEHO USPORIADANIA A FUNKČNEHO VYUŽIVANIA ÚZEMIA S PRIHLIADNUTIM NA KRAJINNO-EKOLOGICKE, KULTURNO-HISTORICKE A SOCIO-EKONOMICKE PODMIENKY v mierke 1 : 10 000.

V návrhu je vyvážené využitie územia obytnou, výrobnou a rekreačnou funkciou.

Prvá prioritná funkcia sa týka rozvoja obytnej funkcie s prislúchajúcimi funkciami občianskeho vybavenia pre obyvateľov obce.

Druhá prioritná funkcia sa týka rozvoja sídla v zamestnaneckých výrobných zónach s dôrazom na ich prípustnosť, nenarúšajúcu rozvoj obytných území. Návrh disponibilných plôch pre rozvoj priemyslu vychádza v ústrety umiestneniu firiem v rôznej hierarchii (veľkosť, druh výroby) pre zvýšenie „economickej“ nezávislosti obce s následným zvýšením počtu pracovných príležitostí v tomto sektore v sídle.

Tretia prioritná funkcia súvisí s využitím polohy a výrazného kultúrno-historického potenciálu obce pre vytvorenie rekreačného-oddychového sídla pre obyvateľov obce, ako aj návštevníkov.

Štvrtá prioritná funkcia súvisí so stabilizovaním funkcie poľnohospodárskej výroby na plochách PP.

Návrh riešenia funkčného využitia vychádza zo súčasného stavu a rozvojových zámerov pri rešpektovaní obmedzení a návrhov vyplývajúcich z návrhu vyšších územníckych dokumentov (ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja), ochranných pásiem, ekologických a krajinnoochrannárskych požiadaviek, morfológie terénu a ďalších vstupov, či relevantných obmedzení v snahe o optimálne a vyvážené využitie územia.

B.5.2. ROZVOJ OBYTNEJ FUNKCIE

Rozvoj obytnej funkcie je navrhnutý v náväznosti na súčasné obytné plochy. Je to funkcia, ktorá predstavuje ťažiskový rozvoj koncepcie ÚPN obce.

Rozvoj tejto funkcie je riešený v dvoch rovinách :

- na vytypovaných ucelených plochách, samostatne pre rozvoj IBV a samostatne pre rozvoj HBV,

- na vytypovaných plochách v súčasnosti využívaných ako záhrady pri rodinných domoch,
- dostavbou v prielukách existujúcej štruktúry IBV , vrátane zobytnenia existujúcich podkroví, či nadstavbou, prístavbou a prestavbou existujúcich objektov a to IBV i HBV.

Navrhované obytné plochy prispievajú ku skompaktňaniu sídla, hlavne v jeho okrajovej polohe (severovýchodná a juhovýchodná časť obce). Rozsah navrhovaného riešenia vyplynul z demografického trendu, predpokladaného zníženia obľobnosti bytov (na 3,04 obyv./byt), minimálneho úbytku bytového fondu a hlavne z predpokladaných potrieb nových bytov, v súvislosti s rozvojom zamestnanosti (priemysel, občianska vybavenosť) a následnou migráciou obyvateľstva do obce.

Taktiež predpoklad rozvoja obytných plôch vychádza z atraktivity obce ako takej, jej významu v štruktúre osídlenia, atraktivity polohy v príjemnom obytnom prostredí a v nemalej miere determinovanom historickým významnou a polohou pri rieke Dunaj. Navrhované rozvojové plochy tiež vychádzajú z pozitívnych daností, vyplývajúcich z optimálnych podmienok dostupnosti vybudovanej technickej infraštruktúry (min. podmieňujúce investície v navrhovaných rozvojových lokalitách).

Návrhovým rokom je rok 2030.

Rozvoj obytnej funkcie bude úzko súvisieť aj s potrebami zvyšovania kvality bývania v rámci existujúcej štruktúry IBV a to vo forme komplexných prestavieb jednotlivých rodinných domov. Prestavby, prístavby, nadstavby, vrátane zobytnovania podkroví budú súvisieť s realizáciou viacgeneračného bývania a modernizáciou bytového fondu, a tiež v nemalej miere s vytváraním ponúk pre ubytovanie návštevníkov obce v tzv. polyfunkčných rodinných domoch.

Pre rozvoj obytnej funkcie vo forme HBV je vyčlenená plocha pri východnom vstupe do obce (HBV PRI KONOPIŠTI). nadväzujúca na takúto formu výstavby. Pri návrhu uvažujeme s nízkopodlažnými formami výstavby z tzv. „bodových bytových domov“.

V regulatívoch vymedzených pre obytné územia s IBV predpokladáme a pripúšťame v určených lokalitách polyfunkčné využívanie pri prevládajúcej obytnej funkcii.

V rámci obytných plôch, určených pre IBV, takto pripúšťame polyfunkčné využívanie neprevládajúcej prevádzky remeselnej výroby, služieb v CR (ubytovanie), obchodu a súkromnej administratívy a nevýrobných služieb. Prevládať by mali funkcie vo väzbe na cestovný ruch so sekundárnym poskytovaním služieb.

B.5.3. ROZVOJ VÝROBNEJ FUNKCIE

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Do okresného mesta Komárno, ako aj do miest Hurbanova a Kolárova odchádzajú za prácou aj obyvatelia mikroregiónu. Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou aj do MR.

Poľnohospodárstvo

Vhodné klimatické podmienky v riešenej oblasti vytvárajú prirodzené predpoklady pre optimálnu poľnohospodársku výrobu.

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2284,3 ha, čo predstavuje 81,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 83,7%.

V obci najväčším poľnohospodárskym podnikom je Poľnohospodárske výrobnobchodné družstvo Iža, ktoré zamestnáva 44 osôb. Druhým najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je DUMET s.r.o. (zamestnáva 12 stálych a 4 sezónnych pracovníkov).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvnená produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošpaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna).

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú predovšetkým tieto priemyselné odvetvia:

- textilný priemysel - výroba ponožiek a pančuchového tovaru – VZ s.r.o. (zamestnáva 20 osôb), výroba textilných výrobkov a doplnkov,
- výroba hliníkových okien, dverí, presklených fasád, interiérových stenových prepážok a iných výplní – H & O Konstruktion s.r.o. (zamestnáva 16 osôb).

Poloha a veľkosť obce, a tiež komunikačné väzby predurčujú rozvoj hospodárskej základne v oblasti výroby a skladového hospodárstva.

Súčasnnej nepriaznivej základne sa tak v plošno-priestorových podmienkach v návrhu ÚPN obce vytvárajú dostatočné disponibilné rozvojové možnosti. Uvažovaná plocha pre rozvoj tejto funkcie je v mieste dnešného málo využívaného areálu družstva a v tesnej blízkosti toho družstva. Zóna nesie označenie PP Konopište . Celková výmera uvažovaného nového záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely priemyselného parku činní 26.06 ha, kde sa predpokladajú prevádzky a zariadenia o navrhovanú podlažnú plochu 220 000m², a navyši tak zamestnanosť v obci o cca 200 pracovníkov.

B.5.4. ROZVOJ ZARIADENÍ OBČIANSKEHO VYBAVENIA, REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU, TELOVÝCHOVNÝCH AKTIVÍT A ŠPORTOVÝCH PLÔCH

V súčasnosti je v obci nerovnomerne rozvinutá základňa zariadení občianskej vybavenosti. Uspokojivý stav je len v oblasti základnej občianskej vybavenosti. Zariadenia vyššej občianskej vybavenosti sú málo rozvinuté.

Zariadenia základnej občianskej vybavenosti sú rozptýlené po celej obci, respektíve v jej častiach, a to prevažne vo funkciách obchodnej vybavenosti potravinárskych predajní a školstva.

Existujúce zariadenia vyššej občianskej vybavenosti sú sústredené hlavne v centre obce.

V obci sa nachádza MŠ, ZŠ, kultúrny dom, zdravotné stredisko, lekáreň, 2 kostoly, knižnica, ostatná základná vybavenosť - futbalové ihrisko, cintorín, dom smútku, požiarna zbrojnica, predajňa rozličného tovaru, pohostinstvá a obecný úrad. V týchto sídlach sa prejavuje súkromná podnikateľská činnosť vo sfére obchodu, stravovania a služieb.

Základné služby pre obyvateľstvo – služby verejné, pre domácnosť nie sú zabezpečované na úrovni základného štandardu a sú nedostačujúce. Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obcí, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípade združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania.

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálno – technickej základne škôl.

Rozvoj rekreácie bude vyžadovať zvýšené nároky na skvalitnenie súčasného maloobchodného vybavenia obce a skvalitnenie komplexnej vybavenosti, aby sa vytvorila primeraná ponuka kvalitnej vybavenosti aj pre turisticko – rekreačnú návštevnosť v obci. Je potrebné skvalitniť stravovacie vybavenie podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň obce, nakoľko rozvoj rekreácie a cestovného ruchu je podmienené vybudovaním primeranej vybavenosti maloobchodnej siete a stravovacích zariadení, čo je základným predpokladom rekreačnej aktivity a návštevnosti

V návrhu ÚPN obce uvažujeme s celkovým výrazným posilnením zariadení občianskej vybavenosti vytvorením podmienok pre umiestňovanie obchodnej vybavenosti, nevýrobných služieb, športu a rekreácie, zdravotníctva so sociálnymi službami a ubytovaním so stravovacími službami vo vzťahu k rozvoju cestovného ruchu, a to navrhovaným plošno-priestorovým rozvojom existujúcich zariadení a vymedzením nových priestorov pre plošne náročné a zároveň absentujúce, respektíve v súčasnosti neexistujúce zariadenia.

Umiestnenie týchto stavieb posilní význam obce a umiestnením povýši význam centra, ako aj vzdialenejších častí obce. Navrhovaná vybavenosť týchto zariadení je umiestňovaná na voľných (disponibilných) plochách, prípadne nahrádza nevhodnú zástavbu. Zároveň vo významnej miere podporujeme rozvoj zmiešaného územia v centre obce (územia bývania s možnosťou intenzifikácie vybavenosti).

Z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu podporujeme návrh vybudovania športového areálu (ŠC MALÝ OSTROV a ŠC PRI LESE), občianskej vybavenosti v návaznosti na kompu (OV PRI HRÁDZI), ako aj návrh areálu golfového ihriska (ŠC DUNAJSKÝ HON), prípadné iné vhodné športovo rekreačné využitie vo väzbe na Rímsky tábor.

Pre koncotýždňovú rekreáciu miestnych obyvateľov, ale aj turistov sa uvažuje s vytvorením lesoparku v tesnej väzbe na športové zázemie obce, v ktorom vzniknú chodníky zdravia a bežecké dráhy.

B.5.5. ROZVOJ PLOCH ZELENE

Súčasťou zastavaného územia je aj sídelná vegetácia, ktorá je síce plošne menej významná, ale výrazne sa podieľa na tvorbe charakteru sídla.

Zeleň – v územnom plánovaní – predstavuje tú časť vegetácie, ktorá je spojená so zastavaným územím sídla. Vegetácia, ktorá je človekom účelovo zakladaná, vytváraná, udržiavaná,

tvarovaná a rozvíjaná, je časťou kultúrneho dedičstva v tvorbe sídiel. Dôležitý krajnotvorný prvok a činiteľ, ktorý mimoriadne prispieva ku kvalite životného prostredia.

Obec nemá spracovanú koncepciu riešenia zelene v obci. V intraviláne obce sa nachádza verejná, vyhradená a špeciálna zeleň, ktorú tvorí prevažne vzrastlá zeleň.

Verejná zeleň

- prístupná všetkým občanom po celý deň a v každom ročnom období. Iba vo výnimočných prípadoch je jej návštevnosť obmedzená:

- zeleň pri obecnom úrade,
- uličná zeleň,
- parkové úpravy pamätníka obetiam sv. vojny,
- zeleň pri artézskej studni.

Vyhradená zeleň

- verejnosti prístupná (plochy vo vlastníctve fyzických alebo právnických osôb),
- verejnosti neprístupná, súkromná (plochy vo vlastníctve fyzických alebo právnických osôb):

- zeleň objektu predškolského a školského zariadenia,
- zeleň poľnohospodárskych areálov,
- súkromná zeleň rodinných domov a HBV.
- lesopark

Špeciálna zeleň

- cintorín,
- zeleň ihriska.

Ťažiskovú zeleň v zastavanom území obce budú naďalej tvoriť záhrady, s prevažne úžitkovou vzrastlou zeleňou, areálová zeleň a verejná zeleň, nachádzajúca sa pri objektoch občianskej vybavenosti. V rámci väčších areálov navrhovanej občianskej vybavenosti a zariadení športu a rekreácie bude nutné navrhnuť plochy verejnej zelene, pre umiestnenie dlhovekých vzrastlých stromov z autochtónnych druhov drevín. Taktiež bude nutné počítat' s výsadbou verejnej zelene do ulíc budúcich nových zón IBV a HBV.

Zároveň je potrebné zdôrazniť prepojenie sídelnej zelene na voľnú krajinu. Toto prepojenie zelene predstavuje sprievodná vegetácia rieky Dunaj, rieky pretekajúcej južným okrajom extravilánu, v nadväznosti na zastavané územie prostredníctvom aj zamokrených plôch, resp. často zamokrených plôch.

B.5.6. NÁVRH ÚZEMIA PRE RIEŠENIE VO VÄČŠEJ PODROBNOSTI

Návrh ÚPN obce Iža je riešený v mierke a podrobnosti navrhovaného urbanistického riešenia v M 1: 10 000 pre celý kataster obce a v M 1:5 000 pre zastavané územie obce a jeho blízke okolie. Mimo vymedzených častí územia, hlavne v rozvojových polohách (uvedených v nasledovnom bode), nie je potrebné pre územia spracovať, prerokovať a schváliť následné stupne územno-plánovacej prípravy po schválení ÚPN obce. Pri dodržaní navrhovaných regulatívov je možné investičnú činnosť v území riadiť priamo postupnými stupňami predprojektovej a projektovej dokumentácie, z ktorých budú vydávané záväzné stanoviská, územné rozhodnutia a následne stavebné povolenia.

Územia, pre ktoré bude po schválení ÚPN obce nutné vypracovať podrobnejšiu urbanistickú dokumentáciu – územné plány zón, alebo urbanistické štúdie pred začatím projektovej prípravy pre výstavbu jednotlivých objektov v území :

- novonavrhovaná plocha IBV s plochami záhrad na severovýchodnom okraji obce IBV Dolné Hony II
- novonavrhovaná plocha IBV „Ďatelinová“
- novonavrhovaná plocha IBV „Za Ďatelinovou“
- novonavrhovaná plocha IBV „Nad Konopišťom“ aj s parkovým areálom jemu pridruženým
- Športovo-rekreačný areál „Dunajský hon“ (golfové ihrisko s obč. vybavenosťou)
- Rozvojová plochy IBV a HBV na juhovýchodnom okraji obce IBV a HBV Konopište
- Športovo-rekreačný areál „ŠC Pri Lese a ŠC Malý ostrov“
- Výrobnno-skladový areál PP Konopište
- Areál občianskej vybavenosti a športu pri Ižianskom kanály OV Pri Hrádzi

B.5.7. NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT

B.5.7.1. História obce, pamiatky a objekty pamiatkového záujmu na území obce

Iža je významných archeologickým náleziskom. Názov obce sa spomína v r. 1172, 1268: Isa, 1291: Ysa, 1786: Isoha, 1808: Izsa. K Iži patrili dve osady, z juhu Harčáš (1397: Harchas) a z východu Bokroš (Bokros 1696). Oblasť bola osídlená už v novšej dobe kamennej. Bohaté nálezy svedčia o osídlení i v dobe eneolitu (keramika i hlinené nádoby). Pri vykopávkach bolo objavené Severopanónske pohrebisko, pozostatky kultúry Dákov a bol odkrytý i Rímsky vojenský tábor. Priamo na brehu Dunaja sa nachádzajú zbytky rímskej pevnosti. (druhá polovica 4 storočia n.l.) ako aj slovanský cintorín z 9. storočia

STAROVEK

Archeologické nálezy v povodí rieky Dunaj dokazujú, že toto územie bolo obývané už v dobe kamennej. Ešte viac obývaným územím sa stalo, keď na konci desiateho tisícročia p.n.l. sa skončila posledná doba ľadová a podnebie sa podobalo dnešnému. Ľudia si totiž pre svoje živobytie hľadali vhodné územia, ako údolia v povodí riek, úrodné polia, kde sa usídlili a postupne začali pôdu obrábať.

V rokoch 600 až 2900 pred n.l. vznikla novšia doba kamenná, čo bolo viditeľné v lepšom a precíznejšom opracovaní predmetov. Popri poľovníctve a rybolove začali obrábať pôdu a chovať zvieratá, čoho následkom bolo, že sa viazali k určitému územiu. Takto vznikala určitá forma poľnohospodárstva. Na území, kde mali priaznivé podmienky na živobytie sa usídlili na dlhšiu dobu. I nájdené vykopávky svedčia o tom, že tu bolo staroveké poľnohospodárske územie. V II. tisícročí pred n.l. začínajú v strednej Európe spoznávať výrobu bronzu. Popri poľnohospodároch a pastieroch sa vytvorila i vrstva remeselníkov. Rozšírila sa výmena tovaru, zlepšilo sa rozdelenie práce a zároveň sa začali medzi ľuďmi vytvárať majetkové vrstvy. V neskoršej dobe bronzovej vzniká typická podunajská kultúra, ktorú historici nazývajú „vápencom vykladaná keramika“.

Predstavitelia severného impéria provincie Panónia svojich mŕtvych spopolnili, popol uložili do popolových vedier a ukladali do hrobov v hĺbke iba 40-60 cm. Okrem popolových vedier /urien/ dávali do hrobu i rôzne iné nádoby.. Tieto boli rôznych veľkostí a počtov Bol i taký hrob, v ktorom našli archeológovia 40 nádob.

V skoršej dobe železnej v rokoch 700-400 p.n.l. prichádzajú z východnej časti Karpatskej kotliny na toto územie trácke kmene. Centrum ich sídla bol Chotín, kde archeológovia objavili rozsiahle pohrebisko. Tráci sa zaoberali s chovom hovädzieho dobytku, ktoré pásli po okolitých pasienkoch. V 4.-tom storočí p.n.l. na územie dnešnej Podunajskej nížiny privandrovali keltské kmene. Ich príchod znamenal v starovekej histórii

snáď najväčší obrat. Na obsadenom území si podmanili domáce obyvateľstvo a na čas sa stali výhradnými páni dnešného územia južného Slovenska. Kultúru, ktorú priniesli so sebou sa výrazne odlišovala od kultúry z doby železnej, ktorú zachovávali tu žijúci ľudia. V tejto kultúre boli viditeľné znaky rozvinutejšej južanskej kultúry, zvlášť grécky a etruský vplyv. Boli majstrami rôznych remesiel, hlavne kováčskeho, sklárskeho a vynikali v hrnčiarstve a zhotovovaní ručných mlynov. Rozvoj remeselníctva zabezpečilo hlavne vynájdenie tavenia železa. V poľnohospodárstve začali so skutočným obrábaním pôdy. Veľký rozvoj obchodu nastal vtedy, keď na tomto území ako prví začali raziť mince a používať ich ako platidlo za tovar. Žili v kmeňoch, kde rodina hrala dôležitú úlohu.

Vládnuca trieda vznikla z bohatejšej vrstvy, boli aristokrati, ktorí vedeli ovládať značne diferencovanú keltskú spoločnosť. Obytné domy stavali v usadlostiach, obdĺžnikového tvaru s rozmermi 3 x 5 metrov. Tieto stavali pod úroveň zeme. Mŕtvych pochovávali svojským spôsobom, spolu s ozdobnými i úžitkovými predmetmi.

Na prelome posledného storočia p.n.l. keltov si podmanili spojené kmene Dákov.

Územie dnešného juhozápadného Slovenska v 1.storočí n.l. osídlené kmeňmi germánskych Markomanov a Kvádov sa nachádzalo v priamom susedstve Rímskej ríše. Prírodnú severnú hranicu impéria – provincie Panónia tvorila v tejto oblasti rieka Dunaj, pozdĺž ktorej Rimania postupne vybudovali rozsiahli hraničný pevnostný systém tzv. LIMES ROMANUS, ktorý pozostával z vojenských táborov. Jeho súčasťou bola i vojenská pevnosť v Iži.

Z kultúrno-historického hľadiska je jedným najvýznamnejším vojenským táborom na území Slovenska ižanský Leányvár (Dievčí hrad), ktorý ako Celemantia pomenoval staroveký geograf Ptolemaiosz.

Začiatkom 5. storočia prichádzajú do Karpatskej kotliny zo Strednej Ázie kmene Hunov. Ich barbarský vpád spustošil Podunajskú nížinu. Ich vláda sa končí v r. 459 smrťou kráľa Attilu, ktorý utrpel porážku na území dnešného Francúzska. Museli opustiť i Podunajsko.

Začiatkom 6. storočia začínajú zaľudňovať Karpatskú kotlinu Slovania, ktorí sa usadzujú hlavne v povodí riek a kopcoch.

V druhej polovici 6. storočia (r.568) prichádzajú do oblasti Avari. Bol to bojovný národ, ktorí si podmanil i ľavú stranu Dunaja. V okolitých obciach Radvaň nad Dunajom, Žitava a Virt odkryli ich pohrebiská. V Komárne našli osem avarských cintorínov. Avari žili v kmeňoch, ktorého jadro tvorili príslušníci jedného rodu. Často ohrozovali Slovanov. Ich nadvláda končí koncom 8 storočia, keď utrpeli osudovú porážku od franského vládcu Karola Veľkého.

Koncom 9. storočia (r. 896) prichádzajú do Karpatskej kotliny maďarské kmene a postupne zaľudňujú tento vidiek. Ich stopy sa nachádzajú v Nesvadoch, Marcelovej, Chotíne, Svätom Petre, Imeli, Bátorových Kosihách, Zlatnej na Ostrove a Zemianskej Olči.

Obytné sídla vytvorené v rannom feudalizme slúžili neskôr na zakladanie väčších osídľovaní, vznik miest a obcí, hlavne v 13. storočí, keď nasledoval najväčší rozkvet feudalizmu.

STREDOVEK A NOVOVEK

Prvá písomná správa o obci pochádza z r. 1268 (podľa obecnej kroniky), kde sa obec uvádza pod menom Isa. V tej istej podobe sa spomína v buletine pápeža Inocenta V., v ktorej sa zmieňuje o darovacej listine kráľa Bélu IV. Podľa legendy sa medzi ižanskými rybármi objavil aj kráľ Matej Korvin. Kráľ im dával privilégiá a oslobodil ich od daní. Inocenta V. zvolili v roku 1276 za pápeža, no na čele katolíckej cirkvi stál len 5 mesiacov. Vo svojej buletine pochvaľuje Bélu IV. a uvádza ho ako príklad pre ostatných panovníkov za podporu cirkvi. Feudálom obce v roku 1593 bol Gáspár Somogyi, ktorý svoj diel predal

ostrihomskému prepoštovi Michalovi Novákovi.

150-ročná turecká nadvláda sa dotkla aj obce Iža. Pred Turkami sa obyvatelia ukrývali v podzemných dierach roviny Kormoš neďaleko Bokrošu.

V roku 1624 – Iža ako obec obsadená Turkami bolo povinná zväzať drevo do Nových Zámkov, a tamojší „kapitán“ požadoval i ľudí na stavbu pevnosti. Po vyhnaní Turkov v obci zostalo obývatel'ných iba 20 domov, ostatné boli zničené, vyrabované. Značne poklesol i počet obyvateľ'ov. Na brehu Dunaja neďaleko čerpacej stanice je malý mostík o ktorom sa hovorí, že ho postavili Turci. Ľudia ho nazvali „tureckým mostom“ a dodnes sa tu nachádza.

V živote obce je dôležitý rok 1599, keď sa obcou prehnali vojská sedmohradského kniežaťa Štefana Bocskaiho a úplne spustošili rímsko-katolícky kostol, ktorý bol postavený pravdepodobne v 16. storočí. K jeho obnove došlo až oveľa neskôr v r. 1721. Zemetrasenia v roku 1760 a 1773 kostol znova poškodili. Definitívne ho obnovili v roku 1774. Jeho pôvodný klenutý strop nahradili rovným, hladkým a tak dnešný kostol nemá pôvodný architektonický ráz. Kostol je zasvätený archanjelovi Michalovi, ktorý je ústrednou postavou oltárneho obrazu z r. 1883. Hlavný oltár a kazateľnica kostola pochádzajú zo 70. rokov 18. storočia, sú vytvorené v rokokovom štýle. Bočný oltár je zasvätený sv. Jánovi Nepomuckému, pochádza pravdepodobne z 18. storočia. Objekt je chránenou kultúrnou pamiatkou.

Oveľa mladší je kalvínsky kostol postavený v r. 1871 v neskorom klasicistickom štýle. Podľa knihy Eleka Fényesa z r. 1848 bolo v obci 1310 katolíkov a 146 reformátov. Katolíci mali matkocirkev a kalvíni „dcérocirkev“.

Druhá polovica 18. storočia priniesla pre obyvateľ'ov obce ďalšie utrpenie. Najskôr v roku 1763, potom o 10 rokov neskôr v r. 1773 spustošilo obec zemetrasenie. Napriek tomu, do konca 18. storočia počet domov vzrástol na 91 a počet obyvateľ'ov na 823. Roku 1822 obec opäť zasiahlo silné zemetrasenie, po ktorom zostalo iba 16 nepoškodených domov. Ižu často ohrozovali povodne i požiare, ktoré spôsobili obyvateľ'om veľké škody. Veľká povodeň bola v r. 1895. O výške hladiny vody v zaplavenej obci je nápis na malej tabuľke, ktorá je umiestnená vľavo od vchodu do rím.-kat. kostola.

19. 9. 2007 vypukol požiar, ktorý zničil takmer polovicu obce. O týždeň na to Dunaj vystúpil z koryta a spôsobil ďalšie škody občanom. I napriek spomínaným živelným pohromám sa obec postupne vyvíjala a počet obyvateľ'ov rástol. Roku 1900 v Iži napočítali 2055 osôb. Obyvateľ'stvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, rybolovom, časť pracovala na okolitých veľkostatkoch, alebo v priemyselných podnikoch.

Najstaršou budovou v obci je rímsko-katolícka fara. Stojí v strede dediny na Hlavnej ceste. Budova po storočia poskytovala domov mnohým cirkevným osobnostiam.

V 20. storočí sa obec začala rýchlo rozvíjať. K rastúcim požiadavkám rozmachu patrilo i zakladanie nových ulíc. Na to prišiel rad až po spevnení dunajskej hrádze, pretože časté povodne nútili ľudí stavať svoje domy na vyvýšené miesta. Takto je najstaršou ulicou Hlavná v nadmorskej výške 113 m n.m.. Steny domov sa stavali z blata, zbíjanej hlíny, alebo váľkov. Staré tradičné trstené strechy vymenili škridle, eternit, alebo šindle. Obytné domy pozostávali väčšinou z troch miestností. „Prvá izba“, alebo „prvý dom“, potom kuchyňa s otvoreným komínom, zadná izba („zadný dom“). Do prednej izby vchádzali len výnimočne. V kuchyni varili a odtiaľto vykurovali aj ostatné miestnosti. Okrem obytných miestností stavali aj hospodárske budovy: komoru, stajňu, chlievy, šopu a pod. Spevnenú cestu mala len Hlavná ulica, ktorá od roku 1942 bola súčasťou štátnej cesty do Komárna. Odvod dažďovej vody naši predkovia vyriešili príkladne: odvodňovacími jarkami pri ceste.

Prvá svetová vojna v r. 1914 povolala na front väčšinu mladých mužov a nastali vojnové podmienky. Vojna spôsobila veľa bolesti, nielen na fronte, ale i obyvateľ'om mimo frontu.

Po mierových rokovaníach v Paríži r. 1918-20 došlo v Strednej Európe k veľkým zmenám. Rozpadla sa Rakúsko-Uhorská monarchia, vznikli nové štáty, medzi inými i Československo. Obec Iža sa stala súčasťou tohto štátu až do roku 1938, keď po viedenskom rozhodnutí južné Slovensko sa stalo súčasťou Maďarskej republiky.

Toto obdobie bolo obdobím zbrojenia, vojnových ohnísk a spôsobovalo rozširovanie fašistických nálad. Vypukla II. svetová vojna. Mužov opäť mobilizovali a mnohí z nich neprežili hneď prvú vojenskú operáciu pri Done. Letecké nálety spustošili veľa domov a mnoho ľudí prišlo o život.

V januári 1945 prišli do obce prví sovietski vojaci. Po skončení vojny v Európe opäť nastávajú zmeny, južné Slovensko pripojili späť k Československu.

NOVOVEK

Pôvodní obyvatelia obce sa po vojne nevedeli zapojiť do politického a spoločenského života, lebo nedisponovali občianskym právom spolčovať sa, mali pozastavené aj štátne občianstvo. Tunajší ľudia prežívali ťažké dni a mesiace. Okrem iných ťažkostí museli znášať aj fakt deportácie. Bolo to v decembri 1946 a v januári 1947.

Deportácie sa ukončili na jeseň roku 1948, postihnuté rodiny sa mohli vrátiť do svojich domovov. Na jar 1947 boli nútení odísť z Iže obyvatelia aj iným smerom. V zmysle medzištátnej dohody o výmene obyvateľstva, iná, bohatšia vrstva obyvateľstva bola presídlená do Maďarska. Mohli si vziať všetok hnutelný majetok. Z pôvodných obyvateľov obce presídlili na juh Maďarska do župy Tolna 148 rodín, asi 445 osôb. Na ich miesto prišli presídlenci, ktorí sa za pomerne krátky čas spriatelili s tunajšími.

Dnes sa obyvatelia Iže zaoberajú z časti poľnohospodárstvom a z časti priemyselnou činnosťou.

Pamiatky a objekty pamiatkového záujmu na území obce

Medzi najvýznamnejšie pamiatky k.ú. obce patrí Dievčí hrad (staroveký vojenský tábor), v samotnej obci barokový rímskokatolícky kostol z 18.stor. a neskoroklasicistický reformovaný kostol – z r. 1871.

Tab.č.28: Kultúrne pamiatky a objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty riešeného územia

Katastrálne územie	Kultúrne pamiatky a objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty
Iža	<i>Kostol sv. Michala archan. r.k. barok. zo 70. rokov 18. stor, postavený na got. základoch, prestavaný v 19. stor., kostol ref.neskoroklas. z 1871. Z objektov vykazujúcich pamiatkové hodnoty, ktoré reprezentujú typickú zástavbu je potrebné uviesť domy č. 202 na Hlavnej ulici a dom č. 377 na Kapitulskej ulici..</i>

Zdroj: KPÚ Nitra, 2005

Poznámka. Objekt je vedený v ÚZPF.

Tab.č.29: Zoznam evidovaných archeologických nálezísk

Kataster obce	Lokalita	Popis
Iža		Obec sa uvádza ako neolitické sídlo. Boli tu nájdené predmety zo staršej a mladšej doby bronzovej. Rímsky vojenský tábor <i>castella</i> Celemantia z 1.- 4. stor.n.l. je dôležitou pamiatkou rímskeho limesu pri Dunaji, ktoré tvorilo predmestie rímskeho mesta Brigetio.
		Eneolit, bronz, latén, halštát, st'ah. národov, stredovek, neolit

Zdroj: KPÚ v Nitra, 2005

Ižanský katolícky kostol bol postavený v 16. storočí. Je postavený východno-západným smerom s presbytériom, na južnej strane s pristavanou sakristiou. Kostol je zasvätený

archanjelovi Michalovi. Hlavný oltár a kazateľnica pochádzajú zo 70. rokov 18. storočia, sú vytvorené v rokokovom štýle. Svätý Michal je ústrednou postavou oltárneho obrazu z roku 1883. Bočný oltár je zasvätený sv. Jánovi Nepomuckému, pochádza pravdepodobne z polovice 18. storočia. Hlavné priečelie je trojosové. Veža má štvorcový pôdorys a strecha ihlanového tvaru zakončená krížom.

Z histórie kostola je dôležitý rok 1599, keď bol spustošený vojskami sedmohradského kniežat'a Štefana Bocskaiho. K jeho obnove došlo oveľa neskôr až roku 1721. Zemetrasenia roku 1763 a 1773 kostol znova poškodili. Definitívne ho obnovili roku 1744. Jeho pôvodný klenutý strop nahradili rovným, hladkým a tak dnešný kostol nemá pôvodný architektonický ráz.

Kalvínsky kostol bol postavený v roku 1871. Má obdĺžnikový tvar. Jeho vnútorné zariadenie vyniká puritánskou jednoduchosťou. Strop podporujú železné piliere, okná sú s polkruhovým zakončením.

Ižanský rímsky vojenský tábor sa nachádza na brehu Dunaja asi 2 km od Iže. Toto územie je známe pod názvom „Leányvár – Dievčí hrad“. Táto ojedinelá historická pamiatka je dôkazom viac ako dvestoročnej prítomnosti rimanov. Svedčia o tom dobre premyslené stavby, vojenská politika a ochranný systém ich územia.

Poskytuje svedectvo o vyvinutej antickej civilizácii, rozpráva historické príbehy, ktoré sa odohrávajú v 1. storočí n.l.

Ižanský vojenský tábor bol súčasťou pevnosti tzv. limes romanus. Prírodnú hranicu provincie Panónia na severe tvorila rieka Dunaj. Na území severne od Dunaja žili kmene germánov, kvádi a markomani. Rimania na obranu hranice Panónie na juhu ľavého brehu Dunaja postavili rad pevností. Najdôležitejšie časti hraníc strážili rímske légiá. Strategicky bola jedna z najdôležitejších hraničných čiar. Bolo to územie pri ústí rieky Váh. Tu križovala Dunaj obchodná cesta z Talianska do Baltiku.

Rímsky vojenský tábor v Iži – Leányvár je od roku 1991 na základe rozhodnutia vlády SR národná historická pamiatka a jej obnova je aj v budúcnosti závislá od finančných možností.

Pamiatková ochrana

Nakoľko je oprávnený predpoklad, že pri zemných prácach budú zistené ďalšie archeologické nálezy, resp. situácie, je potrebné akceptovať nasledovné podmienky:

- stavebník si vyžiada od Pamiatkového úradu SR v každom stupni územného a stavebného konania rozhodnutie ku každej pripravovanej "stavebnej činnosti" /líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď./,
 - podmienkou pre vydanie stavebného povolenia bude v oprávnených prípadoch požiadavka na zabezpečenia archeologického výskumu,
 - stavebník pri každej stavebnej činnosti s dostatočným predstihom písomne oznámi Archeologickému ústavu SAV v Nitre začiatok zemných prác,
 - stavebník bude postup stavebných prác koordinovať s Archeologickým ústavom SAV v Nitre, aby sa dalo stanoviť, či sa v mieste výstavby nachádza archeologické nálezisko,
 - v odôvodnenom prípade stavebník finančne zabezpečí realizáciu záchranného archeologického výskumu. Stavebník si zabezpečí oprávnenú osobu na vykonanie výskumu, ktorou je podľa § 36 ods. 2 zákona č. 49/2002 „Archeologický ústav SAV v Nitre; iná právnická osoba, ktorá vlastní oprávnenie vydané Ministerstvom kultúry SR“;
- Zároveň upozorňujeme na § 37 ods. 3 citovaného zákona „O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Pamiatkový úrad. V prípade záchranného archeologického výskumu PÚ vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení archeologického ústavu (§ 7 –

Ochranu kultúrnych pamiatok definuje zákon SNR c.27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti. Realizovanie tohto zákona v praxi zabezpečuje Národné pamiatkové a krajinné centrum – Slovenský pamiatkový ústav a príslušné orgány štátnej správy. Evidované objekty sú vedené v ÚZPF.

B.5.7.2. Zásady zachovania kultúrnych a historických hodnôt

Pre zachovanie historickej kontinuity, kultúrneho dedičstva, a tiež z identity architektonických väzieb, bude nutné zachovať objekty a náleziská pamiatkovej ochrany a záujmu, uvedené v predchádzajúcej kapitole.

Z urbanistického hľadiska v súvislosti s kultúrnymi a historickými hodnotami je pre budúcnosť dôležité pri návrhu rozvoja obce ponechať štruktúru obce bez výrazných zásahov meniacich ich pôvodný – vidiecky charakter.

V najstarších jadrových častiach týchto horeuvedených území bude nutné sa riadiť týmito regulatívmi :

- Maximálnym dôrazom na zachovanie pôvodnej parcelácie.
- Rešpektovaním založenej stavebnej čiary.
- Zastavovacími podmienkami v tejto časti územia umožniť vznik kompaktnej (blokovej) zástavby, ktorá umožní prestavbami a nadstavbami objektov ich priestorový, a tiež stavebno-technický rozvoj.
- Pri objektoch zapísaných v ÚZPF SR dodržať požiadavku základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle § 27 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu a nutnosti postupovania pri obnove (údržbe, oprave, konzervovaní, rekonštrukcii) objektov zapísaných v ÚZPF SR v súlade s § 32 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

B.6. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE

B.6.1. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA

B.6.1.1. Základné demografické údaje a prognózy

Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles až do konca 90-ych rokov posledného storočia, čo zas vymenil postupný nárast v poslednom poldesiatročí. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1589 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2006 v obci bývalo už 1653 osôb, čo predstavoval nárast vyše 4% za 5 rokov.

Tab. č.30: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	1999
1961	2200
1970	1901
1980	1837
1991	1642
2001	1589
2002	1684

2003	1663
2004	1664
2005	1639
2006	1653

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB

2002-2006 údaje k 1.1.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.
-

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva výstavba min. 20 rodinných domov a ďalších nájomných bytov, čo vyvolá predpoklad rastu počtu obyvateľstva) na úrovni cca 1700 obyvateľov.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (53,1) svedčí o veľmi intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,3 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

B.6.1.2. Požiadavky na riešenie bývania

V schválenom zadaní na vypracovanie ÚPN obce boli formulované nasledovné požiadavky, ktoré boli zapracované do koncepcie riešenia bývania :

- plochami pre bývanie sú v zmysle vyhl.č.55/2001 Z.z. plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská,
- plochy, potrebné na bývanie navrhnuť v rozsahu, vyplývajúcom z predpokladaného počtu obyvateľov obce a vývoja obyvateľstva bytového fondu,
- s prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt zo súčasných
3,3 na 3,20 obyvateľa/1 byt v roku 2 010
3,04 obyvateľa/1 byt v roku 2 020
- pozemky pre pokrytie potreby výstavby nových bytov navrhnuť formou individuálnej aj hromadnej bytovej výstavby – pri hromadnej bytovej výstavbe preferovať nízkopodlažné formy zástavby,
- alternatívne riešiť umiestnenie a podiel jednotlivých foriem bytovej zástavby,

- bytovú výstavbu orientovať prednostne na využiteľné prieluky v intraviláne i mimo intravilánu a voľné plochy v kontakte so súčasnými obytnými plochami,
- návrhom jednoznačných funkčných a priestorových regulatívov a limitov vylúčiť možné kolízie pri využití územia a zabezpečiť vytváranie harmonického obytného prostredia.

B.6.1.3. Návrh riešenia bývania

V zmysle schváleného zadania pre spracovanie územného plánu obce Iža sme pri návrhu rozvoja bývania vychádzali z demografických údajov, z predpokladu malého prírastku obyvateľov.

Obec sa svojou disponibilitou vhodných plôch pre rozvoj bývania stáva atraktívnym obytným sídlom pre bývanie v zdravom, optimálnom životnom prostredí a estetickom krajinnom priestore, nezaťaženom výraznými negatívnymi vplyvmi rozvoja civilizácie.

Predpokladáme väčší záujem o bývanie v tomto atraktívnom území a v riešení územného plánu navrhujeme dostatočné obytné plochy pre rozvoj hlavne IBV a tiež HBV, vrátane riešenia koncepcie dopravno-technického zabezpečenia týchto plôch.

Rozvoj nových plôch pre bývanie je tiež determinovaný záujmom o bývanie v obci, z ktorej je možné dochádzať za zamestnaním do väčších sídiel ťažiskového územia a tiež z predpokladu zabezpečiť potreby bývania v súvislosti s navrhovaným rozvojom športovo-rekreačného využitia, letnej turistiky a cestovného ruchu, hospodárskej základne obce v zamestnaneckých priemyselných zónach.

Riešenie rozvoja bývania je sústredené na prevažne nových rozvojových plochách a čiastočne aj vo forme dostavieb prieluk a prestavieb, prístavieb a nadstavieb existujúceho bytového fondu.

Novonavrhované obytné plochy zároveň skompaktnia celkové urbanistické riešenie zástavby obce.

S väčšími plochami pre novú obytnú výstavbu, pre ktoré bude nutné zároveň vypracovať následné urbanistické štúdie zóny, uvažujeme v týchto lokalitách :

- Individuálna bytová výstavba IBV
Lokalita na severovýchodnom okraji obce (plocha limitovaná ochr. pásmom vedenia BP VTL) – IBV Dolné Hony II
Lokalita severozápadnej časti obce – plochy záhrad „IBV Za Ďatelinovou“ a lokalita „IBV Ďatelinová“
Lokalita pri Ižianskom kanáli, juhovýchodná časť obce „IBV Nad Konopišťom“ a „IBV Pri konopišti“
Lokalita v juhovýchodnej časti obce, medzi súčasnou komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom „IBV Pri Hrádzi“
- Hromadná bytová výstavba HBV
Lokalita vo východnej časti obce, pri existujúcich bytových domoch „HBV Pri Konopišti I“
Lokalita vo východnej časti obce, medzi súčasnou komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom „HBV Pri Konopišti II“

Celkovo pri výstavbe vo všetkých spomenutých lokalitách a s dobudovaným v prielukách a záhradách v zastavanom území obce, sa počíta s nárastom o 909 obyvateľov. Spolu tak do roku 2030 je predpoklad nárastu obyvateľstva na celkových 2563 obyvateľov.

B.6.2. NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA

B.6.2.1. Školstvo a výchova

Základná školská vybavenosť je v obci vybudovaná v kapacitnom rozsahu vo vzťahu k počtom obyvateľov.

V obci sa nachádza 1 materská škola a 1 základná škola, obidve s vyuč. jaz. maďarským. Materskú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2005/2006 navštevovalo 32 detí, kým základnú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2005/2006 navštevovalo 69 žiakov.

Tab.č.31: Vývoj počtu detí v MŠ a počtu žiakov v ZŠ v období 2000-2005

Školský rok	MŠ	ZŠ
2000/2001	27	90
2001/2002	25	87
2002/2003	20	83
2003/2004	25	75
2004/2005	31	73
2005/2006	32	69

Prameň: Obecný úrad

Zariadenia základných škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálne – technickej základne škôl.

Zariadenia školstva vyššieho významu (gymnázia, SOU, SPŠ, EŠU) sú koncentrované do miest okresu Komárno, Hurbanovo, Kolárovo, nachádzajú sa pomerne vo vhodnej dochádzkovej vzdialenosti od obcí mikroregiónu.

B.6.2.2. Zdravotníctvo sociálna starostlivosť

V obci je zabezpečená ordinácia troch lekárov: všeobecného lekára pre dospelých, zubného lekára a detského lekára. V obci sa nachádza 1 lekárneň.

Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno. V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného krížu a opatrovateľská služba (zabezpečuje ju 7 opatrovateľov).

V strednodobom horizonte obec plánuje vybudovanie obytnej zóny pre dôchodcov, čo by významne prispelo k integrácii starých obyvateľov obce do spoločnosti.

B.6.2.3. Kultúra

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje predovšetkým *kultúrny dom* (kapacita 220 miest) nachádzajúci sa v centre obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca 8 tis. kníh. Od roku 1995 v obci funguje *Klub mládeže* v priestoroch kultúrneho domu, ktorý je otvorený tri dni v týždni (piatok-nedeľa) v čase od 16.00 do 22.00. V priestoroch kultúrneho domu je zriadený aj verejný

internetový bod – *Infoizba* – pre obyvateľov a podnikateľov obce. V obci je zavedená káblová televízia, cez ktorej je zabezpečený aj vysielanie miestneho obecného televízneho programu.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú:

- základná organizácia CSEMADOK-u,
- základná organizácia Matice slovenskej,
- klub dôchodcov (má cca 120 členov),
- dobrovoľný hasičský zbor,
- zväz invalidov,
- spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža,
- zmiešaná spevácka skupina,
- jazdecký klub,
- zväz drobnochovateľov,
- poľovnícke združenie,
- červený kríž,
- zväz záhradkárov.

Tradičnými kultúrnymi akciami obce sú:

- oslavy revolúcie 15. marca,
- jazdecké dni (usporiadané od roku 1989, tradične začiatkom mája),
- deň Károlya Dömeho (usporiadané v druhej polovici mája),
- deň detí (usporiadané 1. júna),
- deň dôchodcov (usporiadané koncom novembra),
- mikulášske a vianočné slávnosti.

V obci viacročnú tradíciu majú letné tábory archeológov zo štátov V4 každoročne v letných mesiacoch.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov. Z miestnych mimovládnych organizácií osobitné postavenie má Neinvestičný fond pre Základnú školu Károlya Dömeho.

Tab. č.32: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Iža

Názov združenia	Sídlo združenia
Jazdecký klub Iža	Iža, Podzáhradná 269
Spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža	Iža 366
TJ Družstevník Iža	Iža 81

Poznámka: Stav k 1.9.2005
Prameň: MV SR, 2005

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 2 kostoly (tretí kostol bude dokončený do roku 2010), 1 cintorín a 1 dom smútku. V strednodobom horizonte je potrebná rekonštrukcia katolíckeho kostola a domu smútku.

V rámci návrhu občianskej vybavenosti obce je potrebné:

- je potrebné podporovať rozvoj sociálnej infraštruktúry v oblasti centra
- rekonštrukcia katolíckeho kostola a domu smútku
- rekonštruovať centrum
- zameriavať sa hlavne na turistické služby

B.6.2.4. Telovýchova a šport

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- telocvična pri ZŠ,
- tenisové ihriská,
- fitnes klub.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je TJ Družstevník Iža.

Z hľadiska rekreácie budú občania obce a návštevníci naďalej využívať najmä nábrežie rieky Dunaj. To vytvára dostatočné rekreačné zázemie pre obec v každodennej a hlavne víkendovej rekreácii (vychádzkové trasy, cykloturistika a pod.).

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných športových plôch:

- modernizácia športového centra (futbalové ihrisko, fitnes, tenisové kurty),
- vybudovanie 9 jamkového golfového ihriska „ŠC Dunajský Hon“
- vybudovanie peších chodníkov a posiedok v navrhovanom lesoparku, vo väzbe na jestvujúce a navrhované športové zariadenia.

B.6.2.5. Maloobchodná sieť a verejné stravovanie

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: poskytovanie služieb pánskeho a dámskeho kaderníctva, služby v oblasti zariaďovania interiérov, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, reklamná a propagačná činnosť, predaj nápojov na priamu konzumáciu, poskytovanie ubytovania bez prevádzkovania pohostinských činností, prenájom nehnuteľností, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, administratívne a sekretárske práce atď..

V obci sa nachádzajú 4 pohostinstvá. Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní predstavujú 6 predajní potravín, 1 predajňa domácich potrieb, 1 predajňa textilu.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných maloobchodných a stravovacích zariadení:

- ako súčasť budúcich športovo-rekreačných areálov
- ako súčasť budúcich občianskych vybaveností obce
- ako súčasť budúcich výrobných – skladovacích areálov
- vytvorením priestorov v jestvujúcich rodinných domoch, hlavne v centrálnej časti obce, označovanej ako zmiešané územia

B.6.2.7. Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Komárno.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade), najbližšie sú lokalizované v Komárno a v obci Marcelová. Poštový úrad sa nachádza v blízkosti centra obce.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme zriadenie nasledovných administratívnych plôch:

- ako súčasť budúcich výrobných – skladovacích areálov
- vytvorením priestorov v jestvujúcich rodinných domoch, hlavne v centrálnej časti obce, označovanej ako zmiešané územia, so zameraním hlavne na služby

B.6.2.8. Návrh riešenia občianskej vybavenosti

Na základe uvedeného, v súvislosti s budúcim rozvojom obce bude nutné počítať s nasledovnými zásadami, ktoré uplatňujeme v návrhu ÚPN-obce:

- Uvažovať s ďalším extenzívnym rozvojom plôch najmä komerčnej vybavenosti v nezastavaných plochách v centre obce, a prispieť tak vytvoreniu esteticky a architektonicky hodnotnejšieho a funkčne kompaktnejšieho územia,
- Obytné domy a územia pozdĺž hlavných komunikácií je možné využiť aj na umiestnenie prevádzok občianskej vybavenosti (navrhované zmiešané územia),
- Skladovo výrobné areály pozdĺž hlavnej dopravnej komunikácie meniť z výrobných skladov a remeselných prevádzok (považovať za nevhodne využívané) a rezervovať ho pre rozvoj občianskej vybavenosti podporujúcej formujúcu sa hlavnú kompozičnú os – reprezentačnú ulicu obce,
- Podporovať rozvoj absentujúcej občianskej vybavenosti v návaznosti na navrhované rekreačné územia: kompu, športový areál, golfové ihrisko a obytnú zástavbu

B.6.3. VÝROBA A VÝROBNÉ SLUŽBY

B.6.3.1. Hospodárska základňa – širšie vzťahy všeobecne

Okres Komárno sa radí medzi okresy s rozvinutou poľnohospodárskou výrobou a menej rozvinutou priemyselnou základňou. Najsilnejšia priemyselná základňa je zriadená v okresnom Komárno (hlavne strojárska výroba, obuvnícka a galantérska výroba, potravinársky priemysel), v Hurbanovo (potravinársky priemysel) a Kolárovo (strojárska výroba). Do okresného mesta Komárno, ako aj do miest Hurbanova a Kolárova odchádzajú za prácou aj obyvatelia mikroregiónu. Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou aj do MR.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme dostatočné rozvojové plochy pre rozvoj hospodárskej základne vo všetkých rovinách. Najväčší plošný záber vyplynie z návrhu rozvoja pre umiestňovanie areálu nezávadnej výroby, služieb, distribúcie a skladovania, označenej ako „PP Konopište“. Celková výmera priemyselného parku, vrátane jestvujúceho družstva činní 36,98 ha.

B.6.3.2. Ťažba nerastných surovín

V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja. Perspektívne sú hodnotené v rámci ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja výhradné neťažené ložiská štrkopieskov v lokalitách Patince a Zlatná na Ostrove a uvažuje sa s ich využitím

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon NR SR č. 313/1999 Z.z. o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon) a iné právne predpisy.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami. V riešenom území nie sú evidované žiadne objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana nerastných surovín.

V návrhu ÚPN obce navrhujeme územie v severnej časti katastra obce s miestnym názvom U Gelendu, na ťažbu piesku s následným vytvorením prevádzky na likvidáciu odpadov. Ťažba bude vykonávaná na parcelách s číslami 5498, 5499, 5500/1, 5503/2, 5500/4, 5500/5, 5500/6, 5494/2 a 5503/2 v k.ú. Iža o celkovej výmere 9,5606 ha. Predpokladaná ťažba počas jedného roka nepresiahne hodnotu 93 336 ton. Po vyťažení piesku, bude vytvorená prevádzka na likvidáciu, úpravu a skladovanie odpadov, vrátane tuhého komunálneho odpadu a stavebného odpadu.

B.6.3.3. Poľnohospodárstvo a organizácia poľnohospodárskej výroby

Vhodné klimatické podmienky v riešenej oblasti vytvárajú prirodzené predpoklady pre optimálnu poľnohospodársku výrobu. Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2284,3 ha, čo predstavuje 81,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 83,7%.

Tab. č.33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera v m ²	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m ² pre poľnohospodársku pôdu
Iža	28 072 919	19 114 465	0	658 508	689 273	242 065	2 139 461	22 843 772

Poznámka: Stav k 1.1.2004
Prameň: VUGK, 2005

Organizácia poľnohospodárskej výroby

Rozhodujúcim prvkom určujúcim a ovplyvňujúcim nielen intenzitu poľnohospodárskej výroby ale aj územný rozvoj a osídlenie, ochranu a tvorbu životného a krajinného prostredia, je poľnohospodárska pôda na celkovej rozlohe 28 072 919 m².

O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 68,09 7% z celkovej plochy riešeného územia a predstavuje najväčšiu časť v krajinskej štruktúre, následne čoho sa územie zaraďuje medzi ekologicky nestabilné priestory. Predstavuje ju hlavne veľkobloková orná pôda (polia) s menším podielom NDV, sporadicky sa nachádza aj malobloková orná pôda – menšie polia so siatymi dočasnými trávnyimi porastmi a krmovinami. Je to obilnársko-repárska oblasť s intenzívnym zeleninárstvom, ovocinárstvom a vinohradníctvom.

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.. V obci najväčším poľnohospodárskym podnikom je Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Iža, ktoré zamestnáva 44 osôb. Druhým najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je DUMET s.r.o. (zamestnáva 12 stálych a 4 sezónnych pracovníkov).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvnená produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch

Živočišná výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočišných výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočišnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočišnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo, ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Poľnohospodárska výroba aj vo výhľade ostane hlavným výrobným odvetvím v k.ú. Iža. Výrobný proces bude v plnej kompetencii jednotlivých agropodnikov. Ďalší rozvoj poľnovýroby je uvažovaný hlavne v jestvujúcom poľnohospodárskom dvore Bokroš.

B.6.3.4. Lesné hospodárstvo

Prevládajúci nížinný charakter územia dal vznik pre najúrodnejšie pôdy nášho štátu. Z toho dôvodu malo o tieto pôdy najväčší záujem poľnohospodárstvo a lesy zostali zväčša len na tých lokalitách, ktoré nebolo možné poľnohospodársky využiť (zaplavované, zamokrené plochy, svahy). Zostali len fragmenty lesov. Na suchších vyvýšených priestoroch (časť) prevládajú antropogénne fytocenózy - druhotné agátové porasty, ktoré majú aj včelársky význam. Mäkké lužné lesy zastupuje dominantný šľachtený topol s prímiesou pôvodných drevín, na vlhkých zníženinách hlavne vrbiny, tvoriace monokultúry (lokality s častými záplavami a vysokou vodnou hladinou).

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka (podiel lesného pôdneho fondu je len 1,8%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Ochranné lesy sú zaradené ako lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú najmä sutiny, strže, strmé svahy so súvislo vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy a hlboké rašeliniská. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Tab.č. 34: Zatriedenie lesov podľa kategórií v k.ú. Iža

Rozloha lesov	Kategórie lesov					
	Hospodárske		Ochranné		Osobitného určenia	
	ha	%	ha	%	ha	%
37,96	32,11	84,60	5,85	15,40	-	-

Zdroj: Národné lesnícke centrum, Zvolen (2007)

Obec poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území (evidované revíry v k.ú. Iža: Svätý Juraj, Búč), kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zvere (srnec, zajac, bažant, diviak).

Štruktúra správy lesov

Riadiacim centrom, ústredím štátneho podniku (od r. 1999) sú Lesy SR, š.p. Generálne riaditeľstvo Banská Bystrica. Sem patrí odštepny závod Palárikovo, ktorého hlavnou náplňou je zabezpečovanie lesníckej činnosti. Základnou organizačnou jednotkou, zabezpečujúcou lesnú a inú výrobu na príslušnom lesnom hospodárskom celku, je lesná správa. Lesy sú súčasťou lesného hospodárskeho celku Komárno. Obhospodarovatelia sú povinní zabezpečiť hospodárenie v lesoch v súlade s platným lesohospodárskym plánom (LHP).

Lesy majú okrem prevládajúcej hospodárskej funkcie aj dôležitú environmentálnu, krajnotvornú a estetickú funkciu. Lesy sú jednou zo základných zložiek životného prostredia, ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

Povinnosti pri ochrane lesa ú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

V riešenom území sa nachádzajú hospodárske lesy na ploche 32,11 ha, ochranné lesy 5,85 ha, lesy osobitného určenia sa nenachádzajú.

Plochy ochranných lesov, ako aj plochy najstarších hospodárskych lesov plnia aj funkciu prvkov ÚSES (biocentrá a biokoridory).

V návrhu UPN Obce sa uvažuje s časťou lesa, s parcelným číslom 2744/1 o výmere 83202 m², na využitie pre lesopark, kde len malými zásahmi do územia, hlavne vhodnými úpravami trás chodníkov a vytvorením posedení, vznikne významná oddychovo-rekreačná zóna vo väzbe na blízke rekreačno-športové zázemie obce.

B.6.3.5. Priemyselná a remeselná výroba, stavebníctvo a skladové hospodárstvo

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú predovšetkým tieto priemyselné odvetvia:

- textilný priemysel - výroba ponožiek a pančuchového tovaru – VZ s.r.o. (zamestnáva 20 osôb), výroba textilných výrobkov a doplnkov,
- výroba hliníkových okien, dverí, presklených fasád, interiérových stenových prepážok a iných výplní – H & O Konstruktion s.r.o. (zamestnáva 16 osôb).

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

B.6.3.6. Návrh riešenia výroby a výrobných služieb

Na základe uvedeného, v súvislosti s budúcim rozvojom obce bude nutné počítať s nasledovnými zásadami, ktoré uplatňujeme v návrhu ÚPN-obce:

- Uvažovať s ďalším extenzívnym rozvojom plôch výroby zamestnaneckých zón : východne od súčasného poľnohospodárskeho areálu na východnom okraji obce, časť Konopište
- Priestor súčasných menej využívaných plôch poľnohospodárskeho areálu obce zintenzívniť umiestňovaním prevádzok,
- V súčasných, ako aj v navrhovaných výrobných areáloch umiestňovať prevádzky najmenej negatívne ovplyvňujúce životné prostredie.

Hlavný rozvoj zamestnanosti v obci bude súvisieť s poľnohospodárskou výrobou i priemyslom (výroby, služby, distribúcie a skladovania) a tiež so službami v cestovnom ruchu. Umiestnená priemyselná výroba by mala byť stabilizovaná, pričom by sa malo dôkladne zvážiť vhodnosť jej umiestnenia.

B.6.3.7. Cestovný ruch

Okres Komárno, v ktorom sa obec nachádza, má pre rozvoj cestovného ruchu veľmi výhodné geografické podmienky, nachádza sa v centrálnej časti Podunajskej nížiny, na rozhraní juhovýchodne ležiacej Podunajskej roviny a severovýchodne položenej Podunajskej pahorkatiny. Primkyna sa k hlavnému toku Dunaja, v miestach jeho sútoku s tromi najvýznamnejšími riekami Váhom, Nitrou a Žitavou. Územie okresu bolo vždy významnou komunikačnou križovatkou Panónskej panvy s bohatou históriou, duchovnou i hmotnou kultúrou, toto postavenie si zachováva aj v súčasnosti. Z tohto hľadiska má okres špecifické celoštátne a medzinárodné postavenie.

Predpoklady pre rekreáciu a cestovný ruch v mikroregióne

Vzhľadom na výhodnú geografickú polohu má obec dobré predpoklady pre rekreáciu a cestovný ruch, ktoré vychádzajú predovšetkým z existujúcich prírodných podmienok a nadobudnutých kultúrohistorických daností. Ich rozvoj závisí aj od úrovne služieb v oblasti rekreácie a CR (ubytovanie, stravovanie, vybavenosť, programy a pod.) a dopravnej infraštruktúry.

Prírodné danosti sú základom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu, sú to predovšetkým vodné toky, významným faktorom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu je aj prihraničná poloha mikroregiónu. Všetky uvedené danosti spolu s priaznivými klimatickými podmienkami zabezpečujú podmienky pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu hlavne v letnom období.

Súčasná ubytovacia kapacita, ich kvalitatívna stránka, taktiež stravovacie zariadenia a celkový sortiment zariadení cestovného ruchu je nedostatočný. V návrhu ÚPN obce vytvárame pre súkromný sektor dostatočné možnosti pre umiestňovanie takýchto zariadení v rámci vytvorenia podmienok pre ich rozvoj.

B.6.4. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

B.6.4.1 Cestovný ruch v rámci širších vzťahov

Širšie vzťahy

Územný systém rekreácie a turizmu je daný sieťou, ktorú tvoria rekreačné priestory, turistické ciele a trasy, ktoré tieto ciele prepájajú a tvorí sa na základe činiteľov, ktoré sú preň podstatné:

- prírodné danosti – vodné toky a plochy, geotermálne vody
- mestské a vidiecke osídlenia s historickým prostredím a vyspelým poľnohospodárstvom a vinohradníctvom
- kultúrno – historické danosti
- cestná a vodná dopravná sieť
- súčasný stav procesu turizmu
- poloha územia vzhľadom na Slovensko a zahraničie

Kumuláciou prírodných, kultúrnych, urbanistických a technických daností jestvujúceho a možného rozvoja rekreácie a cestovného ruchu je územie navrhované podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja pre vytvorenie rekreačného územného celku v tvare pásu pozdĺž Dunaja s ťažiskovým priestorom v Komárno a v priestore Patiniec (termálne kúpalisko, vodné športy, návrh na športovo – rekreačnú zónu) a s lokalitami *Iža* (archeologická lokalita) Virt, Radvaň nad Dunajom.

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Možnosti rekreácie a cestovného ruchu v obci

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Iža má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie, pri vodných plochách založenej na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy,
- kultúrneho cestovného ruchu,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

Má predpoklady ďalšieho kvalitatívneho rozvoja s doplnením športovo - rekreačnej vybavenosti, ako aj plošné rozšírenie na úkor záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, potenciál cestovného ruchu sa ešte nevyužíva. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúce odbočky,
- Pohraničný styk so susednou obcou z Maďarska - Almásfüzitő,
- Plánovaná výstavba Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia

B.6.4.2. Územné rozloženie a možnosti rekreačných útvarov

Predpoklady pre druhy, formy a skupiny činností v obci sú nasledovné:

pobyt pri vode (vodné športy, vodná turistika)	výborné
pobyt v horách	žiadne
pobyt v lesíkoch (v nížine a pahorkatine)	veľmi dobré
cykloturistika	výborné
špecifické formy (poľovníctvo, rybárstvo)	veľmi dobré
vidiecky turizmus	veľmi dobré
tranzitný turizmus	veľmi dobré
poznávací turizmus	primerané

Pobyt pri vode:

Pobyt pri vode sa člení na pobyt pri tokoch, vodných plochách – nádržiacich a bagroviskách a na termálnych kúpaliskách.

Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja je vodná turistika medzinárodného významu rozšírená na Dunaji (výletné plavby, vodácka turistika), a perspektívu má tzv. turistika s individuálnymi plavbami. Osobné turistické prístavy sú v Komárne, Štúrove, pre turistiku s individuálnymi

plavidlami sa navrhujú prístaviská v Komárne, pri Patinciach (Radvani nad Dunajom) – prístavisko pre malé plavidlá a člny s prístaviskom pre kompu z Neszmély – Maďarsko.

Cykloturistika

Na celom území okresu Komárno, aj v mikroregióne sú pre cykloturistiku veľmi dobré podmienky vzhľadom na nížinný a mierne zvlnený terén a s možnosťou ich vedenia mimo hlavných dopravných trás. Hlavnou trasou je medzinárodná Podunajská trasa, vedúca cez mikroregión pozdĺž ľavého brehu Dunaja, zväčša pri hrádzi, z ktorej sa odbočuje v Komárne na Vážsku trasu aj cez k.ú. Vrbová nad Váhom. Vzhľadom na vhodné terénne podmienky možnosti vedenia cykloturistických trás v mikroregióne je potrebné uvažovať s podporou rekreácie a cestovného ruchu aj s formou vybudovaných lokálnych okruhov cykloturistických trás a napojených na nadradenú cyklotrasu s prepojením na historický, prírodný potenciál a atraktivity v území.

Poľovníctvo

Poľovníctvo aj športové rybárstvo je rozšírené po celom území okresu Komárno ako aj v rámci riešeného územia. Športové rybárstvo je rozšírené na vhodných úsekoch vodných tokov, ale aj na početných malých vodných nádržiach (poľnohospodársky využívané najmä na zavlažovanie), štrkoviskách a rybníkoch.

Vidiecky turizmus

Cez vidiecky turizmus sa zapája vidiecke osídlenie do procesu turizmu a rekreácie hlavne zabezpečením vybavenosti a služieb pre cestovný ruch, rekreačného pobytu priamo v obciach a osadách, ako aj poznávaním vidieckeho spôsobu života aj v rámci agroturistiky.

Obec má potenciál pre rozvoj vidieckeho turizmu vrátane agroturizmu, časť objektov mikroregiónu pôvodne bytového fondu je využívaná na individuálnu rekreáciu vo forme rekreačných chalúp.

Obec sa zapája do Programu obnovy dediny.

Tranzitný turizmus

Z medzinárodného hľadiska má význam vodná osobná doprava po Dunaji s prístavmi v Komárne a Štúrove. V rámci mikroregiónu je možnosť vytvorenia medzizastávok v prístave pre rekreačné plavidlá v Patinciach, v Radvani nad Dunajom s jeho následným prepojením na MR (Neszmély).

Poznávací turizmus

Prírodné, civilizačné a historické danosti katastrálneho územia obce umožňujú podstatne rozšíriť letnú rekreáciu, poznávanie krásy prírodného prostredia, chalupárenie, letný pobyt pri vode aj vo vinohradníckych domčekoch, plavby po Dunaji, možnosť využitia vodných športov, rybárstvo, poľovníctvo.

Vínne cesty

Jedna z možností ako zvýšiť záujem o cestovný ruch a rozvoj agroturistiky je využívanie domácich poľnohospodárskych zdrojov. Práve oblasť vinohradníctva a vinárstva má v regióne dlhú tradíciu. Rozvojové programy Nitrianskeho kraja definujú 3 vínne cesty v záujmovom mikroregióne v rámci Juhoslovenskej vinohradníckej oblasti.

- *Hurbanovský vinohradnícky rajón*

- Bátorove Kosihy, Dulovce, Hurbanovo, Marcelová, Modrany, Mudroňovo, Pribeta, Svätý Peter (pivnica, ubytovanie, gastronómia), Šrobárová

- Bajč, Búč, Chotín, Radvan nad Dunajom, Moča (ubytovanie, gastronómia), Patince (relax, termálne kúpalisko, ubytovanie)

Individuálna rekreácia

Územie má výrazný predpoklad rozvoja chalupárskej rekreácie v obci. V obci sa nachádza zachovaný architektonický potenciál pôvodných architektonických ľudových domov, ktoré je možné využiť po ich obnove na pobytovú rekreáciu formou vlastných chalúp, s možnosťou prenájmania na prevádzku služieb pre turisticko – rekreačnú návštevnosť obcí.

Športová vybavenosť

V obci je zastúpená ihriskami, telocvičňou, ktorá je súčasťou vybavenia školy. V obci je potrebné naďalej preferovať rozvoj športových zariadení aj v rámci rekreačných zariadení, rozvoj fitness a rehabilitačných centier.

B.6.4.3. Potenciál riešeného územia a možnosti využitia pre rekreačný a cestovný ruch

V obci Iža turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dievčí hrad – rímske opevnenie Kelemantia, ktorý sa nachádza 2 km západne od obce Iža na ľavom brehu Dunaja. Zrúcaniny rímskeho castella, ktoré bolo postavené na prelome 1. a 2. storočia ako súčasť pohraničného opevnenia Limes Romanus sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sprístupnené ako múzeum v prírode (popisy pojednávajúce o význame a histórii tábora sú rozmiestnené po komplexe na kovových tabuliach s textami). Bol to jeden z najrozsiahlejších stavebných komplexov Rimanov v Barbariku, na sever od Dunaja. Význam tábora bol potvrdený bohatými archeologickými nálezmi – nálezy z archeologických výskumov v Iži sú vystavené v Rímskom lapidáriu Podunajského múzea v Komárne, v expozícii "Klenoty dávnej minulosti Slovenska" na Bratislavskom hrade a v Ponitrianskom múzeu v Nitre (prvé vykopávky tu viedol rodák z Iže János Tóth-Kurucz začiatkom 20. storočia, ďalšie výskumy sa tu uskutočnili v rokoch 1932, 1955, 1957 a od roku 1978 tu AúSAV uskutočňuje systematický výskum), síce z bývalého vojenského tábora sa dodnes zachovali iba zvyšky základových múrov, ktorých značná časť padla za obeť ťažbe stavebného kameňa.

V obci Iža druhou turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dunajská cyklistická cesta, ktorá prechádza cez južný okraj obce. Všeobecne v obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Z ostatných miestnych lokalít turistický význam majú:

- barokový rímskokatolícky kostol – zo 70-ych rokov 18. stor. (postavený na got. základoch, prestavaný v 19. storočí),
- neskoroklasicistický reformovaný kostol – z r. 1871, v kostole sú umiestnené pamätné tabule na počesť padlých v 1. a 2. svetovej vojne,
- pomník na povodeň z roku 1965 zničujúcu veľkú časť obce (pri povodni takmer 300 domov bolo totálne zničených),
- pomníky obetiam 1. a 2. svetovej vojny,
- malé sakrálne pamiatky pozdĺž cesty Komárno-Štúrovo,
- PR Bokrošské slanisko.

B.6.4.4. Návrh rozvoja rekreácie a cestovného ruchu

Obec má predpoklady ďalšieho kvalitatívneho rozvoja s doplnením športovo - rekreačnej vybavenosti, ako aj plošné rozšírenie na úkor záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu. V rámci obce Iža sa nachádzajú aj vhodné úseky s možnosťou využitia pre pobyt pri vode (nábrežie Dunaja).

V tejto súvislosti urbanistická koncepcia navrhovaná v návrhu ÚPN obce počíta s :

- Dokompletovaním vnútroobecnej rekreačnej zóny.
- Vybudovaním rekreačno-športového areálu v návaznosti na existujúce futbalové ihrisko,
- Vybudovaním zázemia (občianska vybavenosť, parkovanie) v návaznosti na existujúcu lokalitu rímskeho opevnenia – Dievčieho hradu, ako aj navrhovaného areálu golfového ihriska,
- Vybudovaním zázemia (občianska vybavenosť, krajinná úprava, dopravný prístup) v návaznosti na kompu,
- Vhodnou rekonštrukciou existujúcich historických objektov, ako aj parkovo-krajinným dotvorením nábrežia rieky Dunaj,
- Podporovať rozvoj prechodného ubytovania, penziónov,
- Vytvorením podmienok pre vznik turistického centra.

B.7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA

Návrh ÚPN obce navrhuje rozšírenie zastavaného územia o navrhované plochy :

- a) Plochy pre výstavbu IBV východne od obce (IBV Dolné hony),
- b) plochy pre športovo-rekreačný areál s prislúchajúcou občianskou a dopravnou vybavenosťou, medzi existujúcim ihriskom a Ižianskym kanálom (ŠC Malý Ostrov, OV Pri Hrádzi I.),
- c) novonavrhované plochy pre priemysel (nezávadné prevádzky, skladovo-distribučné využitie) spolu s existujúcim hospodárskym areálom - časť PP Konopište,
- d) plochy pre občiansku vybavenosť, IBV a HBV na juhovýchodnom okraji obce (medzi exist. komunikáciou I/63 a Ižianskym kanálom – IBV a HBV Pri Konopišti, IBV Pri Hrádzi, OV Pri Hrádzi II.),
- e) plochy pozemkov určených na výstavbu IBV a parku na východnom okraji obce (IBV Nad konopišťom, PA Nad Konopišťom),
- f) plochy pre výstavbu IBV na severozápade obce s miestnym názvom Ďatelinová (IBV Ďatelinová a IBV Za Ďatelinovou).

B.8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

B.8.1. OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT

B.8.1.1. Legislatívna ochrana prírody a krajiny

Ochranu prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) sa na území SR rozlišuje 5 stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň ochrany sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené, alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najzväčnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich

rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: *chránené vtáčie územia* a *územia európskeho významu*.

Chránené územia prírody

Do riešeného územia nezasahuje veľkoplošné chránené územie t.j. ani CHKO ani NP).

Biotypy druhov vtákov európskeho významu a biotypy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe uznesenia vlády SR č. 66 zo dňa 9.7.2003 do riešeného územia zasahuje 1 navrhované chránené vtáčie územie: **Chránené vtáčie územie Dunajské luhy**.

Tab. č.35: Vybrané charakteristiky navrhovaného Chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy

Výmera [ha] :	18 845
Prekryv so sieťou CHÚ	55%
V pôsobnosti :	CHKO Dunajské luhy, RSOPK Bratislava
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj :	Nitriansky
Okres :	Komárno
Kataster :	Iža
Charakteristika : Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebristej (<i>Egretta garzetta</i>), bučičika močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>), rybára riečneho (<i>Sterna hirundo</i>), kačice chrapľavej (<i>Anas querquedula</i>), kalužiaka červenonohého (<i>Tringa totanus</i>). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, s výskytom hniezdisk orliaka morského (<i>Haliaeetus albicilla</i>) a haje tmavej (<i>Milvus migrans</i>) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného vtáčieho územia.	

Prameň: ŠOP SR, 2005

V riešenom území sa nachádza 1 územie zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

- **Bokrošské slanisko**

Výmera lokality: 10,20 ha

Katastrálne územie: Okres Komárno: Iža

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Iža

Parcely: 4542/1

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a z dôvodu ochrany druhu európskeho významu: vydra riečna (*Lutra lutra*).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Iža sa nachádza 1 prírodná rezervácia:

- **Bokrošské slanisko** - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Iža. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou. Jeden z posledných najsever. vysunutých výbežkov sol'. maďarských púští, ktoré patria do typu sol'. stepí rusko-ázijských. Celková výmera PR je 14,06 ha.

B.8.2. OCHRANA POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD A VODNÝCH ZDROJOV

B.8.2.1. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

Ochrana vôd a vodných zdrojov sa vykonáva podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 72/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Environmentálne ciele sú obsiahnuté v § 5 vodného zákona. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona. Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

1. ochranné pásmo I. stupňa
2. ochranné pásmo II. stupňa

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené.

Do k.ú. zasahuje 1 PHO II. stupňa.

Do riešeného územia nezasahuje chránená vodohospodárska oblasť.

V riešenom území sa nachádzajú v zmysle vyhlášky MŽP SR č.211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárensky vodných tokov nasledovné významné vodohospodárske vodné toky: **č. 81 Dunaj** a **č. 96 Patinský kanál**.

Vodárenský vodný tok v k.ú. Iža sa nenachádza.

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

- a) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. a c)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- b) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,
- c) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Celé územie SR je zaradené medzi citlivé oblasti.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti. k.ú. Iža je zaradené medzi zraniteľné oblasti.

B.8.2.2. Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov

V riešenom území nie sú evidované záujmy na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov ani prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd sledovaných Inšpektorátom kúpeľov a žriediel MZ SR. Nie sú tu vyhlásené žiadne prírodné liečivé zdroje ani prírodné zdroje minerálnych stolových vôd. Zároveň sem nezasahujú žiadne ochranné pásma týchto zdrojov.

B.8.3. OCHRANNÉ PÁSMA A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA HLAVNÝCH RÁDOV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B.8.3.1. Pásma ochrany vodohospodárskych zariadení

Verejné vodovody a verejné kanalizácie, §19 zákona č.442/2002 Z.z.

Pásma ochrany sú v zmysle zákona č.442/2002 Z.z. vymedzené najmenšou vodorovnou

vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného a kanalizačného potrubia na obidve strany :

- 1,5 m pri verejnom vodovode a kanalizácii do priemeru 500 mm
- 2,5 m pri verejnom vodovode a kanalizácii nad priemer 500 mm

B.8.3.2. Ochranné pásma elektrických vedení

V zmysle zákona č. 656/2004 je potrebné rešpektovať ochranné pásma elektrických vedení od krajných vodičov na každú stranu, resp. od zariadení :

- § 36, odsek (2) pre vodiče od 1 kV do 35 kV vrátane
 - pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m
 - pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - pre 110 kV vedenie 15 m
 - pre 220 kV vedenie 20 m
 - pre 400 kV vedenie 25 m
- § 36, odsek (9) pre elektrické stanice vonkajšieho prevedenia
 - pre 110 kV stanicu 30 m od oplotenia pozemku
 - pre trafostanicu 22/0,4 kV 10 m od konštrukcie
- § 36, odsek (4) – v ochrannom pásme a pod vedením je zakázané
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča
 - uskladňovať ľahko výbušné a horľavé látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb, majetku, elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

B.8.3.3. Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov (podľa zákona 656/2004 Zb.z.)

- Ochranné pásma na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je :
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
 - 8 m pre technologické objekty

- Bezpečnostné pásmo - sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je :
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
 - 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch.

B.9. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNÁ OCHRANA

B.9.1. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU, ŠPECIÁLNA OCHRANA

Na území katastra obce nie sú vyhradené priestory, slúžiace ako výcvikové plochy MO SR.

Z nariadenia vlády SR 166/1994 Z.z O Kategorizácii SR podľa ktorého je územný obvod Komárno zaradený do III. kategórie. Obec Iža je súčasťou Komárňanského obvodu.

B.9.2. POŽIARNA OCHRANA

Požiarnu ochranu v obci zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor v spolupráci s príslušníkmi Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

Zdrojom požiarnej vody je rozvodná sieť verejného vodovodu obce a toky pretekajúce územím obce.

Návrh ÚPN obce Iža z hľadiska zabezpečenia požiarnej ochrany:

- Rešpektuje existujúci systém požiarnej ochrany.
- Navrhuje hlavný rozvodný okruh ako rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete obce, dimenzovanej na potreby požiarnej potreby, v súvislosti s navrhovaným funkčným využitím územia (výroba, bývanie, vybavenosť).
- Navrhuje riešiť akumuláciu dažďových vôd zo striech formou otvorených, resp. krytých nádrží v priemyselných areáloch (požiarne nádrže).

Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z- o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a so súvisiacimi predpismi (Vyhláška č.94/2004 Z.z.) a príslušnými STN.

B.9.3. OCHRANA PRED POVODŇAMI

Medzihrádzové priestory Váhu a Dunaja bývali v minulosti často zaplavované. Slovenský vodohospodársky podnik, ktorý pomocou vodohospodárskych objektov ako sú hrádze, kanále, nádrže, čerpacie stanice a ostatné vodohospodárske objekty, zabezpečuje povodňovú ochranu územia a hospodárenie s vnútornými vodami. Obce riešeného územia sú chránené voči ohrozeniu záplavami protipovodňovými hrádzami, vody su regulované sieťou kanálov a územie je monitorované. Hydrologická služba SHMÚ Bratislava denne vyhodnocuje hydrologické informácie pre Slovensko – vodné stavy, prietoky, ich vývoj a predpovede.

Orgánom štátnej správy ochrany pred povodňami sú Obvodná povodňová komisia a Povodňová komisia obce (zákon č. 664/2004 o ochrane pred povodňami).

Vzorky vodných plôch v regióne, z Dunaja, stojatých a odpadových vôd od r. 1994. vyšetruje Národné referenčné centrum (NRC) Vibrionaceae v Komárne.

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzi
- c) kombináciu opatrení a)+b)

Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrádze a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru.

B.9.4. CIVILNÁ OCHRANA

Podľa vyjadrenia Ministerstva obrany SR, Správy nehnuteľného majetku a výstavby, v riešenom území neevidujú podzemné objekty a inžinierske siete vojenskej správy a nezasahujú sem ani ochranné pásma vojenských objektov.

Odbor civilnej ochrany obyvateľstva a obrany participuje na cezhraničnej spolupráci organizácií s humanitárnym zameraním v oblasti civilnej ochrany obyvateľstva. V roku 1997 bola uzavretá Dohoda medzi vládou SR a vládou MR o vzájomnej pomoci pri katastrofách. V r. 1999 KÚ v Nitre a Valné zhromaždenie župy Komárom-Estergom uzavrelo vzájomnú dohodu o poskytovaní pomoci o vzájomnom informovaní pri katastrofách. Od r. 2002 je v platnosti Plán spolupráce medzi odborom CO obyvateľstva, odborom PO KÚ v Nitre a Riaditeľstvom ochrany proti katastrofám župy Komárom – Ostrihom. Od roku 2004 je v platnosti Plán spolupráce medzi odborom krízového riadenia KÚ v Nitre a Krajským riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru v Nitre a Riaditeľstvom ochrany proti katastrofám župy Komárom – Ostrihom.

V zmysle ustanovenia § 15 zákona 314/2001 Z.z. sú obce povinné zriadiť obecný hasičský zbor a zabezpečiť jeho akcieschopnosť na plnenie zákonom vymedzených úloh- Územie okresu Komárno je z hľadiska nasadenia hasičských jednotiek rozdelený do hasebných obvodov s cieľom zahájiť likvidačné práce bezprostredne po ohlásení udalosti. Úlohou obecných zborov je vykonávať do príchodu profesionálnych jednotiek úkony na zamedzenie rozširovaniu požiaru, tiež prípravu dostupných zariadení a technicky na nasadenie síl a prostriedkov. Z dôvodu, že činnosť obecných zborov absentuje (nevykonávajú zverené technické vybavenie, alebo vôbec nie sú zriadené), účinnosť hasebného zásahu je z tohto pohľadu spochybnená. Úlohy na úseku ochrany pred požiarom sú súčasťou komplexu povinností, ktoré musia obce v rámci všeobecného záujmu občanov zabezpečovať, ale obmedzenosť zdrojov neumožňuje ich realizovať okamžite, ale postupne.

Je potrebné spracovať dokumentáciu požiarnej ochrany obcí a oboznámiť občanov s nebezpečenstvami, ktoré vznikajú zakázanou činnosťou najmä v čase nepriaznivej požiarom – bezpečnostnej situácie a je potrebné zvýšiť kvalitatívnu stránku preventívneho pôsobenia obcí a odborného rastu členov kontrolných skupín.

Problematika civilnej ochrany je riešená v súlade so zákonom č.42/1994 Z.z. O civilnej ochrane obyvateľstva v znení zákonov č.222/1996 Z.z., č.117/1998 Z.z. a č.252/2001 Z.z. V zmysle Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. musia byť stavby v súlade so stavebnotechnickými požiadavkami na stavby a s technickými podmienkami zariadení, v súlade s požiadavkami CO v zmysle znení Vyhlášky č. 349/1998 Z.z., č. 202/2002 Z.z. a Vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z..

Návrh ÚPN obce Iža z hľadiska zabezpečenia civilnej ochrany:

Pre zabezpečenie úloh navrhovaných v UPN je potrebné z hľadiska územno-technických podmienok dodržať koncepčné zásady ukrytia obyvateľstva a žiactva s využitím existujúcich stavieb vybratých a zapracovaných v pláne ukrytia a plánovanej bytovej výstavby. Dobeňová vzdialenosť 500 m vyhovuje pre potreby obyvateľstva v plánovaných domoch.

- a.) za účelom požadovaného ukrytia 100% detí a žiactva v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocou tieto budovať prednostne v budovách ZŠ,
 - b.) ukrytie obyvateľstva riešiť na 100% v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocou,
 - c.) ukrytie zamestnancov právnických osôb, fyzických osôb riešiť vlastnou starostlivosťou v zmysle zákona NR SR č.42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
 - d.) budovanie zariadení CO riešiť v súčinnosti s odborom krízového riadenia ObÚ v Komárne,
 - e.) postupne vyradovať z plánu ukrytia nevhodné stavby a tým symetricky upraviť kapacitu ukrytia v obytných zónach,
 - f.) v prípade príjmu evakuovaných osôb v čase vojny a vojnového stavu plánovať jednoduché úkryty budované svojpomocou aj pre nich s využitím priestorovej rezervy podľa uvedených technických parametrov,
 - g.) po výstavbe plánovaných obytných domov vyhotoviť určovací list jednoduchého úkrytu budovaného svojpomocne na každý vybraný priestor,
- v pláne ukrytia 1x ročne vykonávať všetky zmeny týkajúce sa nárastu alebo poklesu úkrytovej kapacity

Požiadavky na ukrytie

Základné požiadavky vyplývajúce z vyhl. Č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zabezpečiť v priestoroch územných obvodov III. kategórie v ktorom nie je sídlo obvodného úradu a nie je miestom veľkého sústredenia osôb ohrozovaných mimoriadnou udalosťou ukrytie v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne pre 100 % počtu obyvateľstva.

Technické podmienky zariadení CO sú určené zásadami na zabezpečenie ochrany obyvateľstva ukrytím počas mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu. Uvádzajú sa v pláne ukrytia, ktorý je súčasťou Plánu ochrany. Ochranné stavby pre UP sú stavby plánované pre obdobie vojny, vojnového stavu, úpravu vhodných priestorov v stavbách podľa plánov ukrytia. Na jednoduché úkryty budované svojpomocne (JUBS) sa vyberajú vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb vybudované v stave bezpečnosti, ktoré po vykonaní svojpomocných špecifických úprav musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí a použitých zbraní v čase vojny a vojnového stavu. Vhodné podzemné a nadzemné priestory stavieb vybrané pre JUBS možno považovať za ochranné stavby až po vykonaní špecifických úprav, ktoré sú potrebné na pripravenosť stavieb plniť účel, na ktorý boli vybudované.

Požiadavky na JUBS:

- vzdialenosť miesta pobytu ukrývaných osôb tak, aby sa mohli v prípade ohrozenia včas ukryť,
- zabezpečenie ochrany pred radiačným zamorením a pred preniknutím nebezpečných látok,
- minimalizáciu množstva prác nevyhnutných na úpravu ich priestorov,
- statické a ochranné vlastnosti,
- vetranie prirodzeným alebo núteným vetraním vonkajším vzduchom, filtračným a ventilačným zariadením,
- utesnenie.

- JUBS s kapacitou do 50 ukryvaných osôb, o ktorých uvažujeme prevažne aj v územnom pláne obce, dispozične takáto ochranná stavba musí byť vyriešená v rámci projektovej prípravy a výstavby na plánovaný počet ukryvaných osôb, a to členením priestorov a ich plochy. Stavebné úpravy a technické vybavenie, napr. strojovňa pre filtračné a ventilačné zariadenie súvisiace so spohotovením úkrytu, sú súčasťou projektovej dokumentácie.

B.10. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

B.10.1. OCHRANA PRÍRODNÝCH HODNÔT, IDENTIFIKÁCIA PRVKOV R-ÚSES V KATASTRI

B.10.1.1. Legislatívna ochrana prírody a krajiny

Ochranu prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa za *územný systém ekologickej stability (ÚSES)* považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora nadol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR (GNÚSES SR 1992, aktualizovaný r. 2001) cez regionálne až miestne ÚSES-y.

V rámci spracovávania územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov :

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Územná ochrana

Do riešeného územia nezasahuje veľkoplošné chránené územie t.j. ani CHKO ani NP)

V riešenom území sa nachádza nasledovné vyhlásené maloplošné chránené územie :

Prírodná rezervácia Bokrošské slanisko - k.ú. Iža, výmera 14,06 ha, vyhlásený roku 1988, v zmysle vyhlášky KÚŽP v Nitre č. 1/2004 zo dňa 10.5. 2004, ktorá nadobudla účinnosť 1.7. 2004 je stupeň ochrany územia: 4 (§15 zákona o ochrane prírody a krajiny), *predmet ochrany*: PR je vyhlásená na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou, predstavuje jeden z posledných najsevernejších vysunutých výbežkov solných maďarských púst, ktoré patria do typu solných stepí rusko-ázijských
Ochranné pásma uvedeného chráneného územia je v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny územie 100 m od hraníc chráneného územia a platí v ňom tretí stupeň ochrany územia (§ 14 zákona o ochrane prírody a krajiny).

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

1. územia európskeho významu
2. chránené vtáčie územia

V zmysle § 28 zákona o ochrane prírody a krajiny chránené vtáčie územia a územia európskeho významu sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území.

V zmysle § 26 ods. 4 a § 27 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny uvedené navrhované územia sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa zákona.

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 –5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. V riešenom území sa nachádza *územie európskeho významu*, v ktorom predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu a druhy európskeho významu:

- **SKUEV0076 č. 169 Bokrošské slanisko** , k.ú. Iža, výmera 10,20 ha, par.č. 4542/1 - stupeň územnej ochrany: 4 (§ 15 zákona o ochrane prírody a krajiny), predmet ochrany: *biotopy európskeho významu*: nížinné a podhorské kosné lúky (6510), vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a *druhy európskeho významu* : vydra riečna (*Lutra lutra*)

Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia zasahuje nasledovné *chránené vtáčie územia*:

č.7 Dunajské luhy – zasahuje do 7 okresov: Bratislava V., Bratislava II., Bratislava IV., Dunajská Streda, Nové Zámky, Senec a *Komárno*: k.ú. Komárno, Čičov, Iža, Zlatná na Ostrove, Trávník, Nová Stráž, Veľké Kosihy, Kližská Nemá, Moča, Kravany nad Dunajom, Patince, Radvaň nad Dunajom.

Odôvodnenie: Dunajské luhy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orliak morský (*Haliaeetus albicilla*), volavka striebrištá (*Egretta garzetta*), haja tmavá (*Milvus migrans*), bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*), a iné, a jedným z piatich území pre hniezdenie druhov kačica chrapľavá (*Anas querquedula*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), hrdzavka potápavá (*Netta rufina*) a kačica chriplavá (*Anas strepera*).

Na ostatnom území (vrátane navrhovaného chráneného vtáčieho územia) platí prvý stupeň ochrany (§ 12 zákona o ochrane prírody a krajiny) a na činnosti uvedené v tomto ustanovení na vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody).

Vo vykonávacej vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov v prílohe č. 1 sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich je potrebný súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Obvodného úradu životného prostredia Komárno.

Každé chránené územie plní viacero funkcií napr. :

- ochranu (zachovanie, obnova) biodiverzity,
- zachovanie (zlepšenie, vytvorenie) podmienok pre niektoré skupiny organizmov
- ochrana (zachovanie, obnova) ekologickej stability ekosystémov resp. celej krajiny (chránené územia plnia túto funkciu spolu s ďalšími ekologicky významnými segmentami krajiny ako prvky ÚSES)
- ochrana (zachovanie, obnova) a využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov (napr. drevo, zver, ryby, lesné plody, liečivé rastliny, zdroje pitnej vody a pod.),
- vedecko-výskumná funkciu
- kultúrne, vzdelávacie, estetické a rekreačné využívanie chránených území.

Starostlivosť o chránené územia zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Uvedené chránené územia v riešenom území spadajú pod pôsobnosť ŠOP SR, Regionálneho centra ochrany prírody v Bratislave, Správy CHKO Dunajské Luhy, Dunajská Streda.

B.10.1.2. Priemet R-ÚSES do riešeného územia

Dokumentácie ÚSES sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o o ochrane ochrany prírody a krajiny v znení neskorších predpisov dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

V zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN VUC Nitrianskeho kraja (1998) - časti Krajinná štruktúra a ÚSES a v zmysle dokumentu "Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Komárno" (1995) do riešeného územia zasahujú tieto prvky ÚSES-u:

Existujúce prvky ÚSES:

1. nadregionálneho významu (BKNR, BCNR)
 - biokoridor - rieka Dunaj (č. 1)
2. regionálneho významu (BCR, BKR)
 - biokoridory Martovskej mokrade č. 13b – Veľký Lán, č.13d - spojnica Dunaj-Stará Žitava,

Navrhované prvky ÚSES:

1. nadregionálneho významu

- do riešeného územia nezasahuje
- 2. regionálneho významu
- biokoridor Martovskej mokrade (č. 13c Iža - Stará Žitava, č. 26, č. 27)
- biokoridory Pohronskej pahorkatiny (č. 28, 33)

Na miestnej úrovni - pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie obcí je ÚSES dopĺňaný o biokoridory a biocentrá miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Okrem uvedených biokoridorov a biocentier nadregionálneho a regionálneho významu potenciál pre plnenie funkcie prvkov miestneho ÚSES majú:

- Bokrošské slanisko (*biocentrum*)
- Dlhá mokrad' (*biocentrum*)
- Ižiansky kanál (*biokoridor*)
- Fialkový kanál (*biokoridor*)
- Sedmerovský kanál (*biokoridor*)
- existujúce plochy a línie nelesnej drevinnej vegetácie (*interakčné prvky*)
- mokrade a podmáčané pôdy (*interakčný prvok*)
- súkromné vinice a záhrady (*interakčný prvok*)

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prevahou duba: 400 rokov

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov.

Klasifikácia územia podľa ekologickej stability (podľa R-ÚSES-u okresu Komárno, 1995) je nasledovná:

Prvý stupeň – veľmi nízky predstavujú plochy výrazne ovplyvňované človekom (územia intenzívne využívané, orná pôda resp. zastavané územia), zastúpenie ekologicky významných segmentov krajiny je veľmi nízky, nevyhnutné je zvýšenie podielu NDV.

Druhý stupeň – nízky predstavujú vinohrady a sady v oblastiach Kravany nad Dunajom, Búč, Bátorové Kosihy, Modrany, Radvaň, Marcelová, Šrobárová, Nesvady, Dulovce, Hurbanovo, Pribeta. Pri tvorbe MÚSESU je nevyhnutné zvýšiť podiel ekologicky významných segmentov krajiny.

Tretí stupeň – stredný predstavujú lokality lúk a pasienkov v oblasti Búčskeho majera, majera Mária pri Kravanoch nad Dunajom, okolo Nesvád a východne od Hurbanova. Lúky a pasienky sa podieľajú pri zvyšovaní ekologickej stability krajiny. Je potrebné zvýšiť ich podiel v krajine.

Štvrtý stupeň – vysoký predstavujú prevažne lesné porasty, zamokrené územia (staré ramená, meandre a slatiniská), brehové porasty pozdĺž významnejších vodných tokov, v krajine predstavujú prirodzený prírodný prvok, sú to napr. porasty pri Búčskom jazere, lesíky na Hronskej pahorkatine pri Marcelovej.

Piaty stupeň - veľmi vysoký predstavujú územia najmenej postihované aktivitami človeka, čiže predstavujú v krajine prirodzené a pôvodné prírodné štruktúry, mnohé z nich sú predmetom záujmu ochrany prírody a krajiny, napr. rieka Dunaj s ostrovmi a inundačným územím, vyhlásené a navrhované CHÚ.

Koeficient ekologickej stability riešeného územia sa pohybuje v intervale 0,21-0,4, čo poukazuje na územie s nízkym stupňom ekologickej kvality územia (Atlas krajiny SR,2002).

V dokumente R- ÚSES-u okresu Komárno (1995) boli navrhnuté nasledovné ekostabilizačné opatrenia pre k.ú. Iža:

Iža – C.2, D.2.3b, D.5.2, D.5.3, D.7

Kódovanie navrhovaných opatrení:

C.: Návrh ochrany jednotlivých plôch

C.2: návrh na legislatívnu ochranu

D. Návrh tvorby

D.2: sanačné a agrotechnické úpravy

D.2.3: špeciálne ekostabilizačné opatrenia na pôdnom fonde

D.2.3b: špeciálne agrochemické opatrenia

D.5: opatrenia technologického charakteru

D.5.2: odstránenie následkov kontaminácie

D.5.3: opatrenia na obmedzenie účinkov vyplývajúcich z prevádzky transportných línii

D.7 – opatrenia na odstránenie kolíznych bodov

B.10.2.TVORBA KRAJINY, KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN (OPTIMÁLNE PRIESTOROVÉ A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA OBCE IŽA)

B.10.2.1. Úvod a stručný popis spracovania

V zmysle § 19c ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebného poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej ako „stavebný zákon“) pre územný plán obce sa v rámci prieskumov a rozborov spracúva optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia s prihliadnutím na krajinno-ekologické, kultúrno-historické a socio-ekonomické podmienky (ďalej len "krajinno-ekologický plán").

V zmysle § 139a ods. 4 stavebného zákona ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia (krajinno-ekologický plán) je komplexný proces vzájomného zosúladovania priestorových požiadaviek hospodárskych a iných činností človeka s krajinno-ekologickými podmienkami, ktoré vyplývajú zo štruktúry krajiny. Ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia súčasne zabezpečuje vyhovujúcu ekologickú stabilitu priestorovej štruktúry krajiny, ochranu a racionálne využívanie prírody,

biodiverzity a prírodných zdrojov, tvorbu a ochranu územného systému ekologickej stability a bezprostredného životného prostredia človeka. Štruktúra krajiny a jej prvky sa prejavujú ako limity, obmedzenia alebo podporujúce faktory požadovaných činností v danom území.

Cieľom spracovania optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (“krajinoekologický plán“) obce Iža bolo na základe poznania (vyhodnotenia) základných krajinoekologických podmienok poskytnúť rámcové zásady optimálnej organizácie prvkov krajiny štruktúry tak, aby boli vo všeobecnosti rešpektované krajinoekologické podmienky (potenciál) riešeného priestoru, ale aj nároky, požiadavky a zámery spoločnosti na jeho využitie.

Pri spracovaní krajino-ekologického plánu (KEP) sa vychádzalo:

- z metodického postupu spracovania KEP v rámci prieskumov a rozborov územného plánu obce, ktoré vydalo MŽP SR v r. 2001
- z metodického usmernenia obstarávania a spracovania územného plánu obce, vydané MŽP SR v r. 2001
- z metodických pokynov na vypracovanie územného systému ekologickej stability, vydaného MŽP SR v r. 1993
- z podkladov orgánov štátnej správy a odborných organizácií

B.10.2.2. Krajinoekologická analýza

Krajinoekologická analýza predstavuje výber, tvorbu, charakteristiku a priestorovú diferenciaciu ukazovateľov vlastností jednotlivých zložiek krajiny. Vychádza zo zberu informácií o krajine, ktoré zahŕňajú abiotické, biotické a socio-ekonomické podklady. Hlavným kritériom tvorby analýz v riešenom území bolo, aby ukazovatele vyjadrovali diagnostické vlastnosti krajiny, dali sa interpretovať a kartograficky vyjadriť na celom riešenom území.

B.10.2.3. Krajinoekologická interpretácia

Pod estetickým vnímaním krajiny rozumieme hodnotenie charakteristického vzhľadu krajiny na základe interpretácie a zoskupenia prvkov súčasnej krajiny štruktúry.

Riešené územie charakterizujeme ako poľnohospodársku, nížinnú, rovinnú krajinu so sústredeným vidieckym sídlom:

- ako rovinná oráčinová krajina,
- len na úzkom výčnelku katastra sa typ smerom na S mení na nížinnú, rovinnú oráčinovo-lúčno-lesnú krajinu a nížinnú, pahorkatinovú oráčinovo-lesnú krajinu.

B.10.2.4. Hodnotenie funkčných ukazovateľov a výber funkcií

V tomto procesnom kroku sme stanovili vzťah medzi súborom vybraných hlavných ukazovateľov a možnosťou lokalizácie požadovaných aktivít spoločnosti. Zvýšenú pozornosť sme venovali tým ukazovateľom, ktoré sme použili pri hodnotení návrhov pre špecifické aktivity a pre výsledné návrhy. Boli to napríklad návrhy pre ekologicky optimálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu, návrhy krajiny vegetácie ako ekostabilizačného prvku, návrhy na možnosť ďalšej urbanizácie priestoru a návrhy reálnych možností rekreačných aktivít. Tento rámcový súbor návrhov tvoril podklad pre výsledné návrhy optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania katastrálneho územia obce.

B.10.2.5. Predpoklady a návrhy ekologicky optimálneho využívania krajiny

V rámci návrhovej časti sme riešili otázky ekologicky optimálneho účelového členenia plôch. Rozpracovali sme ekologické predpoklady a čiastkové návrhy pre konkrétne činnosti /poľnohospodárske využitie, urbanizácia priestoru, rekreačné aktivity, krajinná vegetácia.../. Všetky tieto pracovné kroky vyústili do návrhu krajinnej štruktúry ako predpokladu pre optimálne využitie celého katastrálneho územia.

B.10.2.6. Krajinnoeologické opatrenia a odporúčania

Predstavujú konečný výstup spracovaného optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Poukazujú, upozorňujú a usmerňujú konkrétne činnosti, aktivity spoločnosti s dôrazom na bezkolízne využívanie krajinnoeologických podmienok, potenciálu krajiny.

B.10.2.7. Krajinnoeologické analýzy

Pre potreby poznania rozhodujúcich faktorov /základné informácie/, ktoré v podstatnej miere vytvárajú rámec krajinnoeologických podmienok sme hodnotili:

Geologické podmienky

Geologické pomery charakterizujú základné geologické štruktúrne jednotky riešeného územia. Horniny odrážajú dlhodobý vývoj územia a zároveň vo veľkej miere ovplyvňujú aj iné zložky krajiny a tiež súčasné možnosti jej hospodárskeho využitia tak pre technické ako aj bioprodukčné činnosti (ako pôdotvorný substrát).

Podľa regionálneho geologického členenia územia Západných Karpát a severných výbežkov Podunajskej panvy (Vass a kol. 1988) riešené územie spadá do oblasti *Vnútrohorských panví a kotlín*, podoblasti *Podunajská panva*.

Z hľadiska geologického je riešené územie budované neogénnymi sedimentami (*neogénne sivé a pestré íly, prachy, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie: dák-roman.*).

Kvartér predstavuje najmladší a zároveň najkratší časový úsek geologickej histórie Zeme, ktorý trvá dodnes. V riešenom území kvartérne útvary predstavujú fluviálno-nivné sedimenty (holocén), pričom na malých plochách sa vyskytujú aj viate piesky (würm až holocén). V severnej polovici k.ú. obce kvartérne útvary sú fluviálne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss). Najsevernejšiu časť k.ú. obce tvoria kvartérne útvary fluviálne sedimenty stredných terás (riss).

Z hľadiska geochemických typov hornín v riešenom území sú zastúpené: *ílovce a pieskovce*.

Podľa inžinierskogeologickej rajonizácie (Atlas krajiny SR, 2002) celé riešené územie spadá do rajónu kvartérnych sedimentov, a to:

- rajónu údolných riečnych náplav (prevažná časť k.ú.)

- rajónu náplavov terasových stupňov (stredná časť územia medzi k.ú. Chotín a Marcelová.)
- rajónu deluviálnych sedimentov (malá severná časť územia medzi k.ú. Chotín a Marcelová)

Inžinierskogeologické rajóny sú vyčlenené na základe genézy a litologickej povahy hornín, umožňujú stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov využívania územia.

Geomorfologické podmienky

Riešené územie z hľadiska začlenenia do geomorfologických jednotiek spadá do subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k.ú. obce - severná polovica k.ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (zasahuje do severnej polovice k.ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-120m n.m....

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív (väčšina k.ú.), do severnej polovice k.ú. zasahuje reliéf zvlnených rovín.

Za roviny sa považujú územia, na ktorých nie je výškový rozdiel väčší ako 30 m na ploche kruhu s polomerom 2 km. Vyskytujú sa prevažne vo výškovom stupni do 200 m n.m. najmä na nivách riek. Na rovinách prevláda akumulácia. Aj jemné sotva badateľné zvlnenie terénu spôsobuje, že hladina podzemnej vody sa nachádza tu trochu hlbšie, tam o niečo plytšie po povrchom resp. vystupuje na povrch. Podľa hĺbky vody a ochrany proti vode sa diferencujú na rovinách pôdy a vegetácia, z týchto hľadísk sa vyberali miesta pre osady, polia, lúky a ovplyvnili výber dopravných trás.

Pôdne podmienky

Pôdne pomery sú výsledkom dlhodobého pôsobenia stanovištných podmienok. Hlavné prírodné faktory, ktoré najviac ovplyvňujú pôdotvorný proces sú: geologické (pôdotvorný substrát), geomorfologické (najmä reliéf a nadmorská výška), hydrologické procesy a klimatické podmienky územia.

V k.ú. obce Iža poľnohospodárska pôda zaberá plochu 2 284,38 ha z celkovej výmery k.ú. 2 807,29 ha, z toho orná pôda zaberá plochu 1 911,45 ha, vinice 65,85 ha, záhrady 68,93 ha, OS 24,21 ha, TTP 213,95 ha, lesné pozemky 49,72ha, vodné plochy 198,75 ha, zastavané plochy 133,05 ha a ostatné plochy 141,39 ha. Orná pôda prevláda v celom katastri.

Hydrogeografické a hydrogeologické podmienky

Voda je významnou zložkou prírodného systému. Najvýznamnejšími faktormi formovania povrchových a podzemných vôd SR sú zrážkovo-odtokové pomery mierneho klimatického pásma a poloha na hlavnom európskom rozvodí.

Povrchové vody

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Tab.č.39: Charakteristika povodia v úseku na území SR

Tok - profil	F	L	F/L	F/L ²
Dunaj – Komárno	171 622,6	1 093	157,02	0,14

Zdroj: HEP dolného Váhu, 2000

*F – plocha povodia v km²

L – dĺžka údolia v km

F/L – vyvinutosť riečnej siete

F/L² – charakteristika tvaru povodia

Tab.č.40: Bilančná charakteristika povodia

Tok - profil	Druh profilu	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok.k oef.	Špecific. odtok	Priem.prietok
Dunaj – Komárno	V,B	-	421	-	-	13,34	2290

* údaje v týchto profiloch sú určené analógiou

V – vodomerná stanica

K – ŠVHB, kvalita, profil na vyčísľovanie kvality

B – ŠVHB, kvantita, profil na bilancovanie povodia

ŠVHB – štátna vodohospodárska bilancia

Tab.č. 41: Sumárne hydrologické údaje

Tok-profil	Plocha povodia	Dĺžka povodia	Súčiniteľ	Priemerné prietoky			
	F [km ²]	L [km]	L/F ²	[m ³ .s ⁻¹]			
				Q _a	Q _{355d}	Q _{364d}	Q ₁₀₀
Dunaj -Komárno	171 622,60	1 093,0	0,14	2 290,0	949,00	716,00	9 600,00

Zdroj: ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja

Prirodzenou južnou hranicu katastra je Dunaj, alochtónna rieka, ktorá do územia prichádza a odvádza vody z riešeného územia. Z dôvodov ochrany územia pred záplavami boli vytvorené hrádze, čím sa oddelilo inundačné územie od chráneného.

Tok Dunaja má charakter nížinného toku s množstvom ramien, z ktorých niektoré sú s hlavným riečišťom spojené iba za vysokých vodných stavov. Po oboch stranách Dunaja sú vybudované hrádze, ktoré oddeľujú inundačné územie od chráneného územia. Hrádzami chránené územie je miestami nižšie položené, preto vnútorné vody zberané sústavou kanálov musia byť prečerpávané do toku. Pozdĺž systému hrádzí okolo Dunaja sú vybudované prečerpávacie stanice, ku ktorým sú kanálovou sieťou privádzané vnútorné vody a prečerpávané do Dunaja. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v profile Komárno je 2 290 m³/s. Má prechodne snehový režim odtoku s maximom prietoku v júny, v júli (2 500 – 2 900 m³ s⁻¹) s minimom v decembri až januári (1 400 m³ s⁻¹).

Tab.č. 42: Namerané hodnoty na stanici Iža, rkm 1763,96:

Priemerný mesačný prietok Q _m (m ³ s ⁻¹)	Najväčší kulminačný prietok Q _{max 2003} (m ³ s ⁻¹) v roku 2003	Najmenší priemerný denný prietok (m ³ s ⁻¹) v roku 2003
1745	4692 (január)	865,8 (august)

Zdroj: Hydrologická ročenka SHMÚ, 2004

Funkciu odvedenia vnútorných vôd riečného, povrchového a podzemného pôvodu, ktoré sú privádzané k recipientu-Dunaj plní rozsiahla kanálová sieť. Táto zároveň zabezpečuje

požiadavky na vodu pre poľnohospodárov, t.j. závlahy. Prepojením hlavných kanálov a vybudovaním stavidiel na uzlových miestach je možné regulovať prietoky do jednotlivých oblastí a manipulovať s vnútornými vodami. Do Dunaja ústi Ižiansky kanál s prítokom k. Komárno-Iža a Ižianskym kanálom (z k.ú. Patince). Severný výbežok katastra križujú Patinský, Chotínsky, Sedmerovský, Fialkový kanál a k. Oblúk.

V riešenom území sa nachádzajú mokrade (podmáčané pôdy). Najvýznamnejšie sú v priestore pozdĺž Dunaja (od toku po protipovodňovú hrádzu). Ďalšie pri Ižianskom, Fialkovom, Patinskom kanáli a lokalita Bokroš.

Vodné plochy

Súčasťou vodných plôch sú mŕtve ramená prírodných tokov a ostatné vodné plochy, ktoré vytvárajú plochy so stojatou vodou pri Patinskom a Sedmerovskom kanáli.

V období vysokého stavu hladiny vody v Dunaji sa v terénnych zníženinách objavuje podzemná voda. Pri vysokých stavoch Dunaja sa vody vylievajú z koryta a zaplavujú rozsiahle pozemky, hlavne lúky, pasienky a lesy, až po protipovodňovú hrádzu. Aj tieto vodné plochy plnia významnú krajnotvornú funkciu v krajine.

Tab.č. 43: Vodné plochy v k.ú. Iža

Katastrálne územie obce	Vodný tok prirodzený	Vodná plocha	Kanál
Iža	rieka Dunaj a výbežok- Fialkový potok	-	Ižiansky kanál – zo Z na V – je prepojený s Dunajom kanál Komárno-Iža, pozdĺž toku Dunaja za hrádzou vo vnútrozemí Patinský kanál a výbežok – Chotínsky, Sedmerovdký kanál

Podzemné vody

Základnou hodnotenou jednotkou vodohospodárskej bilancie podzemných vôd Slovenska je hydrogeologický rajón s jeho následným detailným členením na subrajóny a čiastkové rajóny. Hydrogeologický rajón je hydrogeologicky jednotné územie s podrobnými hydrogeologickými vlastnosťami, typom zvodnenia a oběhom podzemnej vody. Podľa súčasnej hydrogeologickej rajonizácie je územie Slovenska rozdelené na 141 hydrogeologických rajónov. (Generel ochrany a racionálneho využívania vôd SR, 2002).

Riešené územia spadajú do hydrogeologického rajónu :

- č. 57 – kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny
- č. 56 – kvartér Dunaja v úseku Komárno-Chľaba

Za vysokých vodných stavov dochádza k infiltrácii dunajskej vody do územia, za nízkych stavov Dunaj podzemné vody drénuje, pričom v úseku od obce Iža je drénovanie územia prakticky trvalé.

Chemické zloženie podzemných vôd je primárne dané predovšetkým geologickou štruktúrou, v ktorej sa akumulujú a procesmi, ktoré v danom systéme prebiehajú.

Podzemné vody riešeného územia sú podľa zdroja dopĺňania vody a priestoru definované ako nivy riek - podzemné vody sú dopĺňané 70 % z riek a ich prítokov.

Zvláštne vody – geotermálne a minerálne vody

Zvláštne vody – geotermálne a minerálne vody sa v riešenom území nenachádzajú.

Klimatické podmienky

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab.č.44: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab.č.45: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Tab.č.46: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab.č. 47: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Súčasná štruktúra krajiny

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) je odrazom pôsobenia ľudskej činnosti na biotické a abiotické zložky krajiny a zároveň odzrkadľuje stupeň antropogénnej premeny krajiny.

SKŠ odráža súčasný stav využitia zeme v záujmovom území. V rámci SKŠ sa mapujú hmotné prvky krajiny s konkrétnym priestorovým vymedzením. Základné mapovacie jednotky mapy využitia zeme sú: orná pôda (OP) a trvalé kultúry (vinice, záhrady a ovocné sady), trvalé trávne porasty (TTP), lesná pôda (LP), nelesná drevinná vegetácia (NDV), vodné toky a plochy (VP), sídelné, technické a výrobné prvky (ZP), produktovody, dopravné objekty a línie, rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty, ostatné plochy s prvkami odkrytého substrátu (O) a iné.

Orná pôda (OP)

Rozhodujúcim prvkom určujúcim a ovplyvňujúcim nielen intenzitu poľnohospodárskej výroby ale aj územný rozvoj a osídlenie, ochranu a tvorbu životného a krajinného prostredia, je poľnohospodárska pôda na celkovej rozlohe 2 284,3772 ha.

Vinice (V)

V pestovaní vínnej révy dominujú odrody Rizling vlašský, Veltlín zelený, Müller thurgau, Svätovavrinecké, ale aj Irsai oliver, Frankovka a Dievčie hrozno.

Záhrady (Z)

Záhrady tvoria súčasť urbanizovaných častí, kde plnia mnohoraké funkcie. Patria medzi najpremenlivejšie kategórie zelene v intraviláne obce, striedajú sa v nich základné typy: zeleninová záhrada, ovocný sad alebo pole. Zaručujú ekologickú vyváženosť tých častí, kde sa vyskytujú. Krajinnoeologická hodnota záhrad klesá s intenzitou obrábania a rastie s počtom stromov. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zeleniny prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Ovocné sady (OS)

Predovšetkým sa jedná o ovocné sady tvoriace súčasť záhrad. Pestujú sa rôzne ovocné druhy, veľkej obľube sa tešia hlavne broskyne.

Trvalé trávne porasty (TTP)

Predstavujú lúky, pasienky ako i ďalšie prirodzené a poloprirodzené nedrevinové spoločenstvá zväčša poloextenzívne využívané. Porasty sú druhovo pestré, s vysokým zastúpením pôvodných druhov. V inundačnom resp. zamokrenom území sa nachádzajú trávne plochy, postupne zarastajúce drevinnou vegetáciou. Sú sukcesným štádiom vývoja smerom k lesným spoločenstvám. Ich druhové zloženie je závislé na pôvodnom využívaní týchto plôch – ak boli využívané ako trávne porasty, druhové zloženie býva prirodzené (porasty v inundačnom území Dunaja), ak bolo využívanie iné alebo pôvodný kryt bol mechanicky porušený, vyvíjajú sa tu spoločenstvá s vysokým zastúpením ruderalných druhov (priestory okolo niektorých hospodárstiev rozptýleného osídlenia – Bokroš).

Ochranné (protipovodňové) hrádze pozdĺž Dunaja predstavujú antropogénny biotop zatrávnený a pravidelne udržiavaný.

Lesný pôdny fond (LPF)

Prevládajúci nížinný charakter územia dal vznik pre najúrodnejšie pôdy nášho štátu. Z toho dôvodu malo o tieto pôdy najväčší záujem poľnohospodárstvo a lesy zostali zväčša len na tých lokalitách, ktoré nebolo možné poľnohospodársky využiť (zaplavované, zamokrené plochy, svahy). Zostali len fragmenty lesov.

Nelesná drevinná vegetácia (NDV)

Nelesnú drevinnú vegetáciu, tzv. rozptýlenú vegetáciu v krajine, predstavuje najmä sprievodná vegetácia komunikácií a tokov, porasty močarísk nelesného charakteru, porasty poľných medzí, remízky, solitéry stromov, krov a ich zoskupenia. V riešenom území tvorí významný vegetačný krajinný prvok, ktorej pôdorys limituje intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda. V riešenom území sa vyskytuje:

- skupinová NDV (zväčša na zamokrených lokalitách – remízky, v okrajových polohách depresných a podmáčaných území a v okrajových častiach sídla. zeleň v súkromných záhradách, verejná zeleň v obci)

- líniová NDV (sprievodná vegetácia vodných tokov - kanálov, významná je pobrežná zeleň pozdĺž rieky Dunaj, kontaktná zeleň medzi záhradami, poliami a vinicami, líniová zeleň pozdĺž katastrálnej hranice, sprievodná zeleň pozdĺž štátnej cesty, miestnych komunikácií a poľných ciest,
- solitérna NDV (solitéry sa vyskytujú zriedkavo, väčšinou na ornej pôde pri určitej prekážke obrábania pôdy).

Vodné toky a plochy (VP) - vid' stať Hydrogeografické a hydrogeologické podmienky z krajinnookologických analýz

Sídelné, technické a výrobné prvky (ZP) - vid' kapitola B.4.1. Základná koncepcia usporiadania

Ostatné plochy - odkrytý substrát (O)

Súčasťou ostatných plôch je aj odkrytý substrát. Táto mapovacia jednotka nemá presné ohraničenie, výmeru a jej význam z hľadiska využívania pôdy nie je dôležitý, v riešenom území má však svoje nezastupiteľné miesto. Predstavuje ho línia piesčitého odkrytého brehu rieky Dunaj – pláže, ktoré sú mimoriadne atraktívne hlavne v rámci turizmu a rekreácie. Dunaj so svojimi jedinečnými plážami, hodnotné prírodné prostredie regiónu a dobudované obce predstavujú obrovský potenciál pre rozvoj turistického priemyslu Podunajska.

Biotické zložky:

Základná fyto geografická charakteristika

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) riešené územia riešené spadajú do stredoeurópskej provincie, do dubovej zóny, nížinnej podzóny, rovinatej oblasti: 7b - okresu nemokrad'ového a podokresu lužného.

Riešené územie spadajú do vegetačného lesného stupňa *dubového* (nadmorská výška do 300m n.m, priemerná teplota nad 8 °C, ročné zrážky do 600 mm, vegetačná doba nad 180 dní).

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v riešenom území (teda vegetáciu, ktorá by sa v daných prírodných podmienkach vyvinula, keby do vývoja nezasahoval človek svojou činnosťou) tvoria nasledovné geobotanické jednotky:

- *vŕbovo-topoľové lesy v záplavových územiach veľkých riek* (mäkké lužné lesy) - (v k.ú. územie pozdĺž Dunaja).
- *jaseňovo – brestovo – dubové lesy v povodiach veľkých riek* (tvrdé lužné lesy), podľa stanovištných podmienok nadväzujú na územia mäkkých lužných lesov.
- *nížinné hydrofilné dubovo-hrabové lesy* - Cr (*Quercus robur* – *Carpinionion betuli*)
Sú to spoločenstvá dubovo-hrabových lesov v najteplejších oblastiach na Slovensku alebo kotlinách a v dolinách, kde má klíma zvýšenú kontinentalitu. Väčšina plôch po lesoch tohto typu je premenená na úrodné polia a vinice. V k.ú. nadväzujú na spoločenstvo tvrdých lužných lesov.
- *dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým* Pôvodne boli rozšírené v teplých polohách, na južne exponovaných svahoch, aj na plošinách sprašových pahorkatín. V súčasnosti z kultúr sa vyskytujú na týchto miestach ovocné sady, vinice, polia s pšenicou, kukuricou a tabakom a pod. Na Slovensku dosahujú severozápadnú hranicu areálu. Floristicky sú veľmi bohaté a pestré s druhmi lesostepného charakteru a submediteránnymi druhmi. V riešenom území nadväzujú na spoločenstvo tvrdých lužných lesov.
- *slanomilné spoločenstvá*

na Slovensku zachovalé najmä v nížinách (Podunajskej, Východoslovenskej a Záhorskej). Zachovali sa vo fragmentoch. V panónskej oblasti k typickým halofytným spoločenstvám patria slané stepi. Vznikli vplyvom pasenia, odvodnenia a úplného odlesnenia.

Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

V súčasnosti sa v riešenom území nachádzajú aj ďalšie biotopy, ktoré vznikajú pod vplyvom hospodárskej činnosti človeka v krajine predovšetkým agrocenózy, ruderalne spoločenstvá, monokultúry nepôvodných drevín a iné.

Základná zoogeografická charakteristika

Súčasný stav zastúpenia živočíchov na riešenom území je výsledkom dlhodobého vývoja využívania krajiny a dôsledkov hospodárskych aktivít človeka v nej.

Z hľadiska zoogeografického členenia (Stehlík a Vavřínová 1991, upravené Matis 1999), riešené územie spadá do zoogeografickej *podprovincie* Pannonicum a zoogeografického *úseku* Panónska step (Eu-pannonicum).

Nížinné časti Podunajskej nížiny sa vyznačujú v súčasnej dobe rozsiahlymi agrocenózami, v ktorých sa roztrúsene nachádzajú lokality prirodzených biotopov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody. Prírodné podmienky umožnili vzniku rôznych typov stepných spoločenstiev (xerothermné biotopy). Kostrou tohoto územia je rieka Dunaj so svojimi nížinnými prítokmi (napr. Malý Dunaj a Váh), ďalej sa na tomto území nachádzajú aj teplomilné spoločenstvá lesného a lúčneho charakteru, v okolí riek sa vytvorili ekosystémy mokrad'ové, lužné lesy a stanovištia s výrazným kolísaním vody s jarnými záplavami. Na mnohých miestach sú slané pôdy (slanomilné spoločenstvá).

Fauna je prevažne teplomilná a mnohé tu dosahujú severnú hranicu svojho rozšírenia v rámci SR. K významným druhom patrí vydra riečna, z vtákov včelárík zlatý a strakoš kolesár, skokan ostropyský, skokan krátkonohý, užovka hladká, mlok podunajský. Rieka Dunaj a Váh sú miestom výskytu ohrozených druhov rýb napr. hlavátka podunajská (Hucho hucho), hrebenačka pásavá (Gymnocephalus schraester), kolok vretenovitý (Zingel streber), kapor sazan (divá froma), blatniak tmavý, býčko rúrkonosý, čík európsky, lopatka dúhová a mrena škvrnitá. Zo skupiny bezstavovcov napr. roháč obyčajný, fagotka škvrnitá, šidlo lúčne a iné. Pozdĺž rieky Váh vedie hlavná migračná trasa vtákov (jarná i jesenná), sútok rieky s Dunajom predstavuje oddychové miesto pre migrujúce druhy vtákov.

Z hľadiska poľovného riešené územie je poľovnou oblasťou pre malú zver (zajac, bažant, jarabica), vyskytuje sa tu aj srnčia zver.

V riešenom území sa nachádzajú aj také druhy živočíchov, ktoré znášajú vplyv hospodárskych aktivít človeka v krajine. Významnú skupinu tvoria druhy viazané na agrocenózy, vinohrady a ovocné sady, alebo znášajú blízkosť človeka a jeho obydľia.

KRAJINNOEKOLOGICKÁ INTERPRETÁCIA

Riešeného územia charakterizujeme ako poľnohospodársku, nížinnú, krajinu so sústredeným vidieckym sídlom:

- ako to rovinná oráčinová krajina,
- len na úzkom výčnelku katastra sa typ smerom na S mení na nížinnú, rovinnú oráčinovo-lúčno-lesnú krajinu a nížinnú, pahorkatinovú oráčinovo-lesnú krajinu.

V zmysle Atlasu krajiny SR (2002) mapa reprezentatívnych potencionálnych geoeosystémov (REPGES) predstavuje základný podklad pre vytvorenie územného systému ekologickej stability. Jej cieľom je definovať všetky významné reprezentatívne geoeosystémy v území.

Riešené územie spadá do oblasti Pannonicum, obvodu Eupanonicum, do *geoekologického regiónu*:

- *Podunajská pahorkatina*, do *geoekologického subregiónu* č. 7.5. – Hurbanovské terasy s REPGES č. 14 – pláňavy (dunové roviny a spráčové pokryvy) s dubovocerovými lesmi (*úzký pás SV časť k.ú.*)

- *Podunajská rovina*, do *geoekologického subregiónu* č. 13 – Váh-Nitra2 s REPGES č. 4 – riečne nivy v nížinách s lužnými lesmi (*ostatná časť k.ú.*)

V riešenom území môžeme rozlíšiť:

I. priestor ekologickejšhodnotný - lokality s prirodzenými biotopmi, vodné toky s brehovými porastami, chránené územie

II. priestory ekologickejšstandartné - územie s vidieckou formou hospodárenia v krajine: záhrady a vinohrady

III. priestor ekologickejšnarušený - sú to lokality vyžadujúce určité opatrenia na zamedzenie negatívnych vplyvov na zložky ŽP (lokality zaťažené stresovými zdrojmi a javmi)

Návrh krajinnoekologických opatrení

Účelom navrhovaných opatrení na ekologickejšvhodné a optimálne využívanie krajiny je dosiahnutie týchto základných cieľov

- I. vytvorenie a zabezpečenie reálne funkčného územného systému ekologickej stability územia, ktorý budú tvoriť navzájom prepojené a funkčné prvky ÚSES nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.
- II. zabezpečiť ochranu a starostlivosť o chránené časti prírody a krajinu v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- III. zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov podľa legislatívne platných zákonov a uplatňovať princípy trvaloudržateľného využívania prírodných zdrojov,

B.11. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

B.11.1.DOPRAVA

B.11.1.1. Návrh základného dopravného systému obce, koncepcia prepravných vzťahov

Širšie dopravné vzťahy riešeného územia mikroregiónu sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Slovenska. Menovite však na hlavné mesto Bratislavu, krajské mesto Nitrú, okresné mestá Komárno, Nové Zámky. Vzhľadom na prihraničnú polohu mikroregiónu sú dôležité dopravné vzťahy smerom na Maďarskú republiku – na diaľnicu M1 a hlavné mesto Budapešť. Základnými druhmi dopravy sú doprava cestná a železničná. Hlavná dopravná trasa je orientovaná v smere západ - východ. Dôležitým dopravným fenoménom je medzinárodná Dunajská vodná cesta

Napojenie územia na nadradenú dopravnú sieť, širšie dopravné väzby

Cestná doprava

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami. Je plánovaná rekonštrukcia cesty I/63 v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Vodná doprava

Riešeným územím prechádza Dunajská vodná cesta koridor č. VII s prístavmi v Komárne a Štúrove. Podľa ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja sa uvažuje s budovaním nových prístavov na Dunajskej medzinárodnej vodnej ceste a to v Komárne a Štúrove, kde sa uvažuje aj s predkladiskom kombinovanej dopravy vo väzbe na tieto prístavy. Budovanie a využívanie prekladísk bude viazané na podnikateľské aktivity súkromného sektoru.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

Cestná hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Cyklistická doprava

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy na blízke poľnohospodárske výrobné lokality/dvory,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Návrh základného dopravného systému obce

Základný komunikačný systém obce založený v minulosti, zostane i naďalej nosnou kostrou osídlenia. Územný plán ho iba dopĺňa a rozvíja v súlade s uvažovaným rozvojom obce. Základom i naďalej zostanú komunikácie zabezpečujúce napojenie obce na širší priestor regiónu

B.11.1.2. Funkčné členenie a kategorizácia dopravy

Cestná doprava

Súčasný stav

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie.

Z výsledkov celoštátneho sčítania dopravy gestorovaného ÚCHD resp. SSC Bratislava sme excerptovali výsledky dotýkajúce sa profilov sčítania v bezprostrednej blízkosti obce, ktoré uvádzame v nasledujúcej tabuľke :

Cesta	profil	T- voz/24hod r.1990	T- voz/24hod r.2005	O- voz/24hod r.1990	O- voz/24hod r.2005	M- voz/24hod r.1990	M- voz/24hod r.2005	S- voz/24hod r.1990	S- voz/24hod r.2005
I/63	83050	589	602	1539	3581	29	46	2157	4229
I/63	83057	511	338	1110	1799	34	22	1655	2159

Prognóza dopravy

Prognóza intenzity dopravy bola vykonaná na základe výsledkov celoštátneho sčítania dopravy vykonaného v r. 2005 pod gesciou SSC Bratislava pomocou aktualizovaných koeficientov rastu intenzity dopravy na cestnej sieti VÚC Nitra spracovaných SSC Bratislava v r. 2006 (Metodický pokyn a návod prognózovania výhľadových intenzít na cestnej sieti – MP 1/2006, MDPaT SR).

Pre cesty I. triedy vo VÚC Nitra boli odvodené nasledovné prognózne koeficienty rastu intenzity dopravy :

ROK	ľahké vozidlá	ťažké vozidlá
2005	1,00	1,00
2010	1,11	1,10
2020	1,35	1,31
2030	1,57	1,504
2040	1,76	1,68

Na základe uvedeného boli stanovené intenzity dopravy pre výhľadové obdobie v predmetných profiloch v nasledovných hodnotách :

Cesta	profil	T- voz/24hod r.2010	T- voz/24hod r.2030	O- voz/24hod r.2010	O- voz/24hod r.2030	S- voz/24hod r.2010	S- voz/24hod r.2030
I/63	83050	660	905	3975	5625	4635	6530
I/63	83057	375	505	1235	2810	1610	3315

Návrh riešenia

- Rešpektovať trasy existujúcich ciest prechádzajúcich obcou, hlavne cestu I/63, ktorá je v zmysle nadradenej ÚPD určená na rekonštrukcia cesty v úseku Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu 1. triedy (C11, 5/80), s obchvatom Iže po južnej strane
- Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie v zmysle platnej STN, ale aj napr. vybudovaním spomaľovacích ostrovčekov a úpravou križovatiek
- V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

B.11.1.3. Koncepcia hlavných peších systémov cyklistických a turistických trás

PEŠIE TRASY A VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ

Súčasný stav

Pešiemu pohybu v obci slúžia chodníky a pešie plochy. Chodníky - komunikácie pre peších funkčnej triedy D3, sú vedené ako súčasť uličného priestoru paralelne s vozovkami alebo samostatne. Chodníky sú vedené po jednej alebo oboch stranách vozovky, podľa

priestorových možností. Chodníky sú prevažne so spevneným povrchom (asfalt, betónová dlažba).

Pohyb chodcov prebieha i v rámci miestnych komunikácií tam, kde sa nachádza pešia alebo obytná zóna, alebo je tam veľmi nízka intenzita dopravy. V zónach je ochrana chodcov zabezpečená osadením zvislých dopravných značiek.

Návrh riešenia

- Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné rekonštruovať a doplniť absentujúce pešie komunikácie,
- rozvíjať miestny systém chodníkov v návrhových rozvojových lokalitách

CYKLISTICKÁ DOPRAVA, CYKLISTICKÉ KOMUNIKÁCIE, CYKLOTRASY

Súčasný stav

Cez riešené územie prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta, ktorá výrazne môže prispievať k hospodárskemu rastu obce cez rozvoj cestovného ruchu v riešenom území. Na túto cyklotrasu bude naväzovať navrhovaná Považská cyklotrasa vedená po hrádzach Váhu z Komárna do Žiliny.

V riešenom území sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén.

Návrh riešenia

Podporovať rozvoj a využitie cyklistickej trasy rekonštrukciou cyklochodníkov na hrádzi.

B.11.1.4. Statická doprava, kapacity plôch pre parkovanie

Súčasný stav

Odstavovanie vozidiel v individuálnej bytovej výstavbe je zabezpečené na vlastných pozemkoch a v garážach.

Parkovanie vozidiel prebieha v rámci obslužných komunikácií a spevnených plôch pri zariadeniach občianskeho vybavenia.

Návrh riešenia

Potrebné nápočty a situovanie odstavných a parkovacích stojísk pre objekty bývania a vybavenosti budú riešiť projektové dokumentácie pre konkrétne objekty. Nápočty je potrebné v zmysle STN 73 6110 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5.

Plochy pre statickú dopravu sú členené na plochy odstavné a parkovacie. Odstavné plochy slúžiace odstaveniu vozidiel po dobu ich nepoužívania, budú zabezpečené, v prípade rodinných domov na vlastnom pozemku (za oplotením) a v prípade bytoviek, v podstavaných garážach, resp. v radových garážach.

Parkovacie plochy budú vybudované iba pre potreby návštevníkov vybavenosti. Parkoviská sú dokumentované v grafickej prílohe, a sú situované tak, aby dochádzková vzdialenosť k objektom vybavenosti nepresiahla 100 m.

Pre uspokojenie motorizovaných pasantných návštevníkov obce sa navrhujú tri parkovacie plochy :

- záchytné parkovisko pre osobné vozidlá a autobusy v náväznosti na navrhovaný športovo-rekreačný areál (v blízkosti futbalového ihriska),
- záchytné parkovisko v náväznosti na občiansku vybavenosť medzi navrhovaným areálom golfového ihriska a areálom archeologického náleziska rímskeho opevnenia Kelemantia
- záchytné parkovisko pri navrhovanom areáli občianskej vybavenosti v náväznosti na kompu

B.11.1.5. Koncepcia leteckej a vodnej dopravy

Súčasný stav

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 115 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Cez obec Iža prechádza Dunajská magistrálna vodná cesta E80.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá

Návrh riešenia

Podporovať vybudovanie lodného prístavu s tankovacíou stanicou pre malé plavidlá.

B.11.1.6. Dopravné zariadenia

Súčasný stav a návrh riešenia

V obci Iža sa nenachádzajú čerpacie stanice pohonných hmôt (ČSPH)

S návrhom ďalších dopravných zariadení sa v koncepcii rozvoja uvažuje, pripúšťa sa možnosť umiestnenia autoservisných služieb v rámci navrhovaných vybavenostných plôch, občianskej vybavenosti v priestore medzi obcami Marcelová a Chotín, pri ceste III. triedy III/0064003.

B.11.1.7. Systém hromadnej dopravy, uzly a zariadenia v systéme hromadnej dopravy

Súčasný stav

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Návrh riešenia

Hromadná doprava v Iže má jednu formu - autobusová doprava, ktorá umožňuje spojenie s bližšími, ale aj vzdialenejšími sídlami, zastavujú tu linky prímestského charakteru, ale aj diaľkové linky, spájajúce obec s celým Slovenskom.

Linky sa pohybujú po hlavnej komunikácii, v obci. Lokalizácia zastávok je zaužívaná, bude však otázkou do akej miery bude aj po zmenách súvisiacich s navrhovaným rozvojom obce. Je potrebné brať v úvahu navrhovaný funkčný a územný rozvoj a zastávky situovať hlavne v priestoroch, kde budú mať najpočetnejšie zázemie, preto zväčšenie počtu zastávok, alebo ich posun by mal byť prirodzený.

B.11.1.8. Nadmerný hluk vyplývajúci z dopravy

Súčasný stav

Územie s nadmerným hlukom a exhalátmi z dopravy sa nachádza pozdĺž cesty I/63. Z hľadiska zníženia hlučnosti bude nutné realizovať protihlukové bariéry pozdĺž zdrojov hluku v priestoroch zón IBV.

Návrh riešenia

Hlavným zdrojom hluku z dopravy je doprava pohybujúca sa po ceste I/63. Poloha cesty dáva predpoklady do výhľadu ochrániť bytovú zástavbu, ktorá je v blízkosti cesty protihlukovými opatreniami (clonami). Je evidentné, že časť obce nachádzajúca sa v blízkosti cesty I/63 je už dnes zasiahnutá nadmerným hlukom. Očakávaný nárast dopravy, v budúcnosti bude znamenať ešte väčšie zhoršenie tohto stavu, preto je nevyhnutné rezervovať v priestore ochranného pásma cesty pás, v ktorom bude možné protihlukové clony vybudovať. Vhodným riešením je aj navrhovaná preložka uvedenej cesty.

B.11.1.9. Ochranné pásma

Cestná doprava

Ochranné pásma podľa zákona o pozemných komunikáciách (Cestný zákon) je potrebné rešpektovať na ochranu ciest a premávky na nich mimo územia zastavaného, alebo územia určeného na súvislé zastavenie :

- pri rýchlostnej ceste R3 100 m od osi krajného jazdného pruhu
- pri cestách I. triedy 50 m od osi vozovky na obe strany cesty
- pri cestách II. triedy 25 m od osi vozovky na obe strany cesty
- pri cestách III. triedy 20 m od osi vozovky na obe strany cesty

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastaveniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 136/1961 Zb. v znení neskorších predpisov sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta II. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) 25 m
- cesta I. triedy 50 m od osi vozovky

B.11.2. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

B.11.2.1. Zásobovanie pitnou vodou

Súčasný stav

Obec Iža má v súčasnosti vybudovaný vodovod v celej obci. Obec je napojená na skupinový vodovod Iža – Patince. Ako zdroj vody pre obec boli v minulosti využívané vrtané studne a areáli vodného zdroja Iža s výdatnosťou. Kvalita vody vo vodnom zdroji nevyhovovala vyhláske MZ SR č.151/2004 Z.z. o požiadavkách na kvalitu pitnej vody a kontrolu kvality pitnej vody pre zvýšený obsah Fe a Mn. Akumulácia vody pre obec Iža bola zabezpečená vo vežovom vodojeme – hydroglóbuse 100 m³ situovanom v areáli vodojemu situovanom na západnom okraji obce Iža. V areáli bolo umiestnené i dochlórovacie zariadenie na hygienickú úpravu pitnej vody pred jej dodávkou do spotrebiska.

Vzhľadom ku kvalite vody vodného zdroja bola obec napojená na skupinový vodovod Komárno, z ktorého je v súčasnosti do obce dopravovaná hygienicky nezávadná voda.

Zdrojom vody pre SKV Komárno je vodný zdroj Komárno s výdatnosťou 345 l.s¹. Potrubie SKV PVC DN 300 vedie okolo areálu vodného zdroja Iža v ktorom sa cez redukčnú šachtu priamo napája na jestvujúce rozvody SKV Iža – Patince.

Vodný zdroj – studne, vodojem i dochlórovacie zariadenie je v súčasnosti mimo prevádzky.

Vlastné rozvody vody v obci boli realizované v niekoľkých etapách prevažne v investorstve obce. Rozvody sú realizované ako liatinové – LT DN 100 – staršie rozvody, resp. ako PVC DN 100 – novšie rozvody.

Celá vodovodná sieť v obci sa nachádza v jednom tlakovom pásme a je zaokruhovaná, čo zabezpečí dodávku vody pri prípadnej poruche na sieti.

Trasy jestvujúcich vodovodov sú vedené v zelených pásoch pozdĺž štátnej cesty, resp. miestnych komunikácií. Stav rozvodov potrubí i objektov na potrubíach je dobrý.

Na vodovodnú sieť bolo napojené výrazné percento nehnuteľností (prevažujú rodinné domy). Percento napojenosti odhadujeme na 95 %.

Sumárna bilancia vybudovanej vodovodnej siete:

- vodovodná sieť	LT , PVC DN 100, cca dĺ. 10 500,0 m
- vodný zdroj – studne	odstavené
- čerpacia stanica	1 ks - odstavená
- vodojem - hydroglóbus	1 ks - odstavený
- dochlórovacie zariadenie	1 ks - odstavené
- domové prípojky	cca 500

Pri posúdení jestvujúceho stavu vodovodnej siete je možné konštatovať, že jestvujúca vodovodná sieť obce je vyhovujúca čo do kapacity a množstva potreby vody i pri prípadnom rozšírení zástavby a prípadných rozvojových aktivít komerčného charakteru. Po zmene zdroja vody pre obec vyhovuje i kvalita vody z SKV Komárno a do obce je dodávaná nezávadná pitná voda kvality v súlade s vyhláškou MZ SR č.151/2004 Z.z.

Navrhovaný stav

Predpokladané bilancie potreby vody v obci

Celková potreba vody obce je určená na základe príl. č.1 vyhlášky č. 684/2006 Z.z., kde pre bytový fond, občiansku a technickú vybavenosť, rozvoj priemyslu uvažuje s nasledovnými potrebami vody :

- pre byty s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom $q = 135 \text{ l/obyv/deň}$.
- potreba vody pre technickú a občiansku vybavenosť
vidieckej obce od 1000 do 5000 obyvateľov $25 \text{ l.osoba}^{-1} \cdot \text{deň}^{-1}$
- zamestnanci v priemysle (priama a nepriama potreba) $250 \text{ l.osoba}^{-1} \cdot \text{deň}^{-1}$

Výhľad nárastu počtov obyvateľstva uvažujeme do roku 2030.

Potreby vody sa potom stanovujú nasledovne podľa príl.2 vyhlášky č.684/2006 Z.z :

$$Q_{\text{priem}} = N \cdot q \quad \text{kde } N \text{ počet obyvateľov}$$

$$Q_{\text{max}} = Q_{\text{pr.}} \cdot k_d \quad \text{kde } k_d \text{ súčiniteľ dennej nerovnomernosti}$$

$$Q_{\text{hod}} = Q_{\text{max}} \cdot k_h \quad \text{kde } k_h \text{ súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti}$$

BÝVANIE V OBCI

Súčasný stav

- zástavba rodinných domov - špecifická potreba vody 135 l/os. deň,
- zariadenia občianskej vybavenosti – 25 l/os. deň,
- súčasný počet obyvateľov v obci – 1 653 obyv.,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_p = 1\,653 \times (135 + 25) = 264\,480 \text{ l/deň} = 11,02 \text{ m}^3/\text{hod.} = 3,06 \text{ l/s}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 1,6 \times Q_p = 423,17 \text{ m}^3/\text{deň} = 17,63 \text{ m}^3/\text{hod.} = 4,90 \text{ l/s}$
- maximálna hodinová potreba vody
 - $Q_h = 1,8 \times Q_{\text{max}} = 761,71 \text{ m}^3/\text{deň} = 31,73 \text{ m}^3/\text{hod.} = 8,82 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (365 dní)

- $Q_{\text{ROCNA}} = 264,48 \times 365 = 96\,535,20 \text{ m}^3/\text{rok}$
- potreba vody pre požiaru ochranu
 - $Q_{\text{poz}} = 7,5 \text{ l/s}$

Navrhovaný stav

- zástavba rodinných domov - špecifická potreba vody 135 l/os. deň,
- zariadenia občianskej vybavenosti – 25 l/os. deň,
- predpokladaný počet obyvateľov v obci – (1 653 + 1 025) obyv.,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_p = (1\,653 + 1\,025) \times (135 + 25) = 428\,480 \text{ l/deň} = 17,85 \text{ m}^3/\text{hod.} = \mathbf{4,96 \text{ l/s}}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 1,6 \times Q_p = 685,57 \text{ m}^3/\text{deň} = 28,57 \text{ m}^3/\text{hod.} = 7,93 \text{ l/s}$
- maximálna hodinová potreba vody
 - $Q_h = 1,8 \times Q_{\text{max}} = 1\,234,03 \text{ m}^3/\text{deň} = 51,42 \text{ m}^3/\text{hod.} = 14,28 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (365 dní)
 - $Q_{\text{ROCNA}} = 264,48 \times 365 = 156\,395,20 \text{ m}^3/\text{rok}$
- potreba vody pre požiaru ochranu
 - $Q_{\text{poz}} = 7,5 \text{ l/s}$

ROZVOJOVÉ ÚZEMIE VÝROBY, VÝROBNÝCH SLUŽIEB, DISTRIBÚCIE A SKLADOVANIA (PRIEMYSELNÝ PARK)

- predpokladaná špecifická potreba vody 250 l/os. deň,
- predpokladaný počet pracovníkov - 200 pracovníkov,
- priemerná denná potreba vody
 - $Q_{24} = 200 \times 250 = 50\,000 \text{ l/deň} = 2,08 \text{ m}^3/\text{hod.} = \mathbf{0,58 \text{ l/s}}$
- maximálna denná potreba vody
 - $Q_{\text{max}} = 2,0 \times Q_d = 100\,000 \text{ l/deň} = 4,16 \text{ m}^3/\text{hod.} = 1,16 \text{ l/s}$
- 1 smena - cca 120 pracovníkov
 - priemerná denná potreba vody v 1 smene
 - $Q_p = 120 \times 250 = 30\,000 \text{ l/deň} = 1,25 \text{ m}^3/\text{hod.} = 0,35 \text{ l/s}$
 - maximálna denná potreba vody v 1 smene
 - $Q_{\text{MAX}} = 2 \times Q_p = 60,0 \text{ m}^3/\text{deň} = 2,50 \text{ m}^3/\text{hod.} = 0,70 \text{ l/s}$
 - maximálna hodinová potreba v 1 smene
 - $Q_h = 0,5 \times 8 \times 2,5 = 10,00 \text{ m}^3/\text{hod.} = 2,78 \text{ l/s}$
- ročná potreba vody (260 dní)
 - $Q_{\text{ROCNA}} = 50 \times 260 = 13\,000,00 \text{ m}^3/\text{rok}$

Predmetná predpokladaná potreba vody v novom rozvojovom území výroby, výrobných služieb, distribúcie a skladovania, situovanom na východnom okraji obce, pokrýva len predpokladané nároky na vodu vyšpecifikované na základe odhadovaného počtu pracovníkov v území, ale nepokrýva technologické nároky potenciálnych výrobných a výrobnobslužných prevádzok lokalizovateľných v území. Predmetné nároky výrobných prevádzok na pitnú a technologickú vodu budú riešené samostatne s ohľadom na konkrétnu výrobnú a technologickú náplň jednotlivých prevádzok situovaných a lokalizovaných v území.

Celková predpokladaná maximálna potreba vody v obci

- $Q_{\text{MAX}} = (685,57 + 100,0) = \mathbf{785,57 \text{ m}^3/\text{deň}}$
- $Q_{\text{MAX}} = (7,93 + 1,16) = \mathbf{9,09 \text{ m}^3/\text{deň}}$

Návrh rozvoja vodovodných sietí v obci

Na základe uvedených predpokladaných bilancií potreby vody v obci je možné konštatovať, že **existujúca vodovodná sieť v obci je**, z hľadiska kvalitatívneho i kapacitného **vyhovujúca i pre navrhnutý rozvoj obce**, t.j. pre navrhnuté rozvojové územia bývania, vybavenosti, rozvojové územia výroby, výrobných služieb, distribúcie a skladovania v obci.

Môžeme konštatovať, že obec Iža má vyriešené zásobovanie kvalitnou pitnou vodou v súlade s vyhláškou MZ SR č.151/2004 Z.z. V súčasnosti sa neuvažuje so zmenou koncepcie zásobovania obce a hľadaním alternatívnych riešení zásobovania.

Pre zásobovanie nových lokalít vyplývajúcich z návrhov územného plánu sa pri návrhu dimenzií potrubí vychádza z dimenzií jestvujúcich potrubí DN 100 LT,PVC, ktoré umožňujú priame prepojenie nových trás. V zásade bude riešené nové prepojenie zaokruhovaním z rúr PVC, resp. HDPE profilu DN 100, nezaokruhované samostatné prípojky profilov DN 50,80.

Trasy potrubí budú realizované predovšetkým v zelených pásoch, resp. miestnych komunikáciách podľa polohy ďalších inžinierskych sietí pri zachovaní ochranných pásiem pri realizácii podľa STN 736005, resp. zákonov č. 442/2002 Z.z. a 276/2001 Z.z.

Ochranné pásma

Podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii sieťových odvetví sú

- pásma ochrany vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany
 - a.) 1,5m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
 - b.) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
- v pásme ochrany je zakázané
 - a.) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo k verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,
 - b.) vysádzať trvalé porasty,
 - c.) umiestňovať skládky,
 - d.) vykonávať terénne úpravy,

B.11.2.2. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Súčasný stav

Kanalizácia

Obec Iža má v súčasnosti čiastočne vybudovanú kanalizáciu vo východnej a centrálnej časti obce. Kanalizácia bola realizovaná v súbehu so štátnou cestou I/63 Komárno – Štúrovo, resp. v centrálnej časti smerom k obecnému úradu v dvoch etapách v investorstve obce od roku 2003.

V 1. etape bola realizovaná čerpacia stanica pri novom bytovom dome na východnom okraji obce a výtlačné potrubie, ktorým sú splaškové odpadové vody privádzané na jestvujúcu ČOV Iža.

V 2. etape bola realizovaná tlaková kanalizácia pozdĺž štátnej cesty I/63 Komárno – Štúrovo, resp. v centrálnej časti smerom k obecnému úradu s vyústením vetvy A tlakovej kanalizácie do jestvujúcej čerpacej stanice pri novom bytovom dome.

Kanalizácia v ostatnej časti obce nie je vybudovaná. V súčasnosti sú odpadové vody od obyvateľstva zachytávané v žumpách, resp. v septikoch, čo ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd oblasti a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva obce.

Sumárna bilancia vybudovanej kanalizácie:

- kanalizácia tlaková	PVC DN 100, HDPE DN 50dĺ. 2266,0 m
- čerpacie stanice	1 ks
- výtláčné potrubie	PVC DN 100 dĺ. 490,0 m
- domové prípojky	cca 80 ks

Stručný popis realizovanej kanalizácie

Kanalizácia je realizovaná ako tlaková z potrubí PVC DN 100 – hlavná vetva A a HDPE DN 50 – vedľajšie vetvy A-4 a ž A-7.

Domové čerpacie stanice sú umiestnené na konci každej prípojky v šachtách DN 800, resp. DN 1200 mm a sú vybavené čerpadlom typu EFRU 26-5-GU-080, ktoré zabezpečuje prečerpanie splaškových odpadových vôd z každej nehnuteľnosti cez domovú prípojku D 32 mm do tlakovej uličnej vetvy zberného potrubia. Výtláčné potrubie z jestvujúcej čerpacej stanice pri bytovom dome je realizované ako PVC DN 100.

Čerpacia stanica je realizovaná ako podzemná studňa zo ž.b. TZR rúr priemeru D 2000 mm, s vodotesne zabetónovaným dnom 800 mm, zakrytá stropnou doskou z rýhovaného plechu s otvormi pre spúšťanie a vyťahovanie čerpadiel a vstupným otvorom. Pre obsluhu armatúr slúži manipulačná lávka s prístupom oceľovým rebríkom. V čerpacej stanici sú osadené dve ponorné čerpadlá v zostave 1 + 1 o kapacite $Q = 3,2 \text{ l.s}^{-1}$, $h = 10 \text{ m}$.

Čistenie odpadových vôd - ČOV

ČOV Iža je situovaná na východnom okraji obce Iža, na pravej strane štátnej cesty I/63 Komárno – Štúrovo. Bola realizovaná v rámci 1. etapy budovania kanalizácie s ukončením v r. 2003. ČOV je realizovaná ako mechanicko - biologická ČOV typu PROX-PROSEPTIK firmy PROX T.E.C. s r.o. Poprad so zámerom čistiť v 1. etape privádzané fekálne odpadové vody, v 2. etape i odpadové vody celej obce Iža.

V súčasnosti je v prevádzke 1. etapa ČOV, avšak už s napojením realizovanej odkanalizovanej časti obce.

Stručný popis čistenia

Splaškové odpadové vody sú privádzané na ČOV z vybudovanej čerpacej stanice pri novom bytovom dome, resp. zväzované fekálnymi vozmi z neodkanalizovanej časti obce. Po mechanickom prečistení na hrubých a jemných hrabliciach v náпустnom objekte odtekajú do vyrovnávacej nádrže a homogenizačnej nádrže, z ktorej sú čerpané na biologický objekt čistenia. Vyčistené odpadové vody odtekajú cez merný objekt do recipientu.

Objekty ČOV

- náпустný objekt hrubé a jemné hrablice
- vyrovnávacia a homogenizačná nádrž
- biologický stupeň čistenia
 - aktivačná nádrž – denitrifikačná a nitrifikačná nádrž
 - dosadzovacia nádrž
- merný objekt a odpadová stoka
- kalové hospodárstvo – prevzdušňovaný kalojem
- prevádzková budova

Kapacity ČOV je v 1. etape dimenzovaná na denné množstvo žumpových vôd $30 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

Návrh a dimenzovanie tlakovej kanalizácie

Dimenzovanie tlakovej stokovej siete sa riadi nasledovnými zásadami:

Potrubia

- Potrubia tlakovej kanalizácie sú dimenzované na vypočítaný prietok odpadových vôd v jednotlivých uzloch kanalizácie tak, aby v tlakovej kanalizácii bola zabezpečená rýchlosť prúdenia splaškov min. 0,7 m/s, optimálne 1,0 – 1,5 m/s. Rozvodné potrubia splaškovej kanalizácie sú obvykle navrhované ako HDPE.
- Pre zvýšenie bezpečnosti prevádzky a uľahčenie opráv sa umiestňujú do tlakovej siete sekčné uzávery. K ochrane tlakovej siete slúžia poistné ventily umiestnené v každej čerpacej šachte. Potrubie je navrhované na tlak 1 Mpa (tj. 100 vodného stĺpca).

Čerpadlá

- Čerpadlo v čerpacej stanici je založené na objemovom princípe a je vybavené rezacím zariadením. Výtlačná výška čerpadla je 0,6 MPa (60 m vodného stĺpca), dopravné množstvo je konštantné 42,0 l.min⁻¹. Tým, že čerpadlo je objemové a dodáva konštantné množstvo odpadových splaškových vôd na základe rovnice kontinuity je zabezpečené samočistenie potrubia. Čerpadlo je výlučne konštruované na čerpanie splaškových odpadových vôd.
- Automatická prevádzka je riadená hladinovým snímačom, ktorý je prepojený na ovládaciú automatiku umiestnenú v samostatnej skrinke. Ovládacia automatika je napájaná elektrickou energiou z domových rozvodov. Prepojenie gravitačnej kanalizácie na čerpaciú šachtu a vybudovanie el. prípojky pre ovládaciú skrinku od domového rozvádzača nie je predmetom dodávky

Predpokladaný rozsah navrhovanej kanalizácie

- tlaková kanalizácia PVC, HDPE DN 50 až 100 9 000 m
- domové prípojky tlakové vrátane domových čerpacích staníc 550 ks

Čistenie odpadových vôd - ČOV

Pre možnosť dobudovania celej kanalizácie obce bude nevyhnutné realizovať dobudovanie 2. etapy ČOV, resp. jej celkovú rekonštrukciu na kapacity odpadových vôd celej obce.

Dobudovanie 2. etapy ČOV bude pozostávať z dobudovania druhého bloku biologického stupňa čistenia a kalojemu v situovaní zrkadlovom obraze prvého bloku a nutnej modernizácie technologických zariadení ČOV.

Technológia čistenia zostáva na princípe dlhodobej aktivácie s jemno bublinovým prevzdušňovaním s úplnou stabilizáciou kalu v kalojeme.

V týchto objemoch biologického stupňa bude ČOV zabezpečovať čistenie privádzaných odpadových vôd z obce v súlade s NV SR č. 296/2005 Z.z. vo výstupoch uvedenými nižšie.

Prietoky odpadových vôd – uvedené v časti kanalizácia

Znečistenie

Ukazovateľ	kg/d	mg/l
BSK5	191,2	400,0
CHS	430,2	900,0
NL	143,4	300,0
N-NH ₄	28,7	60,0

Pre kvalitu odpadových vypúšťaných vôd ČOV Iža vyplývajú z Nariadenia vlády SR č. 296/2005 nasledujúce hodnoty:

Parametre	p mg.l ⁻¹	m mg.l ⁻¹
BSK ₅	30	60
CHSK	135	170
NL	30	60

Skratky:

- p limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v zlievanej vzorke za určité obdobie / 24-hodinová zlievaná vzorka
- m maximálna limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v kvalifikovanej bodovej vzorke
- N_{cel} celkový dusík definovaný ako súčet koncentrácií organického, amoniakálneho, dusitanového a dusičnanového dusíka
- P_{cel} celkový fosfor
- Z1 hodnoty platia pre obdobie, počas ktorého je teplota odpadovej vody na odtoku z biologického stupňa nižšia než 12 °C. Hodnoty platia aj pre citlivé oblasti.
- Z2 ukazovateľ sa nesleduje v období, počas ktorého je teplota odpadovej vody na odtoku z biologického stupňa nižšia než 9 °C. Ustanovenie platí aj pre citlivé oblasti.
- C hodnoty platia pre vody vypúšťané v citlivých oblastiach

Dažďové vody

Dažďové odpadové vody nebudú z riešeného územia odvádzané samostatným kanalizačným systémom, ale prostredníctvom prirodzených povrchových odtokov (dažďové priekopy) budú odvádzané do vodných tokov Ižiansky kanál a Dunaj. Dažďové vody budú i naďalej odvádzané aj existujúcimi odvodňovacími kanálmi a prirodzeným vsakovaním vôd do podložia. V budúcnosti by bolo vhodné dažďové vody v zástavbe IBV a HBV zachytávať a využívať ich ako úžitkové vody pri zavlažovaní a pod.

V prípade riešenia odvádzania dažďových a zrážkových povrchových vôd do vsakovacích zariadení (do vsakovacích rigolov, nádrží a pod.), bude potrebné zabezpečiť podrobný inžiniersko-geologický prieskum záujmového územia.

Ochranné pásma

Podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii sieťových odvetví sú

- pásma ochrany vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany
 - a.) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
 - b.) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
- v pásme ochrany je zakázané
 - a.) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo k verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,
 - b.) vysádzať trvalé porasty,
 - c.) umiestňovať skládky,
 - d.) vykonávať terénne úpravy

Hydromelioračné zariadenia

V riešenom území sú vybudované závlahy aj odvodňovacie stavby, čo naznačuje potrebu počas roka zavlažovať pôdy a v jarnom období zase odvodňovať pôdy.

V k.ú. Iža sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

„Závlaha pozemkov Iža-Marcelová" (evid.č. 5204 602), ktorá bola daná do užívania v r. 1984 s celkovou výmerou 1 268 ha

„Závlaha pozemkov Chotín-Marcelová" (evid.č. 5204 603), ktorá bola daná do užívania vr. 1984 s celkovou výmerou 1 880 ha
„Závlaha pozemkov Komárno-Ďulov Dvor II." (evid.č. 5204 593), ktorá bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 903 ha
„Závlaha pozemkov Komárno-Ďulov Dvor I." (evid.č. 5204 592), ktorá bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 1 291 ha
„Závlaha pozemkov Marcelova" (evid.č. 5204 524), ktorá bola daná do užívania v r. 1966 s celkovou výmerou 120 ha
kanál „Kendeles" (evid.č. 5204 061 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1937 o celkovej dĺžke 0,280 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Kendeles-Iža"
kanál „Kisret-Chotín-Marcelová" (evid.č. 5204 578 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1978 o celkovej dĺžke 8,560 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Chotín"
kanál „Gombolyuret 173" (evid.č. 5204 580 003), ktorý bol vybudovaný v r. 1978 o celkovej dĺžke 0,588 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Marcelova"
kanál „Budoser" (evid.č. 5204 222 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1963 o celkovej dĺžke 5,400 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Budoser-Marcelová"
kanál „Szedmaroc" (evid.č. 5204 175 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1969 o celkovej dĺžke 3,780 km v rámci stavby „OP Szedmaroc-Marcelová"

V katastrálnom území Iže sú v súčasnosti vybudované detailné odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom. Odvodňovacie sústavy sú postavené aj pod závlahovými sústavami.

Vybudované hydromelioračné zariadenia sú vo veľkej časti funkčné. V budúcnosti je potrebné zabezpečiť ich pôvodnú funkčnosť a využívať ich na pôvodné účely.

Drenážne detaily, ktoré sú podľa doby výstavby cca 40 ročné, je nutné pravidelne čistiť a hlavné odtokové recipienty (kanály) je potrebné zachovať. Funkčnosť vybudovaných kanálov by mala zabrániť záplavám vnútorných vôd na poľnohospodárskych pozemkoch najmä v jarných mesiacoch.

Protipovodňová ochrana územia

Protipovodňová ochrana obce je zabezpečovaná prostredníctvom vybudovanej hrádze Dunaja.

Odtok povrchových dažďových vôd z riešeného územia obce Iža zabezpečuje vybudovaný a udržiavaný systém potokov a kanálov. Pri údržbe potokov a kanálov je potrebné permanentne zabezpečovať voľný prietokový profil potokov a kanálov a voľný odtokový profil pre vybudované priepusty na potokoch a kanáloch tak, aby sa zamedzilo možnému zaplaveniu okolitých objektov.

Ochrana protipovodňových stavieb a zariadení

• hrádzový systém

- vzdušná strana – ochranné pásmo od vzdušnej päty hrádze je 10 m – v ochrannom pásme je zakázaná výsadba stromov, výstavba objektov, okrem vodárenských, ťažba zeminy je zakázaná do 30 m od vzdušnej päty hrádze, sklon ťažby je zo strany toku 1:4 od hrádze pri dotyku s pásom 30 m, minimálna vzdialenosť pre oranie je 10 m od vzdušnej päty hrádze, prípadne 3,0 m od kazety,
- návodná strana – ochranné pásmo je 10 m, sadiť stromy je zakázané o ďalších 15 m, vŕba môže byť vysadená ako ochrana proti vlnobitiu v šírke 10 m, v inundačnom

území, mimo uvedeného pásu, ťažba zeminy je zakázaná v páse 50 m od päty na návodnej strane a 30 m od hrany koryta toku,

- **odvodňovacie kanály a priesakové kanály, potoky**
 - ochranné pásmo od hrany ochranného násypu na obidvoch stranách toku je do 5 m mimo zastavaného územia obce,
- **čerpacie stanice – prečerpávacie**
 - ochranné pásmo je určené oplotením,
- **čerpacie stanice – závlahové**
 - nemajú ochranné pásmo, ochrana je zabezpečená oplotením,

B.11.3. ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA

B.11.3.1. Elektrická energia

Súčasný stav

Obec Iža a jej katastrálne územie sú zásobované elektrickou energiou dvomi vonkajšími vzdušnými vedeniami VN 22 kV č.328 a č.252 z elektrizačnej siete Západoslovenskej energetiky a.s. Trasa VN vedenia č. 328 prechádza katastrálnym územím obce v smere východ-západ nad zastavaným územím a vedenie č.252 zásobuje severnú časť katastrálneho územia. Ďalšie VN vedenie č.1025 prechádza severnou časťou katastrálneho územia. Z týchto vedení sú pripojené distribučné transformačné stanice (prevažne stĺpové a stožiarové), z ktorých sú elektrickou energiou zásobované elektrické siete a odbery NN 1 kV.

Pre obec Iža slúžia nasledovné distribučné transformačné stanice :

č.TS	názov TS	výkon TR	napojené z VN č.
TS 0014-201	IZA 1	160 kVA	328
TS 0014-202	IZA 2	250 kVA	328
TS 0014-203	IZA 3	160 kVA	328
TS 0014-204	IZA ZAHUSTOVANIE	400 kVA	328
TS 0014-211	IZA PRI KOSTOLE	250 kVA	328
TS 0014-111	IZA SM BOKROS	100 kVA	328

spolu

1 320 kVA

Ďalšie trafostanice v obci sú odberateľské. Súčasný stav vyhovuje terajším potrebám a nárokom na elektrickú energiu v obci. Rezervný výkon v transformátoroch môže kryť nároky na el.energiu pre navrhované rodinné domy v prelukách

Rozvody 0,4 kV

Sekundárna sieť NN – 0,4 kV je v celom riešenom území veľmi rôznorodá. Hlavná napájacia NN sieť v obci pozostáva prevažne zo vzdušných vedení na betónových stĺpoch, zčasti sú hlavné NN napájacie vedenia kábelové. Jednotlivé prípojky sú vedené prevažne vzduchom, z menšej časti i kábelovými NN vedeniami. Nové NN prípojky sú realizované ako kábelové prípojky s meraním elektrického odberu v elektromerovom rozvádzači umiestnenom na verejne prístupnom mieste. Existujúce NN vedenia sú rôznych dimenzií, veku a druhu.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie obce je v súčasnosti zabezpečované prevažne výbojkovými svietidlami umiestnenými na stĺpoch spolu s NN vzdušnými vedeniami, iba zčásti na vlastných stĺpoch verejného osvetlenia.

Ochranné pásma

V zmysle zákona č. 656/2004 je potrebné rešpektovať ochranné pásma elektrických vedení od krajných vodičov na každú stranu, resp. od zariadení :

§ 36, odsek (2) pre vodiče od 1 kV do 35 kV vrátane

- pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m
- pre zavesené káblové vedenie 1 m
- pre 110 kV vedenie 15 m
- pre 220 kV vedenie 20 m
- pre 400 kV vedenie 25 m

§ 36, odsek (9) pre elektrické stanice vonkajšieho prevedenia

- pre 110 kV stanicu 30 m od oplotenia pozemku
- pre trafostanicu 22/0,4 kV 10 m od konštrukcie

§ 36, odsek (4) – v ochrannom pásme a pod vedením je zakázané

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča
- uskladňovať ľahko výbušné a horľavé látky
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb, majetku, elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

Zariadenia prenosovej sústavy, distribučnej sústavy, priameho vedenia a elektrickej prípojky môžu križovať pozemné komunikácie, železničné trate, vodné toky, telekomunikačné vedenia a ďalšie zariadenia alebo byť s nimi v súbehu za predpokladu, že križovanie neohrozí život, zdravie alebo majetok osôb.

O dovolenej činnosti, resp. o realizácii stavieb v týchto ochranných pásmach hovorí uvedený zákon.

Priestorovú úpravu vedení technického vybavenia pri križovaní a súbehu, pri riešení odstupových vzdialeností od objektov a od ďalších podzemných vedení rieši STN 73 6005.

Navrhovaný stav

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj bývania v obci

Použité predpoklady k výpočtu	Pi (kW)	súčasnosť	Ps (kW)
• inštalovaný výkon na jeden RD	20 kW	0,3	6,0
• inštalovaný výkon na jeden byt	15 kW	0,3	4,5
• inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 %			1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Počet rodinných domov	Počet bytov	Počet obyvateľov	Inštalovaný výkon v objektoch v kW	Súčasný výkon v objektoch v kW	Odhadovaný výkon transformátorov v kVA
IBV DOLNÉ							
HONY II.	121 304	69		242	1 380	414	538
IBV	66 000	30		105	600	180	234

KONOPIŠŤOM							
HBV PRI							
KONOPIŠŤI II.	16 100		36	115	540	162	211
HBV PRI							
KONOPIŠŤI I.	16 600		36	115	540	162	211
IBV ZA							
ĎATELINOVOU	88 000	64		224	1 280	384	499
prieluky v obci							
V ZUO*	8 400	14		49	280	84	109
IBV DOLNÉ							
HONY I.							
V ZUO*	24 992	20		70	400	120	156
IBV DOLNÉ							
STARÉ V ZUO*	14 300	15		53	300	90	117
Celkom	355 696	212	72	973	5 320	1 596	2 075

*) V ZUO - v zastavanom území obce

Zástavba v prielukách bude napájaná z existujúcich okolitých sietí.

Všetky nové prípojky VN pre trafostanice budú vedené káblami v zemi. Existujúce trafostanice napájané vzduchom vedením VN prechádzajúcim záujmovým územím budú napojené na nové káblové pripojenia. Pri otváraní lokalít existujúce vzdušné vedenia budú odstránené a nahradené káblovými vedeniami v zemi.

Na základe predmetných bilancií možno odhadnúť celkový prírastok inštalovaného výkonu pre navrhnutý rozvoj bývania v obci na 5 320 kW, pričom maximálny súčasný výkon je možné odhadnúť na úrovni 1 596 kW. Súhrnný výkon nových trafostaníc pre rozvojové územia bývania je možné predpokladať v rozsahu okolo 2 075 kW.

Veľkosti inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od konkrétnych otváraných lokalít a ich väzieb na existujúce susediace lokality.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení komerčnej vybavenosti a obchodu v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,035 - 0,05 W/m² 0,05
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
OV PRI								
HRADZI II.	7 500	2 250	1 500	5	75	45	1x100	
OV PRI								
LESE	9 000	3 100	4 000	10	200	120	1x160	
OV NA								
OSTROVE	16 050	5 500	4 000	30	200	120	1x160	
Celkom	32 550	10 850	9 500	45	475	285		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení športovo-rekreačnej a zotavovacej vybavenosti v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,05 - 0,08 W/m² 0,08
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
ŠC MALÝ OSTROV	31 120	3 000	4 500	10	360	216	1x400	
ŠC PRI LESE	38 800	5 000	500	5	40	24	1x50	
ŠC DUNAJSKÝ HON	268 000	3 500	2 000	20	160	96	1x160	
Celkom	337 920	11 500	7 000	35	560	336		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

Predpokladaná bilancia potreby elektrickej energie pre rozvoj zariadení komerčnej vybavenosti, služieb, distribúcie a skladovania v obci

Použité predpoklady k výpočtu

- bilancované na rozsah podlažnej plochy 0,035 - 0,06 W/m² 0,06
- príspevok do celkových bilancií 60 % 0,6
- inštalovaný výkon transformátorov s rezervou cca 30 % 1,30

Oblasť	Riešené územie v m ²	Zastavaná plocha v m ²	Podlažná plocha v m ²	Počet pracovníkov	Inštalovaný výkon v kW	Súčasný výkon v kW	Výkon transformátorov v kVA	Poznámka
PP KONOPÍŠTE	369 800	280 000	220 000	200	13 200	7 920	8x1000	
Celkom	369 800	280 000	220 000	200	13 200	7 920		

Veľkosť konkrétnych inštalovaných transformátorov a ich poloha osadenia budú závislé od priestorového rozloženia jednotlivých objektov v danom priestore.

B.11.3.2. Zásobovanie zemným plynom

Súčasný stav

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Samotná obec Iža je zásobovaná plynom z VTL plynovodu DN100/2,5Mpa vedeného od Komárna, prostredníctvom regulačnej stanice VTL/STL 1200 m³, pričom vlastný rozvod plynu v obci zabezpečuje potrubný STL rozvod plynu s tlakom PN 300 kPa v kombinácii s NTL rozvodmi.

Na STL rozvod plynu sú použité oceľové rúry, ktorých svetlosti sú DN 50, DN 80 a rúry PE svetlosti D 50 a D 90.

Odhad súčasnej spotreby plynu v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Momentálne pripojenie 520 x 1,4 m ³ /hod.	728,0	2 058 784,0
Drobné obslužné prevádzky priemerne 12,5 m ³ /hod. 8 x 12,5 m ³ /hod.	100,0	282 800,0
Vzduchotechnika 20 %	20,0	56 560,0
Príprava TUV 10 %	10,0	28 280,0
Súčasný odber spolu	858,0	2 426 424,0

Súčasnú vyžitie kapacity regulačnej stanice činní cca 72 %

Návrh riešenia

Návrh ÚPN obce Iže rešpektuje existujúce plynové vedenia a zariadenia ako zdroje zemného plynu pre súčasný stav, aj pre navrhovaný rozvoj obce. Do nových rozvojových území sú navrhované predĺženia plynových rozvodov NTL a STL.

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre bývanie v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Súčasný odber spolu	858,0	2 426 424,0
Navrhnutý nárast Rodinné domy 299 x 1,4 m ³ /hod.	418,6	1 183 800,8
Odber celkom	1276,6	3 610 224,8

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia komerčnej vybavenosti a obchodu v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Vplyn= Ppodlaž x k = Pp x 0,01566		
OV Pri Hrádzi II. – podlažná plocha 1 500 m ²		
OV Pri Lese – podlažná plocha 4 000 m ²		
OV Na Ostrove – podlažná plocha 4 000 m ²		
OV v ZÚO – podlažná plocha 2 500 m ²		
Podlažná plocha spolu 12 000 m ²	187,9	531 381,2
Vzduchotechnika 20 %	37,6	106 332,8
Príprava TUV 10 %	18,7	52 883,6
Odber celkom	244,2	690 597,6

(ZÚO – zastavané územie obce)

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia výroby, služieb, distribúcie a skladovania v obci

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
PP Konopište – cca 5 000kW	555,6	778 000
Vzduchotechnika 20 %	111,1	155 600
Príprava TUV 10 %	55,5	77 800
Odber celkom	723,2	1 011 400

Predpokladaná bilancia odberu plynu pre zariadenia športovo-rekreačnej a zotavovacej vybavenosti

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
ŠC Pri Lese – podlažná plocha 500 m ²		
ŠC Dunajský hon – podlažná plocha 2 000 m ²		
ŠC Malý Ostrov – podlažná plocha 4 500 m ²		
Podlažná plocha spolu 7 000 m ²	54,8	154 974,4
Vzduchotechnika 20 %	10,9	30 825,2
Príprava TUV 10 %	5,4	15 271,2
Odber celkom	71,1	201 070,8

Celková predpokladaná bilancia odberu plynu pre navrhnutý rozvoj obce v návrhu riešenia územného plánu obce

	Hodinová potreba m ³ /hod.	Ročná potreba m ³
Bývanie	1276,6	3 610 224,8
Vybavenosť	244,2	690 597,6
Distribúcia, skladovanie, výroba	723,2	1 011 400
Rekreácia , šport	71,1	201 070,8
Celková potreba plynu	2315,1	6 547 102,8

Z uvedeného vyplýva, že navrhnutý rozvoj bývania v obci vyvolá zvýšenie odberu plynu, t.j. predpokladaný odberu plynu bude predstavovať cca 2 400 m³/hod., pričom existujúca RS pre obec má kapacitu 1 200 m³. Tento stav je možné vyriešiť vybudovaním novej regulačnej stanice pri priemyselnom parku s kapacitou 1 200 m³, ktorá úplne pokryje potrebu priemyselného parku, ale aj navrhovanej novej výstavby.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov dotknuté v území (podľa zákona 656/2004 Zb.z.):

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201mm do 500 mm
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 8 m pre technologické objekty

Bezpečnostné pásmo - sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je :

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri regulačných stanicach, filtračných stanicach, armatúrnych uzloch.

B.11.3.3. Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom v Iži má decentralizovaný charakter s nadväznosťou na štruktúru zástavby a koncentráciu spotrebičov tepla.

Pri ďalšom rozvoji obce sa uvažuje so zásobovaním teplom pre individuálnu bytovú výstavbu (IBV), hromadnú bytovú výstavbu (HBV), občiansku vybavenosť a priemyselnú výstavbu.

B.11.4. POŠTA A TELEKOMUNIKÁCIE

Súčasný stav

Pošta

Poštová prevádzka v obci Iža organizačne prislúcha pod RPC – Regionálne poštové centrum so sídlom v Komárne, je riadené Ústredím Slovenskej pošty, a.s.

Zriadená poštová prevádzka je umiestnená vo vlastnej budove na ulici Hlavná č.203. Poštová prevádzka zabezpečuje základne a rozšírené automatizované priehradkové operácie pri podávaní zásielok, dodávanie zásielok je zabezpečované doručovateľským spôsobom – poštovými doručovateľmi.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry aj v obciach zaznamenal v poslednom období výrazný kvalitatívny aj kvantitatívny nárast, predstihujúci rozvoj ostatných odvetví. Uvedené sa realizuje obnovou a rozšírením technológie a prístupovej siete, výrazne sa rozvinuli služby mobilných operátorov.

Riešené územie predstavuje lokalitu začlenenú z hľadiska jestvujúcej telekomunikačnej siete do atrakčného obvodu uzla telekomunikačných služieb (UTS) - RDLU Iža, ktoré je umiestnené v budove pošty. RDLU je pripojené na riadiacu digitálnu ústredňu v systéme EWSD v Komárne prostredníctvom OOK (oblastného optického kábla) Kravany nad Dunajom - Iža – Komárno.

Jestvujúca metalická prístupová telekomunikačná sieť operátora T-com je vybudovaná káblami priemeru 0,4 a 0,6 na súčasné požiadavky obce. V trase optického kábla bola mts obnovená a rozšírená káblami TCEPKPFLE. Rezervy v mts sú nedostatočné na pokrytie rozsiahlejšieho rozvoja obce.

Vybudovaný technologický uzol – RDLU je na nadradenú ústredňu pripojený cez digitálny prenosový systém SDH 2 Mbit tokmi a má v súčasnosti dostatočnú kapacitu. Optické pripojenie uzla umožňuje jeho pružné rozšírenie resp. obnovu na progresívne technológie. Jestvujúca technológia v obci umožňuje poskytovať vysokorýchlostný internet s uplinkom 1,5 Mb a downloadom 512 kb.

Na základe dostatočného množstva požiadaviek je možné poskytovať službu káblovej televízie.

Nosným prvkom z hľadiska napojenia nových rozvojových lokalít na verejnú telekomunikačnú sieť je jestvujúca trasa oblastného optického kábla vedená v zmysle situačného výkresu.

Obec Iža má dobré pokrytie GSM od mobilného operátora Orange a.s., spoločnosti T-Mobile a.s. a O2 .

Jestvujúca technológia umožňuje širokopásmové mobilné dátové pripojenia.

Návrh rozvoja

V riešenom území sa predpokladá s urbanistickým dotvorením disponibilných plôch – uvažuje sa s výstavbou samostatne stojacích domov, individuálnej bytovej výstavby, občianskej vybavenosti, priemyselného parku, športu a rekreácie.

Pre uvedenú kapacitu navrhujeme v súlade s prijatou koncepciou výstavby telekom. siete vybudovať sieť s min.200 % hustotou telefonizácie rodinných domov s prihliadnutím na charakter bývania a pokrytím pre občiansku vybavenosť a iné aktivity.

Posúdenie kapacít pre jednotlivé rozvojové lokality:

Lokality mimo zastavané územie obce

Rozvojové lokality	kapacita	návrh
IBV Dolné hony II	69 RD	140 párov
IBV Konopištom	30 RD	60 párov
IBV Pri hrádzi	15 RD	30 párov
IBV Za d'atelinovou	64 RD	130 párov
HBV Pri konopišti II	36 bytov	60 párov
HBV Pri konopošti I	36 RD	60 párov
OV Pri hrádzi II, Pri lese, Na ostrove		10 párov
ŠC Malý ostrov, ŠC pri lese, ŠC Dunajský hon		5 párov
PP Konopište	200 pracovníkov	20 párov

Lokality v zastavanom území obce

IBV Prieluky v obci	14 RD	30 párov
IBV Dolné hony I	20 RD	15 párov
IBV Dolné staré	15 RD	30 párov

Rezerva 60 párov

Spolu 650 párov

Celková potrebná kapacita telekomunikačnej infraštruktúry predstavuje 650 párov, pri návrhu optickej prístupovej siete budú v ďalších stupňoch PD zadané optické vlákna.

Návrh riešenia

Napojovacím bodom na verejnú telekomunikačnú sieť bude jestvujúci uzol telekomunikačných služieb (UTS) - RDLU Iža, ktoré je umiestnené v budove pošty. RDLU je pripojené na riadiacu digitálnu ústredňu v systéme EWSD v Komárne prostredníctvom OOK (oblastného optického kábla) Kravany nad Dunajom - Iža – Komárno.. Vzhľadom k posudzovaným kapacitám pri zabezpečení najnovších telekomunikačných služieb navrhujeme jestvujúcu mts posilniť a riešené lokality pripojiť na VTS prostredníctvom optickej prístupovej siete.

Na výstavbu optickej prístupovej siete navrhujeme použiť mikrotrubičkový systém MT 7/10 pre optické minikáble resp. vláknové zväzky podľa následne spracovanej dokumentácie.

Hlavná trasa optickej prístupovej siete bude vedená v zemi v súlade s jestvujúcou trasou OOK - v nových rozvojových lokalitách resp. rozšírení mts bude mikrotrubičkový systém vedený vo voľnom výkope, pričom konkrétne trasovania budú závisieť od postupného rozvoja jednotlivých lokalít a následných väzieb na existujúce zastavané územia.

Z hľadiska T – com Slovak Telekom, a.s. je potrebné pristúpiť k rozširovaniu MSAN technológie a poskytovať službu širokopásmového internetu a káblovej televízie.

Vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra umožní zabezpečenie najnovších telekomunikačných služieb zo strany T – com, resp. iných telekomunikačných operátorov

Podrobnejšie riešenie telekom. sietí, návrh trás, dimenzovanie bude riešené v ďalších stupňoch predprojektovej a projektovej prípravy v súlade rozvojovým plánom navrhovaných lokalít.

Televízne káblové rozvody

Navrhovaná technológia optických prístupových sietí umožňuje prevádzkovať služby v oblasti digitálneho TV signálu a náväzných služieb.

GSM technológia

Mobilní operátori zabezpečia dostatočné pokrytie GSM technológiou pre jestvujúce oblasti aj pre nové rozvojové lokality.

Ochranné pásma

V prípade križovania a súbehu tel. vedení so silovým vedením musí byť dodržaná norma STN 73 6005 o priestorovej úprave vedení technického vybavenia a norma STN 33 40 50 ods.3.3.1. o podzemných telekomunikačných vedeniach. Pred začatím výkopových prác je nutné zameranie a vytýčenie podzemných inž. sietí.

V zmysle príslušnej telekomunikačnej vyhlášky a noriem STN predstavujú ochranné pásma telekomunikačných zariadení:

- 1 m pre miestne telekomunikačné káble a rozvody
- 1,5 m a 3 m pre diaľkové a spojovacie vedenia

B.12. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

B.12.1.ZÁSADY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA VO VZŤAHU K EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI ÚZEMIA

Urbanistická koncepcia rozvoja obce rieši rozvoj obce vyváženým riešením vo vzťahu k celkovej ekologickej únosnosti územia.

V súvislosti s poľnohospodárskou rastlinnou výrobou sa síce zasahuje do PP návrhom na jej budúce perspektívne použitie na nepoľnohospodárske účely, no vzhľadom na nevyhnutné potreby rozvoja hospodárskej základne obce je to pre ďalší rozvoj a „životaschopnosť“ obce nevyhnutné. Tieto plochy priamo naväzujú na zastavané územie a skôr skompaktňujú urbanistické priestory zástavby sídla. V rámci týchto navrhovaných plôch uvažujeme s vysokým podielom, či už verejnej alebo súkromnej zelene.

V súvislosti s LPF a lesným hospodárstvom v území neuvažujeme so záberom LPF.

Do riešenia územia katastra obce sú premietnuté opatrenia v súvislosti s ochranou prírody (R-ÚSES, NATURA).

Navrhovaný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu negatívne nezasiahne do životného prostredia obce, skôr naopak pozitívne posilní navrhovanými opatreniami životné prostredie obce.

Budúci stavebný rozvoj sa sústreďí hlavne na obytnú funkciu a k nej prislúchajúcu občiansku vybavenosť, pokrývajúcu potreby obce a jej záujmového územia. Pri navrhovanom priemyselnom rozvoji sa neuvažuje s umiestnením hygienicky závadných prevádzok.

B.12.2.NÁVRH OPATRENÍ NA ELIMINÁCIU ALEBO OBMEDZENIE STRESOVÝCH PRVKOV V KRAJINE

B.12.2.1. Stresové javy a zdroje vyplývajúce z prírodných podmienok

Seizmické javy

Riešené územie sa nachádza v oblasti s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 8 ° M.S.K. – 64 (Atlas krajiny SR, 2002).

Rádioaktivita

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa vďaka na aerosólové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu ingesciou a inhaláciou. Je jedným z faktorov vplývajúcich na zdravotný stav obyvateľstva, ktorého účinku je obyvateľstvo vystavené predovšetkým zo stavebných materiálov, z horninového podlažia budov a z vody. k.ú. obce Iža patrí do oblasti s nízkym radónovým rizikom. (Atlas krajiny SR, 2002).

Erózia pôdy

Je najvýznamnejšou formou fyzikálnej deštrukcie pôdy. Vážne ohrozenie pôdy predstavuje vodná a veterná erózia.

Vodná erózia je viazaná najmä na poľnohospodársky pôdny fond, a to predovšetkým na intenzívne využívané pahorkatinné a podhorské polohy so strmšími svahmi využívanými ako orná pôda. Z hľadiska potenciálnej erózie patrí katastrálne územie obce Iža do kategórie s nepatrnou až slabou eróziou pôd (0,05 – 0,50 t/ha/rok).

Veternou eróziou sú ohrozené najkvalitnejšie pôdy aj v riešenom území, a sú postihnuté tretím stupňom veternej erózie ($5-15\text{m}^3 \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$).

Zasolovanie pôd

Zasolené pôdy vznikajú vzliňaním spodnej vody, najväčšie predpoklady pre procesy zasolovania majú hlavne piesočnato-hlinité pôdy s výskytom silne mineralizovaných podzemných vôd. Riešené územie podľa intenzity zasolenia patrí do skupiny stredne zasolených pôd – s obsahom sodíka 10-20%.

Náchylnosť územia na zamokrenie

Náchylnosť územia na zamokrenie súvisí s povrchovým, alebo pripovrchovým prevlhčením pôdy v dôsledku stagnácie podzemnej vody. Jej intenzita rastie s dĺžkou prevlhčenia, čo závisí v hlavnej miere od odtokových vlastností reliéfu (roviny vytvárajú základný predpoklad na zamokrenie) a od zrnitosti pôd a substrátov (ílovitohlinité až ílovité pôdy majú schopnosť dlhšie viazať vodu, resp. sú ťažšie priepustné).

Na riešenom území sa náchylnosť na zamokrenie prejavuje, nakoľko k.ú. obce Iža sa nachádza v terénnej znížene za tesniacimi clonami rieky Dunaj.

Povodňové nebezpečenstvo

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzi
- c) kombináciu opatrení a)+b)

Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrádze a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru. Pozdĺž toku sú vybudované tesniace protipovodňové clony aj v riešenom území obce Iža.

B.12.2.2. Stresové javy a zdroje vyplývajúce zo socioekonomických javov

Primárne potenciálne bariérové prvky

Za primárne stresové prvky sa považujú umelé, alebo poloprirodzené prvky v krajine, ktoré sú pôvodcom stresu, sú to hlavne antropogénne prvky slúžiace na výrobnú – skladovacie, dopravnú, rekreačnú, vodohospodársku, poľnohospodársku, vojenskú a energetickú účely, ich negatívny vplyv na prvky ÚSES sa prejavuje záberom prírodných ekosystémov, ako i ohrozením migrácie bioty, Ich charakteristickým znakom je striktné vymedzenie v území.

Výrobné areály

V k.ú. obce Iža nie sú situované výrobné areály, ktoré by negatívne pôsobili v území, ani rekreačné územie, ktoré by pôsobilo v krajine ako antropogénny bariérový prvok.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná hlavne z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (kúrenie, spaľovanie odpadu v záhrade), únikom odpadových vôd z netesných žump, šírením invázných druhov rastlín v prípadných neudržiavaných priestoroch.

Intravilán

Verejná zeleň si vyžaduje pravidelné koncepčné ošetrovanie a prehodnotenie stavu. Potenciálnym zdrojom poškodenia drevín sú najmä hubové ochorenia drevín.

Extravilán

Najväčšie zásahy do krajiny boli vykonané v období zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Prirodzené spoločenstvá v týchto lokalitách boli zredukované na minimum. V súčasnosti k hlavným zdrojom ohrozenia bioty patria: znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia hospodárskou činnosťou.

Poškodenie bioty

K poškodeniu bioty v rámci vidieckej krajiny dochádza vplyvom najmä intenzívnou poľnohospodárskou výrobou, náhradnými rekultiváciami, realizovaním hydromeliorácií a chemizáciou v poľnohospodárstve. K ďalšiemu poškodeniu bioty dochádza pri stavebných zásahoch v krajine, ale aj napr. pri nesprávnom ošetrovaní drevín.

Odpadové hospodárstvo

V obci Iža sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti

by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Líniové antropogénne prvky

Riešené územie je značne zaťažené koncentráciou líniových antropogénnych prvkov. Územím prechádza štátna cesta I. triedy, vzdušné elektrické vedenia, ktoré ohrozujú vtáctvo. Podzemné vedenia plynovodov, vodovodov a iné obmedzujú predovšetkým priestorový rozvoj ekostabilizačných prvkov.

Sekundárne potencionálne bariérové prvky

Predstavujú negatívne javy realizácie ľudských aktivít v krajine, ktorých územný rozsah nie je možné striktné vymedziť.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2003 Z.z., ktorou sa dopĺňa vyhláška č. 706/2002 Z.z.

VEĽKÉ ZDROJE: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 50 MW alebo vyšším ako 50 MW a ostatné osobitné závažné technologické celky.

STREDNÉ ZDROJE: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 0,3 až 50 MW, ostatné závažné technologické celky, ako aj lomy a obdobné plochy s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja znečistenia.

MALÉ ZDROJE: Stacionárne zariadenia - domáce kúreniská a ostatné stacionárne zariadenia na spaľovanie tuhých palív s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW (podľa vyhlášky MŽP SR č. 144/2000 Z.z. o požiadavkách na kvalitu palív, o vedení prevádzkovej evidencie a o druhu, rozsahu a spôsobe poskytovania údajov orgánu ochrany ovzdušia).

V obci Iža sú situované stredne veľké zdroje znečistenia. Veľké zdroje ovzdušia sa v obci Iža nenachádzajú.

Stredné zdroje znečisťovania v obci Iža

Prevádzkovateľ:

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Chov hospodárskych zvierat Patkányos

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Chov hospodárskych zvierat Iža

Poľnohospodárske výrobné obchodné družstvo Iža – Kotolňa na tuhé palivo

Obecný úrad Iža - Kotolňa základnej školy Károlya Dömeho

Znečistenie vôd

V riešenom k.ú. obce Iža sa nachádzajú vysokomineralizované vody prechodného kalcium – magnézium – sulfátobikarbonátového typu.

Areál hospodárskeho dvora živočíšnej výroby má negatívny vplyv na životné prostredie, označujeme ho ako zdroj znečistenia, ktorý znečisťuje povrchové vody a podzemné vody, nakoľko sa nachádza v blízkosti obytnej zóny. Do povrchových a podzemných vôd sa dostávajú exkrementy hospodárskych zvierat, ropné látky z odstavných plôch a opravárenských dielní poľnohospodárskej techniky. Je potrebné skonštatovať, že v súčasnosti je výrazne nižší stav hospodárskych zvierat.

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Riešené územie patrí do povodia rieky Dunaj. Rieka Dunaj ohraničuje južnú časť k.ú. obce Iža. Rieka Dunaj má kvalitu vody ovplyvnenú zdrojmi znečistenia, ktoré sa nachádzajú mimo k.ú. obce Iža. Na znečistení toku Dunaja sa podieľajú priemyselné a komunálne odpadové vody z bodových zdrojov znečistenia, z plošných zdrojov, najmä poľnohospodárska činnosť, ako aj lodná doprava. Znečistenie vody v Dunaji je ovplyvňované znečisťovaním prítoku rieky Váh v dolnom úseku.

Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Kontaminácia pôd

Ukazovateľom pre hodnotenie pôdy je intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä koncentrácia hospodárskych zvierat, aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív, ktoré negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vztlínania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív agrochemikálií.

Na celom riešenom území je dominujúcim distribuovaným faktorom sekundárne znečistenie s narušeným kyslíkovým režimom podzemných vôd (asociácia Fe, Mn), dominujúcim činiteľom je poľnohospodárska pôda s vysokým stupňom agrochemických postupov. Okrem celoplošnej distribúcie poľnohospodárskej produkcie sa dominujúce prvky potenciálneho priemyselného znečistenia sústreďujú do mestských sídiel a ich bezprostredného okolia, čo sa odzrkadľuje aj v susedstve s k.ú. okresného mesta Komárno.

Zaťaženie prostredia hlukom

Medzi významné zdroje hluku pôsobiace na životné prostredie patrí automobilová doprava.

Katastrálnym územím obce Iža prechádza štátna cesta I/63 v trase Bratislava – Komárno - Štúrovo, ktorá je výrazne zaťažená automobilovou dopravou. Táto nadradená komunikácia prechádza obytným územím obce vplyv hluku má negatívny vplyv na obyvateľstvo. Dopravná línia cesty znečisťuje obytné prostredie obce aj výfukovými plynmi.

Zaťaženie prostredia pachom

Poľnohospodárske areály sú situované v okraji obce a sú potencionálnym zdrojom pachu, ktorý môže znepríjemňovať pohodu bývania občanom obce zvlášť pri prevládajúcich západných vetroch.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- *intenzívnym poľnohospodárstvom*, ktoré má za následok napr. *vysušovanie krajiny* (vplyvom hydrotechnických opatrení za účelom získania čo najväčšej plochy ornej pôdy sa vykonali napr. úpravy tokov, odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov, likvidácia mokradí a nívnych lúk) a znečisťovanie zložiek ŽP vplyvom používaných agrochemikálií (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy).
- *lesohospodárskou činnosťou* - negatívny vplyv sa prejavuje v zmene druhovej skladby porastov, výsadbou nepôvodných druhov drevín, vykonávaním ekologicky nevhodných obnovných postupov, intenzívnou ťažbou dreva, znižovaním rubnej doby porastov.
- *odpadovým hospodárstvom* - nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podložja, pôdy a podzemných vôd.
- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry* - najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory. Vzdušné elektrické vedenia ktoré križujú poľnohospodársku krajinu a obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky .

B.12.3. ZÁSADY VYMEDZENIA HRANÍC ZASTAVANÉHO ÚZEMIA, NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE A OBNOVENIE KRAJINNOESTETICKÝCH HODNÔT ÚZEMIA

Do zastavaných území sú v návrhu územného plánu začlenené navrhované obytné plochy, výrobné plochy (územia výroby, služieb, distribúcie a skladovania), plochy občianskej vybavenosti a športu. Tie negatívne neovplyvnia ani v jednom z navrhovaných priestorov krajinnostetické hodnoty územia.

B.12.4. OCHRANA ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

B.12.4.1. Voda

Základným právnym dokumentom v oblasti vody je zákon č.364/2004 Z.z. z 13.5.2004 o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Tento zákon vytvára podmienky na :

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd,
- účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- bezpečnosť vodných stavieb.

Tento zákon upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Všeobecné povinnosti (§30 zákona č.364/2004 Z.z. vodný zákon)

Ten, kto vykonáva činnosť, ktorá môže ovplyvniť stav povrchových a podzemných vôd a vodných pomerov, je povinný vynaložiť potrebné úsilie na ich uchovanie a ochranu.

Vlastník, správca alebo nájomca (ďalej len „vlastník“) poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovat' takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovanie vodných pomerov ; je povinný najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia

Ochranné pásma vodárenských zdrojov (§ 32 zákona č.364/2004 Z.z.)

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú, orgán štátnej vodnej správy určí ochranné pásma (OP) na základe posudku orgánu na ochranu zdravia (zákon NR SR č.272/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov). Určené OP sú súčasne PHO podľa osobitného predpisu.

Zdroje znečistenia povrchových vôd

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Základným spôsobom hodnotenia kvality povrchových vôd na Slovensku je klasifikácia kvality povrchových vôd podľa STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraďuje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality.

Povrchové vody sú podľa kvality zaraďované do 5 tried kvality:

trieda – veľmi čistá voda

trieda – čistá voda

trieda – znečistená voda

trieda – silne znečistená voda

trieda – veľmi silne znečistená voda

Zoznam sledovaných ukazovateľov podľa STN 75 7221:

A– kyslíkový režim

B– základné fyzikálno – chemické ukazovatele

C – nutrienty

D - biologické ukazovatele

E – mikrobiologické ukazovatele

F – mikropolutanty (anorganické a organické)

G – toxicita

H - rádioaktivita

Najbližším miestom odberov kvality povrchových vôd k riešenému územiu je stanica Komárno – stred, rkm 1768,00

Návrh opatrení

V koncepcii ÚPN obce Iža z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochranu vôd sú navrhované nasledujúce opatrenia:

- rešpektovanie legislatívnej ochrany vôd vyplývajúcej zo zákona č.364/2004 Z.z. a rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,
- realizácia kompletného dobudovania kanalizácie obce tlakovou kanalizáciou naväzujúcou na už vybudovanú kanalizáciu a ČOV Iža,

- riešenie odvádzania vôd z povrchového odtoku v území s deleným systémom odvádzania odpadových vôd,
- v maximálnej miere zdržanie dažďových vôd hlavne v území uvažovaných priemyselných plôch akumuláciou vôd zo striech v areálových zdržiach a riešenie spevnených plôch dláždením,
- údržba korýt miestnych tokov,
- výsadba stromovej a kríkovej vegetácie pozdĺž melioračných kanálov

B.12.4.2. Pôda

Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu vychádza zo zákona SNR č. 307/1992 Zb. a zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý chráni pôdu s vyššou bonitou, s najlepšou produkčnou schopnosťou ako aj osobitne chránené pôdy, na ktorých boli vykonané hydromelioračné a iné opatrenia. Zákon ukladá za povinnosť pred každou investičnou výstavbou, pri ktorej dochádza k záberu pôdy na nepoľnohospodárske aktivity využívať menej kvalitné pôdy, zastavané hranice miest a obcí a pri trvalom zábere poľnohospodárskej pôdy vykonať náhradné rekultivácie.

V zmysle zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prílohy č. 3 tohto zákona je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny

B.12.4.3 Biota

K poškodeniu bioty v rámci vidieckej krajiny dochádza vplyvom najmä intenzívnou poľnohospodárskou výrobou, náhradnými rekultiváciami, realizovaním hydromeliorácií a chemizáciou v poľnohospodárstve. K ďalšiemu poškodeniu bioty dochádza pri stavebných zásahoch v krajine, ale aj napr. pri nesprávnom ošetrovaní drevín.

Nakoľko nelesná drevinná vegetácia plní niekoľko funkcií: hygienickú, mikroklimatickú, estetickú, psychologickú, ochrannú, hospodársku a ekologickú vyžaduje si správne odborné ošetrovanie so znalosťou zásad sadovníckej a krajinárskej tvorby.

B.12.5. Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

- prvky ÚSES-u považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby splňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany (napr. vytvorením ochranných pásiem pozdĺž toku - oddeliť pásmami trvalých trávnych porastov brehy vodných tokov od plôch ornej pôdy, obnovou prirodzených brehových porastov toku výsadbou geograficky pôvodných drevín resp. umožnenie ich obnovy prirodzenou sukcesiou),
- zachovať plochy súčasnej nelesnej drevinnej vegetácie (NDV) a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,

- pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území
- vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- rozšíriť plochy NDV výsadbou sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a hraníc katastrálneho územia, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- neodvodňovať zamokrené plochy,
- realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

B 12.6. Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

- na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení
- za účelom ochrany podzemných vôd a pôdy vybudovať technickú infraštruktúru v obci (kanalizáciu pre odvádzanie odpadových vôd)
- realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou, na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov ,
- odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v krajine,
- na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,
- realizovať opatrenia na znižovanie znečisťovania ovzdušia z existujúcich evidovaných zdrojov (napr. zavádzaním nových technológií),
- sanovať environmentálnu záťaž a rekultivovať predmetnú lokalitu (bývalý vojenský areál).

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

B.13. VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽÍSK A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V území neevidujeme chránené ložiská a dobývacie priestory nerastných surovín.

B.14. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

B.14.1.NÁVRH OPATRENÍ OCHRANY PRÍRODY

Zvýšenú ochranu si vyžadujú plochy súvisiace s návrhom ochrany území stanovených R-ÚSES-om, s prevzatím do riešenia návrhu ÚPN-obce. V grafickej časti sú vyznačené územia vyžadujúce zvýšenú ochranu. Ide o plochy na PP a LPF. V samostatnej kapitole boli podrobne popísané jednotlivé územia, a to :

- biocentrá
- genofondové lokality
- biokoridory
- hodnotná vzrastlá zeleň

Tieto ekologicky hodnotné územia treba chrániť pred poškodením, nevhodnými zásahmi, respektíve zničením, napríklad odvodnením, zasypaním a inými protiochranskými aktivitami.

ZÁVER

Navrhované riešenie zohľadňuje význam a polohu obce, ako aj predpokladaný demografický vývoj. Návrh nových funkčných plôch v riešenom území rešpektuje v maximálnej miere lepšie poľnohospodárske pôdy, lesy a legislatívne chránené časti krajiny, prvky územného systému ekologickej stability, genofondové lokality, brehové porasty a hodnotnú vzrastlú zeleň.

Dokončená plynofikácia, vrátane plynofikácie novonavrhovaných území prinesie ešte zlepšenie súčasnej kvality ovzdušia, realizácia navrhovanej splaškovej kanalizácie zlepší kvalitu povrchových vôd, realizácia navrhovaného zásobovania pitnou vodou dorieši situáciu v zásobovaní pitnou vodou. Dokončenie tejto technickej infraštruktúry bude mať pozitívny vplyv na kvalitu životného prostredia, a tiež vzhľad obce, respektíve krajiny.

Nové rozvojové plochy pre obytnú výstavbu, občiansku vybavenosť, hlavne v športe, rekreácii a oddychu sú navrhované vo väzbe na už v súčasnosti zastavané územie, a skompaktia celkovú urbanizáciu priestoru obce. Nové plochy sú navrhované v dosahu existujúcej technickej infraštruktúry a čiastočne dopravnej obsluhy územia, s cieľom minimalizovať podmieňujúce investície pre výstavbu. Systém zberných automobilových komunikácií, na ktoré je zároveň navrhovaná priemyselná výstavba, svojim umiestnením nezaťažujú existujúce a navrhované obytné územie prejazdou dopravou.

Navrhované doplnenia a kvalitatívne zlepšenie sortimentu zariadení občianskej vybavenosti sleduje zlepšenie podmienok v poskytovaní služieb, kultúrneho života, športovo-rekreačnej vybavenosti a sociálnej starostlivosti pre využívanie občanmi i návštevníkmi obce. Realizáciou investičných zámerov v týchto oblastiach vybavenosti vzrastie počet pracovných miest.

Navrhovaný rozvoj priemyslu tiež prispeje k zlepšeniu hospodárskej základne obce a priaznivo ovplyvní súčasnú vysokú mieru nezamestnanosti.

Celkovo možno navrhované riešenie hodnotiť ako vhodné a primerané.